

Praktisch vennootschapsrecht



Praktisch vennootschapsrecht

An De Graeve
Jan Roodhooft
Bart Windey



mijnstudiemateriaal.be

De site **www.mijnstudiemateriaal.be** geeft je toegang tot het digitale lesmateriaal bij dit boek.

Je moet jouw licentie eerst wel activeren aan de hand van een activatiecode. Bij de activatie moet je de gebruiksvoorwaarden accepteren. Deze licentie is geldig gedurende een jaar en start vanaf de activatie van deze code.

Colofon:

Praktisch vennootschapsrecht

Zestiende druk 2025

ISBN 978-94-647-0773-1

D/2025/0078/57

Art. 607789

NUR 163

Zetwerk: Typ Top
Coverontwerp: Frisco

Fotokopieerapparaten zijn algemeen verspreid en vele mensen maken er haast onnadankend gebruik van voor allerlei doeleinden. Jammer genoeg ontstaan boeken niet met hetzelfde gemak als kopieën. Boeken samenstellen kost veel inzet, tijd en geld. De vergoeding van de auteurs en van iedereen die bij het maken en verhandelen van boeken betrokken is, komt voort uit de verkoop van die boeken.

In België beschermt de auteurswet de rechten van deze mensen. Wanneer u van boeken of van gedeelten eruit zonder toestemming kopieën maakt, buiten de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen, ontnemt u hen dus een stuk van die vergoeding. Daarom vragen auteurs en uitgevers u beschermde teksten niet zonder schriftelijke toestemming te kopiëren buiten de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen. Verdere informatie over kopieerrechten en de wetgeving met betrekking tot reproductie vindt u op www.reprobel.be.

Ook voor het digitale lesmateriaal gelden deze voorwaarden. De licentie die toegang verleent tot dat materiaal is persoonlijk. Bij vermoeden van misbruik kan die gedeactiveerd worden. Meer informatie over de gebruiksvoorwaarden leest u op www.mijnstudiemateriaal.be.



© Uitgeverij VAN IN, Wommelgem, 2025

De uitgever heeft ernaar gestreefd de relevante auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich tot de uitgever te wenden.

Voorwoord

Praktisch vennootschapsrecht heeft als ambitie om via een toegankelijke benadering een inleiding te geven in de grondslagen en de diverse principes die het vennootschapsrecht beheersen en in de oprichting en werking van de meest voorkomende vennootschaps- en verenigingsvormen.

Hierbij werd de structuur van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen van 2019 als leidraad genomen. De delen en hoofdstukken van het boek sluiten nauw aan bij de indeling van dat Wetboek, zodat het voor de student en de docent altijd gemakkelijk is om de parallel tussen het boek en het Wetboek te trekken.

Er werd veel aandacht besteed aan het toegankelijk maken van de juridische principes. Waar mogelijk werd de theorie verduidelijkt met concrete voorbeelden.

Achter elk hoofdstuk bieden we een uitgebreide oefeningenreeks. Daarin wordt een onderscheid gemaakt tussen twee niveaus.

- Met *oefeningen van niveau 1* kunnen studenten hun noodzakelijke parate kennis uit het hoofdstuk testen. Het antwoord op de vraag is meestal terug te vinden in het boek.
- In de *oefeningen van niveau 2* moeten studenten een zekere reflectie maken en verbanden leggen. Het kan bijvoorbeeld gaan om het kwalificeren van een begrip, het motiveren van een antwoord of het oplossen van een rechtsvraag.



Docenten kunnen de oplossingen van deze oefeningen gratis raadplegen via www.mijnstudiemateriaal.be.

Naast de oefeningen opgenomen in het boek bestaat het onlinemateriaal voor docenten uit bijkomende oefeningen met oplossingen en een volledige PowerPointpresentatie. De bijkomende oefeningen kunnen worden gebruikt als extra oefenmateriaal of als inspiratie voor examenvragen.

De bijlagen achteraan in dit boek bieden een verklarende begrippenlijst en een overzicht van de belangrijkste definities uit het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen. Je vindt er ook een vergelijkend schema van de verschillende vennootschapsvormen.

Nota van de uitgeverij: voor de schrijfwijze van de afkortingen nv, bv, cv, vzw ... volgen wij de officiële Nederlandse spelling (het 'Groene Boekje'). We gebruiken dus kleine letters, in afwijking van de wettekst zelf die een hoofdletter gebruikt. Toch zie je soms in logo's van bedrijven, op facturen ... de afkorting met grote letters staan (soms zelfs met puntjes, zoals 'N.V.'). Dat kan: een onderneming is immers niet gebonden aan vaste regels voor de spelling van haar naam.

Inhoudelijke opmerkingen en suggesties zijn altijd welkom. Je kunt daarvoor terecht bij hoger.onderwijs@vanin.be.

Leeswijzer



een of meer **opdrachten en casussen**



een verwijzing naar **mijnstudiemateriaal.be**



een verwijzing naar **onlinemateriaal**



Actualisering en andere wijzigingen

VOORBEELD

Inhoud

Voorwoord	5
Leeswijzer	6
Inleiding Bronnen en structuur	23
1 De bronnen van het vennootschapsrecht	25
1.1 Wetgeving	25
1.2 Rechtspraak	26
1.3 Rechtsleer	26
1.4 Gewoonte	26
2 De structuur van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen	27
3 De overgangsbepalingen	29
4 Diverse bepalingen	30
5 Oefeningen	31
Deel I Algemene bepalingen	33
Hoofdstuk 1 Inleidende bepalingen	35
1 Het begrip vennootschap, vereniging en stichting	35
1.1 Een contract – meerhoofdigheid – eenhoofdigheid	35
1.2 Inbreng	36
1.3 Voorwerp – welbepaalde activiteiten	37
1.4 Rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel	37
2 Waarom opteren voor een vennootschap?	37
3 De soorten vennootschappen	38
3.1 De drie pijlers van het vennootschapsrecht: vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid, met onvolkomen rechtspersoonlijkheid en met volkomen rechtspersoonlijkheid	38
3.1.1 Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid	39
3.1.2 Vennootschappen met onvolkomen rechtspersoonlijkheid	39
3.1.3 Vennootschappen met volkomen rechtspersoonlijkheid	40
3.2 Personenvennootschappen versus kapitaalvennootschappen	40
3.2.1 Overdracht van vennootschapstitels	40
3.2.2 Toestemming met het vennootschapscontract	41
3.2.3 Overlijden, onbekwaamverklaring, onvermogen, faillissement van een vennoot	41

Inhoud

3.2.4	Concurrerende activiteiten van de vennoot	41
3.2.5	Aansprakelijkheid van de vennoten	41
4	UBO-register	41
5	Algemene strafbepaling	42
6	Oefeningen	43

Hoofdstuk 2 Bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen geregeld in dit wetboek

1	Verbintenissen in naam van een vennootschap in oprichting	45
2	De naam en zetel van een rechtspersoon	46
3	Oprichting en openbaarmakingsformaliteiten	46
3.1	Vorm van de oprichtingsakte	46
3.2	Verkrijging van de rechtspersoonlijkheid	47
3.3	Openbaarmakingsformaliteiten	48
3.3.1	Belgische rechtspersonen	48
3.3.1.1	Het dossier van de rechtspersoon	48
3.3.1.2	Bekendmakingsverplichtingen	48
3.3.1.3	Tegenwerpelijkheid	48
3.3.1.4	Enige in de stukken op te nemen vermeldingen	49
3.3.2	Buitenlandse rechtspersonen	49
3.4	Website van de rechtspersoon en mededelingen	49
3.5	Taal	50
4	Nietigheid	50
4.1	Procedure en gevolgen van nietigheid van rechtspersonen	50
4.2	Regels van beraadslaging, nietigheid en opschorting van besluiten van organen van rechtspersonen en van besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders	50
4.2.1	Regels van beraadslaging	50
4.2.2	Nietigheid en opschorting van besluiten van organen, van besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders en van stemmen	51
4.2.2.1	Organen en besluiten	51
4.2.2.2	Stemmen	52
4.2.2.3	Procedure	52
5	Bestuur	53
5.1	Bestuur en vertegenwoordiging	53
5.2	Bestuurdersaansprakelijkheid	54
5.2.1	Aansprakelijkheid	54
5.2.2	Beperking van de aansprakelijkheid	55
5.2.3	Uitzonderingen op de aansprakelijkheidsbeperking	55

6	De geschillenregeling in de nv en de bv	56
6.1	Algemene bepalingen	56
6.2	Uitsluiting	56
6.2.1	Wie kan de uitsluiting vragen?	56
6.2.2	Gegronde reden	57
6.2.3	Prijs en peildatum	58
6.3	Uittreding	59
6.3.1	Wie kan de uittreding vragen?	59
6.3.2	Gegronde reden	59
7	Rechtsvordering en verjaring	59
8	Oefeningen	60

Hoofdstuk 3 De jaarrekening van vennootschappen, verenigingen en stichtingen

1	De jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening	63
1.1	De jaarrekening	63
1.2	Het jaarverslag	64
1.3	Openbaarmakingsverplichtingen voor Belgische vennootschappen	64
1.4	Openbaarmakingsverplichtingen voor buitenlandse vennootschappen met een bijkantoor in België	65
1.5	Geconsolideerde jaarrekening, jaarverslag en openbaarmakingsverplichtingen	66
1.5.1	Toepassingsgebied	66
1.5.2	De consolidatieverplichting	66
1.5.3	Jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening	66
1.5.4	Openbaarmakingsverplichtingen van de geconsolideerde jaarrekening en het jaarverslag	66
1.5.5	Strafbepalingen	66
1.6	Enkele specifieke bepalingen voor verenigingen en stichtingen	67
2	De controle van de jaarrekening en van de geconsolideerde jaarrekening	67
2.1	Algemene bepalingen inzake controle	67
2.1.1	Benoeming	67
2.1.2	Bezoldiging	68
2.1.3	Ontslag	68
2.1.4	Bevoegdheden	68
2.1.5	Aansprakelijkheid	69
2.2	Controle op de jaarrekening	70
2.3	Controle op de geconsolideerde jaarrekening	71
2.4	Controle in vennootschappen waar een ondernemingsraad werd opgericht	71
2.5	Controle in verenigingen en stichtingen	71
2.6	Individuele onderzoeks- en controlebevoegdheid van vennoten	72
2.7	Strafbepalingen	72
2.8	Oefeningen	72

Deel II De vennootschappen	75
Hoofdstuk 1 Maatschap, vennootschap onder firma en commanditaire vennootschap	77
1 Definities	77
1.1 Maatschap	77
1.1.1 Stille maatschap	78
1.1.2 Tijdelijke maatschap	78
1.1.3 Gewone maatschap	78
1.2 Vennootschap onder firma en commanditaire vennootschap	79
2 Gelijkenissen	79
2.1 Personenvennootschappen	79
2.2 Toepasselijke wetgeving	79
2.3 Het voorwerp	80
2.4 Bewijsregels	80
3 Verschilpunten	80
3.1 Vormvereisten	80
3.2 Geen/onvolkomen rechtspersoonlijkheid, zuiver/gemengd contractueel	80
3.3 Het vennootschapsvermogen en de rechten van de schuldeisers	82
3.3.1 Maatschap	82
3.3.2 Vof en commv	82
3.4 (Geen) duurzaam karakter en (niet) openbaar	82
4 De bestuursbevoegdheid en de vertegenwoordigingsbevoegdheid	83
4.1 De bestuursbevoegdheid	83
4.1.1 Geen zaakvoerders aangeduid	83
4.1.2 De statutaire zaakvoerder	83
4.1.3 De niet-statutaire of gewone zaakvoerder	84
4.1.4 Meerdere zaakvoerders	84
4.1.5 Specifieke regels voor de commv	85
4.2 Vertegenwoordigingsbevoegdheid	85
4.3 Beslissingen van vennoten verenigd in vergadering	85
5 Aansprakelijkheid	86
5.1 De aansprakelijkheid van de vennoten ten aanzien van derden	86
5.2 De aansprakelijkheid van de zaakvoerder ten aanzien van de vennoten	87
6 De overdracht van de aandelen	87
6.1 Aandelen	87
6.2 De overdracht van de aandelen	87
7 Ontbinding van de vennootschap, terugtrekking en uitsluiting van een vennoot	88
7.1 Het verstrijken van de tijd	89

7.2	Het tenietgaan van de zaak of voltrekken van de handeling	89
7.3	Het overlijden, de onbekwaamverklaring en het faillissement	89
7.4	De wil van een van de partijen	89
7.5	Terugtrekking en uitsluiting van een vennoot	90
7.6	Wanprestatie van een vennoot	90
7.7	Vereffening: regels vereffening nalatenschap	90
8	Oefeningen	90
Hoofdstuk 2 De besloten vennootschap (bv)		93
1	Begrip en kenmerken	93
2	Oprichting	93
2.1	Aanvangsvermogen	93
2.1.1	Het aanvangsvermogen moet toereikend zijn	93
2.1.2	Het financieel plan	94
2.2	Plaatsing van de aandelen	95
2.2.1	Volledige plaatsing	95
2.2.2	Inbreng in natura	95
2.3	Storting van de inbrengen	96
2.4	Oprichtingsformaliteiten	96
2.5	Nietigheid	97
2.6	Garantie en aansprakelijkheid	97
3	Effecten en hun overdracht	98
3.1	Algemeen	98
3.2	De vorm van effecten	98
3.2.1	Effecten op naam	98
3.2.2	Gedematerialiseerde effecten	99
3.3	De verschillende soorten effecten	99
3.3.1	Aandelen	99
3.3.2	Certificaten	100
3.3.3	Obligaties	100
3.3.4	Inschrijvingsrechten	101
3.4	Overdracht en overgang van effecten	101
3.4.1	Algemene regels	101
3.4.2	Overdracht en overgang van aandelen	101
3.4.2.1	Beperkingen aan de overdracht – overgang	101
3.4.2.2	De overdracht van niet-volstorte aandelen	102
3.4.3	Uitkoopbod	103
4	Vennootschapsorganen – algemene vergadering van obligatiehouders	103
4.1	Het bestuur	103
4.1.1	Samenstelling	103

Inhoud

4.1.2	Bezoldiging	104
4.1.3	Bevoegdheid en werkwijze	104
4.1.3.1	Omvang van de bevoegdheid	104
4.1.3.2	Schriftelijke besluiten	105
4.1.3.3	Strijdigheid van belangen	105
4.1.4	Dagelijks bestuur	106
4.2	Algemene vergadering van aandeelhouders	106
4.2.1	Spelregels die gelden voor alle algemene vergaderingen van aandeelhouders	106
4.2.1.1	Gelijke behandeling	106
4.2.1.2	Bevoegdheden	106
4.2.1.3	Bijeenroeping van de algemene vergadering	106
4.2.1.4	Schriftelijke algemene vergadering	107
4.2.1.5	Deelname aan de algemene vergadering	107
4.2.1.6	Het verloop van de algemene vergadering	107
4.2.1.7	Wijze van uitoefening van het stemrecht	108
4.2.2	Gewone algemene vergadering	108
4.2.3	Buitengewone algemene vergadering	109
4.3	Vennootschapsvordering en minderheidsvordering	109
4.4	Algemene vergadering van obligatiehouders	110
4.4.1	De bevoegdheid van de algemene vergadering	110
4.4.2	Bijeenroeping van de algemene vergadering	110
4.4.3	Deelneming aan en verloop van de algemene vergadering	111
5	Het vermogen van de besloten vennootschap	111
5.1	Bijkomende inbrengen – uitgifte van nieuwe aandelen	111
5.1.1	Algemene regels	111
5.1.2	Inbreng in geld	112
5.1.3	Inbreng in natura	112
5.1.4	Bevoegdheidsdelegatie aan het bestuursorgaan	112
5.2	De instandhouding van het vermogen van de vennootschap	113
5.2.1	Uitkeringen aan aandeelhouders – tantièmes	113
5.2.2	Verkrijging van eigen aandelen of certificaten	115
5.2.2.1	Voorwaarden	115
5.2.2.2	Statuut van de verkregen aandelen en certificaten	115
5.2.3	Financiering van de verkrijging van aandelen door een derde	116
5.2.4	Alarmprocedure	116
5.2.5	Uittreding en uitsluiting lastens het vennootschapsvermogen	116
5.2.5.1	Uittreding	116
5.2.5.2	Uitsluiting	117
5.2.5.3	Uittreding van rechtswege	117

6	Duur en ontbinding – strafsancties	117
6.1	Duur en ontbinding	117
6.2	Strafbepalingen	118
7	Oefeningen	118
	Hoofdstuk 3 De coöperatieve vennootschap	121
1	Begrip en kenmerken	121
2	Oprichting	122
2.1	Grondvoorwaarden	122
2.1.1	Aantal oprichters	122
2.1.2	Het aanvangsvermogen en het financieel plan	122
2.1.3	Inbrengmodaliteiten	122
2.1.3.1	Inbreng in geld	122
2.1.3.2	Inbreng in natura	123
2.1.3.3	Inbreng in nijverheid	123
2.2	Vormvoorwaarden	123
2.2.1	Authentieke akte	123
2.2.2	Openbaarmaking	123
2.2.3	Oprichters en inschrijvers	123
3	Effecten uitgegeven door de cv	124
3.1	Aandelen op naam	124
3.2	Obligaties	125
3.3	Gedematerialiseerde effecten	125
3.4	Overdracht van effecten	125
4	Wijzigingen in het vennotenbestand en in het vermogen: toetreding en uittreding	126
4.1	Toetreding	126
4.2	Uittreding lastens het vennootschapsvermogen	126
5	De organen van de cv	127
5.1	De bestuurder(s)	127
5.1.1	Samenstelling	127
5.1.2	Duur	127
5.1.3	Benoeming en ontslag	127
5.1.4	Bevoegdheden	128
5.1.5	Beperkingen aan de bevoegdheden	128
5.1.6	Tegenstrijdige belangen	128
5.1.7	Vertegenwoordiging van de vennootschap	128
5.1.8	Dagelijks bestuur	128
5.2	Algemene vergadering van vennoten	129
5.2.1	Algemeen	129

Inhoud

5.2.2	Bijeenroeping en verloop	129
5.2.2.1	Bijeenroeping	129
5.2.2.2	Schriftelijke algemene vergadering	129
5.2.3	Deelneming aan de algemene vergadering	129
5.2.4	Verloop van de algemene vergadering	130
5.2.5	Stemrecht	130
5.2.6	Gewone algemene vergadering	130
5.2.7	Buitengewone algemene vergadering	131
5.2.7.1	Wijziging statuten	131
5.2.7.2	Wijziging voorwerp, finaliteit en waarden vennootschap	131
5.2.7.3	Notaris	131
5.3	Algemene vergadering van obligatiehouders	132
5.3.1	Bevoegdheden	132
5.3.2	Bijeenroeping	132
5.3.3	Verloop en stemrecht	132
6	Het vermogen van de coöperatieve vennootschap	133
6.1	Uitgifte van nieuwe aandelen en toetreding	133
6.1.1	Algemene bepalingen	133
6.1.2	Inbreng in natura	134
6.2	Verlies van het toereikend aanvangsvermogen: de alarmbelprocedure	134
6.3	Instandhouding van het vermogen van de vennootschap	135
6.3.1	Uitkeringen aan aandeelhouders en tantièmes	135
6.3.1.1	De balanstest	135
6.3.1.2	De liquiditeitstest	135
6.3.2	Financiering door de vennootschap van de verkrijging van haar effecten door derden	135
7	De aansprakelijkheid	136
8	Uitsluiting ten laste van het vennootschapsvermogen	136
9	Duur, ontbinding en nietigheid	137
10	Oefeningen	137
	Hoofdstuk 4 Naamloze vennootschap (nv)	139
1	Begrip en kenmerken	139
2	Oprichting	139
2.1	Bedrag van het kapitaal	139
2.2	Plaatsing van het kapitaal	140
2.2.1	Volledige plaatsing	140
2.2.2	Inbreng in geld en natura	140
2.2.3	Quasi-inbreng	141
2.3	Storting van het kapitaal	141

2.4	Oprichtingsformaliteiten	142
2.5	Nietigheid	142
2.6	Garantie en aansprakelijkheid	142
3	Effecten en hun overdracht en overgang	143
3.1	Algemeen	143
3.2	De vorm van effecten	143
3.2.1	Effecten op naam	143
3.2.2	Gedematerialiseerde effecten	144
3.3	De verschillende soorten effecten	144
3.3.1	Aandelen	144
3.3.1.1	Algemeen	144
3.3.1.2	Aandelen zonder stemrecht	145
3.3.2	Winstbewijzen	145
3.3.3	Certificaten	146
3.3.4	Obligaties	146
3.3.5	Inschrijvingsrechten	146
3.4	Overdracht en overgang van effecten	147
3.4.1	Algemeen	147
3.4.2	Vrije overdraagbaarheid – mogelijke beperkingen	147
3.4.3	Uitkoopbod	148
3.4.4	Openbaarmaking van belangrijke deelnemingen	148
4	Vennootschapsorganen en algemene vergadering van obligatiehouders	148
4.1	Het bestuur	148
4.1.1	Het monistisch bestuur	149
4.1.1.1	Samenstelling	149
4.1.1.2	Bezoldiging	150
4.1.1.3	Bevoegdheid en werking van de raad van bestuur	150
4.1.2	De enige bestuurder	151
4.1.3	Duaal bestuur	152
4.1.3.1	Organen en samenstelling	152
4.1.3.2	Bezoldiging	153
4.1.3.3	Bevoegdheden en werking	153
4.1.4	Dagelijks bestuur	154
4.1.5	Aansprakelijkheid	155
4.2	Algemene vergadering van aandeelhouders	155
4.2.1	Spelregels die gelden voor alle algemene vergaderingen van aandeelhouders	156
4.2.1.1	Gelijke behandeling	156
4.2.1.2	Bevoegdheden	156
4.2.1.3	Bijeenroeping	156
4.2.1.4	Schriftelijke algemene vergadering	157
4.2.1.5	Deelname aan de algemene vergadering	157
4.2.1.6	Verloop van de algemene vergadering – uitoefening van het stemrecht	158

Inhoud

4.2.2	Gewone algemene vergadering	158
4.2.3	Bijzondere algemene vergadering	159
4.2.4	Buitengewone algemene vergadering	159
4.2.4.1	Algemeen	159
4.2.4.2	Wijziging van het doel of voorwerp	159
4.2.4.3	Uitgifte van nieuwe soorten aandelen of winstbewijzen	159
4.3	Vennootschapsvordering – minderheidsvordering – deskundige	160
4.3.1	Vennootschapsvordering	160
4.3.2	Minderheidsvordering	160
4.3.3	Deskundige	161
4.4	Algemene vergadering van obligatiehouders	161
4.4.1	Bevoegdheid	161
4.4.2	Bijeenroeping van de algemene vergadering van obligatiehouders	161
4.4.3	Deelneming aan de algemene vergadering van obligatiehouders	162
4.4.4	Verloop van de algemene vergadering van obligatiehouders	162
4.4.5	Wijze van uitoefening van het stemrecht	163
5	Kapitaal	163
5.1	Kapitaalverhoging	163
5.1.1	Regels die van toepassing zijn op elke kapitaalverhoging	163
5.1.1.1	Waarover gaat het?	163
5.1.1.2	Statutenwijziging?	163
5.1.1.3	Voorwaarden	163
5.1.2	Kapitaalverhoging bij wijze van inbreng in geld	164
5.1.2.1	Voorkeurrecht	164
5.1.2.2	Beperkingen aan het voorkeurrecht	165
5.1.3	Kapitaalverhoging bij wijze van inbreng in natura	165
5.1.4	Het toegestane kapitaal	166
5.1.5	Kapitaalverhoging ten gunste van het personeel	166
5.1.6	Garantie en aansprakelijkheid	166
5.2	Kapitaalvermindering	167
5.2.1	Algemeen	167
5.2.2	Kapitaalvermindering door terugbetaling aan aandeelhouders	167
5.2.3	Kapitaalvermindering tot aanzuivering van verliezen	167
5.3	Instandhouding van het kapitaal	168
5.3.1	Winstverdeling	168
5.3.2	Verkrijging van eigen aandelen, winstbewijzen of certificaten	168
5.3.3	Alarmbelprocedure	169
6	Duur en ontbinding	169
7	Strafbepalingen	169
8	Oefeningen	170

Hoofdstuk 5	Erkenning van vennootschappen	173
1	De erkenning als landbouwonderneming	173
2	De erkenning als coöperatieve vennootschap	173
2.1	Erkende cv	173
2.2	Cv erkend als so	174
2.3	Erkende cvso	174
3	De gerechtelijke ontbinding	175
Deel III	De verenigingen en stichtingen	177
Hoofdstuk 1	De vereniging zonder winstoogmerk en de internationale vereniging zonder winstoogmerk	179
1	Wetgeving	179
2	Inleidende bepalingen	180
3	Leden en ledenregister	181
4	Oprichting	181
5	De organen van een vzw	181
5.1	De algemene vergadering	181
5.1.1	Bevoegdheden	181
5.1.2	Bijeenroeping van de algemene vergadering	182
5.1.3	Deelneming aan de algemene vergadering	182
5.1.4	Verloop van de algemene vergadering	182
5.1.5	De gewone algemene vergadering	182
5.1.6	De buitengewone algemene vergadering	182
5.2	Bestuur	183
5.2.1	Samenstelling	183
5.2.2	Bevoegdheid en werkwijze	183
5.2.3	Dagelijks bestuur	183
5.2.4	Overschrijding van het voorwerp	183
6	Giften	184
6.1	Uittreding en uitsluiting van leden	184
6.2	Erkenning van de vzw als beroepsvereniging	184
7	Nietigheid van de (i)vzw	184
8	Oefeningen	185

Hoofdstuk 2 De stichting	187
1 Algemene bepalingen	188
1.1 Oprichtingsformaliteiten	188
1.2 Belangeloos doel	188
1.3 Geen winstuitkering	188
2 De organen van een stichting	188
2.1 De algemene vergadering	188
2.2 Bestuur	188
2.2.1 Samenstelling	188
2.2.2 Bevoegdheid en werkwijze	189
2.2.3 Dagelijks bestuur	189
3 Giften	190
4 Nietigheid van de stichting	190
5 Oefeningen	190
Deel IV Herstructurering van vennootschappen en verenigingen	191
1 Definities	193
1.1 Fusie door overneming of door oprichting van een nieuwe vennootschap	193
1.2 Splitsing door overneming, door oprichting of gemengde splitsing	195
1.3 Inbreng van een algemeenheid	197
1.4 Inbreng van een bedrijfstuk	197
2 De regeling inzake fusies en splitsingen	198
2.1 Rechtsgevolgen van fusie en splitsing	198
2.2 Tegenwerpelijkheid van de fusie of splitsing	198
2.3 Zekerheidsstelling t.v.v. de schuldeisers	198
2.4 Aansprakelijkheid	199
2.5 Nietigheid van de fusie of splitsing	199
3 Procedure	199
3.1 Fusievoorstel	199
3.2 Schriftelijk verslag van het bestuursorgaan	200
3.3 Schriftelijk verslag van de commissaris/bedrijfsrevisor/gecertificeerde accountant	200
3.4 Wijzigingen meedelen in actief en passief	200
3.5 Agenda van de buitengewone algemene vergadering en stukken	200
3.6 Beraadslaging van de buitengewone algemene vergadering	201
3.7 Authentieke notulen – publicatie	201
3.8 Aandelenruil	201
3.9 Opstellen en goedkeuren van de jaarrekening van de ontbonden vennootschappen	201
4 Oefeningen	202

Deel V De Europese rechtsvormen	203
Hoofdstuk 1 De Europese vennootschap	205
1 Wetgeving	205
2 Doel	205
3 Oprichting	205
4 Maatschappelijk kapitaal	206
5 Hoofdbestuur	206
6 Rol van de werknemers	206
7 Oefeningen	206
Hoofdstuk 2 De Europese coöperatieve vennootschap	207
1 Wetgeving	207
2 Doel	207
3 Oprichting	208
4 Maatschappelijk kapitaal	208
5 Statutaire zetel en hoofdbestuur	208
6 Organen en bestuur	208
6.1 Monistisch stelsel	209
6.2 Dualistisch stelsel	209
6.2.1 Directieraad	209
6.2.2 Raad van toezicht	210
6.2.3 Aansprakelijkheid	210
6.2.4 Algemene vergadering	210
7 Rol van de werknemers	210
8 Ontbinding, vereffening, insolventie en staking van betaling	211
Hoofdstuk 3 Europees economisch samenwerkingsverband	213
1 Wetgeving	213
2 Definitie en doel van het eesv	213
2.1 Definitie	213
2.2 Doel	213
3 Oprichting	214
4 Aard en karakter	214

Inhoud

5	Bestuur en vertegenwoordiging	215
5.1	De bestuurder(s)	215
5.2	De gezamenlijk handelende leden	215
6	Ontbinding	215
7	Oefeningen	216

Deel VI De onderneming in moeilijkheden: insolventiewetgeving

217

1	Inleiding	219
2	Toepassingsgebied	219
3	Insolventieregister	219
4	Vroegtijdige waarschuwing, kamers voor ondernemingen in moeilijkheden en ondernemingsbemiddeling (art. XX.21 e.v. WER)	219
5	Minnelijk akkoord buitengerechtelijke reorganisatie (art. XX.37 e.v. WER)	220
6	Gerechtelijke reorganisatie	221
6.1	Dossier van gerechtelijke reorganisatie	221
6.2	Openbare gerechtelijke reorganisatie en overdracht van onderneming onder gerechtelijk gezag (art. XX.41 tot en met XX.63 WER)	221
6.3	Openbare gerechtelijke reorganisatie door minnelijk akkoord	222
6.4	Openbare gerechtelijke reorganisatie door een collectief akkoord	223
6.5	Besloten gerechtelijke reorganisatieprocedure	223
6.6	Overdracht onder gerechtelijk gezag	223
7	Faillissement (art. XX.98 e.v. WER)	224
7.1	Wanneer?	224
7.2	De curator	224
7.3	Gevolgen	224

Deel VII De ontbinding en vereffening van de vennootschappen en verenigingen

225

1	De ontbinding van de vennootschap, de (i)vzw en de stichting	227
1.1	De vrijwillige ontbinding	227
1.2	De ontbinding van rechtswege	228
1.3	De gerechtelijke ontbinding	228
2	De vereffening van de vennootschap en de (i)vzw	230
2.1	De benoeming van de vereffenaar(s)	231
2.2	De rol van de vereffenaar	233
2.2.1	Algemeen	233
2.2.2	De bevoegdheden van de vereffenaar	234

2.2.2.1	Algemeen principe	234
2.2.3	Verplichtingen van de vereffenaar	236
2.2.3.1	Bijeenroeping van de algemene vergadering	236
2.2.3.2	Verslaggeving en rapportering	236
2.3	De sluiting van de vereffening	237
2.3.1	Opstellen van het verdelingsplan	237
2.3.2	Betaling	237
2.3.3	Goedkeuring van de vereffening door de algemene vergadering	238
2.3.4	Bekendmaking van de sluiting van de vereffening	238
2.4	De aansprakelijkheid van de vereffenaar	239
2.4.1	De burgerrechtelijke aansprakelijkheid	239
2.4.1.1	De aansprakelijkheid van de vereffenaar t.o.v. de vennootschap	239
2.4.1.2	De aansprakelijkheid van de vereffenaar t.o.v. de vennootschapsschuldeisers	239
2.4.1.3	De aansprakelijkheid van de vereffenaar t.o.v. derden	240
2.4.2	De strafrechtelijke aansprakelijkheid	240
2.4.2.1	De strafrechtelijke aansprakelijkheid wegens laattijdige aangifte van het faillissement	240
2.4.2.2	De strafrechtelijke aansprakelijkheid voorzien in artikel 2:108 WW	240
3	Oefeningen	242
	Bijlagen	243
	Bijlage 1	
	Vergelijkende tabel	245
	Bijlage 2	
	Verklarende begrippenlijst	248
	Bijlage 3	
	Definities uit het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen	254
1	Genoteerde vennootschappen	254
2	Controle, moeder- en dochtervennootschappen	254
2.1	Controle in rechte en controle in feite	254
2.2	Moeder- en dochtervennootschap	255
2.3	Exclusieve controle	255
2.4	Gezamenlijke controle – gemeenschappelijke dochtervennootschap	255
2.5	Consortium	255
2.6	Verbonden en geassocieerde vennootschappen	256
2.7	Deelneming en deelnemingsverhouding	256

Inhoud

3	Grootte van vennootschappen, verenigingen, stichtingen en groepen	256
3.1	Kleine vennootschappen, kleine verenigingen en kleine stichtingen	257
3.2	Microvennootschappen, microverenigingen en microstichtingen	257
4	Groepen van beperkte omvang	257
5	Personeel	258



Inleiding
Bronnen en structuur

1 De bronnen van het vennootschapsrecht

Zoals voor elke rechtstak wordt de basis van het vennootschapsrecht gevormd door de rechtsbronnen, meer bepaald wetgeving, rechtspraak, rechtsleer en de gewoonte. Daarbij neemt het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen een cruciale plaats in.

1.1 Wetgeving

De centrale bron wordt gevormd door het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (hierna afgekort als WVV), ingevoerd bij federale wet van 23 maart 2019 (*BS* 4 april 2019). Het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en houdende diverse bepalingen ligt vervat in deze wet, die in werking is getreden op 1 mei 2019.

Op 10 mei 2019 verschenen in het Belgisch Staatsblad nog twee belangrijke wetgevende documenten:

- enerzijds de wet tot aanpassing van bepaalde federale fiscale bepalingen aan het nieuwe WVV;
- anderzijds de wet tot regeling van de overgang van de onderwerping aan de rechtspersonenbelasting naar de onderwerping aan de vennootschapsbelasting.

Deze twee wetten hebben betrekking op fiscale aangelegenheden die op bepaalde punten moesten worden aangepast aan het nieuwe WVV. Met het KB van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (*BS* 30 april 2019) werden onder meer de bepalingen m.b.t. de boekhouding en de jaarrekening aangepast. Dit Koninklijk Besluit vervangt het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het vroegere Wetboek van Vennootschappen.

Op 6 mei 2020 verscheen de reparatiewet van 28 april 2020 in het Belgisch Staatsblad. Door deze wet werden een aantal verbeteringen aan het WVV aangenomen.

Daarnaast zijn er ondertussen nog verschillende wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van omzettingen van richtlijnen die kaderen in het gebruik van digitale instrumenten in het vennootschapsrecht en die betrekking hebben op grensoverschrijdende fusies (wet van 12 juli 2021 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en van de wet van 16 maart 1803 tot regeling van het notarisambt en houdende diverse bepalingen ingevolge de omzetting van Richtlijn 2019/1151 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot wijziging van Richtlijn 2017/1132 met betrekking tot het gebruik van digitale instrumenten en processen in het kader van het vennootschapsrecht, *BS* 15 juli 2021 en de wet van 25 mei 2023 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, van de wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht en van het Gerechtelijk Wetboek, ingevolge de omzetting van Richtlijn 2019/2121 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 tot wijziging van Richtlijn 2017/1132 met betrekking tot grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen, *BS* 6 juni 2023).

Op 25 januari 2025 is Richtlijn (EU) 2025/25 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 tot wijziging van de Richtlijnen 2009/102/EG en (EU) 2017/1132 wat betreft de verdere uitbreiding en modernisering van het gebruik van digitale instrumenten en processen in het vennootschapsrecht in werking getreden. Deze richtlijn voorziet nieuwe maatregelen inzake digitalisering en zal daarnaast ook wijzigingen aanbrengen aan de vof en commv. De Belgische wetgever moet de meerderheid van de artikelen van deze richtlijn omzetten in de Belgische wetgeving tegen 31 juli 2027.

Dit betekent niet dat er vóór het verschijnen van voornoemde wetgeving geen vennootschapsrechtelijke bepalingen waren. Deze bepalingen waren terug te vinden in het Wetboek van Vennootschappen (W.Venn.), ingevoerd bij wet van 7 mei 1999. Hierin werd gestreefd naar een duidelijke en overzichtelijke structuur die de toegankelijkheid van het vennootschapsrecht moest vergroten. Het (vroegere)

W.Venn. had als groot pluspunt dat de vennootschapsrechtelijke bepalingen, die voorheen verspreid waren over diverse wetboeken (BW en W.Kh.) en wetten (Venn.W.), samengebracht werden in één wetboek. Echt inhoudelijke vernieuwingen waren echter niet aan de orde. Er volgden diverse wijzigingen, maar die waren daarom niet altijd even nuttig.

Het is ondertussen 2025. Het bedrijfsleven vraagt een versoepeling en flexibiliteit op het vlak van de regels voor de vennootschappen en verenigingen. Ook het Europees Hof van Justitie zet de vrijheid van vestiging van vennootschappen centraal. De rechtspraak van het Hof ligt mee aan basis van de hervorming van het vennootschapsrecht, dat een grondige vernieuwingsoperatie moest ondergaan. Dit heeft de wetgever ertoe aangezet om een stabiel, eenvoudig en waar mogelijk suppletief (aanvullend) vennootschaps- en verenigingsrecht te creëren met het nieuwe WVV.

Op 21 juli 2017 keurde de ministerraad het voorontwerp van wet goed. Op 9 oktober 2017 heeft de Raad van State advies gegeven (Adv.RvS nr. 61.988/2, 9 oktober 2017). Vervolgens werd een aangepast wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en houdende diverse bepalingen ingediend in het parlement op 4 juni 2018. De Raad van State heeft aanvullend nog twee adviezen gegeven (Adv.RvS nr. 63.906/2/V, 13 september 2018 en Adv.RvS nr. 65.081/2, 24 januari 2019). Er werden ook verschillende amendementen ingediend. De wet werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 4 april 2019.

Het nieuwe WVV is ook het sluitstuk van de overgang van het handelsrecht naar het ondernemingsrecht. Eerder werd de insolventiewetgeving al aangepast (wet van 11 augustus 2017 tot invoering van Boek XX in het wetboek economisch recht). Sinds de inwerkingtreding op 1 mei 2018 geldt het faillissement voor 'ondernemingen', waaronder alle rechtspersonen (denk ook aan de vzw) vallen. Op 1 november 2018 is de wet van 15 april 2018 op de hervorming van het economisch recht in werking getreden. Deze wet heeft het handelsrecht vervangen door het ondernemingsrecht, met gevolgen voor het bewijsrecht, de bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank, de boekhoudplicht ...

1.2 Rechtspraak

Naast de wetgeving vormt de rechtspraak een belangrijke rechtsbron. Rechtspraak omvat de uitspraken van de verschillende rechtbanken en hoven. Ook al hebben de uitspraken alleen gevolgen tussen de partijen en zijn ze dus niet algemeen verbindend, de invloed ervan mag niet worden onderschat.

1.3 Rechtsleer

Rechtsleer is het geheel van wetenschappelijke juridische verhandelingen geschreven door rechtsgeleerden. Deze bron is niet bindend, maar kan gezaghebbend zijn.

1.4 Gewoonte

Gewoonte is gebaseerd op gevestigde gebruiken die als algemeen verbindende rechtsregels worden aanvaard.

Het voorbeeld bij uitstek van een gewoonterechtelijke regel is het vermoeden van passieve **hoofdelijkheid** tussen ondernemers ten aanzien van hun schuldeiser.

VOORBEELD

Een grondstoffenleverancier verkoopt voor een bedrag van 10 000 euro grondstoffen aan twee ondernemers samen. De grondstoffenleverancier kan dit bedrag van 10 000 euro volledig eisen van één

van beide ondernemers, ook al werd dit niet schriftelijk overeengekomen. De ondernemer die het volledige bedrag betaalt, kan dat op zijn beurt voor de helft terugvorderen van de andere ondernemer.

Opmerking: De wet van 15 april 2018 op de hervorming van het economisch recht (in werking getreden op 1 november 2018) heeft het begrip ‘handelaar’ afgeschaft, maar heeft niets bepaald over de gewoonterechtelijke regel. Uit de rechtsleer blijkt dat de gewoonterechtelijke regel blijft gelden voor alle verbintenissen aangegaan door elke onderneming vanaf 1 november 2018.

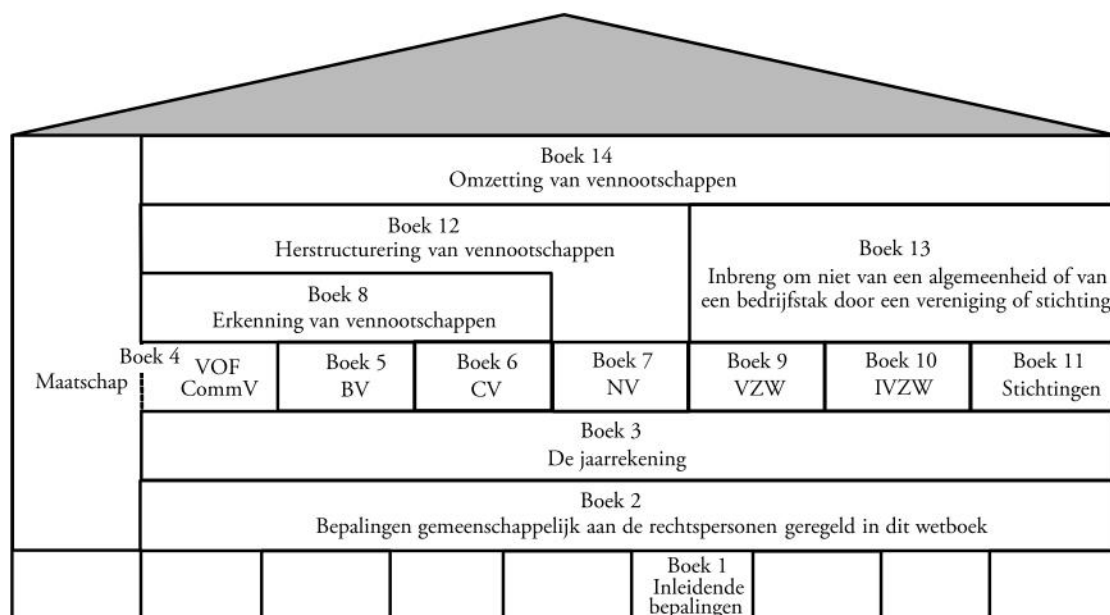
Voor we ingaan op de verschillende aspecten van het vennootschapsrecht, is het aangewezen de structuur van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen onder de loep te nemen.

2 De structuur van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen

Het ‘nieuwe huis van de vennootschappen en verenigingen’ bevat zowel de wetgevende bepalingen inzake vennootschappen als die inzake verenigingen, terwijl in het vroegere W.Venn. alleen de bepalingen inzake vennootschappen waren opgenomen. De regels m.b.t. de verenigingen stonden in andere wetteksten. Het verdwijnen van het winsttoegmerk als onderscheidingscriterium (zie hoofdstuk ‘Inleidende bepalingen’) tussen vennootschappen en verenigingen, maakt het mogelijk om de regels inzake vennootschappen en verenigingen in één wetboek onder te brengen.

De wetgever wil dat in de nieuwe woning elke vennootschaps- en verenigingsvorm terug zijn eigenheid krijgt. Daarnaast staat, zoals al vermeld, flexibilisering centraal. Ook wil men bepaalde regels vereenvoudigen en/of verduidelijken. We laten in de onderstaande structuur de Europese vennootschapsvormen buiten beschouwing.

Figuur 1



Bron: Hellemans, F. & François, A., ‘Concepten en Beginselen van het nieuwe wetboek’, www.bcv-cds.be (geraadpleegd op 22 maart 2019).

Deel 1 ‘Algemene bepalingen’ bestaat uit Boek 1, 2 en 3

Boek 1 (art. 1:1-1:37 WVV) bevat inleidende bepalingen die gelden voor de vennootschappen, verenigingen en stichtingen. Denk hierbij aan diverse definities (vennootschap, vereniging, stichting, inbreng, genoteerde vennootschappen, controle, grootte van vennootschappen ...).

Boek 2 (art. 2:1-2:149 WVV) geeft de bepalingen weer die van toepassing zijn op de rechtspersonen in dit wetboek. Hier komen o.a. aan bod: oprichting, verbintenissen in naam van een rechtspersoon in oprichting, naam van een rechtspersoon, nietigheid, ontbinding ... De maatschap valt dus buiten dit toepassingsgebied.

Boek 3 (art. 3:1- 3:103 WVV) behandelt de elementen m.b.t. de jaarrekening van de diverse rechtspersonen.

Deel 2 ‘De vennootschappen’ bestaat uit Boek 4, 5, 6, 7 en 8

Boek 4 (art. 4:1-4:28 WVV) behandelt de maatschap, de vof en de commv.

Boek 5 t.e.m. 7 behandelen telkens een specifieke (kapitaal)vennootschap. In het nieuwe WVV wordt de bv (Boek 5: art. 5:1-5:158 WVV) de basisvorm voor de vennootschappen. De cv (Boek 6: art. 6:6-6:128 WVV) moet opnieuw aansluiten bij haar oorsprong, de coöperatie. Het voornaamste doel van de cv moet bestaan in het voldoen aan de behoeften van haar aandeelhouders en/of in de ontwikkeling van hun economische en sociale activiteiten. Boek 7 (art. 7:1-7:232 WVV) bevat de regels voor de nv. De nv is bedoeld voor ondernemingen met een zekere omvang waarbij de identiteit van de medeaandeelhouders van ondergeschikt belang is.

Boek 8 (art. 8:1-8:7 WVV) bevat de regels voor de erkenning van bepaalde vennootschappen. Onder bepaalde voorwaarden kan bijvoorbeeld een cv zich laten erkennen als sociale onderneming. De overheid zal dan moeten nagaan of de betrokken vennootschap dat label mag dragen. De regels hierover zijn dus terug te vinden in Boek 8.

Deel 3 ‘De verenigingen en de vzw’ bevat Boek 9, 10 en 11

Boek 9 (art. 9:1-9:27 WVV), 10 (art. 10:1-10:11 WVV) en 11 (art. 11:1-11:16 WVV) geven de regels weer inzake de vzw, de internationale vzw (ivzw) en de stichtingen.

Deel 4 ‘Herstructurering en omzetting’ bevat Boek 12, 13 en 14

Boek 12 (art. 12:1-12:119 WVV) bevat de regels rond de herstructurering van vennootschappen.

Boek 12 (art. 12:120-12:141 WVV) geeft de bijzondere regels weer inzake grensoverschrijdende splitting en gelijkgestelde verrichtingen. Dit onderwerp zal in dit handboek niet worden behandeld.

Boek 13 (art. 13:1-13:10 WVV) behandelt de inbreng om niet van een gemeenschap of van een bedrijfstak door een vereniging of een stichting.

Boek 14 (art. 14:1-14:83 WVV) geeft de regels weer i.v.m. de omzetting van vennootschappen.

Deel 5 ‘Europese rechtsvormen’ bevat Boek 15, 16, 17 en 18

Boek 15 (art. 15:1-15:34 WVV) behandelt de Europese vennootschap.

Boek 16 (art. 16:1-16:32 WVV) geeft de regels weer voor de Europese coöperatieve vennootschap.

Boek 17 (art. 17:1-17:11 WVV) handelt over de Europese politieke partij en de Europese politieke stichting. In het handboek wordt deze topic buiten beschouwing gelaten.

Boek 18 (art. 18:1-18:8 WVV) gaat over het Europees economisch samenwerkingsverband.

‘Diverse bepalingen’

Tot slot zijn er in het WVV nog diverse bepalingen terug te vinden, meer bepaald in de artikelen 3 tot en met 33.

Denk hierbij aan de wijzigingen die het WVV aanbrengt aan diverse andere wetboeken, zoals het Gerechtelijk Wetboek, het Wetboek van internationaal privaatrecht ...

3 De overgangsbepalingen

De overgangsbepalingen zijn bij de invoering van een nieuw wetboek uitermate belangrijk. Hier bepaalt de wetgever wanneer welke bepalingen van toepassing zijn. Deze bepalingen zijn terug te vinden in het laatste deel van het WVV onder de titel ‘Opheffingsbepalingen, overgangsregeling, inwerkingtreding, bevoegdheidstoewijzing’ (artikel 34 t.e.m. 45).

Voor **nieuwe** vennootschappen was de inwerkingtreding **1 mei 2019**. Dit gold ook voor bestaande vennootschappen die werden omgezet in een andere vennootschap. Het is vanzelfsprekend dat vanaf 1 mei 2019 bepaalde vennootschapsvormen die werden opgeheven, niet meer konden worden opgericht (bv. commva).

Voor **bestaande** vennootschappen was de inwerkingtreding **1 januari 2020**, maar zij konden beslissen om al **vroeger** (dus vóór 1 januari 2020) onder de nieuwe wet te vallen (**opt-in**). Bestaande vennootschappen konden dit doen vanaf de publicatie van de wet. Dit gebeurde via een statutenwijziging. De uitwerking had plaats vanaf de publicatie van de statutenwijziging.

Vanaf 1 januari 2020 tot 1 januari 2024 moesten vennootschappen bij de eerste statutenwijziging volledig conformeren aan het WVV. De wetgever maakte een uitzondering voor de statutenwijziging wegens toegestaan kapitaal of uitoefening van warrants of conversie van converteerbare obligaties. Bestaande vennootschappen konden dus voorlopig nog even wachten, maar vanaf het ogenblik dat zij een statutenwijziging doorvoerden na 1 januari 2020, waren zij volledig onderworpen aan het nieuw WVV. Uiterlijk 1 januari 2024 moesten alle statuten zijn aangepast. Bestaande vennootschappen hadden dus vier jaar tijd om hun statuten aan te passen aan de nieuwe wetgeving. Tot op heden (maart 2025) zou ongeveer 50 % van de vennootschappen hun statuten hebben aangepast.

Vanaf 1 januari 2024 gebeurde **van rechtswege een omzetting** als volgt:

- commva: nv met enige bestuurder;
- landbouwvennootschap zonder stille vennoten: vof;
- landbouwvennootschap met stille vennoten: commv;

- economisch samenwerkingsverband: vof;
- cvoa: vof;
- cvba zonder coöperatieve gedachte: bv;
- beroepsvereniging: vzw.

De **dwingende bepalingen** waren van toepassing **vanaf 1 januari 2020**. Denk hierbij aan de alarmprocedure, de nieuwe regeling voor de winstuitkering in de bv ...

De nieuwe regels voor de **geschillenregeling** waren onmiddellijk, vanaf 1 mei 2019, van toepassing voor nieuwe procedures.

De nieuwe regels i.v.m. **bestuurdersaansprakelijkheid** zijn van toepassing op feiten van na de inwerkingtreding van het nieuw WVV.

4 Diverse bepalingen

Het WVV eindigt met een hoofdstuk III 'Diverse bepalingen' (art. 3-33) en een hoofdstuk IV 'Overgangsbepalingen' (art. 34-44). Deze laatste bepalingen zijn eerder aan bod gekomen (zie eerder in dit hoofdstuk).

In hoofdstuk III geeft de wetgever weer welke wijzigingen het WVV aanbrengt aan andere wetboeken en wetten. Dit kan gaan om terminologische, inhoudelijke of numerieke aanpassingen.

We geven hier een beknopte opsomming van de gewijzigde wetboeken en wetten en de artikelen die een wijziging ondergaan:

- 1 Gerechtelijk Wetboek: art. 574, 12°; 588; 764, 1128;
- 2 Koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen: 3 quater, § 1, eerste lid;
- 3 Wet van 2 mei 2007 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in emittenten waarvan aandelen zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt en houdende diverse bepalingen: art. 25/1 en 25/2 worden toegevoegd;
- 4 Wet van 1 april 2007 op de openbare overnamebiedingen: art. 5 en 46, § 1, 4° en 5°;
- 5 Wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht: art. 109, 110, 111, 112, 114, 115 en 119, § 1, tweede lid;
- 6 Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen; art. 24, § 1 wordt aangepast en 24bis wordt toegevoegd;
- 7 Wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen: art. 45, § 1, eerste lid wordt vervangen en art. 45bis wordt toegevoegd;
- 8 Wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor Coöperatie. Het opschrift van deze wet wordt: 'Wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor Coöperatie, het Sociaal Ondernemerschap en de Landbouwonderneming'; art. 1, 1/1, 2, 3, 4, 4/1, 5 en 9 worden ook in die zin aangepast;
- 9 Wet van 6 mei 1999 ter bevordering van de oprichting van burgerlijke bosgroeperingsvennootschappen: art. 2;
- 10 Wetboek van economisch recht: art. I.1, eerste lid; art. III.82, § 1, tweede lid, 2°; art. III.85, § 2; art. XX.225, § 2.



5 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Wanneer kunnen de aandeelhouders kiezen voor een coöperatieve vennootschap?
- 2 In welk boek vind je de bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen?

Oefeningen niveau 2

- 1 Zijn de bepalingen van boek 2 WVV van toepassing op de maatschap? Leg uit.
- 2 Artikel 2:3 WVV is van toepassing op de nv. Is dat juist of fout? Motiveer.
- 3 De bepalingen van boek 2 WVV zijn:
 - a altijd van toepassing op alle vennootschappen en verenigingen;
 - b alleen van toepassing op vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid;
 - c alleen van toepassing op personenvennootschappen;
 - d altijd van toepassing op alle rechtspersonen tenzij er in latere boeken van wordt afgeweken.



Deel I
Algemene bepalingen

Hoofdstuk 1

Inleidende bepalingen

1 Het begrip vennootschap, vereniging en stichting

Artikel 1:1 WVV bepaalt:

*‘Een vennootschap wordt opgericht bij een **rechtshandeling** door **één of meer** personen, vennoten genaamd, die een **inbreng** doen. Zij heeft een vermogen en stelt zich de uitoefening van één of meer welbepaalde **activiteiten tot voorwerp**. Een van haar doelen is aan de vennoten een **rechtstreeks of onrechtstreeks** vermogensvoordeel uit te keren of te bezorgen.*

Artikel 1:2 WVV bepaalt:

*‘Een vereniging wordt opgericht bij een **overeenkomst** tussen **twee of meer** personen, leden genaamd. Zij streeft een **belangeloos doel** na in het kader van één of meer welbepaalde **activiteiten** die zij tot **voorwerp** heeft. Zij mag **rechtstreeks noch onrechtstreeks** enig **vermogensvoordeel** uitkeren of bezorgen aan de oprichters, de leden, de bestuurders of enig andere persoon behalve voor het in de statuten belangeloos doel. Elke verrichting in strijd met dit verbod is nietig.’*

Artikel 1:3 WVV bepaalt:

*‘Een stichting is een rechtspersoon zonder leden, opgericht bij **rechtshandeling** door **één of meer personen**, stichters genoemd. Haar vermogen wordt bestemd om een **belangeloos doel** na te streven in het kader van één of meer welbepaalde **activiteiten** die zij tot **voorwerp** heeft. Zij mag **rechtstreeks noch onrechtstreeks** enig **vermogensvoordeel** uitkeren of bezorgen aan de stichters, de bestuurders of enig andere persoon behalve voor het in de statuten belangeloos doel. Elke verrichting in strijd met dit verbod is nietig.’*

Een aantal begrippen in bovenstaande artikelen zijn cruciaal en worden hierna behandeld. Deze begrippen worden de **materiële geldigheidsvereisten** inzake vennootschapscontracten genoemd:

- een rechtshandeling – meerhoofdigheid – eenhoofdigheid;
- inbreng;
- voorwerp – nauwkeurig omschreven activiteiten;
- rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel.

1.1 Een contract – meerhoofdigheid – eenhoofdigheid

Een vennootschap, vereniging of stichting ontstaat altijd op basis van een contract, een schriftelijke of mondelinge overeenkomst (rechtshandeling) tussen twee of meer personen. De algemene geldigheidsvereisten voor contracten, weergegeven in artikel 5:27 nieuw BW (vroeger 1108 oud BW), zijn dus van toepassing. Denk hierbij aan de geldige toestemming, bekwaamheid, voorwerp en oorzaak.

VOORBEELD

Een overeenkomst tot oprichting van een vennootschap heeft een bepaald of ten minste bepaalbaar voorwerp en is rechtsgeldig aangegaan als ze een overeenstemming weergeeft over de essentiële elementen van de op te richten vennootschap, met name de naam, het doel (nu voorwerp), de rechtsvorm, de aansprakelijkheid of de inbreng van de vennoten en het kapitaal/vermogen. Het niet uitvoeren van deze overeenkomst door de oprichting onmogelijk te maken, is een contractuele wanprestatie waarvoor de andere partij schadevergoeding kan vragen (Gent 22 maart 2010, *TRV* 2010, 412, noot D. VAN GERVEN).

In principe kunnen een vennootschap en een stichting door de rechtshandeling uitgaande van één persoon worden opgericht. Dit is niet het geval voor de vereniging en sommige vennootschapsvormen die uit hun aard meerdere oprichters vereisen (bv. cv).

1.2 Inbreng

De betrokken partijen verbinden zich om iets in gemeenschap te brengen.

Volgens artikel 1:8 WVV is de inbreng de handeling waarbij een persoon iets ter beschikking stelt van een op te richten of een bestaande vennootschap, met het oogmerk vennoot te worden of zijn aandeel in de vennootschap te vergroten, en dus deel te nemen in de winst.

Deze inbreng kan bestaan uit **geld**, **natura** en **nijverheid** (art. 1:8, § 2 e.v. WVV). De inbreng in geld spreekt voor zich. De inbreng in natura is de inbreng van een lichamelijk of onlichamelijk goed. De inbreng in nijverheid is de verbintenis om arbeid of diensten te presteren en vormt een bijzondere vorm van inbreng in natura.

De inbreng in geld of natura kan in eigendom of in genot gebeuren. In het eerste geval worden de goederen in eigendom overgedragen aan de vennootschap. In het tweede geval is er alleen sprake van terbeschikkingstelling, waardoor de vennootschap de goederen kan gebruiken en van de opbrengst kan genieten (art. 1:8, § 3 WVV) zonder er eigenaar van te worden.

Iedere vennoot is aan de vennootschap verschuldigd wat hij beloofd heeft daarin te zullen inbrengen (art. 1:9, § 1 WVV).

Het niet nakomen van de belofte tot inbreng van een geldsom kan aanleiding geven tot het betalen van interesten vanaf de dag waarop het geld betaald moest worden. Dit gebeurt van rechtswege (automatisch) en zonder dat een vordering noodzakelijk is (art. 1:9, § 2, 1 WVV).

Sommige vennoten kunnen hun **nijverheid** (= **arbeid**) inbrengen. In dat geval voorziet de wet dat zij rekenschap moeten geven van alle winsten die zij gemaakt hebben door hun nijverheid. De vennoot die een inbreng in nijverheid heeft gedaan, mag de vennootschap niet beconcurreren noch activiteiten ontwikkelen die de vennootschap schaden of de waarde van zijn inbreng kunnen verminderen (art. 1:9, § 2, 3° WVV).

Een vennoot kan beslissen een inbreng in eigendom te doen van een zekere zaak. Tenzij anders is overeengekomen, draagt de vennootschap het risico van de zekere zaak conform artikel 5:80 nieuw BW (vroeger 1138 oud BW), zodra er overeenstemming is over die inbreng. Als het gaat om vervangbare zaken die in eigendom zijn ingebracht, dan is het risico voor de vennootschap vanaf de terbeschikkingstelling van deze zaken (art. 1:10, § 1 WVV).

Een vennoot kan beslissen alleen het genot van zaken in te brengen. Als deze zaken niet door gebruik tenietgaan en niet bestemd zijn om te worden verkocht, dan blijft het risico voor deze zaken voor de vennoot aan wie ze toebehoren (art. 1:10, § 2 WVV). Het risico is daarentegen voor de vennootschap als de zaken door het gebruik tenietgaan of bestemd waren om te verkopen (art. 1:10, § 2 WVV).

VOORBEELD

- Een vennoot kan ervoor opteren de wagen die zijn eigendom is, in te brengen in de vennootschap. Dit betreft dan een inbreng in natura.
- De vennoot kan ervoor opteren om de wagen in eigendom in te brengen in de vennootschap. Het risico zal in dat geval overgaan op de vennootschap zodra overeenstemming is bereikt over de inbreng. De wagen wordt eigendom van de vennootschap, die alle mogelijke rechten als eigenaar kan uitoefenen.

- De vennoot kan er ook voor opteren alleen het genot van de wagen in te brengen. In dit geval blijft de vennoot eigenaar en blijft het risico van de zaak bij deze vennoot. De vennootschap beschikt alleen over gebruiks-/genotsrechten en niet over de rechten als eigenaar. Zo zal bv. de vennootschap op een bepaald moment de wagen moeten teruggeven aan de vennoot.

1.3 Voorwerp – welbepaalde activiteiten

De vennootschap wordt opgericht om een bepaald voorwerp te realiseren door welbepaalde activiteiten uit te oefenen.

De vereniging en stichting streven een belangeloos doel na, in tegenstelling tot de vennootschap.

1.4 Rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel

Het verkrijgen van een (on)rechtstreeks vermogensvoordeel is de uiteindelijke bedoeling van de personen die een vennootschap oprichten. Een rechtstreeks vermogensvoordeel is in geld opneembaar, wat niet het geval is bij een onrechtstreeks vermogensvoordeel (bv. kosten besparen).

Vroeger was het oogmerk, namelijk het doel van de samenwerking tussen de partijen, van belang voor de kwalificatie van de samenwerking als een vennootschap of een vereniging. Als het realiseren van een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel centraal stond, spraken we van een vennootschap. Als dit oogmerk ontbrak, spraken we van een vereniging. Dit criterium heeft de wetgever achterwege gelaten. Nu wordt het onderscheid tussen de vennootschap aan de ene kant en de vereniging en stichting aan de andere kant gemaakt door het al dan niet uitkeren van een vermogensvoordeel. Een vennootschap mag dit doen. Een vereniging en stichting mogen dit niet doen, niet rechtstreeks en ook niet onrechtstreeks. De wetgever geeft in artikel 1:4 WVV weer wat verstaan wordt onder een ‘onrechtstreekse uitkering van een vermogensvoordeel’. Dit is elke verrichting waardoor de activa van een vereniging of stichting dalen of de passiva stijgen en waarvoor zij geen tegenprestatie ontvangt of een kennelijk te lage tegenprestatie ontvangt. De vereniging mag wel diensten leveren voor haar leden die binnen het voorwerp en kader van haar doel vallen.

2 Waarom opteren voor een vennootschap?

Bij het starten van een zaak moet een ondernemer zich enkele vragen stellen. Naast vragen over projectomschrijving, marktanalyse, commercialisering van zijn idee en/of businessconcept moet de ondernemer ook nadenken over de organisatie van zijn bedrijf. De juridische structuur en haar gevolgen vormen een cruciaal onderdeel van deze organisatie. De ondernemer kan starten als natuurlijke persoon of kan zijn activiteit onderbrengen in een vennootschap.

Als de ondernemer start als natuurlijke persoon (ook wel een eenmanszaak genoemd) bestaat er geen scheiding tussen zijn persoonlijk vermogen en het ondernemingsvermogen. Met andere woorden betekent dit dat de ondernemer met zijn volledige vermogen (privé- en ondernemingsvermogen) zal instaan voor de risico's en eventuele schulden van de onderneming. Er is dus in hoofde van de ondernemer geen sprake van een afgescheiden vermogen noch van beperkte aansprakelijkheid. In het geval van een faillissement kan dit nare gevolgen hebben voor het privévermogen. De keuze voor een goed huwelijksstelsel is hier onontbeerlijk. Bovendien kan elke zelfstandige een verklaring van onbeslagbaarheid voor zijn woning aanvragen. Deze akte wordt opgemaakt door een notaris en wordt overgeschreven op het hypotheekkantoor. Op die manier is de verklaring tegenwerpelijk aan derden. Het gaat om vrije beroepers, maar ook zaakvoerders en bestuurders van een onderneming kunnen

hiervan genieten. Zelfstandigen in bijberoep en zelfstandigen die actief zijn na hun pensioen kunnen sinds 2014 deze verklaring opstellen. De akte van onbeslagbaarheid geldt voor de beroepsschulden. We moeten ook opmerken dat alleen de hoofdverblijfplaats wordt beschermd.

Om al deze netelige problemen te voorkomen, kan de ondernemer opteren om een vennootschap op te richten. Zoals we in dit handboek zullen uitleggen, zijn er verschillende vennootschapsvormen mogelijk. De meest aangewezen vennootschapsvorm is een vennootschap met volkomen rechtspersoonlijkheid. Hieronder vallen onder andere de nv, de cv en de bv. Bij deze vennootschapsvormen is er geen sprake meer van vermenging van de vermogens. Er is derhalve een afgescheiden vermogen. In dit geval zal de onderneming (bv. nv, bv ...) juridisch gezien volledig zelfstandig functioneren. Deze rechtspersoon heeft eigen rechten en plichten. Hier geniet de ondernemer van het voordeel van de beperkte aansprakelijkheid.

De bescherming van het privévermogen en de beperkte aansprakelijkheid zijn dan ook de voornaamste redenen om over te gaan tot de oprichting van een vennootschap. Daarnaast spelen ook dikwijls fiscale motieven een belangrijke rol. In vele gevallen is het voor een ondernemer fiscaal voordeliger om te werken met een vennootschap, onderworpen aan de vennootschapsbelasting, in vergelijking met de situatie waarbij zijn volledige inkomen wordt onderworpen aan de personenbelasting, hetgeen het geval is bij een eenmanszaak.

Soms spelen uiteraard ook andere motieven een rol, zoals bv. vermogensplanning, het verkrijgen van bepaalde vergunningen, het afzonderen van verschillende activiteiten enz.

3 De soorten vennootschappen

Vennootschappen kunnen worden ingedeeld in verschillende categorieën. Eerst staan we stil bij het absolute basisonderscheid tussen vennootschappen **zonder rechtspersoonlijkheid**, met **onvolkomen rechtspersoonlijkheid** en met **volkomen rechtspersoonlijkheid**.

We bestuderen ook het verschil tussen **personenvennootschappen** en **kapitaalvennootschappen**.

3.1 De drie pijlers van het vennootschapsrecht: vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid, met onvolkomen rechtspersoonlijkheid en met volkomen rechtspersoonlijkheid

Voor we specifiek ingaan op de drie pijlers van het vennootschapsrecht lichten we eerst de techniek van de rechtspersoonlijkheid toe.

De techniek van de rechtspersoonlijkheid is tot stand gekomen opdat de samenwerkingsvormen die personen afsluiten door het recht erkend worden als een zelfstandig subject van rechten en plichten. De rechtspersoon is een juridisch-technische creatie, een zelfstandig rechtssubject, die ervoor zorgt dat het samenwerkingsverband kan deelnemen aan het rechtsverkeer net zoals en naast natuurlijke personen.

Een rechtspersoon heeft in principe dezelfde **rechtsbekwaamheid** als een natuurlijke persoon. Er zijn echter een aantal uitzonderingen, die voortvloeien uit de aard van de rechtspersoon (bv. familiale rechten, politieke rechten ...).

Inzake **handelingsbekwaamheid** zal de rechtspersoon zich laten vertegenwoordigen door natuurlijke personen die als organen van de rechtspersoon optreden. Denk hierbij aan de bestuurder in een bv of nv.

Zodra de vennootschap rechtspersoonlijkheid heeft, kan zij als rechtspersoon deelnemen aan het ondernemingsverkeer. Rechtspersoonlijkheid wordt verkregen voor de vennootschappen met onvolkomen en volkomen rechtspersoonlijkheid vanaf de dag van de neerlegging van een uittreksel uit de oprichtingsakte op de griffie van de ondernemingsrechtbank van het rechtsgebied waar de vennootschap haar zetel heeft (art. 2:6, § 1 WVV).

De rechtspersoon krijgt een eigen naam, een afgescheiden vermogen en een woonplaats.

3.1.1 Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid

Artikel 1:5, § 1 WVV bepaalt:

'De maatschap is een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid.'

De vennoten genieten **geen beperkte aansprakelijkheid**. Het **vermogen van de maatschap** vormt een **onverdeeldheid tussen de vennoten** en geniet van een bijzonder statuut (zie infra).

De schuldeiser van de maatschap, hiermee wordt bedoeld schuldeisers die over een schuldvordering beschikken die voortvloeit uit de activiteit van de maatschap, kunnen verhaal uitoefenen op het volledige maatschapsvermogen. De privéschuldeisers van de vennoten kunnen geen aanspraak formuleren op het maatschapsvermogen.

Er is evenmin sprake van beperkte aansprakelijkheid. Beperkte aansprakelijkheid betekent dat de schuldeisers van de vennootschap alleen het afgescheiden vermogen van de vennootschap kunnen aanspreken. Het privévermogen van de vennoten blijft dan buiten schot. Dat is echter niet het geval voor de maatschap. Concreet betekent dit dat alle vennoten van de maatschap instaan voor de maatschapsschulden als het maatschapsvermogen hiervoor onvoldoende blijkt te zijn.

Hoewel dit vroeger niet het geval was, kan de maatschap sinds 1 november 2018 (wet tot hervorming van het economisch recht) wel optreden in rechte. In het kader van een procedure voor de rechtbank zal de vennootschap gedagvaard moeten worden.

3.1.2 Vennootschappen met onvolkomen rechtspersoonlijkheid

Bij vennootschappen met onvolkomen rechtspersoonlijkheid is er wel degelijk een **afgescheiden vermogen**, genieten de vennoten **geen beperkte aansprakelijkheid** en kan de vennootschap **optreden in rechte** (rechtshandelingen stellen).

Het afgescheiden vermogen heeft tot gevolg dat de privéschuldeisers van de vennoten geen aanspraak kunnen maken op dit afgescheiden vermogen, dat toebehoort aan de vennootschap, voor het betalen van schulden. Het feit dat er nog altijd sprake is van onbeperkte aansprakelijkheid brengt met zich mee dat het privévermogen van de vennoten nog altijd niet beschermd is. In het kader van een gerechtelijke procedure kan de vennootschap met onvolkomen rechtspersoonlijkheid zelf optreden als eiseres of verweerster.

De vennootschappen die hieronder ressorteren, zijn de vof en de commv (art. 1:5, § 2 WVV).

3.1.3 Vennootschappen met volkomen rechtspersoonlijkheid

Bij vennootschappen met volkomen rechtspersoonlijkheid is er een **afgescheiden vermogen**, genieten de vennoten van de **beperkte aansprakelijkheid** en kan de vennootschap **optreden in rechte** (rechtshandelingen stellen).

Er is een afgescheiden vermogen dat toebehoort aan de vennootschap en dat bijgevolg afgeschermd is van de privé-schuldeisers van de vennoten.

De vennoten genieten van de beperkte aansprakelijkheid en kunnen dus niet aansprakelijk worden gesteld voor de daden die zij stellen en de verbintenissen die zij aangaan in naam en voor rekening van de vennootschap. De beperkte aansprakelijkheid is het gevolg van de inbrengvereiste die de vennootschappen met volkomen rechtspersoonlijkheid kenmerkt. Deze inbreng en het afgescheiden vermogen gelden immers als algemeen onderpand voor de schuldeisers van de vennootschap.

Derden die de vennootschap met rechtspersoonlijkheid willen dagvaarden, zullen de vennootschap zelf moeten dagvaarden voor de bevoegde rechtbank. De vennoten zullen in de dagvaarding niet voorkomen. Hetzelfde geldt voor het optreden van de vennootschap als eiseres in een procedure.

De typevoorbeelden van vennootschappen met volkomen rechtspersoonlijkheid zijn de nv en de bv. Ook de coöperatieve vennootschap (cv), de Europese vennootschap (SE), de Europese coöperatieve vennootschap (SCE) en het Europees economisch samenwerkingsverband (eesv) vallen hieronder (artikel 1:5, §2 WVV).

3.2 Personenvennootschappen versus kapitaalvennootschappen

Het onderscheid tussen personen- en kapitaalvennootschappen werd in de rechtsleer uitgewerkt en treft men niet aan in de wetgeving.

In personenvennootschappen staat de *persoon* centraal, terwijl in kapitaalvennootschappen het *kapitaal* centraal staat.

De maatschap, de vof en de commv worden gekwalificeerd als personenvennootschappen. De nv is daarentegen een kapitaalvennootschap. De bv kan, gelet op de grote flexibiliteit, zowel een personenvennootschap zijn als een kapitaalvennootschap, of een mengvorm van beide.

3.2.1 Overdracht van vennootschapstitels

Onder **vennootschapstitels** wordt verstaan elke titel of elk bewijs waaruit blijkt dat een bepaalde persoon gerechtigd is op of eigenaar is van een deel van de vennootschap of in de toekomst gerechtigd kan zijn op een deel van de vennootschap.

In de personenvennootschappen worden de vennootschapstitels ook bewijzen van deelgerechtigheid of *deelbewijzen* genoemd. Deze zijn in beginsel onvervreemdbaar of niet overdraagbaar, tenzij er instemming is van alle vennoten.

De vennootschapstitels in kapitaalvennootschappen kunnen de vorm aannemen van *aandelen*, *inschrijvingsrechten*, *(converteerbare) obligaties*, *winstbewijzen* enz. De vennootschapstitels in de kapitaalvennootschappen kunnen in principe vrij worden vervreemd of overgedragen.

3.2.2 Toestemming met het vennootschapscontract

Onder toestemmingsvereiste wordt verstaan de wilsuiting (het akkoord) van een bepaalde persoon om samen te werken met andere personen binnen een bepaalde vennootschapsvorm.

De beoordeling van deze toestemmingsvereiste weegt in de personenvennootschappen sterker door dan in de kapitaalvennootschappen. Als de toestemming van één van de vennoten in personenvennootschappen is aangetast door een **wilsgebrek** (bv. de toestemming is aangetast door dwaling, bedrog of geweld) en daardoor niet geldig is gegeven, dan heeft dat mogelijk de nietigheid van het volledige vennootschapscontract tot gevolg.

Dat is niet het geval in kapitaalvennootschappen, waar het ontbreken van een geldige toestemming alleen tot gevolg heeft dat de specifieke verbintenis van de betrokken vennoot *nietig* wordt verklaard. De vennootschap kan desgevallend verder blijven werken.

3.2.3 Overlijden, onbekwaamverklaring, onvermogen, faillissement van een vennoot

In personenvennootschappen hebben deze gebeurtenissen in principe de ontbinding van de vennootschap tot gevolg. Dat is in principe niet het geval in kapitaalvennootschappen.

3.2.4 Concurrerende activiteiten van de vennoot

Concurrerende activiteiten door vennoten zijn niet toegestaan in personenvennootschappen. Dit verbod geldt in principe niet in kapitaalvennootschappen.

3.2.5 Aansprakelijkheid van de vennoten

Bij personenvennootschappen is er sprake van een onbeperkte aansprakelijkheid in hoofde van de vennoten voor de verbintenissen van de vennootschap. In kapitaalvennootschappen zijn de vennoten over het algemeen aansprakelijk ten bedrage van de gedane inbreng.

4 UBO-register

In de artikelen 1:33 t.e.m. 1:36 WvV zijn de regels terug te vinden i.v.m. de melding van de ‘uiteindelijke begunstigde’ (UBO genoemd: Ultimate Beneficial Owners) van vennootschappen en rechtspersonen in het UBO-register. Die regeling is niet van toepassing op de Europese politieke partijen/stichtingen (vennootschapsvormen die ook niet aan bod komen in dit handboek).

Deze regels verplichten vennootschappen, vzw's en stichtingen om nauwkeurige en actuele informatie over hun uiteindelijke begunstigten in te winnen en bij te houden. Dat kadert in de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (wet van 18 september 2017 betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en de beperking van het gebruik van contanten, *BS* 6 oktober 2017, verder uitgevoerd in het KB van 30 juli 2018 betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register, *BS* 14 augustus 2018).

Het doel van het UBO-register is om een klare kijk te krijgen op wie de touwtjes in handen heeft in de vennootschap/rechtspersoon. Transparantie is hier het doorslaggevend element. De wetgever wil vermijden dat personen met slechte bedoelingen zich kunnen verstoppen achter alle mogelijke juridische constructies.

Wie zijn nu die UBO's ?

Een UBO is in een vennootschap, volgens artikel 4, § 1, 27°, a wet van 18 september 2017:

- een natuurlijke persoon die rechtstreeks of onrechtstreeks een toereikend percentage (25 % of meer) van stemrechten of van aandelen in een vennootschap houdt;
- een natuurlijke persoon die zeggenschap heeft over de vennootschap via andere middelen, ongeacht het aantal stemrechten of aandelen. Denk aan aandeelhoudersovereenkomsten, vetorechten ...
- indien voorgaande niet aan de orde zijn, de natuurlijke persoon die tot het hoger leidinggevend personeel behoort.

De definitie van de UBO in het kader van een (i)vzw is terug te vinden in artikel 4, § 1, 27°, c wet van 18 september 2017.

Bestuurders/zaakvoerders moeten verschillende gegevens van hun uiteindelijke begunstigde (natuurlijke personen) in het UBO-register invoeren. Denk daarbij aan de naam, voornaam, geboortedatum, adres, rijksregisternummer ... (art. 3 KB 18 juli 2018). Die gegevens zijn beschikbaar voor bevoegde autoriteiten en overheden (o.a. de fiscus). Ook notarissen, advocaten ... hebben toegang tot die gegevens. Burgers kunnen, mist betaling, beperkte toegang krijgen.

Het niet invoeren van die gegevens kan aanleiding geven tot het betalen van boetes.

Het VBO (Verbond van Belgische Ondernemers) heeft een brochure geschreven waarin alle relevante info terug te vinden is: <https://www.vbo-feb.be/nl/publicaties/het-ubo-register-in-5-stappen-naar-een-correcte-registratie/> (geraadpleegd op 12 maart 2024).



5 Algemene strafbepaling

Boek I wordt afgesloten met artikel 1:37 WVV dat een algemene stafbepaling voorziet.

Op misdrijven omschreven in het WVV is Boek I van het Strafwetboek, Hoofdstuk VII en artikel 85 van toepassing.



6 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Geef de materiële geldigheidsvereisten voor een vennootschapscontract.
- 2 Wat zijn de basiskenmerken van een vennootschap met onvolkomen rechtspersoonlijkheid?
- 3 Definieer vermogensvoordeel.

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is **juist**?
Een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid:
 - a heeft alleen haar onverdeeld vermogen als onderpand voor de schuldeisers;
 - b vereist de tussenkomst van een notaris voor haar oprichting;
 - c heeft een doelvermogen;
 - d heeft de beperkte aansprakelijkheid als basiskenmerk.
- 2 Welke stellingen zijn **juist**?
Een volkomen rechtspersoon kan bestaan:
 - a zonder inbreng;
 - b zonder winstoogmerk;
 - c zonder nauwkeurig omschreven activiteiten;
 - d zonder inbreng in arbeid.
- 3 Welke stelling is **juist**?
 - a De maatschap is een personenvennootschap.
 - b De nv is een personenvennootschap.
 - c De bv is altijd een kapitaalvennootschap.
 - d Bij de vof genieten de vennoten van de beperkte aansprakelijkheid.
- 4 Welke stelling is **juist**?
De inbreng in een vennootschap:
 - a moet altijd in geld gebeuren;
 - b kan bij een maatschap niet in arbeid;
 - c kan het genot van een roerende zaak betreffen;
 - d kan, bij een inbreng in natura, alleen een onroerend goed betreffen.
- 5 Wat is het grote voordeel van een vennootschap met volkomen rechtspersoonlijkheid tegenover de vennootschap zonder en met onvolkomen rechtspersoonlijkheid? Leg uit.
- 6 Beschrijf het essentiële verschil tussen een bv en een vzw. Leg uit.
- 7 Een vennootschap wordt opgericht met als bedoeling het uitbaten van een supermarkt. Volgens de correcte terminologie van het WVV is 'het uitbaten van de supermarkt':
 - a het doel van de vennootschap;
 - b het voorwerp van de vennootschap;
 - c het oogmerk van de vennootschap;
 - d de nijverheid van de vennootschap.

Hoofdstuk 2

Bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen geregeld in dit wetboek

Boek 2 van het WVV bevat de regels die gemeenschappelijk zijn aan alle rechtspersonen, voor zover er niet van afgeweken wordt in de andere, meer specifieke boeken (art. 2:1 WVV).

De regels van Boek 2 gelden dus alleen voor zover en in de mate dat de andere specifieke boeken er niet van afwijken.

In de praktijk zal het noodzakelijk zijn om bij de specifieke rechtspersonen na te gaan of er geen afwijkende bepalingen zijn opgenomen.

De diverse bepalingen worden hieronder besproken, in de volgorde van Boek 2.

1 Verbintenissen in naam van een vennootschap in oprichting

Boek 2 voorziet om te beginnen een regeling voor verbintenissen aangaan in naam van een rechtspersoon in oprichting.

In de praktijk komt het vaak voor dat, tijdens het oprichten van een rechtspersoon en vóór de rechtspersoon rechtspersoonlijkheid heeft verkregen, de oprichters al verbintenissen moeten aangaan in naam van de rechtspersoon in oprichting, bijvoorbeeld het afsluiten van een huurcontract voor een kantoorgebouw. Wie is dan aansprakelijk voor het uitvoeren van deze verbintenissen: de rechtspersoon of de oprichters?

De wetgever heeft hier een pragmatische oplossing voor. Artikel 2:2 WVV bepaalt dat, tenzij anders is overeengekomen, zij die de verbintenissen hebben aangegaan, persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk zijn, behalve als de rechtspersoon binnen twee jaar na het ontstaan van de verbintenis rechtspersoonlijkheid heeft verkregen. Bovendien moet de rechtspersoon die verbintenis binnen drie maanden na neerlegging van de oprichtingsakte op de griffie van de ondernemingsrechtbank overnemen. In dit laatste geval wordt de rechtspersoon geacht, van meet af aan, verbonden te zijn door de aangegane verbintenis.

VOORBEELD

De oprichters sluiten een handelshuurovereenkomst af op 15 augustus 2023. De vennootschap verkrijgt rechtspersoonlijkheid op 15 september 2023. Als de oprichters de formaliteiten van artikel 2:2 WVV naleven, is de vennootschap verbonden door de handelshuurovereenkomst vanaf 15 augustus 2023. In dat geval zijn de oprichters op geen enkele manier persoonlijk gehouden.

Een vennootschap in oprichting heeft de mogelijkheid om de in haar naam aangegane verbintenissen over te nemen binnen [twee maanden]¹ na de neerlegging van het uittreksel uit de oprichtingsakte, op voorwaarde dat de vennootschap binnen twee jaar na het aangaan van deze verbintenissen dit

¹ Opgelet: nu 3 maanden!

uittreksel heeft neergelegd. In dat geval worden de overgenomen verbintenissen geacht oorspronkelijk met die vennootschap te zijn aangegaan en heeft de overname een retroactieve werking. In afwijking van het gemeen recht werkt de overname bevrijdend ten aanzien van de oorspronkelijke contractant die verklaarde namens een op te richten vennootschap te handelen zonder dat daarvoor opnieuw de toestemming van de wederpartij is vereist en zonder dat de wederpartij hiervan op de hoogte moet worden gebracht (Vred. Zomergem 12 december 2008, *RW* 2009-10, 1739-1742).

2 De naam en zetel van een rechtspersoon

Elke rechtspersoon moet een naam hebben die verschillend is van die van een andere rechtspersoon (art. 2:3, § 1 WVV). Verwarring moet worden vermeden. Als er toch verwarring ontstaat, kan iedere belanghebbende de naam doen wijzigen en, als daartoe grond bestaat, een schadevergoeding eisen (art. 2:3, § 1 WVV). De oprichters of, bij latere naamswijziging, de leden van het bestuursorgaan zijn hoofdelijk gehouden ten aanzien van de belanghebbenden tot betaling van deze schadevergoeding (art. 2:3, § 2 WVV). Van deze regel kan niet worden afgeweken.

Over dit thema is zeer veel rechtspraak verschenen.

VOORBEELD

Hoewel de activiteiten van beide ondernemingen in verband met de financiering van handelstransacties in de ruime zin van het woord dezelfde zijn, ontleemt de toevoeging van het woord 'Fortis' in de handelsnaam 'Fortis Commercial Finance' het risico van verwarring met de oudere handelsnaam 'Commercial Finance Group' (Antwerpen 9 januari 2003, *IRDI* 2003, 159).

De zetel van een rechtspersoon, onderworpen aan het WVV, moet in België gevestigd zijn. De statuten moeten het gewest bepalen waarin de zetel van de rechtspersoon is gevestigd. De statuten mogen ook het adres bepalen (art. 2:4, lid 1 WVV).

Het bestuursorgaan mag de zetel van de rechtspersoon binnen België verplaatsen voor zover er geen wijziging van het taalregime plaatsvindt. Deze verplaatsing vereist geen statutenwijziging, tenzij het adres van de rechtspersoon is opgenomen in de statuten. In dit geval mag het bestuursorgaan beslissen over de statutenwijziging. Het is mogelijk om in de statuten deze bevoegdheid van het bestuursorgaan uit te sluiten of te beperken (art. 2:4, lid 2 en 3 WVV). Dit houdt in dat een zetelverplaatsing naar een ander taalregime of wanneer de zetel verplaatst wordt naar een ander gewest wel een statutenwijziging vereist en behoort tot de bevoegdheid van de buitengewone algemene vergadering.

3 Oprichting en openbaarmakingsformaliteiten

Voor een goede werking van het ondernemingsverkeer voorzag de wetgever bepaalde formele regels voor de oprichting van een rechtspersoon. Zo moeten bepaalde aspecten van de rechtspersoon verplicht openbaar worden gemaakt. Op die manier kunnen derden altijd weet hebben van deze aspecten.

3.1 Vorm van de oprichtingsakte

De wetgever maakt een onderscheid wat betreft de vorm van de oprichtingsakte. Bepaalde rechtspersonen kunnen bij de oprichting kiezen tussen een authentieke dan wel een onderhandse akte, terwijl

andere rechtspersonen uitsluitend kunnen worden opgericht via een authentieke akte. Een authentieke akte wordt door een openbaar ambtenaar opgemaakt (bv. een notaris stelt een notariële akte op), terwijl een onderhandse akte door de partijen zelf kan worden opgemaakt zonder tussenkomst van een openbaar ambtenaar.

- Een vof, commv, eesv en vzw worden, op straffe van nietigheid, opgericht bij een **authentieke** of een **onderhandse** akte. Als men opteert voor een onderhandse akte, moet men rekening houden met artikel 8:20 BW dat bepaalt dat er evenveel exemplaren moeten zijn als er partijen zijn met een onderscheiden belang (art. 2:5, § 1 en § 2 WVV).
- Een bv, cv, nv, Europese (coöperatieve) vennootschap, stichtingen en een ivzw worden, op straffe van nietigheid, opgericht bij **authentieke** akte (art. 2:5, § 1, tweede lid en § 3 WVV).

Elke overeengekomen wijziging van de statuten moet, op straffe van nietigheid, gebeuren in de vorm die voor die akte is vereist (art. 2:5, § 4 WVV). Voor de ivzw en de stichting beperkt de wetgever de wijzigingen die statutair moeten gebeuren (art. 2:5, § 4, lid 2 WVV).

In het nieuwe WVV wordt evenzeer een onderscheid gemaakt tussen de onderdelen van de oprichtingsakte die de statuten van de rechtspersoon bevatten, en de andere onderdelen. Als men de eerste bepalingen wil wijzigen, zal een statutenwijziging zich opdringen. Voor de laatste bepalingen is dit niet noodzakelijk.

Denk hierbij aan de rechtsvorm, naam van de rechtspersoon, duur van de rechtspersoon, begin en einde van het boekjaar ... Dit zijn voorbeelden van bepalingen die deel uitmaken van de statuten (art. 2:8, § 2, 1°, 3°, 5°, 7°, 9° en 11° WVV voor de vennootschappen; art. 2:9, § 2, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 7°, 8°, 9° en 10° WVV voor de vzw; art. 2:10, § 2, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 7°, 8° en 9° WVV voor de ivzw en art. 2:11, § 2, 2° tem 6° WVV voor de stichting).

Voorbeelden van bepalingen die deel uitmaken van de oprichtingsakte maar **niet van de statuten**, zijn o.a. het adres, e-mailadres, website van de rechtspersoon, naam, voornaam en woonplaats van de hoofdelijk aansprakelijke vennoten, samenstelling van de inbrengen (art. 2:8, § 2, 2°, 4°, 6°, 8°, 10° en 13° WVV; art. 2:9, § 2, 1°, 11° en 12° WVV voor de vzw; art. 2:10, § 2, 1°, 10° en 11° WVV voor de ivzw en art. 2:11, § 2, 1°, 7° en 8° WVV voor de stichting). Deze bepalingen kunnen dus worden opgenomen in de aanvangs- of slotbepalingen van de oprichtingsakte.

Een vennootschap die notarieel dient opgericht te worden, kan voortaan ook online worden opgericht. Wie zo'n vennootschap wil oprichten, moet zich daarvoor niet meer fysiek verplaatsen naar een notariskantoor. Het verlijden van de authentieke akte kan nu namelijk gebeuren via elektronische ondertekening tijdens een videovergadering met de notaris. Dit geldt voor alle rechtspersonen. Hiertoe ontwikkelde de Federatie van het Notariaat (Fednot) het platform <https://startmybusiness.be/>.

3.2 Verkrijging van de rechtspersoonlijkheid

De vennootschappen verkrijgen rechtspersoonlijkheid vanaf de dag van de neerlegging van een aantal stukken op de griffie van de ondernemingsrechtbank van het rechtsgebied waar de vennootschap haar zetel heeft (art. 2:6, § 1 WVV; art. 2:6, § 2 WVV voor de vzw en art. 2:6, § 4 voor private stichtingen):

- uitgifte van de authentieke oprichtingsakte of dubbel van de onderhandse oprichtingsakte;
- uittreksel (samenvatting) uit de oprichtingsakte;
- uitgifte van de authentieke of een origineel van de onderhandse volmachten met betrekking tot de oprichtingsakte;
- uittreksel uit de akte van benoeming/ambtsbeëindiging van de bestuurders.

De ivzw's krijgen rechtspersoonlijkheid op de datum van het KB waarbij zij worden erkend. De minister van Justitie is bevoegd om deze erkenning te verlenen. Hetzelfde geldt voor de stichtingen van openbaar nut (bv. Stichting tegen Kanker) (art. 2:6, § 3 en § 4 WVV).

3.3 Openbaarmakingsformaliteiten

3.3.1 Belgische rechtspersonen

3.3.1.1 Het dossier van de rechtspersoon

Artikel 2:8, § 1 WVV bepaalt dat de expedities (uitgiftes) van de authentieke akten, de dubbels of originelen van de onderhandse akten en de uittreksels moeten worden neergelegd op de griffie van de ondernemingsrechtbank van het rechtsgebied waar de vennootschap haar zetel heeft.

De rechtspersoon wordt ingeschreven in het rechtspersonenregister, dat deel uitmaakt van de Kruispuntbank van Ondernemingen (art. 2:7, § 1, lid 3 WVV).

Artikel 2:9 WVV geeft weer welke stukken moeten worden neergelegd in het vzw-dossier (bv. oprichtingsakte, de eerste versie van de tekst van de statuten ...). Voor de ivzw moeten we ons beroepen op art. 2:10 WVV en voor de stichtingen vinden we de relevante stukken terug in 2:11 WVV.

In artikel 2:12 WVV lezen we op welke manier en door wie hogergenoemde neerleggingen moeten gebeuren en op welke manier het dossier kan worden geraadpleegd. De wetgever streeft naar een bijna volledige elektronische neerlegging in de toekomst.

De notaris zorgt voor de neerlegging van de authentieke akten. De neerlegging van de onderhandse akten en rechterlijke beslissingen gebeurt door een notaris, ondernemingsloket, alle hoofdelijk aansprakelijke vennoten, of door een van hen die door de anderen bijzonder gemachtigd is (art. 2:12, § 1, lid 1 WVV). Iedereen kan kosteloos kennisnemen van de neergelegde stukken. Kopies zijn verkrijgbaar tegen betaling (art. 2:12, § 2 WVV)

3.3.1.2 Bekendmakingsverplichtingen

De bekendmaking gebeurt in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad, binnen tien dagen na de neerlegging (art. 2:13 WVV). Vroeger bedroeg de termijn vijftien dagen. Omdat de technologie er steeds op vooruitgaat, is de termijn nu ingekort.

De wetgever heeft in artikel 2:14 WVV (vennootschappen), 2:15 WVV (vzw's), 2:16 WVV (ivzw's) en 2:17 (stichtingen) de neerlegging en bekendmaking van een aantal andere belangrijke aktes opgelegd. We denken o.a. aan de akte inzake de benoeming of het ontslag van bestuurders, zaakvoerders, commissarissen, vereffenaars ... De omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij die uitoefenen (alleen of gezamenlijk) moet ook worden gepubliceerd. Een ander voorbeeld zijn de definitieve vonnissen waarbij de ontbinding van de vennootschap wordt uitgesproken. Wijzigingen aan de oprichtingsakte en de statutenwijzigingen moeten eveneens worden neergelegd en bekendgemaakt in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

3.3.1.3 Tegenwerpelijkheid

De stukken (akten, uittreksels, documenten, beslissingen ...) waarvan de openbaarmaking is voorgeschreven, kunnen maar tegen derden worden ingeroepen vanaf de dag van de neerlegging ervan of, als zij ook moeten worden bekendgemaakt in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad, vanaf de dag van de bekendmaking, tenzij de rechtspersoon aantoont dat derden er al kennis van hadden (art. 2:18 WVV).

Derden kunnen zich niettemin beroepen op akten die nog niet bekendgemaakt zijn.

De benoeming van personen die de rechtspersoon vertegenwoordigen en hun vertegenwoordigingsbevoegdheid moeten ook openbaar worden gemaakt. Een onregelmatigheid in de benoeming kan niet meer aan derden worden tegengeworpen, tenzij de rechtspersoon aantoont dat die derden daarvan kennis hadden (art. 2:19 WVV).

3.3.1.4 Enige in de stukken op te nemen vermeldingen

Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders, websites en andere stukken, al dan niet in elektronische vorm, uitgaande van een rechtspersoon moeten de gegevens opgenomen in artikel 2:20 WVV vermelden, o.a.:

- 1 de naam van de vennootschap;
- 2 de rechtsvorm, voluit of afgekort;
- 3 de nauwkeurige aanduiding van de zetel van de vennootschap;
- 4 het ondernemingsnummer;
- 5 ...

3.3.2 Buitenlandse rechtspersonen

Voor buitenlandse rechtspersonen met een bijkantoor in België en buitenlandse rechtspersonen die in België een openbaar beroep op het spaarwezen doen, maar die geen bijkantoor hebben, gelden bijzondere bepalingen. Deze zijn terug te vinden in de artikelen 2:23 tot 2:29 WVV.

3.4 Website van de rechtspersoon en mededelingen

De wetgever heeft rekening gehouden met de ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan op het vlak van communicatie. Communicatie per gewone post heeft vaak plaats moeten maken voor communicatie via e-mail of via websites. De wetgever legt echter geen verplichting op voor de vennootschappen/verenigingen, aandeelhouders ... om over te schakelen op elektronische communicatie.

Een rechtspersoon kan een e-mailadres of een website in zijn oprichtingsakte opnemen (art. 2:31 WVV). Dit is dan het officieel mailadres of de officiële website van de rechtspersoon. Elke communicatie door leden van de rechtspersoon via een van deze kanalen wordt geacht geldig te zijn.

Een genoteerde vennootschap moet haar e-mailadres en website wel openbaar maken (art. 2:31, lid 2 en 4 WVV).

Het is het bestuursorgaan dat bevoegd is om het websiteadres of e-mailadres te wijzigen en op gepaste wijze bekend te maken (art. 2:31, lid 5 WVV).

Ook aandeelhouders, vennoten, houders van effecten kunnen hun e-mailadres meedelen aan de rechtspersoon. Hetzelfde geldt voor leden van een bestuursorgaan of voor commissarissen. Elke communicatie vanuit de rechtspersoon naar voornoemde personen wordt geacht geldig te zijn gebeurd via dit mailadres (art. 2:32 WVV).

Als de rechtspersoon niet beschikt over een e-mailadres, moet hij communiceren via gewone post, op dezelfde dag als de elektronische communicaties (art. 2:32, laatste lid WVV).

3.5 Taal

De taal waarin de stukken moeten worden opgemaakt, is onderworpen aan de regels van de taalwetgeving. Concreet betekent dit dat de stukken worden opgesteld in een van de officiële talen van de ondernemingsrechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de zetel van de rechtspersoon is gevestigd.

Bovendien kunnen deze stukken worden vertaald en neergelegd in een of meer officiële talen van de Europese Unie.

Deze regels zijn terug te vinden in art. 2:33 WVV.

VOORBEELD

De expeditie van de notariële akte waarbij de nv Kokoliko te Heverlee werd opgericht, moet worden neergelegd op de griffie van de ondernemingsrechtbank Leuven. Het gebruik van het Nederlands is verplicht.

4 Nietigheid

4.1 Procedure en gevolgen van nietigheid van rechtspersonen

De regels in verband met de nietigheid van rechtspersonen zijn terug te vinden in art. 2:34 WVV t.e.m. art. 2:40 WVV.

Samengevat komt het hier op neer. Nietigheid moet altijd worden uitgesproken door een rechtbank, i.c. de ondernemingsrechtbank, en heeft intern gevolgen van de dag van de uitspraak. Ten aanzien van derden kan de nietigheid worden ingeroepen vanaf de bekendmaking van de beslissing in het openbaar raadpleegbaar elektronisch databanksysteem en in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad (art. 2:34 voor vennootschappen en art. 2:40 WVV voor verenigingen en stichtingen).

De nietigheid van de vennootschap heeft de vereffening tot gevolg. Als de rechtbank een vereffenaar aanstelt, kan men de gegevens van deze persoon terugvinden in het uittreksel van de beslissing die openbaar werd gemaakt (art. 2:37 WVV).

4.2 Regels van beraadslaging, nietigheid en opschorting van besluiten van organen van rechtspersonen en van besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders

4.2.1 Regels van beraadslaging

Tenzij de statuten een andere regeling voorzien, zijn de gewone regels van beraadslagende vergaderingen van toepassing op de colleges en de vergaderingen die het WVV voorziet. In concreto betekent dit dat beslissingen gebeuren met de helft van de stemmen plus één. In bepaalde gevallen voorziet het WVV afwijkende regelingen (art. 2:41 WVV).

4.2.2 Nietigheid en opschorting van besluiten van organen, van besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders en van stemmen

4.2.2.1 Organen en besluiten

In bepaalde gevallen kunnen beslissingen van organen van rechtspersonen of van de algemene vergadering van obligatiehouders nietig worden verklaard.

De memorie van toelichting geeft weer wat we onder ‘organen’ moeten verstaan. Denk hierbij aan: de statutaire of wettelijk ingerichte algemene vergadering of, als een algemene vergadering wettelijk niet verplicht is, de gezamenlijke vennoten, aandeelhouders of leden die unaniem beslissen. Het bestuursorgaan is elke persoon of college met bestuursopdrachten of vertegenwoordigingsbevoegdheden. Ook de door de rechter aangestelde voorlopige bewindvoerder en de vereffenaar zijn organen. Daarnaast is in de memorie terug te vinden wie geen orgaan is: de commissaris, lasthebbers, afzonderlijke leden van collegiale bestuursorganen zonder vertegenwoordigingsbevoegdheden, de algemene vergadering van obligatiehouders.

Artikel 2:42 WVV somt de gevallen op waarin besluiten van hogergenoemde organen nietig kunnen worden verklaard. Hoewel dit geen orgaan is, kunnen ook de besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders soms nietig worden verklaard. We geven een aantal voorbeelden:

- 1 Een besluit is nietig als er een onregelmatigheid naar de vorm is die het besluit aantast. De eiser moet aantonen dat de onregelmatigheid het besluit heeft kunnen beïnvloeden.

VOORBEELD

Een van de aandeelhouders ontving geen uitnodiging voor de algemene vergadering.

- 2 Een besluit is nietig wegens rechtsmisbruik, misbruik, overschrijding of afwending van bevoegdheid. Overschrijding van bevoegdheid ontstaat als een bepaald orgaan beslissingen neemt of verbintenissen aangaat waartoe het niet bevoegd is. Daar valt ook elk besluit onder dat een dwingende rechtsregel schendt. Misbruik van bevoegdheid houdt in dat een bepaald orgaan weliswaar binnen zijn bevoegdheid blijft, maar deze bevoegdheid op een zodanige manier uitoefent dat deze uitoefeningswijze als misbruik wordt bestempeld.

VOORBEELDEN

- Een beslissing van de algemene vergadering tot weigering van kwijting kan nietig worden verklaard of worden opgeschort wegens misbruik van meerderheid als deze weigering alleen is ingegeven door haat tegen een bestuurder die een procedure heeft ingesteld ter nakoming van zijn individuele controlebevoegdheid (Voorz. Kh. Brussel 16 augustus 2000, *TRV* 2000, 384 en *JDSC* 2002, 104-106, noot GOFFIN, J. en VIATOUR, E.).
- Het vraagrecht van de aandeelhouders strekt ertoe om aan hen alle informatie te verschaffen opdat zij met kennis van zaken kunnen deelnemen aan de beraadslaging en stemming over het jaarverslag en de agendapunten van de algemene vergadering. Het controleren door de aandeelhouders van het beleid dat het bestuur gevoerd heeft, binnen de grenzen van artikel 540 Wetboek van Vennootschappen (nu art. 7:139 WVV), is één van de fundamentele bestaansredenen van de algemene vergadering.

Uit de vaststelling dat de eisers het kennelijk fundamenteel oneens zijn met de op hun vragen gegeven antwoorden, volgt prima facie niet dat die antwoorden fout waren en dat hun vraagrecht zou zijn geschonden.

De minderheidsaandeelhouders hebben het volste recht te protesteren door de vergadering te verlaten, maar dit protest doet geen afbreuk aan de prima facie vaststelling dat hun vragen inhoudelijk beantwoord zijn. Zij kunnen geen argument putten uit het feit dat zij de vergadering verlaten hebben.

Ook de wijze waarop de algemene vergadering praktisch was georganiseerd, kan ertoe leiden dat een werkelijk debat onderdrukt wordt. Gelet op de omstandigheden in casu kunnen eisers niet voorhouden dat een werkelijk debat onmogelijk werd gemaakt, laat staan dat het een 'schijnvergadering' zou zijn geweest.

De bevoegdheid van het bestuursorgaan is een functionele bevoegdheid, om het vennootschapsbeleid te bepalen en het vennootschapsbelang te vrijwaren.

De toetsingsbevoegdheid van de rechter daarover is beperkt en de rechter moet zich bijgevolg terughoudend opstellen.

Het loutere feit dat de minderheidsaandeelhouders het oneens zijn met de meerderheidsaandeelhouders of met de raad van bestuur over het beleid, toont niet aan dat de raad van bestuur misbruik zou hebben gepleegd door te weigeren om de algemene vergadering tijdens de zitting te verdagen (art. 64, 3° W.Venn., nu 2:42 WVV).

Voorz. Orb. Antwerpen 7 januari 2020, *TRVRPS* 2020, afl. 1, 97.

4.2.2.2 Stemmen

Artikel 2:43 WVV geeft de nietigheidsgronden van een stem weer. Dit was niet geregeld in het vorige W.Venn. Deze nietigheidsgronden zijn dezelfde als die van rechtshandelingen (bv. wilsgebreken).

De nietigheid van een stem zorgt voor de nietigheid van het besluit als de eiser kan aantonen dat de nietige stem de beraadslaging of stemming heeft kunnen beïnvloeden. Dit wordt de beïnvloedingstest genoemd.

Minderheidsaandeelhouders kunnen ook misbruik maken van hun stem, waardoor bepaalde besluiten door de algemene vergadering niet kunnen worden genomen. In die gevallen kan de rechter zijn uitspraak laten gelden als een stem van die minderheid om alsnog het besluit te kunnen nemen. Het is evident dat een lid van de betrokken vergadering of de rechtspersoon dit moet vragen aan de rechtbank (art. 2:43, lid 2 WVV).

4.2.2.3 Procedure

De rechtspersoon kan de nietigheid vorderen. Ook een persoon die een belang kan aantonen bij de naleving van de geschonden rechtsregel, kan dat. In concreto denken we aan de vennoten, aandeelhouders, obligatiehouders, leden van vennootschappen en verenigingen, leden van de bestuursorganen (art. 2:44 WVV).

De vordering tot nietigverklaring wordt tegen de rechtspersoon ingesteld (art. 2:45 WVV).

In spoedeisende gevallen kan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank in kort geding de opschorting van een besluit bevelen via een beschikking (art. 2:46 WVV).

De ondernemingsrechtbank velt een vonnis over de vordering tot nietigverklaring. Dit vonnis wordt bekendgemaakt via het openbaar raadpleegbaar elektronisch databanksysteem en in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad (art. 2:47 WVV).

5 Bestuur

5.1 Bestuur en vertegenwoordiging

De rechtspersonen kunnen maar deelnemen aan het economisch verkeer als zij vertegenwoordigd worden door hun organen (art. 2:49 WVV). Elk lid van een bestuursorgaan of dagelijks bestuurder kan woonstkeuze doen op de statutaire zetel van de rechtspersoon voor alle aangelegenheden m.b.t. zijn/haar mandaat. Op die manier kunnen zij hun privéadres beschermen (art. 2:54 WVV).

De bevoegdheden van deze organen worden vastgesteld door het WVV, het voorwerp en de statuten van de betrokken rechtspersoon. De leden van deze organen zijn niet persoonlijk gebonden voor de verbintenissen van de vennootschap. De door de leden van deze organen gestelde handeling wordt uitsluitend aangerekend aan de rechtspersoon. Het orgaan treedt op in naam en voor rekening van de rechtspersoon.

VOORBEELD

De heer G. Steenkapper is bestuurder van de bv Granietje en tekent in zijn hoedanigheid van bestuurder een contract tot aankoop van een bestelwagen. Rekening houdend met de bovengaande orgaantheorie is alleen de vennootschap gebonden door de koopovereenkomst. De heer G. Steenkapper neemt zelf geen enkele verbintenis op i.v.m. deze koopovereenkomst.

In het WVV werd een nieuw artikel opgenomen waarin duidelijk wordt gesteld dat de algemene vergadering van de rechtspersoon bevoegd is om te beslissen over de voorwaarden (financiële en andere) waaronder het mandaat wordt toegekend en uitgeoefend. Hetzelfde geldt voor de beëindiging van het mandaat (art. 2:50 WVV).

Elk lid van een bestuursorgaan en elke dagelijks bestuurder moet zijn taak behoorlijk vervullen. Dit is terug te vinden in artikel 2:51 WVV en is nieuw. In het oude W.Venn. was zo'n artikel niet terug te vinden.

Het is een algemene plicht van het bestuursorgaan om tijdig maatregelen te nemen als de continuïteit van de onderneming in het gedrang komt. Dit staat in artikel 2:52 WVV. Het bestuursorgaan moet beraadslagen over de te nemen maatregelen om de continuïteit te garanderen voor een minimumduur van twaalf maanden.

Het orgaan kan een natuurlijke persoon zijn, maar ook een rechtspersoon.

VOORBEELD

Een bv die zetelt in de raad van bestuur van een nv. Piet Janssen die zetelt in de raad van bestuur van een nv.

Als een rechtspersoon een mandaat opneemt van lid van een bestuursorgaan of van dagelijks bestuurder, benoemt deze rechtspersoon een natuurlijke persoon als **vaste vertegenwoordiger**. Deze vaste vertegenwoordiger wordt belast met de uitvoering van de opdracht in naam en voor rekening van de rechtspersoon (art. 2:55, lid 1 WVV). De vaste vertegenwoordiger kan niet langer een rechtspersoon zijn en moet dus een natuurlijke persoon zijn. De wetgever heeft een einde gemaakt aan het feit dat een vaste vertegenwoordiger vroeger ook een rechtspersoon kon zijn.

Deze vaste vertegenwoordiger moet aan dezelfde voorwaarden voldoen als de rechtspersoon en is hoofdelijk met hem aansprakelijk alsof hij zelf de betrokken opdracht in eigen naam en voor eigen rekening had uitgevoerd (2:55, lid 1 WVV).

De rechtspersoon mag zijn vertegenwoordiger niet ontslaan zonder tegelijk een opvolger te benoemen. Voor de benoeming en beëindiging van de opdracht van de vaste vertegenwoordiger gelden dezelfde regels van openbaarmaking als wanneer hij deze opdracht in eigen naam en voor eigen rekening zou vervullen (art. 2:55, lid 1 en 2 WVV).

De vaste vertegenwoordiger is ook onderworpen aan de regels inzake belangenconflicten voor zaakvoerders en leden van het bestuursorgaan (art. 2:55, lid 1).

De wetgever heeft eveneens een einde gemaakt aan de optie waarbij een vaste vertegenwoordiger ook nog eens zelf als bestuurder zetelt. Dit kan niet langer (art. 2: 55, lid 1 WVV).

VOORBEELD

Bv De Blauwe Ballon zetelt in de raad van bestuur van nv De Groene Kikker. In dat geval zal bv De Blauwe Ballon een natuurlijke persoon als vaste vertegenwoordiger moeten aanduiden, bv. de heer Rik Somers.

In alle akten die een rechtspersoon verbinden, moet onmiddellijk voor of na de handtekening van de persoon die de vennootschap vertegenwoordigt, worden vermeld in welke hoedanigheid hij optreedt (art. 2:53 WVV). Dit principe vloeit voort uit de algemene beginselen van vertegenwoordiging. Men moet zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger kenbaar maken op het ogenblik van het stellen van de rechtshandeling. Als dat niet gebeurt, bestaat het risico dat de betrokken persoon zichzelf verbindt tot het uitvoeren van de verbintenis.

VOORBEELD

Een brief uitgaande van bv Granietje moet worden ondertekend door: de heer Steenkapper, bestuurder van de bv. Als hij alleen ondertekent met 'de heer Steenkapper', zonder te vermelden dat hij bestuurder is, verbindt hij mogelijk zichzelf.

5.2 Bestuurdersaansprakelijkheid

5.2.1 Aansprakelijkheid

Artikel 2:56 WVV geeft de algemene aansprakelijkheidsregel weer voor **bestuurders en vereffenaars** van rechtspersonen. Bestuurders met werkelijke bestuursbevoegdheid zijn ten aanzien van de vennootschap aansprakelijk voor begane fouten. Het is dus niet vereist dat een bestuurder formeel benoemd is, ook voor een **feitelijke bestuurder** gelden de aansprakelijkheidsregels. Ten aanzien van derden zijn zij ook aansprakelijk als er sprake is van een buitencontractuele fout. Bestuurders zijn

maar aansprakelijk als zij niet hebben gehandeld zoals een normaal voorzichtige en zorgvuldige bestuurder geplaatst in dezelfde omstandigheden (art. 2:56, eerste lid WVV).

Als de vennootschap een collegiaal bestuursorgaan heeft, is er sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid (art. 2:56, tweede lid WVV). Als een bestuurder ontheven wil worden van zijn aansprakelijkheid omdat hij geen deel heeft gehad aan de fout, moet hij dit melden aan de andere leden van het bestuursorgaan of aan het collegiaal bestuursorgaan en aan de raad van toezicht. Deze melding en de bespreking ervan worden opgenomen in de notulen (art. 2:56, vierde lid WVV).

Bij overtreding van de bepalingen van het WVV en van de statuten (gekwalficeerde bestuurdersfout) is er altijd sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid ten aanzien van de vennootschap en/of derden, ook al is er geen collegiaal bestuursorgaan (art. 2:56, derde lid WVV). Ook hier kunnen bestuurders ontsnappen aan de aansprakelijkheid op dezelfde manier als weergegeven in de vorige alinea.

5.2.2 Beperking van de aansprakelijkheid

In artikel 2:57, § 1, 1°-5° WVV heeft de wetgever de aansprakelijkheid van bestuurders beperkt tot bepaalde bedragen. De bedragen zijn gekoppeld aan de omzet en het balanstotaal. De bedragen variëren van 125 000 euro tot 12 000 000 euro. De bedragen worden gekoppeld aan het indexcijfer van de consumptieprijzen als er sprake is van een stijging of daling van 5 % of meer.

VOORBEELD

De aansprakelijkheid is beperkt tot 250 000 euro voor rechtspersonen die in de drie boekjaren die voorafgingen aan de instelling van de aansprakelijkheidsvordering of over de periode sinds de oprichting (als er minder dan drie jaren zijn verstreken), een gemiddelde jaarlijkse omzet van meer dan 350 000 euro en minder dan 700 000 euro, exclusief btw hebben gerealiseerd en waarvan het gemiddelde balanstotaal hoger ligt dan 175 000 euro en lager dan 350 000 euro.

De aansprakelijkheidsbeperking geldt ten aanzien van de rechtspersoon en ten aanzien van derden, ongeacht de contractuele dan wel buitencontractuele grondslag.

De maximale bedragen gelden voor alle personen samen. Zij gelden per feit of geheel van feiten, ongeacht het aantal eisers of vorderingen (art. 2:57, § 2 WVV).

De aansprakelijkheidsbeperking weergegeven in artikel 2:57 WVV kan **niet** verder worden beperkt in de statuten, een overeenkomst of eenzijdige wilsuiting. Deze bepalingen worden voor niet geschreven gehouden. De rechtspersonen kunnen de bestuurders ook niet vooraf exonereren of vrijwaren voor hun aansprakelijkheid (art. 2:58 WVV).

5.2.3 Uitzonderingen op de aansprakelijkheidsbeperking

De aansprakelijkheidsbeperking geldt in een aantal gevallen niet. Deze gevallen staan in artikel 2:57, § 3 WVV:

- 1 In geval van lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt, van zware fout, van bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden in hoofde van de persoon die aansprakelijk wordt gesteld;
- 2 Voor de verplichtingen die terug te vinden zijn in artikel 5:138, 1° tot 3° en 7:205, 1° tot 3° WVV. Denk hier aan de aandelen waarvoor niet op geldige wijze zou zijn ingeschreven, voor de werkelijke storting van de aandelen als inschrijvers ...;

- 3 Voor de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de herhaalde niet-betaling van de bedrijfsvoorheffing bepaald in het wetboek inkomstenbelastingen of de hoofdelijke aansprakelijkheid voor ontdoken belastingen en btw;
- 4 Voor de hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders voor de schulden van het faillissement wegens kennelijk grove fout.

6 De geschillenregeling in de nv en de bv

6.1 Algemene bepalingen

De wetgever heeft de geschillenregeling in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat de nv en bv, ook al ontstaan er problemen tussen de vennoten, toch verder kunnen functioneren.

De geschillenregeling is van toepassing op de nv en bv en niet op genoteerde vennootschappen (art. 2:60 WVV).

Voor de geschillenregeling wordt een aandeelhouder gedefinieerd als iedere titularis van een deel of het geheel van het eigendomsrecht op effecten met uitzondering van het eigendomsrecht dat tot zekerheid dient. Onder effecten verstaan we aandelen, winstbewijzen en effecten en contractuele rechten die recht geven op de verwerving van dergelijke effecten (art. 2:61 WVV).

De vordering wordt ingeleid bij de **voorzitter** van de ondernemingsrechtbank van het gerechtelijk arrondissement waar de zetel van de vennootschap is gevestigd. De voorzitter houdt zitting **zoals in kort geding**. Dit betekent dat de voorzitter een **uitspraak ten gronde** zal doen. De vennootschap moet worden gedagvaard omdat ze moet verschijnen. Als dat niet gebeurt, stelt de rechter de zaak uit naar een latere datum. De vennootschap verwittigt op haar beurt de overige vennoten (art. 2:62, § 1 WVV).

De voorzitter kan nu ook elk geschil over eigendomsrechten op de effecten van de partijen beslechten. Bovendien kan de voorzitter nu ook samenhangende geschillen behandelen. Denk hierbij aan geschillen over financiële betrekkingen (leningen, rekening-courant, zekerheden, niet-concurrentiebedingen) tussen de partijen en de vennootschap (art. 2:62, § 2 en 3 WVV).

In de geschillenregeling wordt een onderscheid gemaakt tussen de uitsluiting van een of meerdere aandeelhouders en de uittreding van een of meerdere aandeelhouders.

6.2 Uitsluiting

6.2.1 Wie kan de uitsluiting vragen?

Een of meer aandeelhouders die in een bv/nv samen aandelen bezitten, kunnen om **gegronde redenen** vorderen dat een aandeelhouder zijn aandelen aan hen overdraagt. Om deze uitsluiting te kunnen vragen, moeten de aandeelhouders, volgens artikel 2:63 WVV, aandelen bezitten:

- die 30 % vertegenwoordigen van de stemmen verbonden aan het geheel van de bestaande effecten (voor de nv en bv);
- of waarvan de nominale waarde of de fractiewaarde 30 % van het kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigt (voor de nv) of waaraan 30 % van de winstrechten zijn verbonden (voor de bv).

De vordering tot uitsluiting kan niet worden ingesteld door een vennootschap of door een dochtervennootschap van een vennootschap (art. 2:64, laatste lid WVV).

Het is mogelijk dat een titularis van een deel van het eigendomsrecht een vordering instelt. In dat geval moeten de overige titularissen mee in de zaak worden betrokken (art. 2:64, eerste lid WV). In het omgekeerde geval, waarbij de titularis van een deel van het eigendomsrecht wordt gedagvaard, geldt dit ook.

VOORBEELD

Als een aandeelhouder-vruchtgebruiker wordt gedagvaard om zijn uitsluiting uit de bv te bekomen, moet de naakte eigenaar van deze aandelen mee in de zaak worden betrokken.

6.2.2 Gegronde reden

De gegronde reden voor uitsluiting wordt door de eensluidende rechtspraak gekwalificeerd als bepaalde feitelijkheden die het **belang van de vennootschap in gevaar brengen**.

VOORBEELDEN

- Als een aandeelhouder, zonder gegronde reden, de kapitaalverhoging binnen een vennootschap blokkeert terwijl deze vennootschap duidelijk nood heeft aan bijkomende liquide middelen, kan het optreden van deze aandeelhouder aanleiding geven tot een uitsluiting.
- De uitsluiting kan worden bevolen in geval van een voldoende ernstige en duurzame onenigheid tussen de vennoten die het voortbestaan van de vennootschap in gevaar brengt of dreigt te brengen. De gegronde reden voor de uitsluiting hoeft bijgevolg niet noodzakelijk te bestaan uit een foutief of onrechtmatig gedrag dat aan een van de vennoten kan worden toegerekend.

Wanneer een vordering tot uitsluiting wordt beantwoord met een tegenvordering tot uitsluiting en de rechter het bestaan vaststelt van een gegronde reden tot uitsluiting die niet bestaat uit een foutief of onrechtmatig gedrag, dan dient hij na te gaan, in het belang van de vennootschap, welke partij de meeste garanties biedt voor het voortbestaan van de vennootschap.

(Cass. 9 september 2019, *TRVRPS* 2020, afl. 1, 76-81, noot F. PARREIN.)

- Elke aandeelhouder kan, om wettige redenen te wijten aan de verwerende aandeelhouders, in rechte vorderen dat de aandeelhouders die aan de basis liggen van deze gegronde redenen, al zijn effecten overnemen.

De wettige redenen die kunnen worden ingeroepen ter staving van de vordering tot uittreding, zijn de tekortkomingen van een aandeelhouder, het misbruik van stemrecht door een aandeelhouder en de ernstige onenigheid tussen aandeelhouders.

Het is niet vereist dat deze gegronde redenen te wijten zijn aan een fout van de verwerende aandeelhouder. Dat kan louter een objectieve toerekenbaarheid zijn. Evenmin is vereist dat die gegronde redenen de werking van de vennootschapsorganen zouden verlammen of ernstig zouden belemmeren. Zij moeten een gezonde samenwerking tussen aandeelhouders echter definitief onmogelijk maken.

(Voorz. Orb. Henegouwen 30 oktober 2020, *JDSA* 2021, afl. 1, 463, noot I. CORBISIER; *JLMB* 2021, afl. 8, 364.)

- Bij de beoordeling van de gegronde redenen voor uitsluiting of uittreding kan rekening worden gehouden, niet alleen met het gedrag van de vennoten *qualitate qua* maar ook met hun gedrag in iedere andere hoedanigheid. Er wordt dus aanvaard dat de onenigheid zich kan voordoen tussen vennoten in een andere hoedanigheid, maar wel wordt vereist dat die onenigheid van aard is om een ‘intern geschil’ te veroorzaken in de vennootschap waarvan de effecten het voorwerp zijn van de vordering tot uitsluiting of uittreding. *In casu* is de verwerende vennote uitgesloten wegens tekortkoming in haar verplichting van loyauteit (schending van haar verplichting van niet-concurrentie) en zorgvuldigheid (nalatigheid in de uitoefening van haar functie, doordat ze de andere vennoot de vennootschap alleen heeft laten beheren) in haar hoedanigheid van zaakvoerster van

de vennootschap, waarbij ze haar eigen belang heeft laten primeren op het belang van de vennootschap zodat de diepgaande en blijvende onenigheid tussen de twee vennoten is vastgesteld.

(Voorz. Orb. Luik 29 mei 2020, *JDSC* 2020, 284, noot I. CORBISIER.)

- De eisende partij, aandeelhouder van een vennootschap, vordert in toepassing van art. 2:68, eerste lid WVV, dat de drie andere aandeelhouders al haar aandelen overnemen.

De vordering tot uittreding dient de belangen van de aandeelhouders te vrijwaren, wanneer deze door gedragingen van andere aandeelhouders in het gedrang komen. De ondernemingsrechtbank oordeelt dat de uittredende aandeelhouder moet aantonen dat zijn belangen of rechten ernstig bedreigd worden of benadeeld worden door de handeling of houding van de gedaagde. De geschillenregeling is een *ultimum remedium*. De gegronde reden opgenomen in het voormeld artikel is geen foutvereiste.

In casu tonen de feiten de werkelijke beweegreden van de eisende partij aan. Zij wenst haar aandelenpakket te verkopen omdat de vennootschap na 3 jaar nog steeds niet winstgevend is. Zij wenst geen bestuurders- of oprichtersaansprakelijkheid op te lopen bij een eventueel faillissement. Hiertoe zet zij de andere aandeelhouders onder druk om haar aandelenpakket over te nemen. Een dergelijk gedrag wijst op een weinig solidaire houding. Daarenboven heeft zij reeds haar ontslag als bestuurder en voorzitter van de raad van bestuur gegeven en zij heeft nagelaten aanwezig te zijn op de laatste vergaderingen.

Door deze feiten oordeelt de rechtbank dat de eisende partij de procedure misbruikt om van haar aandelenpakket af te raken, dit teneinde mogelijke aansprakelijkheden te ontlopen en een waardevermindering te moeten ondergaan.

(Voorz. Orb. Gent 4 mei 2021, *JDSA* 2022, afl. 1, 256; *NJW* 2021, afl. 447, 638, noot S. DE GEYTER.)

6.2.3 Prijs en peildatum

Nadat de dagvaarding is betekend, mag de gedaagde zijn effecten niet vervreemden (bv. verkopen), noch ze met zakelijke rechten bezwaren (bv. in pand geven), behalve met toestemming van de rechter of van de partijen in het geding. Tegen de beslissing van de rechter staat geen rechtsmiddel open (art. 2:65 WVV).

De rechter veroordeelt de gedaagde om, binnen een door hem bepaalde termijn vanaf de betekening van het vonnis, zijn effecten aan de eisers over te dragen en de eisers om de effecten tegen betaling van de prijs die hij vaststelt, over te nemen. Het recht op betaling van de prijs ontstaat op het tijdstip van de eigendomsoverdracht (art. 2:67 WVV).

De rechter raamt de waarde van de effecten op het tijdstip waarop de overdracht wordt bevolen, tenzij dit tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt. In dat geval mag hij een prijsverhoging of -verlaging toestaan. Hij moet rekening houden met de relevante omstandigheden (art. 2:67, derde lid WVV).

De overname gebeurt na de uitoefening van de eventuele rechten van voorkoop die in het vonnis worden genoemd en in verhouding tot ieders effectenbezit, tenzij anders is overeengekomen.

De overnemers zijn hoofdelijk gehouden tot betaling van de prijs (art. 2:67, laatste lid WVV).

6.3 Uittreding

6.3.1 Wie kan de uittreding vragen?

Iedere aandeelhouder in een nv en bv kan, volgens artikel 2:68 WVV, om **gegronde redenen** eisen dat zijn effecten worden overgenomen door de aandeelhouders op wie deze gegronde redenen betrekking hebben. De eiser treedt dan uit de vennootschap.

6.3.2 Gegronde reden

Waar bij de uitsluiting het belang van de vennootschap dient als toetssteen voor de beoordeling van de gegronde reden, is dat bij de uittreding niet het geval. Bij een vordering tot uittreding staat het **belang van de aandeelhouder** die de uittreding vraagt, centraal. Als deze aandeelhouder in zijn belangen wordt geschaad en meer bepaald in een situatie wordt geplaatst waarin hij niet langer kan worden geacht aandeelhouder te willen blijven, zal de voorzitter van de ondernemingsrechtbank de vordering tot uittreding toestaan.

VOORBEELD

Een meerderheidsaandeelhouder die de minderheidsaandeelhouder uit het bestuur sluit, tweemaal op bekentenis een faillissement van het familiebedrijf uitlokt en aldus via een openbare verkoop het belangrijkste immateriële actief van de vennootschap verwerft, kan van de minderheidsaandeelhouders niet redelijkerwijze vragen dat zij in de vennootschap blijven. De meerderheidsaandeelhouder kan gedwongen worden hun aandelen over te nemen (Antwerpen 23 oktober 2000, *TRV* 2001, 388).

De rechter veroordeelt de gedaagde om, binnen een door hem bepaalde termijn vanaf de betekening van het vonnis, de effecten van de eisers over te nemen en de eisers om de effecten tegen betaling van de prijs die hij vaststelt, over te dragen. Het recht op betaling van de prijs ontstaat op het tijdstip van de eigendomsoverdracht (art. 2:69 WVV).

De overname gebeurt na de uitoefening van de eventuele rechten van voorkoop die in het vonnis worden genoemd. De overnemers zijn hoofdelijk gehouden tot betaling van de prijs (art. 2:69, laatste lid WVV).

7 Rechtsvordering en verjaring

In een voorlaatste titel behandelt deel 2 de rechtsvorderingen tegen de vennootschap en hun verjaring.

De rechtsvorderingen tegen vennootschappen verjaren na dezelfde tijd als de rechtsvorderingen tegen natuurlijke personen (art. 2:142 WVV). De algemene verjaringsregels (art. 3:26 nieuw BW) (vroeger 2219-2281 oud BW) zijn dus van toepassing. Denk hierbij o.a. aan de dertigjarige verjaringstermijn voor zakelijke rechtsvorderingen en aan de tienjarige termijn voor persoonlijke rechtsvorderingen.

In het vennootschaps- en verenigingsrecht moeten we wijzen op een paar bijzondere verjaringstermijnen.

De rechtsvorderingen die door verloop van een termijn van vijf jaar verjaren, zijn terug te vinden in artikel 2:143, § 1 WVV voor de vennootschappen.

VOORBEELDEN

- Alle rechtsvorderingen tegen vennoten of aandeelhouders, te rekenen vanaf de bekendmaking hetzij van hun uittreding hetzij van de akte van ontbinding van de vennootschap, of te rekenen vanaf het verstrijken van de overeengekomen duur.
- Alle rechtsvorderingen van derden tot teruggave van ten onrechte uitgekeerde dividenden aan de aandeelhouders, te rekenen vanaf de uitkering.

De rechtsvorderingen die door verloop van een termijn van vijf jaar verjaren, zijn terug te vinden in artikel 2:143, § 2 WVV voor de verenigingen.

VOORBEELDEN

- Alle rechtsvorderingen tegen de vereffenaars vanaf de bekendmaking van de sluiting van de vereffening.
- Alle rechtsvorderingen tegen bestuursorganen in de ruime zin van het woord vanaf de verrichtingen of vanaf de ontdekking als ze met opzet verborgen zijn gehouden.

In sommige gevallen is er sprake van een verjaringstermijn van zes maanden. Dat is bijvoorbeeld het geval bij vorderingen tot nietigverklaring van een besluit van de algemene vergadering. De nietigheid kan niet meer gevorderd worden na het verstrijken van een termijn van zes maanden vanaf de dag waarop de betrokken persoon kennis heeft gekregen van het besluit (art. 2:143, § 4, tweede lid WVV).



8 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Bespreek artikel 2:2 WVV. Wat is het praktische nut van deze bepaling?
- 2 Wat is een vaste vertegenwoordiger? In welke situatie wordt deze aangesteld?
- 3 Op welke manier verkrijgt een vennootschap rechtspersoonlijkheid?
- 4 Welk orgaan beslist over de zetelverplaatsing van een bv gevestigd in Brugge naar Luik? Leg uit.
- 5 Op basis van welke criteria kan de bestuurdersaansprakelijkheid binnen een vennootschap worden beperkt tot 125 000 euro?

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is juist?
 - a Een vof kan alleen worden opgericht bij authentieke akte.
 - b Een commv kan alleen worden opgericht bij onderhandse akte.
 - c Voor de vof moet een expeditie van de authentieke akte worden neergelegd op de griffie van de ondernemingsrechtbank.
 - d Het uittreksel uit de oprichtingsakte van de commv dat moet worden bekendgemaakt, moet de nauwkeurige aanduiding bevatten van het gewest waarin de zetel van de vennootschap gevestigd is.

- 2 Welke stelling is juist?
 - a Een bv moet in haar oprichtingsakte altijd een e-mailadres opgeven waarop zij bereikbaar is.
 - b De nietigheid van een nv/bv kan door de partijen worden beslist.
 - c Een vaste vertegenwoordiger kan een rechtspersoon zijn.
 - d Een natuurlijke persoon kan in een bv niet tegelijkertijd zelf bestuurder zijn en vaste vertegenwoordiger van een rechtspersoon-bestuurder.

- 3 Welke stellingen zijn fout?
 - a Een aandeelhouder met 25 % stemrechten die kan aantonen dat hij door de meerderheidsaandeelhouder in een dusdanige positie wordt geplaatst dat hij onmogelijk nog in de vennootschap kan blijven, kan de uitsluiting vragen van de meerderheidsaandeelhouder.
 - b De minderheidsaandeelhouder die de uittreding verkrijgt, kan aan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank ook vragen dat zijn rekening-courant wordt terugbetaald door de vennootschap.
 - c De aandeelhouder-vruchtgebruiker kan een procedure tot geschillenregeling opstarten.
 - d De aandeelhouder die 15 % van de stemrechten bezit in een bv, kan op basis hiervan de uitsluiting vragen van de overige aandeelhouders die samen 85 % bezitten

- 4 Wat betreft de bestuurdersaansprakelijkheid is het juist dat:
 - a de bestuurder die niet formeel werd benoemd, nooit aansprakelijk kan worden gesteld;
 - b de bestuurder die alleen herhaalde lichte fouten maakt, altijd geniet van de beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid;
 - c bij een vennootschap met minder dan 50 werknemers de aansprakelijkheid van bestuurders altijd beperkt is tot 125 000 euro;
 - d de beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid geldt voor alle bestuurders gezamenlijk en per geheel van feiten.

- 5 Een besluit van de algemene vergadering van een nv dat tot stand komt op een onregelmatige wijze, kan:
 - a enkel vernietigd worden door de ondernemingsrechtbank indien de belanghebbende eiser aantoont dat de begane onregelmatigheid de beraadslaging of stemming heeft kunnen beïnvloeden;
 - b altijd vernietigd worden door de ondernemingsrechtbank;
 - c altijd vernietigd worden op verzoek van een belanghebbende partij;
 - d vernietigd worden op vraag van een aandeelhouder die voor het bestreden besluit heeft gestemd.

Hoofdstuk 3

De jaarrekening van vennootschappen, verenigingen en stichtingen

De jaarrekening van vennootschappen vormt een van de belangrijkste instrumenten in het ondernemingsverkeer. Deze jaarrekeningen geven namelijk een beeld van de financiële en boekhoudkundige toestand van de vennootschap.

Via een jaarrekening kan een buitenstaander onder meer te weten komen of de vennootschap winst heeft gemaakt, hoeveel werknemers ze tewerkstelt, over welke activa ze beschikt, wat de openstaande schulden en leningen zijn enz.

Het is dan ook van het grootste belang dat deze jaarrekening wordt opgesteld en dat ze een getrouw beeld geeft van de vennootschap.

De wetgever heeft daarom een reeks bepalingen gewijd aan de jaarrekening en de controle op deze jaarrekening.

1 De jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening

1.1 De jaarrekening

Het bestuursorgaan is, conform artikel 3:1, § 1 WVV, verplicht elk jaar een inventaris en een jaarrekening op te maken. Die jaarrekening bestaat uit de balans, de resultatenrekening en de toelichting, en vormt één geheel.

De algemene vergadering moet de jaarrekening binnen zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar goedkeuren. Als de jaarrekening niet binnen deze termijn aan de algemene vergadering is voorgelegd en derden daardoor schade lijden, dan veronderstelt de wetgever dat deze schade voortvloeit uit dit verzuim. Het tegenbewijs hiervan kan altijd worden geleverd.

Bovenstaande verplichting geldt ook voor buitenlandse vennootschappen met een bijkantoor in België die eigen opbrengsten genereren (art. 3:1, § 2 WVV).

Artikel 3:37 WVV bepaalt dat de Koning de regels voor de vorm en inhoud van de jaarrekening kan aanpassen en aanvullen in functie van de bedrijfstakken of economische sectoren. Verder bepaalt dit artikel dat via koninklijk besluit vrijstelling van de toepassing van bepaalde of alle regels gegeven kan worden aan bepaalde vennootschappen die een zekere omvang, ook bij koninklijk besluit vastgelegd, niet overschrijden.

In artikel 3:1, § 3 WVV vinden we een aantal vennootschappen die geen inventaris en geen jaarrekening moeten opmaken. Denk o.a. aan kredietinstellingen, beleggingsondernemingen,

portefeuillemaatschappijen ... (onderworpen aan bijzondere eigen regels). Landbouwondernemingen die de vorm hebben aangenomen van een vof of van een commv en die onder de toepassing vallen van de personenbelasting, zijn ook niet onderworpen aan het jaarrekeningenrecht.

De kleine vennootschappen en microvennootschappen kunnen hun jaarrekening opmaken volgens een verkort schema. Voor het bepalen van een kleine en microvennootschap verwijzen we naar artikel 1:24 en 1:25 WVV. De vof, de commv en de Europese economische samenwerkingsverbanden waarvan de omzet over het laatste boekjaar, exclusief btw, een bepaald bedrag (bepaald bij koninklijk besluit) niet overschrijdt, moeten geen jaarrekening opstellen volgens de wettelijke schema's, zijnde balans, resultatenrekening en toelichting (art. 3:2 en 3:3 WVV).

Het opstellen van een jaarrekening moet duidelijk worden onderscheiden van het voeren van een boekhouding. De verplichting tot het opstellen en neerleggen van een jaarrekening doet geen enkele afbreuk aan de verplichting voor elke onderneming om een boekhouding te voeren.

1.2 Het jaarverslag

Naast het opstellen van de jaarrekening en de inventaris zijn de bestuursorganen van vennootschappen ook verplicht een verslag op te stellen waarin zij rekenschap geven van hun beleid (art. 3:5 WVV). Het jaarverslag licht de jaarrekening toe.

De elementen die in het jaarverslag aan bod komen, vinden we uitvoerig opgesomd in artikel 3:6, § 1 WVV. Het jaarverslag bevat o.a. een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap. Daarnaast wordt een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden gegeven waarmee de vennootschap geconfronteerd wordt. Dit overzicht bevat een evenwichtige en volledige analyse van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap die in overeenstemming is met de omvang en de complexiteit van het bedrijf. In artikel 3:6, § 2 WVV staan nog bijkomende elementen opgesomd die opgenomen moeten worden in het jaarverslag van genoteerde vennootschappen. Denk hierbij aan o.a. een verklaring inzake deugdelijk bestuur, een beschrijving van het diversiteitsbeleid dat de vennootschap voert voor de leden van de raad van bestuur, of de raad van toezicht ...

Niet elke vennootschap moet een jaarverslag opstellen. Zo vallen de niet-genoteerde kleine vennootschappen, de kleine vennootschappen die geen organisaties van openbaar belang zijn (bv. verzekeringsinstellingen, kredietinstellingen), de vof, commv en de Europese economische samenwerkingsverbanden waarvan alle onbeperkt aansprakelijke vennoten natuurlijke personen zijn, en de erkende landbouwvennootschappen onder de vorm van een vof of commv die onderworpen zijn aan de personenbelasting, buiten de toepassing ervan (art. 3:4 WVV). De genoteerde vennootschappen en de grote vennootschappen vallen bijgevolg wel onder het toepassingsgebied.

1.3 Openbaarmakingsverplichtingen voor Belgische vennootschappen

Het bestuursorgaan van de vennootschap moet de jaarrekening neerleggen bij de Nationale Bank van België. Deze neerlegging gebeurt binnen dertig dagen nadat de jaarrekening is goedgekeurd, en ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar. Als derden schade lijden door een niet- of een te late neerlegging, gaat de wetgever ervan uit dat deze schade voortvloeit uit dit verzuim. Tegenbewijs hiervan is altijd mogelijk (art. 3:10 WVV).

VOORBEELD

De niet-neerlegging van de jaarrekeningen in de twee jaren die het faillissement voorafgingen, brengt de aansprakelijkheid mee van de zaakvoerder op grond van art. 98 W. Venn. (nu art. 3:10 WVV) (Kh. Hasselt 7 oktober 2009, *TRV* 2010, 433-434).

Samen met de jaarrekening moeten nog een aantal stukken worden neergelegd (art. 3:12 WVV). Het gaat o.a. om een document met de gegevens (naam, voornaam, adres, beroep ...) van de leden van het bestuursorgaan, een document waarin een overzicht van de bestemming van het resultaat is terug te vinden als dit niet zou blijken uit de jaarrekening ...

Binnen vijftien werkdagen na de aanvaarding van de neerlegging maakt men hiervan melding in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad. De Nationale Bank stuurt de tekst van deze melding naar de griffie van de ondernemingsrechtbank, waar hij wordt toegevoegd aan het vennootschapsdossier. De jaarrekeningen worden opgeslagen in de balanscentrale en zijn altijd online raadpleegbaar op de site van de nationale bank van België (www.nbb.be).



De niet-genoteerde kleine vennootschappen, de kleine vennootschappen die geen organisaties zijn van openbaar belang en micro-vennootschappen mogen hun jaarrekening in verkorte vorm openbaar maken (art. 3:11 WVV).

De verplichtingen inzake openbaarmaking zijn, volgens artikel 3:9 WVV, niet van toepassing op:

- 1 de kleine vennootschappen onder de vorm van een vof, commv;
- 2 de vof, de commv en de Europese economische samenwerkingsverbanden waarvan alle onbeperkt aansprakelijke vennoten natuurlijke personen zijn.

Als de Nationale Bank van België in de neergelegde jaarrekening fouten ontdekt, brengt zij de vennootschap en, in voorkomend geval, haar commissaris hiervan op de hoogte. Als uit die kennisgeving blijkt dat de neergelegde jaarrekening volgens het oordeel van de Nationale Bank van België wezenlijke fouten bevat, legt de vennootschap binnen twee maanden, te rekenen van de verzending van de lijst met fouten, een verbeterde versie van de jaarrekening neer (art. 3:14, derde lid WVV).

De correctie van de jaarrekening wordt in het WVV ruim opgevat. Niet alleen materiële fouten kunnen worden rechtgezet, ook fouten in de waardering van posten of fouten die een inbreuk vormen op het boekhoudrecht, kunnen worden gecorrigeerd. De jaarrekening moet namelijk een getrouw beeld geven van het vermogen, de financiële toestand en het resultaat van de vennootschap (art. 3:19, § 1 WVV). De correctie van deze laatste fouten, dus niet de louter materiële vergissingen, moeten, volgens artikel 3:19, § 2 WVV ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

1.4 Openbaarmakingsverplichtingen voor buitenlandse vennootschappen met een bijkantoor in België

Een buitenlandse vennootschap met een bijkantoor in België moet haar (geconsolideerde) jaarrekening neerleggen bij de Nationale Bank, in de vorm waarin deze rekeningen werden opgesteld, gecontroleerd en openbaar gemaakt volgens het recht van de staat waaronder de vennootschap valt (art. 3:20, § 1 WVV).

1.5 Geconsolideerde jaarrekening, jaarverslag en openbaarmakingsverplichtingen

Sommige vennootschappen zijn zo nauw met elkaar verbonden dat zij worden beschouwd als één geheel. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een moedervennootschap die verschillende dochters heeft. Gelet op de nauwe band tussen deze vennootschappen voorziet de wetgever dat ze één gezamenlijke jaarrekening – geconsolideerde jaarrekening genoemd – moeten opstellen en neerleggen.

1.5.1 Toepassingsgebied

Artikel 3:21 WVV geeft het toepassingsgebied weer. De voornaamste vennootschappen die buiten het toepassingsgebied vallen, zijn: beleggingsondernemingen, portefeuillemaatschappijen, kredietinstellingen, de Nationale Bank van België, erkende landbouwvennootschappen onder de vorm van een vof of commv die onderworpen zijn aan de personenbelasting.

1.5.2 De consolidatieverplichting

Elke moedervennootschap moet een geconsolideerde jaarrekening en een jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening opstellen als zij, alleen of gezamenlijk, één of meer dochterondernemingen controleert (art. 3:23 WVV). Ook hier is dit de taak van het bestuursorgaan (art. 3:31 WVV).

Een **consortium** moet een geconsolideerde jaarrekening opstellen waarin alle vennootschappen worden opgenomen die samen het consortium vormen, alsook hun dochterondernemingen. Elke vennootschap die mee het consortium vormt, wordt beschouwd als een consoliderende vennootschap. De vennootschappen die het consortium vormen, staan gezamenlijk in voor de opstelling en de openbaarmaking van de geconsolideerde jaarrekening en het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening (art. 3:24 WVV).

Artikel 3:25 WVV bepaalt dat een vennootschap wordt vrijgesteld van de consolidatieverplichting als zij deel uitmaakt van een kleine groep.

1.5.3 Jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan voegt bij de geconsolideerde jaarrekening een jaarverslag. Dit verslag bevat gelijkwaardige gegevens als het gewone jaarverslag bij de gewone jaarrekening, met dit verschil dat de positie wordt toegelicht van alle ondernemingen die in de consolidatie zijn opgenomen (art. 3:32 WVV).

1.5.4 Openbaarmakingsverplichtingen van de geconsolideerde jaarrekening en het jaarverslag

De regeling i.v.m. de verplichting tot openbaarmaking van de geconsolideerde jaarrekening en het jaarverslag is terug te vinden in artikel 3:35 en 3:36 WVV en is grotendeels gelijklopend met de verplichtingen inzake openbaarmaking van de gewone jaarrekening en het jaarverslag (cf. supra).

1.5.5 Strafbepalingen

De artikelen 3:43 t.e.m. 3:46 WVV bevatten een aantal strafbepalingen die van toepassing zijn bij overtreding van bovenstaande bepalingen. Deze straffen gaan van het opleggen van geldboetes tot en met het veroordelen tot gevangenisstraffen.

1.6 Enkele specifieke bepalingen voor verenigingen en stichtingen

Ook verenigingen en stichtingen moeten een jaarrekening en jaarverslag opmaken. Deze jaarrekening moet binnen zes maanden na het afsluiten van het boekjaar door het bestuursorgaan worden opgesteld en voorgelegd aan de algemene vergadering. Ook de regels van de openbaarmaking bij verenigingen en stichtingen vertonen grote parallellen met de regelgeving inzake openbaarmaking van de jaarrekening en andere documenten bij de vennootschappen.

Daarnaast moeten zij ook een begroting opmaken. Deze begroting heeft betrekking op het boekjaar dat volgt op het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft. Ook deze begroting wordt opge maakt door het bestuursorgaan en goedgekeurd door de algemene vergadering. De termijn van zes maanden na het afsluiten van het boekjaar speelt ook hier een rol.

De regelgeving hierover is terug te vinden in de artikelen 3:47 tot en met 3:54 WVV. De verenigingen en stichtingen vallen niet onder het toepassingsgebied van de Europese harmonisering van het boekhoudrecht. Dit verklaart waarom sommige drempels verschillen van de drempels die we terugvinden in de regels voor de vennootschappen (zie supra 1.1).

2 De controle van de jaarrekening en van de geconsolideerde jaarrekening

Gelet op het centrale belang van de jaarrekening heeft de wetgever bepaalde controlemogelijkheden ingevoerd, al dan niet uitgeoefend door een commissaris.

2.1 Algemene bepalingen inzake controle

2.1.1 Benoeming

In bepaalde gevallen benoemt de algemene vergadering een **commissaris**. Een commissaris moet aangesteld worden in grote vennootschappen en vzw's. Een vennootschap of vzw is groot indien zij twee van de drie criteria (kijk voor de actuele cijfers naar artikel 1:24 WVV) overschrijdt:

- 1 jaargemiddelde van aantal werknemers: 50
- 2 jaaromzet (exclusief btw): 11 250 000 euro
- 3 balanstotaal: 6 000 000 euro

Deze commissaris in de grote vennootschappen en de grote vzw's is altijd een bedrijfsrevisor, ingeschreven in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (art. 3:58 WVV). Als er een auditcomité aanwezig is in de vennootschap, gebeurt de benoeming door de algemene vergadering op voorstel van het auditcomité. Als het voorstel van aanduiding van een commissaris van het bestuursorgaan verschilt van de aanbeveling van het auditcomité, moet het bestuursorgaan toelichten waarom zij de aanbeveling van het auditcomité niet volgt (art. 3:58, § 3 WVV).

Als deze bepalingen niet worden nageleefd, zal de benoeming nietig worden verklaard door de voorzitter van de ondernemingsrechtbank van de zetel van de vennootschap, zitting houdend zoals in kort geding (art. 3:58, § 4 WVV).

De opdracht kan, conform artikel 3:60 WVV, ook worden toevertrouwd aan een bedrijfsrevisorenkantoor. In dat geval zal ook een vaste vertegenwoordiger moeten worden aangeduid.

De **onafhankelijkheid** van de commissaris is, gelet op zijn controlefunctie, heel belangrijk. Hij mag alleen een controletaak uitvoeren en mag in de betrokken vennootschap of een daarmee verbonden

vennootschap geen andere taken op zich nemen. Deze regeling geldt ook voor de werknemers die een arbeidsovereenkomst hebben afgesloten met de commissaris. Commissarissen mogen, na het beëindigen van hun taak, gedurende twee jaar evenmin een mandaat als bestuurder of enige andere functie aanvaarden in de betrokken of daarmee verbonden vennootschap (art. 3:62 WVV).

In artikel 3:63 e.v. WVV geeft de wetgever een uitgebreide opsomming van verboden niet-controlediensten waaraan de commissaris zich moet houden en dit zowel tijdens de periode van de controle als één jaar voorafgaand aan deze periode. Denk hierbij aan o.a. het opstellen van boekhoudkundige documenten, het verlenen van diensten met betrekking tot het optreden als belangenbehartiger bij het oplossen van geschillen, personeelsdiensten, juridische diensten ...

2.1.2 Bezoldiging

Bij aanvang van de opdracht van de commissarissen stelt de algemene vergadering hun bezoldiging vast. Deze bezoldiging bestaat in een **vast** bedrag dat de naleving van de controlenormen van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren waarborgt. De bezoldiging wijzigen kan alleen met instemming van de betrokken partijen. In de toelichting bij de jaarrekening is de bezoldiging terug te vinden, net als de bedragen van de bezoldiging van andere controleopdrachten en belastingadviesopdrachten (art. 3:65 WVV).

2.1.3 Ontslag

De commissarissen worden benoemd, conform artikel 3:61 WVV, voor een hernieuwbare termijn van **drie** jaar. In principe kunnen commissarissen tijdens hun opdracht alleen om **wettige redenen** worden ontslagen door de algemene vergadering en dit op straffe van het betalen van een schadevergoeding. Een meningsverschil over een boekhoudkundige verwerking of een controleprocedure is op zich geen wettige reden voor ontslag. Commissarissen mogen evenmin zelf tijdens hun opdracht ontslag nemen, tenzij er gewichtige persoonlijke redenen zijn. In dit laatste geval moeten de commissarissen hun redenen schriftelijk meedelen aan de algemene vergadering (art. 3:66, § 1, laatste lid WVV).

In het geval van ontslag tijdens de duur van de opdracht moeten de betrokken vennootschap en de commissaris het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren kennisgeven van het ontslag en van de redenen die aan de grondslag liggen (art. 3:66, § 2 WVV).

Als de algemene vergadering zich moet uitspreken over het ontslag van een commissaris, wordt aan de betrokkene onmiddellijk kennisgegeven van de inschrijving van deze aangelegenheid op de agenda. De commissaris kan de vennootschap schriftelijk kennisgeven van zijn opmerkingen. Deze opmerkingen worden aangekondigd op de agenda en ter beschikking gesteld van de vennoten (art. 3:67 WVV).

2.1.4 Bevoegdheden

De wetgever heeft uitgebreide (**controle**)bevoegdheden toegekend aan de commissaris. Deze bevoegdheden kunnen alleen of gezamenlijk (= in college) worden uitgeoefend (art. 3:68, § 2 WVV).

Zo bepaalt artikel 3:68, § 1 WVV dat de commissarissen op elk ogenblik op de zetel van de vennootschap inzage kunnen nemen van de boeken, brieven, notulen en in het algemeen van alle documenten en geschriften van de vennootschap. Zij kunnen van het bestuursorgaan, van de gemachtigden en van de aangestelden van de vennootschap alle ophelderingen en inlichtingen vorderen en alle verificaties verrichten die zij nodig achten.

De commissarissen kunnen verder van het bestuursorgaan vorderen dat zij op de zetel van de vennootschap inlichtingen krijgen over verbonden vennootschappen of over andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat, voor zover zij deze inlichtingen nodig achten om de financiële toestand van de vennootschap te controleren.

De commissarissen kunnen van het bestuursorgaan vorderen dat het aan derden de bevestiging vraagt van het bedrag van de vorderingen op, de schulden tegenover of van andere betrekkingen met de gecontroleerde vennootschap (art. 3:68, §1, derde lid WVV).

Halfjaarlijks bezorgt het bestuursorgaan een boekhoudkundige staat, opgesteld volgens het schema van balans en resultatenrekening, aan de commissarissen.

Een andere belangrijke functie van de commissaris bestaat in het luiden van de **alarmbelprocedure**. Deze regeling is terug te vinden in artikel 3:69 WVV. De commissarissen die tijdens hun controlewerkzaamheden gewichtige en overeenstemmende feiten vaststellen die de continuïteit van de economische activiteit van de vennootschap in het gedrang kunnen brengen, moeten het bestuursorgaan hiervan schriftelijk en op een omstandige wijze op de hoogte brengen. In dat geval moet het bestuursorgaan beraadslagen over de maatregelen die moeten worden genomen om de continuïteit van de economische activiteit van de vennootschap voor een minimumduur van 12 maanden te vrijwaren. Deze melding is niet noodzakelijk als de commissarissen vaststellen dat het bestuursorgaan al heeft beraadslaagd over deze maatregelen.

Als binnen een maand na de kennisgeving van de melding, de commissarissen niet werden ingelicht over de beraadslaging door het bestuursorgaan over de genomen maatregelen of de in het vooruitzicht gestelde maatregelen om de continuïteit gedurende een minimumduur van twaalf maanden te vrijwaren, of als ze oordelen dat de maatregelen de continuïteit in de bedrijfsuitoefening niet kunnen vrijwaren gedurende een minimumduur van twaalf maanden, kunnen ze hun vaststellingen meedelen aan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank.

Als er geen commissaris is benoemd en er doen zich gewichtige en overeenstemmende feiten voor die de continuïteit van de onderneming in het gedrang kunnen brengen, dan moet het bestuursorgaan beraadslagen over de maatregelen die genomen moeten worden om de continuïteit van de onderneming gedurende een minimumduur van twaalf maanden te vrijwaren.

2.1.5 Aansprakelijkheid

De commissarissen zijn, conform artikel 3:71 WVV, ten aanzien van de vennootschap aansprakelijk voor de tekortkomingen die zij in de uitoefening van hun taak begaan. Zij zijn zowel ten aanzien van de vennootschap als ten aanzien van derden aansprakelijk voor alle schade die het gevolg is van overtreding van de bepalingen van het Wetboek of van de statuten. Voor de overtredingen waaraan zij geen deel hebben gehad, kunnen zij maar ontsnappen aan hun aansprakelijkheid als zij aantonen dat zij hun taak naar behoren hebben vervuld en zij die overtredingen hebben aangeklaagd bij het bestuursorgaan en, als daar geen passend gevolg aan werd gegeven, op de eerste daaropvolgende algemene vergadering nadat zij er kennis van hebben gekregen.

VOORBEELD

- De commissaris-revisor die de jaarrekening van een onderneming certificeert terwijl hij kennis heeft van een parallelle boekhouding binnen deze onderneming, maakt zich schuldig aan valsheid in geschrifte (Corr. Neufchâteau 26 januari 1995 en Luik 25 januari 1996, noot BENOIT-MOURY, A. en THIRION, N., 'La responsabilité pénale des réviseurs d'entreprises: épée de Damocles ou tigre de papier?', in: *Revue Pratique des Sociétés*, 1997, 2, pp. 177-229).

- Om na te gaan of de commissaris-revisor gedaan heeft wat hij had moeten doen, dient zijn optreden vergeleken te worden met wat verwacht wordt van een zorgvuldig handelend commissaris-revisor geplaatst in dezelfde omstandigheden met dien verstande dat bij de beoordeling van zijn handelen uiteraard rekening dient gehouden te worden met de algemene controlenormen. De algemene controlenormen voorzien onder meer dat wanneer de revisor zijn opdracht uitvoert, hij rekening dient te houden met de mogelijkheid van fraude. Gelet op het feit dat de taken van de bedrijfsrevisor het algemeen belang raken en de wetbepalingen met betrekking tot de uitoefening van zijn beroep van openbare orde zijn, staat het buiten kijf dat de door hem afgeleverde verklaringen beschermde geschriften zijn die zich opdringen aan de openbare trouw. Uit het bestaan van fraudesignalen en het gedurende verschillende boekjaren niet verkrijgen van afdoende antwoorden op gestelde vragen is af te leiden dat door de commissaris een rapport met voorbehoud was af te leveren en dat hij niet heeft gedaan wat hij had moeten doen (art. 17 boekhoudwet). (Corr. Brussel 29 juni 2007, *JDSC* 2009, 243; *TBH* 2008, afl. 2, 182, noot M. CALUWAERTS.)
-

2.2 Controle op de jaarrekening

Aan de controle op de jaarrekening ontsnappen opnieuw, volgens artikel 3:72 WVV, een aantal vennootschappen, meer bepaald:

- 1 de vof, de commv en Europees economische samenwerkingsverbanden waarvan alle onbeperkt aansprakelijke vennoten natuurlijke personen zijn;
- 2 de niet-genoteerde kleine vennootschappen en de kleine vennootschappen die geen organisatie van openbaar belang zijn, met uitzondering van de vennootschappen die deel uitmaken van een groep die een geconsolideerde jaarrekening moet opstellen en publiceren;
- 3 de erkende landbouwvennootschappen die de vorm van een vof of commv hebben aangenomen en die onderworpen zijn aan de personenbelasting.

De commissaris heeft als taak de vennootschap te controleren. Onder deze controle valt de financiële toestand van de vennootschap, de jaarrekening en de regelmatigheid van de verrichtingen in de jaarrekening. Met dit laatste bedoelen we dat de commissaris moet nagaan of m.b.t. zijn controleopdracht de bepalingen van het WVV en de statuten werden nageleefd (art. 3:73 WVV).

De commissarissen stellen over de jaarrekening een omstandig schriftelijk verslag op. Met het oog daarop overhandigt het bestuursorgaan van de vennootschap hun de nodige stukken, en dit ten minste één maand vóór het verslag, volgens het Wetboek, moet worden voorgelegd (art. 3:74 WVV). Het gedagtekend en ondertekend verslag van de commissarissen moet, conform artikel 3:75 WVV, twaalf elementen bevatten. We sommen een paar elementen op:

- er moet worden aangegeven op welke jaarrekening de controle betrekking heeft en volgens welk boekhoudkundig referentiestelsel ze werd opgesteld;
- het verslag moet vermelden dat de boekhouding is gevoerd overeenkomstig de wettelijke en reglementaire voorschriften;
- het verslag bevat ook een verklaring waarin de commissarissen beoordelen of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap overeenkomstig het toepasselijk boekhoudkundig referentiestelsel en, in voorkomend geval, of de jaarrekening aan de wettelijke vereisten voldoet. De verklaring kan de vorm aannemen van een verklaring zonder voorbehoud, een verklaring met voorbehoud, een afkeurende verklaring, of als de commissarissen geen oordeel kunnen uitspreken, een onthoudende verklaring ...

2.3 Controle op de geconsolideerde jaarrekening

De bepalingen over de controle op de geconsolideerde jaarrekening zijn, volgens artikel 3:76 WVV, niet van toepassing op:

- 1 kredietinstellingen, de Nationale Bank van België, het Herdisconterings- en Waarborginstituut en de Deposito- en Consignatiekas;
- 2 beleggingsondernemingen;
- 3 erkende landbouwvennootschappen die de vorm van een vof of commv hebben aangenomen en die onderworpen zijn aan de personenbelasting.

De regeling inzake de controle van de geconsolideerde jaarrekening loopt quasi parallel met de regeling inzake de controle van de gewone jaarrekening. Deze regeling is terug te vinden in de artikelen 3:76 tot en met 3:82 WVV.

2.4 Controle in vennootschappen waar een ondernemingsraad werd opgericht

In elke vennootschap waar een ondernemingsraad moet worden opgericht, worden één of meer bedrijfsrevisoren benoemd met als taak de ondernemingsraad te informeren over de economische en financiële toestand van de onderneming (art. 3:83 WVV).

De bedrijfsrevisor mag de vergaderingen van de ondernemingsraad bijwonen. Hij moet ze bijwonen als het bestuursorgaan of de ondernemingsraad dat vraagt (art. 3:86 WVV).

Als in een vennootschap een commissaris moet worden aangesteld, worden de taken uitgeoefend door deze commissaris (art. 3:87 WVV). In dit geval wordt de commissaris in principe benoemd op voordracht van de ondernemingsraad en op voorstel van het bestuursorgaan. De benoeming is in orde als de meerderheid van leden van het bestuursorgaan voor stemt en als de meerderheid van leden benoemd door de werknemers voor stemt (art. 3:88 WVV). De ondernemingsraad krijgt ook kennis van het bedrag van de bezoldiging waarop de commissaris aanspraak kan maken (art. 3:90 WVV).

In een vennootschap waar geen commissaris is aangesteld, wordt een bedrijfsrevisor op dezelfde wijze benoemd door de algemene vergadering en de werknemers. Deze bedrijfsrevisor wordt dan belast met de controletaken, zoals weergegeven in de artikelen 3:83 tot en met 3:86 WVV (art. 3:93 WVV).

De commissaris of bedrijfsrevisor kan in de loop van zijn mandaat maar worden ontslagen op voorstel of op eensluidend advies van de ondernemingsraad (art. 3:91 WVV). De ondernemingsraad beslist bij meerderheid van stemmen uitgebracht door zijn leden en door de leden benoemd door de werknemers. Dient een commissaris of bedrijfsrevisor ontslag in, dan moet hij de ondernemingsraad schriftelijk kennisgeven van de redenen voor zijn ontslag (art. 3:91, tweede lid WVV).

2.5 Controle in verenigingen en stichtingen

De regeling i.v.m. de wettelijke controle op de jaarrekening van verenigingen en stichtingen loopt quasi parallel met de regeling inzake de controle van de jaarrekeningen in vennootschappen. Hier en daar is een kleine afwijking. Artikel 3:98 WVV geeft duidelijk weer welke artikelen al dan niet van toepassing zijn voor de verenigingen. Artikel 3:99 WVV doet hetzelfde voor de stichtingen.

2.6 Individuele onderzoeks- en controlebevoegdheid van vennoten

Als er geen commissaris moet worden benoemd (in kleine vennootschappen en microvennootschappen, art. 1:24 en 1:25 WVV) en een of meer vennoten toch de aanstelling van een commissaris wenst, dan moet dit verzoek worden voorgelegd aan de algemene vergadering (art. 3:100 WVV). In de hypothese dat er geen commissaris wordt benoemd, heeft iedere vennoot individueel de onderzoeks- en controlebevoegdheid van een commissaris. Deze vennoot kan zich laten bijstaan/vertegenwoordigen door een gecertificeerd accountant (art. 3:101 WVV).

2.7 Strafbepalingen

Ook hier heeft de wetgever voor het overtreden van de desbetreffende bepalingen strafsancties opgenomen, gaande van het betalen van een boete tot het opleggen van gevangenisstraffen (art. 3:96 en 3:97 WVV).



2.8 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Wat is een jaarrekening? Bespreek ook het nut van de jaarrekening voor een derde.
- 2 De onafhankelijkheid is een essentieel kenmerk van de functie van de commissaris. Bespreek.
- 3 Wat is een geconsolideerde jaarrekening? Bespreek.

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is juist?
Een jaarverslag:
 - a moet worden opgesteld door elke vennootschap;
 - b moet alleen worden opgesteld door een bv en nv;
 - c moet alleen worden opgesteld door de (beurs)genoteerde vennootschappen;
 - d geen van voorgaande stellingen is juist.
- 2 Welke stelling is fout?
 - a De commissaris wordt benoemd voor een hernieuwbare termijn van 3 jaar.
 - b Een commissaris kan 'ad nutum' worden ontslagen.
 - c Een commissaris kan zelf ontslag nemen als er gewichtige persoonlijke redenen aanwezig zijn.
 - d De algemene vergadering stelt de bezoldiging van de commissaris vast bij de aanvang van zijn opdracht.
- 3 Welke stelling is juist?
Een bv die haar jaarrekening afsluit op 31.12.2024, moet haar jaarrekening:
 - a goedkeuren binnen zeven maanden;
 - b na goedkeuring publiceren uiterlijk op 01.09.2025;
 - c na goedkeuring publiceren uiterlijk binnen zeven maanden na afsluiting van het boekjaar;
 - d goedkeuren uiterlijk op 01.09.2025.

- 4 Welke stelling is juist?
- a Een bv met ondernemingsraad moet nooit een bedrijfsrevisor aanstellen.
 - b Een bv met ondernemingsraad moet alleen een bedrijfsrevisor aanstellen als de vennootschap meer dan 200 werknemers tewerkstelt.
 - c De bedrijfsrevisor aangesteld in een bv met ondernemingsraad moet de vergaderingen van de ondernemingsraad bijwonen als de ondernemingsraad dat vraagt.
 - d De bedrijfsrevisor in een bv met ondernemingsraad wordt uitsluitend benoemd door het bestuursorgaan van de vennootschap.
- 5 Welke stelling is juist?
- De aandeelhouders van een bv waar geen bedrijfsrevisor moet worden aangesteld:
- a hebben een individuele onderzoeks- en controlebevoegdheid. Bij deze onderzoeks- en controlebevoegdheid kunnen deze vennoten zich laten bijstaan/vertegenwoordigen door een externe accountant;
 - b kunnen via de ondernemingsrechtbank de aanstelling van een commissaris-revisor in rechte afdwingen;
 - c kunnen de aanstelling van een commissaris-revisor afdwingen als meer dan 1/5 van de aandeelhouders hiervoor stemt op de algemene vergadering;
 - d kunnen via een eenvoudig schrijven gericht aan het bestuursorgaan de aanstelling van een commissaris-revisor afdwingen.



Deel II
De vennootschappen

Hoofdstuk 1

Maatschap, vennootschap onder firma en commanditaire vennootschap

In dit deel bestuderen we de maatschap, de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap.

De regeling in verband met deze vennootschapsvormen is terug te vinden in **Deel 2 ‘Vennootschappen’, Boek 4**, meer bepaald in de **artikelen 4:1 tot en met 4:28 WVV**.

1 Definities

1.1 Maatschap

Artikel 4:1 WVV bepaalt:

‘De maatschap is een overeenkomst waarbij twee of meer personen zich verbinden om hun nijverheid, geld of andere lichamelijke dan wel onlichamelijke goederen in gemeenschap te brengen, met het oogmerk het rechtstreekse of onrechtstreekse vermogensvoordeel dat daaruit kan ontstaan, met elkaar te delen. Zij wordt in het gemeenschappelijk belang van de partijen aangegaan.

De maatschap is “stil” wanneer overeengekomen wordt dat zij bestuurd wordt door een of meer zaakvoerders, al dan niet vennoten, die handelen in eigen naam.

Tenzij anders overeengekomen, wordt zij aangegaan met inachtneming van de persoon van de vennoten.’

Artikel 4:2 WVV stelt:

‘Elke maatschap moet een geoorloofd voorwerp hebben.

De overeenkomst die aan een van de vennoten de gehele winst toekent, of aan één of meer vennoten enige deelname in de winst ontzegt, is nietig tenzij zij een andere kwalificatie moet krijgen waardoor zij rechtsgeldig zou worden of gedeeltelijk geldig kan blijven.’

De maatschap heeft vier constitutieve bestanddelen:

- 1 een overeenkomst tussen twee of meer personen;
- 2 een inbreng;
- 3 een geoorloofd voorwerp;
- 4 het oogmerk om een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel uit te keren.

Uit artikel 4:2, tweede lid WVV blijkt duidelijk dat het **leeuwenbeding** nog steeds verboden is. Een leeuwenbeding is namelijk onverenigbaar met het wezen van de vennootschapsovereenkomst.

VOORBEELD

Twee schilders die samenwerken en beantwoorden aan de verschillende elementen van de definitie, vormen een maatschap. Een maatschap kan ook worden gevormd door twee of meer advocaten die samenwerken.

We kunnen bij de maatschap drie varianten onderscheiden:

- stille maatschap;
- tijdelijke maatschap;
- gewone maatschap.

1.1.1 Stille maatschap

De stille maatschap is een gewone maatschap die stille vennoten kent. Met **stille vennoot** wordt de persoon bedoeld die op geen enkele wijze deelneemt aan de activiteit of het bestuur van de vennootschap en die dus niet in de openbaarheid treedt. Een derde is met andere woorden niet op de hoogte van de aanwezigheid van een of meerdere stille vennoten. De stille vennoot beperkt zich tot het nemen van een bepaald (financieel) belang in de vennootschap. In het WVV wordt een ruimere betekenis toegekend aan de vroegere stille vennootschap. Ook de vennootschap waarvan het beheer uitsluitend is toevertrouwd aan een zaakvoerder die geen vennoot is en in eigen naam moet handelen, zonder het bestaan van de vennootschap openbaar te maken, valt hieronder (MvT bij wetsontwerp, *Parl.St.* 54/3119/001, 117).

VOORBEELD

Een softwarebedrijf wil een nieuw softwareprogramma ontwikkelen. Het kan dit project niet alleen financieren en doet een beroep op geldschietters die anoniem willen blijven (= stille vennoten).

1.1.2 Tijdelijke maatschap

De tijdelijke maatschap is een gewone maatschap met een tijdelijk karakter.

Artikel 4:3 WVV bepaalt:

‘Indien de overeenkomst niets bepaalt over de duur van de maatschap, wordt zij geacht voor onbepaalde duur te zijn aangegaan.

De maatschap met een welbepaalde verrichting tot voorwerp wordt geacht te zijn aangegaan voor de tijd die de verrichting kan duren.’

Het is dus perfect mogelijk om aan een maatschap een tijdselement toe te voegen.

VOORBEELD

Voor het realiseren van een groot bouwproject sluiten een aantal aannemers een maatschap af voor de duur van dat project. Als de vennootschap blijft bestaan nadat het project is afgerond, wordt ze gekwalificeerd als een vof of een gewone maatschap.

1.1.3 Gewone maatschap

Een gewone maatschap is een maatschap die geen stille vennoten kent en die geen tijdelijk karakter heeft.

1.2 Vennootschap onder firma en commanditaire vennootschap

Artikel 4:22 WVV bepaalt:

‘De maatschap waarvan de vennoten overeenkomen dat zij rechtspersoonlijkheid zal genieten, neemt de vorm aan van een vennootschap onder firma of van een commanditaire vennootschap.

Zij is een vennootschap onder firma wanneer alle vennoten onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de verbintenissen van de vennootschap.

Zij is een commanditaire vennootschap wanneer zij wordt aangegaan door een of meer vennoten die onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de verbintenissen van de vennootschap, de gecommanditeerde vennoten genoemd, en nog een of meer vennoten die zich beperken tot inbreng in geld of natura en die niet deelnemen aan het beheer, de commanditaire vennoten genoemd.

In de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap zijn de zaakvoerder(s) het bestuursorgaan.’

De vof is dus een maatschap met rechtspersoonlijkheid waarvan alle vennoten onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk zijn.

De commv is een vof met stille vennoten, commanditaire vennoten genoemd.

VOORBEELDEN

- Gert en Pieter zijn lekkerbekken en willen snacks en fastfood verkopen. Ze zijn starters en beslissen om hun activiteiten onder te brengen in vof ‘Lekkerbek’.
- Rob en Ben zijn startende landmeters en wensen een vennootschap op te richten waarbij zij zelf als beherende vennoten kunnen optreden. Zij opteren voor een commv aangezien hun vader als geldschietter op de achtergrond wil blijven.

2 Gelijkenissen

2.1 Personenvennootschappen

Zoals eerder aangehaald zijn de maatschap, vof en commv personenvennootschappen. De samenwerking wordt aangegaan **intuitu personae**, omwille van de persoon van de vennoten. In principe betekent dit dat deze vennootschappen staan of vallen met ieder van de vennoten. Dit blijkt duidelijk uit art. 4:1, derde lid WVV.

2.2 Toepasselijke wetgeving

De vof en commv zijn onderworpen aan **Boek 1 ‘Inleidende bepalingen’, Boek 2 ‘Bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen’** en aan **titel 1 tot en met 6** van het huidige **Boek 4 ‘Maatschap, vof en comm.v.’**.

Alleen art. 4:13, eerste lid (goederen vormen onverdeeld vermogen tussen vennoten van een maatschap), 4:14, tweede lid en 4:21 WVV (ontbinding van een maatschap volgt de regels van de vereffening van nalatenschappen) zijn niet op de vof en commv van toepassing.

De maatschap is onderworpen aan **Boek 1 ‘Inleidende bepalingen’** en aan de **artikelen 4:1 t.e.m. 4:21 WVV**.

2.3 Het voorwerp

Het voorwerp van de maatschap, vof en commv is de gemeenschappelijke activiteit waarvoor de vennootschap is opgericht. Het voorwerp mag niet in strijd zijn met de openbare orde of de goede zeden. Ook mag het voorwerp niet in strijd zijn met de wet.

VOORBEELD

Een vennootschap tussen geneesheren en apothekers is bij KB van 10 november 1967 uitdrukkelijk verboden.

Het doel van de maatschap, vof en commv bestaat in het uitkeren van winst (= vermogensvoordeel).

2.4 Bewijsregels

Sinds 1 november 2018 is het vrij bewijsrecht van toepassing op alle ondernemingen.

3 Verschilpunten

3.1 Vormvereisten

Het bestaan van de maatschap is aan geen enkele vormvereiste (bv. notariële akte, publiciteitsvereisten ...) onderworpen. Dit betekent dat bepaalde samenwerkingsverbanden die specifieke kenmerken vertonen, als een van deze vennootschapsvormen kunnen worden erkend zonder dat de vennoten zich hiervan bewust zijn. Dit wordt ook '**dwangkwalificatie**' genoemd.

VOORBEELD

Twee tuinmannen zijn elk ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen als natuurlijke persoon-ondernemer. Voor het uitvoeren van een bepaald project slaan zij de handen in elkaar. Deze samenwerking zou, zonder dat beide tuinmannen zich daar bewust van zijn, gekwalificeerd kunnen worden als een tijdelijke maatschap. Als deze samenwerking zou blijven duren, kan men spreken van een maatschap.

De vof en de commv moeten, op straffe van nietigheid, worden opgericht bij authentieke of onderhandse akte (art. 2:5 WVV).

3.2 Geen/onvolkomen rechtspersoonlijkheid, zuiver/gemengd contractueel

De maatschap is een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid terwijl de vof en de commv vennootschappen met onvolkomen rechtspersoonlijkheid zijn.

De maatschap is een *zuiver contractuele* vennootschapsvorm. De oprichting van de maatschap gebeurt contractueel. De betrekkingen tussen de vennoten zijn ook contractueel van aard.

De vof en de commv zijn *gemengd contractueel* van aard. Op intern vlak is de situatie vergelijkbaar met deze van de maatschap. De vennoten zijn partners van elkaar en niet echt aandeelhouders van de vennootschap. Op extern vlak is er een verschilpunt met de maatschap. Derden contracteren met de

rechtspersoon en niet meer met de gezamenlijke vennoten. Maar dit laatste moeten we nuanceren. Sinds de wet op de hervorming van het economisch recht zijn de maatschappen verplicht om zich in te schrijven in het KBO (art. III.49, § 1 WER). Daarnaast heeft de wet op de hervorming van het economisch recht een nieuw art. 703 Ger.W. gecreëerd.

Artikel 703 Ger.W. bepaalt:

‘§ 1. Rechtspersonen treden in rechte op door tussenkomst van hun bevoegde organen.

Om van hun identiteit te doen blijken in de dagvaarding en in elke akte van rechtspleging is het voldoende hun benaming, hun rechtskarakter en hun maatschappelijke zetel op te geven.

De partij tegen wie zodanige akte van rechtspleging wordt ingeroepen, heeft evenwel het recht om in elke stand van het geding te eisen dat de rechtspersoon haar de identiteit meedeelt van de natuurlijke personen die zijn organen zijn.

Het vonnis over de zaak kan worden uitgesteld zolang aan deze vordering niet is voldaan.

§ 2. Indien een groepering zonder rechtspersoonlijkheid in de Kruispuntbank van Ondernemingen is ingeschreven, volstaat de vermelding van haar benaming en zetel die bij haar gegevens in de Kruispuntbank zijn opgenomen om, in gedingen met betrekking tot de gezamenlijke rechten en verplichtingen van de leden van de groepering, te doen blijken van de identiteit van haar gezamenlijke deelgenoten.

Indien de inschrijving in de Kruispuntbank tevens de identificatiegegevens omvat van een algemeen lasthebber, kan de groepering in dezelfde gedingen in rechte optreden, als eiser of als verweerder, en tevens in persoon verschijnen door tussenkomst van die lasthebber, onverminderd de toepassing, wat betreft vennootschappen, van artikel 36, 1°, van het Wetboek van vennootschappen, doch uitsluitend om in rechte op te treden als verweerder.’

Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid kunnen sinds 1 november 2018 dus optreden in rechte en dus ook deelnemen aan het rechtsverkeer onder hun naam.

Deze vennootschapsvormen kunnen worden opgericht tussen natuurlijke personen of door rechtspersonen. Meerhoofdigheid is de regel. Voor de oprichting en het voortbestaan van deze vennootschappen zijn dus twee of meer vennoten vereist, dit in tegenstelling tot de bv en de nv.

Het feit dat we te maken hebben met contractuele vennootschapstypes betekent dat de geldigheidsvereisten die zijn weergegeven in artikel 5:27 nieuw BW (vroeger artikel 1108 e.v. oud BW) en die van toepassing zijn op alle contracten, ook hier moeten worden nageleefd.

VOORBEELD

Een minderjarige kan geen contract sluiten en dus ook geen vennoot zijn in een maatschap.

Het niet naleven van deze geldigheidsvereisten heeft de nietigheid van de deelnemingsverbintenis en van de vennootschap tot gevolg.

Daarnaast mogen de specifieke materiële geldigheidsvereisten die gelden voor vennootschapscontracten, niet uit het oog worden verloren. Deze kwamen al aan bod in het hoofdstuk ‘Inleidende bepalingen’.

3.3 Het vennootschapsvermogen en de rechten van de schuldeisers

3.3.1 Maatschap

Voor wat betreft de maatschap geldt het vennootschapsvermogen als een doelvermogen. Op dit vermogen mogen de vennoten geen rechten laten gelden die in strijd zijn met de bestemming ervan (art. 4:13 WVV). Dit artikel is, zoals al eerder aangehaald, niet van toepassing op de vof en de commv.

De schuldeisers van de vennootschap mogen hun schuld verhalen op het volledige vennootschapsvermogen (art. 4:14 WVV).

De wetgever heeft recent dit artikel gewijzigd. Een vennoot van de maatschap die niet op de hoogte is gebracht of kennis heeft gekregen van de rechtszaak waar de maatschap in betrokken is en waarbij de maatschap veroordeeld is tot het betalen van een schuldvordering, kan niet zomaar tot betaling worden gedwongen. De schuldeiser die de beslissing wil uitvoeren, moet de beslissing aan deze vennoot betekenen.

De onwetende vennoot kan verzet aantekenen volgens de regels van het Ger.W. Dit kan die ook doen als er hoger beroep mogelijk zou zijn (art. 4:14, tweede lid WVV).

De *persoonlijke schuldeisers van de vennoten* van wie de schuldvordering vreemd is aan de vennootschapsactiviteit, en degenen die hebben gehandeld met een vennoot die niet de bevoegdheid had om de anderen te vertegenwoordigen, kunnen alleen verhaal uitoefenen op het aandeel van die vennoot en op de winsten die hem zijn uitgekeerd.

Zij mogen geen beslag leggen op de goederen die het vennootschapsvermogen uitmaken noch rechten daarop uitoefenen (art. 4:15 WVV met verwijzing naar artikel 5:242 nieuw BW).

3.3.2 Vof en commv

De vof en de commv zijn onvolkomen rechtspersonen met een afgescheiden vermogen. Dit afgescheiden vermogen vormt het onderpand voor de schuldeisers van de vennootschap en kan nooit worden aangesproken door de privé-schuldeisers van de vennoten.

3.4 (Geen) duurzaam karakter en (niet) openbaar

De tijdelijke maatschap mist duurzaamheid, terwijl de stille maatschap openbaarheid mist. Het vennootschapscontract van de maatschap wordt op geen enkele wijze gepubliceerd. Een maatschap moet, zoals al eerder is aangehaald, wel een inschrijving nemen in het KBO. Het KBO bevat echter geen informatie over de inhoud van de statuten noch over de identiteit van de 'maten'.

De vof en de commv zijn aan derden bekend omdat zij maar rechtspersoonlijkheid krijgen door neerlegging van het uittreksel van hun oprichtingsakte op de griffie en publicatie hiervan gebeurt in het Belgisch Staatsblad.

4 De bestuursbevoegdheid en de vertegenwoordigingsbevoegdheid

4.1 De bestuursbevoegdheid

De bestuursbevoegdheid en de vertegenwoordigingsbevoegdheid vertegenwoordigen twee zijdes van eenzelfde medaille. Bij de **bestuursbevoegdheid** staat de vraag naar de interne beslissingsbevoegdheid centraal. M.a.w. wie mag besturen, welke bestuurshandelingen mag een zaakvoerder stellen? Bij de **vertegenwoordigingsbevoegdheid** staat de vraag naar de gebondenheid van de andere vennoten ten aanzien van derden bij en door het optreden van de zaakvoerder centraal.

Bij het bestuur en de vertegenwoordiging van de vennootschappen kunnen vier situaties worden onderscheiden:

- er werd geen zaakvoerder aangeduid binnen de vennootschap;
- er werd een statutaire zaakvoerder aangeduid;
- er werd een (gewone) zaakvoerder aangeduid;
- er werden meerdere zaakvoerders aangeduid.

Het onderscheiden van deze vier situaties is van doorslaggevend belang om de draagwijdte van de bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegdheid te bepalen, om na te gaan of en hoe er verzet kan worden aangetekend tegen bepaalde bestuurshandelingen en hoe het mandaat van een zaakvoerder kan worden herroepen.

4.1.1 Geen zaakvoerders aangeduid

Artikel 4:10 WVV bepaalt:

'Bij gebrek aan bijzondere bepalingen over de wijze van bestuur, worden de vennoten geacht elkaar wederkerig de macht te hebben verleend om, de ene voor de andere, te besturen.

De daden van bestuur verricht door een van de vennoten verbinden de anderen, tenzij een van hen zich ertegen verzet voor de handeling is verricht.'

Dit betekent dat elke vennoot van rechtswege zaakvoerder is en alle daden kan stellen die kaderen in het maatschappelijk voorwerp van de vennootschap. Opgemerkt moet worden dat de stille vennoten op deze regel een uitzondering vormen, omdat zij niet mogen besturen als zij de hoedanigheid van stille vennoot willen behouden.

Als er geen zaakvoerders werden aangeduid, kunnen de vennoten die het niet eens zijn met een handeling gesteld door een medevennoot, **anticipatief verzet** aantekenen. Zolang de vennoot de handeling niet heeft gesteld (bv. het sluiten van een contract) kunnen de andere vennoten zich verzetten.

4.1.2 De statutaire zaakvoerder

Artikel 4:9 WVV stelt:

'Zolang de vennootschap duurt, kan de zaakvoerder die door een bijzonder beding van de vennootschaps-overeenkomst met het bestuur belast is enkel worden herroepen indien daartoe wettige redenen bestaan die worden overgelaten aan de beoordeling van de rechter of bij eenparige beslissing van de vennoten of, indien de overeenkomst daarin voorziet, volgens de daarin voorgeschreven meerderheidsvoorwaarden.'

De zaakvoerder die met het bestuur en de vertegenwoordiging wordt belast door een bijzonder beding van het vennootschapscontract noemt men 'de statutaire zaakvoerder'.

Men kan opteren voor een of meerdere externe statutaire zaakvoerder(s) of voor een of meerdere interne statutaire zaakvoerder(s). De statutaire zaakvoerder die geen vennoot is van de vennootschap, is een **externe** statutaire zaakvoerder, a contrario is de statutaire zaakvoerder die tegelijkertijd vennoot is binnen de vennootschap, een **interne** statutaire zaakvoerder.

Het verschil situeert zich op het vlak van de herroeping van het mandaat. Voor de **externe statutaire zaakvoerder** vereist de herroeping van het mandaat de unanimité van de vennoten of de in de statuten bepaalde meerderheid. Een externe statutaire zaakvoerder kan dus **zonder wettige redenen** worden ontslagen.

In het geval van een **interne statutaire zaakvoerder** kan het mandaat worden herroepen omwille van **wettige redenen**, die door de rechtbank moeten worden uitgesproken of door een beslissing van de vennoten met een meerderheid vermeld in de statuten. In het tweede geval zou unanimité van de vennoten ook volstaan, maar dat impliceert dat de betrokken interne statutaire zaakvoerder mee moet instemmen, waardoor deze laatste de facto een vetorecht verkrijgt.

De statutaire zaakvoerder kan daden stellen die kaderen in het maatschappelijk voorwerp van de vennootschap. Een anticipatief verzet is in deze situatie niet aan de orde, behalve in het geval van bedrog.

4.1.3 De niet-statutaire of gewone zaakvoerder

Artikel 4:9, laatste zin WVV speelt hier een rol:

'In alle andere gevallen, kan zij herroepen worden zoals een eenvoudige lastgeving.'

De vennoten kunnen beslissen één of meer gewone, interne dan wel externe, zaakvoerders aan te stellen in een latere akte. De zaakvoerder wordt om die reden niet benoemd in het vennootschapscontract, zodat men spreekt van een (gewone) zaakvoerder (in tegenstelling tot de statutaire zaakvoerder).

Tenzij anders bepaald, gebeuren het ontslag en de benoeming met unanimité van de andere vennoten. Het ontslag gebeurt ad nutum, wat betekent dat dit te allen tijde kan, zonder opzeg en zonder redenen. Van het ontslag ad nutum kan worden afgeweken. Partijen kunnen dus een opzegtermijn of vertrekvergoeding voorzien.

Ook de gewone zaakvoerder kan alle daden stellen die kaderen in het maatschappelijk voorwerp van de vennootschap.

VOORBEELD

Een niet-statutaire zaakvoerder van een vof kan steeds, meteen en zonder meer, ad nutum, zonder dat er enige verantwoording hoeft gegeven te worden, als lasthebber worden ontslagen. De beslissing tot het onmiddellijke ontslag van de zaakvoerder kan niet worden aangetast door rechtsmisbruik. 'Slechts' de begeleidende omstandigheden kunnen aanleiding geven tot de toekenning van een schadevergoeding (Gent 6 maart 2006, TRV 2008, 72).

4.1.4 Meerdere zaakvoerders

Artikel 4:8 WVV regelt de bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegdheid als er meerdere zaakvoerders zijn.

Artikel 4:8 WVV bepaalt:

‘De vennootschap wordt bestuurd door een of meerdere zaakvoerders, al dan niet vennoten, met de hoedanigheid van lasthebber, wier bevoegdheden worden vastgesteld door de overeenkomst of door de akte van benoeming.

De lasthebbers kunnen de daden die onder hun opdracht vallen afzonderlijk verrichten, tenzij de overeenkomst bepaalt dat zij gezamenlijk moeten handelen.’

Het uitgangspunt is dat elke zaakvoerder (gewoon of statutair) volledig bevoegd is om afzonderlijk daden van bestuur te verrichten. Beperkingen op dit ‘alleen-optreden’ moeten schriftelijk worden vastgelegd. De vennoten kunnen dus intern bepaalde afspraken maken (bv. kwantitatief: alleen optreden tot een bepaald bedrag, boven dat bedrag met twee optreden, of kwalitatief: alleen optreden is mogelijk voor alle contracten met uitzondering van de arbeidscontracten).

4.1.5 Specifieke regels voor de commv

Voor de commv moet worden opgemerkt dat bovenstaande regeling geldt voor de werkende vennoten, maar niet voor de commanditaire vennoten. Deze laatsten mogen geenszins op de voorgrond treden en daden van bestuur verrichten, ook niet met een volmacht (art. 4:25, § 1 WVV). Als dat toch zou gebeuren, worden de commanditaire vennoten werkende vennoten en verliezen zij het voordeel van de beperkte aansprakelijkheid (art. 4:25, § 2 WVV). De commanditaire vennoten mogen wel adviezen verlenen en daden van controle verrichten. De wetgever voorziet wel een uitzondering. Als de partijen zijn overeengekomen dat de vennootschap bij overlijden, wettelijke onbekwaamheid of verhinderd van de zaakvoerder zal voortgaan, kan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank een voorlopige bewindvoerder, al dan niet vennoot, aanstellen. De voorzitter bepaalt de bevoegdheden van de voorlopige bewindvoerder en bepaalt de duur van de opdracht. Ook de commanditaire vennoot kan worden aangesteld als voorlopig bewindvoerder (art. 4:28 WVV).

4.2 Vertegenwoordigingsbevoegdheid

In beginsel verbindt elke persoon zichzelf en treedt hij op in eigen naam en voor eigen rekening. Soms zullen personen worden vertegenwoordigd door anderen. Denk hierbij aan de minderjarige die vertegenwoordigd wordt door zijn ouders bij het afsluiten van een koopcontract. Als een vertegenwoordiger van zijn opdrachtgever een volmacht krijgt, treedt hij op in naam en voor rekening van de opdrachtgever. De vertegenwoordiger treedt niet langer op in eigen naam en voor eigen rekening.

De zaakvoerder moet dus, minstens impliciet, volmacht hebben gekregen van de andere vennoten (art. 4:11 WVV). Bovendien moet de zaakvoerder de beperkingen die aan zijn volmacht gekoppeld zijn, naleven. Zo niet is hij namelijk alleen, in eigen naam, gebonden. In tegenstelling tot de regeling in de nv en in de bv zijn de beperkingen van het mandaat van de zaakvoerder **tegenstelbaar aan derden**.

Het is vanzelfsprekend dat de zaakvoerder moet optreden in het kader van het maatschappelijk voorwerp van de vennootschap.

Als het statutair voorwerp en de eventuele bevoegdheidsbeperkingen gepubliceerd worden, dan zijn deze tegenstelbaar aan derden.

4.3 Beslissingen van vennoten verenigd in vergadering

Artikel 4:12 WVV is nieuw. Het artikel bepaalt dat vennoten, verenigd in vergadering, eenparig alle beslissingen nemen die de vennootschap aanbelangen of die de overeenkomst wijzigen. De overeenkomst kan hiervan afwijken en bepalen dat hun beslissingen bij meerderheid worden genomen. Dit

laatste kan echter niet worden toegepast als de vennoten het essentiële voorwerp van de overeenkomst willen wijzigen.

VOORBEELD

Een vennootschap met als voorwerp het ontwikkelen van software kan niet worden omgevormd in een vennootschap die landbouwproducten verkoopt tenzij deze beslissing eenparig wordt genomen.

5 Aansprakelijkheid

5.1 De aansprakelijkheid van de vennoten ten aanzien van derden

De aansprakelijkheid van de vennoten ten aanzien van derden (externe aansprakelijkheid) is onbeperkt, wat betekent dat de vennoten met hun volledig vermogen instaan voor de schulden.

Zoals eerder aangehaald, hebben we te maken met **vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid en met onvolkomen rechtspersonen**.

De vennoten zijn, conform artikel 4:14 WVV, onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk t.a.v. derden voor de schulden waarbij de vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid geldig was vertegenwoordigd.

Derden kunnen bij de vennootschappen met onvolkomen rechtspersoonlijkheid de vennootschap aanspreken als zij de uitvoering willen van rechtshandelingen die werden afgesloten in naam en voor rekening van de vennootschap. De zaakvoerder treedt dus op als orgaan van de vennootschap.

Artikel 4:26 WVV bevestigt dit: *‘Vennoten in een vennootschap onder firma of in een gewone commanditaire vennootschap kunnen niet persoonlijk worden veroordeeld op grond van verbintenissen van de vennootschap zolang deze niet zelf is veroordeeld.’* Dit betekent dat de schuldeisers van de vof of commv eerst de vennootschap moeten laten veroordelen voordat zij de vennoten kunnen laten veroordelen. Dat kan gebeuren in één vonnis (Cass. 13 februari 1890, *Pas.* 1890, I, 95). De aansprakelijkheid van de vennoten is dus **subsidiar**.

Uit artikel 4:26 WVV blijkt dat de aansprakelijkheid van de vennoten nog altijd *onbeperkt* is. Als het vermogen van de vof of de commv onvoldoende is, kan het persoonlijk vermogen van de vennoten worden aangesproken, met uitzondering van de stille vennoten, van wie de aansprakelijkheid beperkt is tot hun inbreng, op voorwaarde dat zij zich niet inlaten met daden van bestuur en hun naam niet vermeld wordt in de firmanaam.

In artikel 4:26 WVV werd een tweede lid toegevoegd. Een vennoot van de vennootschap (vof/commv) die niet op de hoogte is gebracht of kennis heeft gekregen van de rechtszaak waar de vennootschap in betrokken is en waarbij de vennootschap veroordeeld is tot het betalen van een schuldvordering, kan niet zomaar tot betaling worden gedwongen. De schuldeiser die de beslissing wil uitvoeren, moet de beslissing aan deze vennoot betekenen.

De onwetende vennoot kan verzet aantekenen volgens de regels van het Ger.W. Dit kan die ook doen als er hoger beroep mogelijk zou zijn (art. 4:26, tweede lid WVV).

Artikel 4:24, lid 1 WVV bepaalt namelijk dat de stille vennoot maar voor de schulden en verliezen van de vennootschap instaat tot het bedrag dat hij beloofd heeft te zullen inbrengen. De stille vennoot kan door derden wel worden verplicht om de hem uitgekeerde renten en dividenden terug te betalen, als ze niet voortvloeien uit de werkelijke winst van de vennootschap. Als de stille vennoot bewijst dat er sprake is van bedrog, kwade trouw of grove nalatigheid in hoofde van de zaakvoerder, dan kan de stille vennoot de zaakvoerder vervolgens verplichten tot betaling van wat hij heeft moeten teruggeven (art. 4:24, tweede lid WVV).

5.2 De aansprakelijkheid van de zaakvoerder ten aanzien van de vennoten

De aansprakelijkheid van de zaakvoerder ten aanzien van de vennoten (interne aansprakelijkheid) steunt op de regels uit het Burgerlijk Wetboek inzake lastgeving en is bijgevolg contractueel.

Denk hierbij aan een zaakvoerder die nadelige publiciteit maakt voor de vennootschap. Deze zaakvoerder zal contractueel aansprakelijk kunnen worden gesteld voor deze beheersfout.

6 De overdracht van de aandelen

6.1 Aandelen

In een vennootschap zonder/onvolkomen rechtspersoonlijkheid zijn er evenveel aandelen als er vennoten zijn.

De overeenkomst bepaalt het aandeel van de vennoten in de winsten en verliezen en in het vennootschapsvermogen bij ontbinding (art. 4:4, eerste lid WVV).

Als in de vennootschapsakte het aandeel van iedere vennoot in de winsten of de verliezen niet is bepaald, is ieders aandeel evenredig aan zijn inbreng in de vennootschap. Het aandeel in de winsten of in de verliezen van de vennoot die alleen zijn nijverheid heeft ingebracht, wordt geregeld alsof zijn inbreng gelijk was aan die van de vennoot die het minst heeft ingebracht (art. 4:4, tweede lid WVV).

De vennoten kunnen voor het bepalen van de hoegrootheid van de aandelen een beroep doen op een derde die hierover beslist. Deze derdenbeslissing kan alleen worden aangevochten als zij blijkbaar strijdig is met de billijkheid of in geval van grove fout of bedrog (art. 4:5 WVV). In het artikel staat nu ook uitdrukkelijk bepaald dat de vennoot binnen drie maanden bezwaar tegen de regeling moet hebben gemaakt. Indien niet, is de vordering tot nietigverklaring niet toegelaten.

6.2 De overdracht van de aandelen

Aangezien we te maken hebben met personenvennootschappen, veronderstelt de overdracht van de aandelen de **unanieme** instemming van alle vennoten (art. 4:6 WVV). De vennoten kunnen van deze regel **afwijken**.

Artikel 4:6, tweede lid WVV bepaalt deze uitzondering:

'Iedere vennoot mag, zonder toestemming van zijn medevennoten, een derde persoon tot deelgenoot nemen, wat zijn aandeel in de vennootschap betreft; hij kan hem, zonder zodanige toestemming, niet als vennoot in de vennootschap opnemen.'

Deze techniek waarbij een vennoot, zelfs zonder het medeweten van zijn medevennoten, een derde persoon tot deelgenoot neemt, wordt de **croupierovereenkomst** genoemd.

De derde persoon die deelgenoot wordt, wordt ook wel ‘achterman’ genoemd. Hierbij moet worden verduidelijkt dat de ‘achterman’ geen vennoot wordt en **geen lidmaatschapsrechten** kan uitoefenen binnen de vennootschap.

De deelgenoot krijgt in dit geval alleen een deel of het geheel van de **patrimoniale rechten**, terwijl de vennoot de lidmaatschapsrechten behoudt en uitoefent binnen de vennootschap.

De bestaande rechten van derden-schuldeisers worden door enige vorm van overdracht niet geraakt. De vennoot die zijn aandeel overdraagt, blijft aansprakelijk ten aanzien van de schuldeisers die niet uitdrukkelijk hebben ingestemd met de overdracht, in de mate de aanspraken van de schuldeisers ontstaan zijn tijdens de periode dat hij/zij vennoot was.

Artikel 4:7 WVV bepaalt:

‘De overdracht van deelneming kan, wanneer zij door het vennootschapscontract is toegelaten, slechts geschieden met inachtneming van de vormen van het burgerlijk recht; zij kan geen gevolg hebben ten aanzien van de verbintenissen die vóór haar openbaarmaking zijn aangegaan.’

Een vennoot die zich wil laten vervangen, moet dus de regels m.b.t. overdracht van schuld (art. 5:187 e.v. nieuw BW, vroeger art. 1275 oud BW) en de regels m.b.t. de overdracht van de schuldvordering (art. 5:174 nieuw BW, vroeger art. 1690 oud BW) naleven.

Het vennootschapscontract kan de overdracht van aandelen onmogelijk maken (bv. om het familiaal karakter te waarborgen), maar ook versoepelen.

7 Ontbinding van de vennootschap, terugtrekking en uitsluiting van een vennoot

Artikel 4:16 WVV bepaalt:

‘De vennootschap wordt ontbonden:

- *door het verstrijken van haar duurtijd;*
- *door het materieel of juridisch tenietgaan van de zaak of door het voltrekken van de handeling indien zij uitsluitend werd opgericht met het oog op de exploitatie van die zaak of het stellen van die handeling;*
- *door de dood, de onbekwaamheid of het faillissement van één van de vennoten;*
- *door de beslissing van de vennoten genomen met eenparigheid of, in voorkomend geval, met de in de overeenkomst bepaalde meerderheid;*
- *of door de verwezenlijking van een ontbindende voorwaarde waaraan de vennoten de vennootschap in de overeenkomst hebben onderworpen.*

Wanneer de vennootschap werd aangegaan voor onbepaalde duur kan elk van de vennoten haar eenzijdig opzeggen met inachtneming van een redelijke opzeggingstermijn, voor zover die opzegging te goeder trouw is en niet ontijdig geschiedt.’

Deze wijzen van beëindiging spelen hoofdzakelijk een rol bij de personenvennootschappen. Voor de vennootschappen met volkomen rechtspersoonlijkheid wordt soms van dit artikel afgeweken.

7.1 Het verstrijken van de tijd

Het voorbeeld bij uitstek van het eindigen van een vennootschap door aflopen van de termijn waarvoor zij is aangegaan, is de tijdelijke vennootschap.

7.2 Het tenietgaan van de zaak of voltrekken van de handeling

De vennootschap wordt ontbonden door het materieel of juridisch tenietgaan van de zaak of door het voltrekken van de handeling als zij uitsluitend werd opgericht met het oog op de exploitatie van die zaak of het stellen van die handeling.

VOORBEELDEN

- De vof die werd opgericht met als enig voorwerp het verhuren van een onroerend goed, zal moeten worden ontbonden als dit onroerend goed afbrandt en definitief tenietgaat.
- De maatschap die werd opgericht met als enig voorwerp het realiseren van een bepaald vastgoedproject, zal moeten worden ontbonden als dit vastgoedproject is gerealiseerd.

7.3 Het overlijden, de onbekwaamverklaring en het faillissement

Als uitgangspunt stelt artikel 4:16 WVV dat de vennootschap eindigt als een van de vennoten komt te overlijden, een van de vennoten onbekwaam wordt verklaard of failliet is verklaard.

In het geval van overlijden kunnen de vennoten echter in een **voortzettingsbeding** of een **verblijvingsbeding** voorzien. Dit betekent dat de vennootschap blijft voortbestaan ook al is een van de vennoten overleden. De regeling inzake deze bedingen is terug te vinden in artikel 4:18, § 1 WVV. Dit artikel voorziet in de mogelijkheid dat de vennootschap zal voortduren met de erfgenaam van de overledene. We spreken in dit geval van een voortzettingsbeding. De wetgever heeft in art. 4:18, § 2 en 3 verschillende hypothesen voorzien. Partijen kunnen deze verschillende mogelijkheden verder uitwerken in hun overeenkomst.

Een andere mogelijkheid is dat de vennootschap blijft voortbestaan tussen de overlevende vennoten. Hier is sprake van een verblijvingsbeding. In dit laatste geval heeft de erfgenaam van de overledene alleen recht op de vermogenswaarde van zijn aandeel in de vennootschap, waarbij men de toestand van de vennootschap bekijkt ten tijde van het overlijden. De erfgenaam deelt in de latere rechten alleen voor zover die een noodzakelijk gevolg zijn van wat verricht werd vóór de dood van de overleden vennoot (art. 4:18, § 3 WVV).

7.4 De wil van een van de partijen

Ontbinding van de vennootschap door de wil van een van de partijen kan alleen als de vennootschap voor **onbepaalde duur** werd aangegaan. De opzegging moet gebeuren aan alle vennoten en deze opzegging moet te goeder trouw en tijdig gebeuren (art. 4:17, § 1 WVV).

De ontbinding van vennootschappen die voor een **bepaalde tijd** werden aangegaan, kan niet worden gevorderd door een van de vennoten vóór afloop van de overeengekomen tijd, tenzij er wettige redenen zijn. Een wettige reden zou kunnen zijn dat een andere vennoot zijn verplichtingen niet nakomt, er een diepgaande en blijvende onenigheid is tussen de vennoten of als een aanhoudende kwaal (bv. langdurige ziekte) hem ongeschikt maakt voor de zaken van de vennootschap, of in andere

soortgelijke gevallen waarvan de wettigheid en de ernst aan de beoordeling van de rechters worden overgelaten (art. 4:17, § 2 WVV).

7.5 Terugtrekking en uitsluiting van een vennoot

De wetgever heeft voorzien dat een vennoot zich onder bepaalde voorwaarden uit de vennootschap mag terugtrekken zonder dat zij ten aanzien van de overblijvende vennoten wordt ontbonden. Een vennoot kan ook worden uitgesloten uit de vennootschap. De meerderheid die hiervoor vereist is en de redenen zijn terug te vinden in de vennootschapsovereenkomst. Uitsluiting van een vennoot kan ook gebeuren zonder reden, maar dan moet een redelijke opzegtermijn voorzien zijn. De overeenkomst kan ook de uitkering van de waarde van de aandelen bepalen. Als hierover niets is bepaald, heeft de uitgetreden/uitgesloten vennoot recht op de waarde van zijn aandeel op het tijdstip waarop hij zijn hoedanigheid als vennoot verliest (art. 4:19 WVV).

7.6 Wanprestatie van een vennoot

Artikel 4:20 WVV bepaalt dat vennoten de overeenkomst kunnen laten ontbinden tegen een vennoot die een wanprestatie levert. Dit kan voor zover de vennootschap zonder deze vennoot kan voortbestaan en de verwezenlijking van het voorwerp van de vennootschap mogelijk blijft.

7.7 Vereffening: regels vereffening nalatenschap

Artikel 4:21 WVV geeft weer dat de vereffening van de ontbonden vennootschap de regels voor de verdeling van de vereffening van de nalatenschap volgt. Partijen kunnen hiervan afwijken.

Voorgaande regel geldt voor de maatschap. De vof en commv zijn onderworpen aan de regels inzake ontbinding en vereffening van vennootschappen van boek 2.



8 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Definieer de tijdelijke maatschap aan de hand van de verschillende basiskenmerken vervat in het overeenstemmende artikel van het WVV.
- 2 Wat zijn de kenmerken van een stille maatschap?
- 3 Welke artikelen regelen de bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegdheid in vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid?
- 4 Bespreek de vormvereisten voor een commv.
- 5 Wat zijn stille vennoten?
- 6 De aansprakelijkheid van de vennoten in een vof en in een commv is subsidiair. Leg uit.

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is **juist**? Een maatschap moet:
 - a bij de oprichting haar maatschapscontract publiceren;
 - b minstens één vennoot hebben;
 - c altijd een belangeloos doel dienen;
 - d over een inbreng beschikken.

- 2 De overheid wil een grote brug bouwen in een Vlaamse stad. De brug zal de 'Lange stapper' heten. Drie grote aannemers willen de handen in elkaar slaan om de brug te bouwen. Zij richten daartoe een tijdelijke maatschap op met als enig voorwerp de Lange stapper te bouwen. Deze tijdelijke maatschap:
 - a kan worden aangesproken door de persoonlijke schuldeisers van een van de drie aannemers voor een vordering die geen betrekking heeft op de bouw van de Lange Stapper;
 - b heeft een doelgebonden vermogen, maar dit vermogen kan niet worden aangesproken door de schuldeisers van de tijdelijke maatschap;
 - c heeft tot gevolg dat de drie aannemers van een beperkte aansprakelijkheid genieten;
 - d eindigt wanneer de Lange stapper volledig gebouwd is.

- 3 Els, Jean en Filip willen een maatschap oprichten om hun IT-activiteiten in onder te brengen. Welke stelling is **juist**? Daarvoor:
 - a is het aangewezen, maar niet verplicht, dat ze hun afspraken vastleggen in een onderhandse akte;
 - b moeten ze naar een notaris;
 - c moeten ze hun contract publiceren in het Belgisch Staatsblad;
 - d moeten ze alleen hun contract neerleggen op de griffie van de ondernemingsrechtbank.

- 4 Welke stellingen zijn **juist**? Een vof kan:
 - a een dagvaarding uitbrengen voor de ondernemingsrechtbank;
 - b een onroerend goed kopen;
 - c failliet gaan;
 - d personeel aanstellen.

- 5 Johan, Michiel en Kathleen richten de vof Interaccount op met als statutair voorwerp de uitgave van professionele vakinformatie over boekhoudregels. De hedendaagse accountant blijkt echter geen interesse meer te hebben in dit soort producten en de financiële toestand van de vof gaat zienderogen achteruit. Plots beginnen Johan, Michiel en Kathleen zich zorgen te maken over hun aansprakelijkheidsrisico's in verband met de schulden van de vof.
Welke stelling is **juist**?
 - a De vof kan niet failliet worden verklaard. De vennoten zijn aansprakelijk voor gelijke delen.
 - b De vof kan niet failliet worden verklaard. De vennoten zijn hoofdelijk aansprakelijk.
 - c De vof kan failliet worden verklaard. Het faillissement van de vof veronderstelt noodzakelijkerwijze ook het faillissement van elk van de individuele vennoten, aangezien zij onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk zijn.
 - d De vof kan failliet worden verklaard. De vennoten zelf kunnen alleen failliet worden verklaard als hun schuldeisers voor elke vennoot individueel aantonen dat hij ondernemer is, dat hij op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en dat zijn krediet geschokt is.

- 6 De commanditaire vennootschap Do & Re telt drie vennoten: de werkende vennoot Pieter en de commanditaire vennoten Jan en Marjan. De namen van de commanditaire vennoten, die hun inbreng nog niet volledig volgestort hebben, zijn gepubliceerd in het vennootschapsregister. Normaal neemt alleen Pieter deel aan het rechtsverkeer onder de vennootschapsnaam. Tijdens de skivakantie van Pieter moet echter een belangrijke bestelling worden geplaatst. Jan besluit op verzoek van Pieter op te treden als lasthebber en de bestelling in naam van de commv te plaatsen en af te handelen.

Welke stelling is **juist**?

- a Pieter, Marjan en Jan zijn hoofdelijk aansprakelijk voor alle verbintenissen van de vennootschap.
 - b Pieter en Jan zijn hoofdelijk aansprakelijk voor alle verbintenissen van de vennootschap, Marjan is alleen aansprakelijk ten belope van haar inbreng.
 - c Pieter is onbeperkt aansprakelijk voor alle verbintenissen van de vennootschap. Jan en Marjan zijn alleen aansprakelijk ten belope van hun inbreng.
 - d Pieter is onbeperkt aansprakelijk voor alle verbintenissen van de vennootschap. Jan en Marjan zijn alleen aansprakelijk ten belope van hun inbreng. Daarenboven is Pieter samen met Jan onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk voor de verbintenissen die voortvloeien uit de genoemde bestelling.
- 7 Twee jonge advocaten beslissen om te gaan samenwerken. Aangezien ze onvoldoende geld hebben, beslissen ze voorlopig geen bv op te richten. Wel maken ze een uitgebreid contract waarin zeer precies wordt opgenomen hoe de kosten en de baten zullen worden verdeeld. Hoe kwalificeer je dit samenwerkingsverband?
- 8 Een bekende en zeer rijke Vlaming wenst samen met een goede vriendin een appartementencomplex te kopen in Knokke. Hij wil echter niet dat iemand (voornamelijk de pers) kan ontdekken dat hij de koper is. Hij heeft er geen problemen mee hiervoor een aparte vennootschap op te richten. Welke vennootschapsvorm raad je hem aan? Welke hoedanigheid kan deze bekende Vlaming hebben binnen de vennootschap? Bespreek de voor- en nadelen.
- 9 Welke stellingen zijn **juist**?
- a een maatschap kan worden ontbonden door de dood van één van haar vennoten;
 - b een vof, aangegaan voor onbepaalde duur, kan eenzijdig worden opgezegd door elk van haar vennoten;
 - c de vereffening van de ontbonden maatschap gebeurt volgens identieke regels als de vereffening van een nv;
 - d de vennoten van een commv kunnen in hun vennootschapscontract een ontbindende voorwaarde voorzien.

Hoofdstuk 2

De besloten vennootschap (bv)

1 Begrip en kenmerken

De besloten vennootschap (afgekort als bv) wordt in de wet gedefinieerd als ‘een vennootschap zonder kapitaal waarin de aandeelhouders slechts hun inbreng verbinden’ (art. 5:1 WVV).

Bij zo’n vennootschap is de aansprakelijkheid van de vennoten – net als bijvoorbeeld bij een nv – beperkt tot hun inbreng.

In het WVV is de besloten vennootschap de ‘basisvorm’ waaronder een vennootschap kan worden opgericht. De meeste vennootschappen nemen dan ook deze vorm aan. De bepalingen voor de bv zijn terug te vinden in **Boek 5 WVV**. Het betreft eigenlijk de vroegere bvba, die een andere naam kreeg en op heel wat vlakken werd gewijzigd.

De nv (die we in een ander hoofdstuk bespreken) is de vennootschapsvorm voor grotere vennootschappen die tot doel hebben om een onderneming van een zekere omvang uit te bouwen en waarbij de identiteit van de medeaandeelhouders van ondergeschikt belang is.

Een groot aantal regels uit het WVV in verband met de bv zijn overigens van aanvullend recht. Dat betekent dat de oprichters van een bv (of de vennoten daarvan) een zeer grote vrijheid hebben om de spelregels binnen de vennootschap zelf te bepalen.

VOORBEELD

De wettelijke regels op het vlak van de stemrechten en inzake de overdraagbaarheid van de aandelen zijn bijvoorbeeld in zeer grote mate van aanvullend recht. De wettelijke regels gelden met andere woorden alleen als de statuten geen andere regeling bevatten.

De besloten vennootschap kan haar aandelen op een gereglementeerde markt laten noteren. Vroeger kon alleen een nv dat. Het valt te verwachten dat maar weinig bv’s van deze mogelijkheid zullen gebruikmaken.

2 Oprichting

2.1 Aanvangsvermogen

2.1.1 Het aanvangsvermogen moet toereikend zijn

Er moet binnen een bv geen verplicht minimumkapitaal zijn. Er moet alleen een toereikend aanvangsvermogen zijn. Meer bepaald moeten de oprichters erop toezien dat de besloten vennootschap bij de oprichting over een eigen vermogen beschikt dat, mede gelet op de andere financieringsbronnen, toereikend is in het licht van de voorgenomen bedrijvigheid (art. 5:3 WVV).

Het is immers het uiteindelijke eigen vermogen (dat bestaat uit de inbrengen van de aandeelhouders, de reserves en de overgedragen winsten) van de vennootschap dat zorgt voor de bescherming van de schuldeisers. Op dat vermogen kunnen de schuldeisers nu eenmaal hun vorderingen verhalen.

Bij het bepalen of er sprake is van een toereikend aanvangsvermogen mag ook vreemd vermogen (zoals een financiering door de bank) worden meegerekend.

Belangrijk is wel dat men de inbreng van de oprichters via de statuten 'onbeschikbaar' kan maken voor uitkering. Dat betekent dat inbrengen in een bv alleen uitgekeerd kunnen worden als de statuten dit voorzien.

Voor de bestaande bvba's werd het kapitaal vanaf 1 januari 2020 van rechtswege omgezet in een onbeschikbare reserve. Onbeschikbaar betekent dus dat deze inbrengen niet uitgekeerd kunnen worden, behalve door statutenwijziging.

VOORBEELD

Bij het faillissement van de vennootschap binnen drie jaar na de oprichting, zijn de oprichters jegens de belanghebbenden hoofdelijk gehouden voor de verbintenissen van de vennootschap, naar een verhouding die de rechter vaststelt, indien het maatschappelijk kapitaal, resp. het eigen vermogen en de ondergeschikte middelen ter beschikking gesteld van de vennootschap bij oprichting kennelijk ontoereikend waren voor de normale uitoefening van de voorgenomen bedrijvigheid over ten minste twee jaar. Om de kennelijke ontoereikendheid van het aanvangskapitaal vast te stellen, moet het criterium van de redelijke, vooruitziende en voorzichtige oprichter gebruikt worden. Het financieel plan, opgesteld ten tijde van de oprichting, dient ter voorkoming van een *post factum*-beoordeling.

Als de beoefenaar van een cijferberoep op basis van de informatie die hij verkrijgt, een financieel plan opstelt waaruit blijkt dat er financiële moeilijkheden te vrezen vallen op korte termijn, heeft hij de plicht het advies te geven om met een dergelijk financieel plan de vennootschap niet op te richten, of vooraleer die op te richten bijkomende middelen ter externe financiering te zoeken. Bij een tekortkoming aan deze adviesplicht, is de cijferberoeper aansprakelijk van zodra het aannemelijk is dat indien hij zijn plicht zou zijn nagekomen, de kans bestond dat de oprichters voormelde maatregelen wel zouden hebben genomen. Een exoneratiebeding ter vrijwaring van de juistheid van ontvangen informatie ontslaat de cijferberoeper niet van zijn adviesplicht of de aansprakelijkheid die eruit voortvloeit. (Obr. Gent 18 oktober 2021, *TBH* 2022, afl. 6, 812, noot DE BOCK, B.; *TRV/RPS* 2022, afl. 4, 327, noot F. MERTENS.)

2.1.2 Het financieel plan

Vóór de oprichting van de vennootschap moeten de oprichters van de besloten vennootschap aan de optredende notaris een financieel plan overhandigen (art. 5:4 WVV). In dit financieel plan moeten zij het bedrag van het aanvangsvermogen verantwoorden in het licht van de voorgenomen bedrijvigheid van de vennootschap over een periode van ten minste twee jaar.

De wet geeft ook aan wat er allemaal in het financieel plan moet staan. Meer bepaald moeten er minstens volgende zaken instaan:

- 1 een nauwkeurige beschrijving van de voorgenomen bedrijvigheid;
- 2 een overzicht van alle financieringsbronnen bij oprichting met opgave van de in dat verband verstrekte zekerheden;

- 3 een openingsbalans evenals geprojecteerde balansen na twaalf en vierentwintig maanden;
- 4 een geprojecteerde resultatenrekening na twaalf en vierentwintig maanden;
- 5 een begroting van de verwachte inkomsten en uitgaven voor een periode van minstens twee jaar na de oprichting;
- 6 een beschrijving van de gehanteerde hypothesen bij de schatting van de verwachte omzet en de verwachte rentabiliteit;
- 7 in voorkomend geval, de naam van de externe deskundige die bijstand heeft verleend bij de opmaak van het financieel plan.

Bij de opstelling van de geprojecteerde balansen en resultatenrekeningen kan een andere periodiciteit worden gehanteerd. Voorwaarde hiervoor is dat de projecties in totaal betrekking hebben op een periode van minstens twee jaar na de oprichting.

Het doel van dit plan is o.a. om de lichtzinnige oprichting van vennootschappen te beletten.

Hoewel dit niet verplicht is, is het in de praktijk veelal aangewezen om voor de opmaak van een financieel plan een beroep te doen op een externe expert (bv. een accountant).

Dit stuk wordt door de notaris bewaard. Het plan wordt niet openbaar gemaakt. Het kan naderhand wel door de rechtbank worden opgevraagd om een eventuele oprichtersaansprakelijkheid te beoordelen (zie daarover verder).

2.2 Plaatsing van de aandelen

2.2.1 Volledige plaatsing

De door de bv uitgegeven aandelen moeten volledig en onvoorwaardelijk geplaatst zijn. Voor alle aandelen moet met andere woorden een aandeelhouder worden gezocht. Deze regel is van dwingend recht, zodat er in de statuten niet van kan worden afgeweken (art. 5:5 WVV).

De oprichters zijn hoofdelijk gehouden voor de aandelen waarvoor niet op geldige wijze zou zijn ingeschreven. Zij worden van rechtswege als inschrijvers ervan beschouwd en zijn hoofdelijk gehouden tot werkelijke storting ervan.

De bv mag niet inschrijven op haar eigen aandelen. Ook een dochtervennootschap mag in principe niet inschrijven op de aandelen die de moedervennootschap uitgeeft. Een uitzondering op die regel geldt als de dochtervennootschap dat doet in haar hoedanigheid van professionele effectenhandelaar, beursvennootschap of kredietinstelling.

2.2.2 Inbreng in natura

Als er sprake is van een inbreng in natura (bv. een inbreng van een wagen, een merk, cliënteel enz.), dan is het belangrijk dat die vermogensbestanddelen correct gewaardeerd worden.

De oprichters moeten dan – enkele uitzonderingen niet te na gesproken – in een verslag uiteenzetten waarom de inbreng van belang is voor de vennootschap (art. 5:7 WVV). Daarnaast vermeldt het verslag wat er precies wordt ingebracht en wordt daarvan een gemotiveerde waardering gegeven. Er wordt ook aangegeven welke vergoeding als tegenprestatie voor de inbreng wordt verstrekt.

De oprichters moeten dit verslag in ontwerp meedelen aan een bedrijfsrevisor. De revisor maakt op zijn beurt een verslag op en beoordeelt de waardering van de oprichters. In hun uiteindelijk verslag

zetten de oprichters in voorkomend geval uiteen waarom zij afwijken van de conclusie in het verslag van de revisor.

De oprichters zijn tegenover de belanghebbenden hoofdelijk aansprakelijk voor de schade die het onmiddellijke en rechtstreekse gevolg is van de kennelijke overwaarding van de inbrengen in natura.

2.3 Storting van de inbrengen

Tenzij de oprichtingsakte anders bepaalt, worden alle inbrengen vanaf de oprichting volledig gestort (art. 5:8 WVV).

Een inbreng kan daarbij op drie manieren gebeuren: in geld, in natura of in nijverheid (art. 1:8 WVV). De inbreng in geld is de inbreng van een geldsom. De inbreng in natura is de inbreng van een ander lichamelijk (materieel) of onlichamelijk goed (immaterieel) (bv. een auto, clientele ...). De inbreng in nijverheid tot slot is een verbintenis om arbeid of diensten te presteren.

Als er sprake is van een *inbreng in geld* dan wordt dat geld vóór de oprichting gedeponeed op een bijzondere rekening (op naam van de vennootschap in oprichting) bij een financiële instelling (bv. een bank). De instelling bezorgt dan een bewijs van die deponering dat wordt overhandigd aan de notaris die de oprichtingsakte opmaakt (art. 5:9 WVV). Deze rekening wordt uitsluitend ter beschikking gehouden van de op te richten vennootschap. Alleen de personen die bevoegd zijn om de vennootschap te verbinden, kunnen beschikken over de gelden op die rekening en dit nadat de notaris aan de instelling bericht heeft gegeven van het verlijden van de akte. Als de vennootschap niet binnen één maand na de opening van de bijzondere rekening is opgericht, wordt het geld teruggegeven aan de deposanten die erom verzoeken.

Bij een *inbreng in nijverheid* kan het gebeuren dat de inbrenger arbeidsongeschikt wordt of zelfs overlijdt. De wet geeft ook voor die hypothese een regeling aan. Die regeling geldt echter alleen als de statuten niets anders bepalen. Meer bepaald zegt de wet dat als de inbrenger in nijverheid definitief in de onmogelijkheid is om zijn verbintenissen na te komen (bv. omdat hij overlijdt of definitief arbeidsonbekwaam wordt) de aandelen die hem zijn uitgereikt tegen zijn inbreng, komen te vervallen.

Als de inbrenger in nijverheid wegens een vreemde oorzaak tijdelijk in de onmogelijkheid is om zijn verbintenissen na te komen (en dit gedurende een periode van meer dan drie maanden), worden de maatschappelijke rechten verbonden aan de aandelen die hem zijn uitgereikt tegen zijn inbreng, opgeschort voor de hele duur van die onmogelijkheid die deze periode van drie maanden overstijgt. Dit kan bv. het geval zijn als de inbrenger een ongeval heeft waardoor hij arbeidsongeschikt is en gedurende meer dan drie maanden niet kan werken.

2.4 Oprichtingsformaliteiten

Voor de oprichting van een bv is de tussenkomst van een notaris nodig. Meer bepaald moet de bv worden opgericht via een authentieke akte. Die oprichtingsakte moet een aantal verplichte vermeldingen bevatten.

VOORBEELD

Zo moet de oprichtingsakte onder andere melding maken van het aantal aandelen en de overdrachtsbeperkingen ervan (art. 5:12 WVV).

Bij de oprichting moeten alle aandeelhouders verschijnen (eventueel kunnen ze wel een volmacht geven). Diegenen die in de oprichtingsakte verschijnen, worden als oprichters van de vennootschap beschouwd. Zij riskeren onder bepaalde voorwaarden aansprakelijk te worden gesteld (zie verder).

Het WVV biedt ook de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden in de oprichtingsakte te verschijnen zonder als oprichter te worden beschouwd. Die mogelijkheid bestond vroeger alleen binnen een nv. De oprichtingsakte moet dan o.a. een of meer aandeelhouders die samen ten minste een derde van de aandelen bezitten, als oprichters aanwijzen. Zoals hoger al werd aangegeven, kan een bv ook online worden opgericht.

Een vennootschap kan ook online worden opgericht. Wie een vennootschap wil oprichten, moet zich daarvoor niet noodzakelijk fysiek verplaatsen naar een notarisbureau. Het verlijden van de authentieke akte kan namelijk gebeuren via elektronische ondertekening tijdens een videovergadering met de notaris. Dit geldt voor alle rechtspersonen. Hiertoe ontwikkelde de Federatie van het Notariaat (Fednot) het platform <https://manage-my-business.be/>. Een bv, een nv of een cv kan op die manier opgericht worden met de virtuele begeleiding van een notaris. Andere rechtsvormen kunnen eveneens vanaf een afstand worden opgericht via videoconferentie met een notaris.

2.5 Nietigheid

Een besloten vennootschap kan nietig worden verklaard als de oprichtingsakte niet werd opgemaakt in de vereiste vorm. Hetzelfde geldt als er in de oprichtingsakte geen gegevens voorkomen over de naam, het voorwerp van de vennootschap en de inbrengen. Ook als het voorwerp van de vennootschap ongeoorloofd is of strijdig met de openbare orde, of als er geen enkele geldig verbonden oprichter is, kan een bv nietig worden verklaard (art. 5:13 WVV).

Verder zegt de wet dat bepalingen in de statuten die aan een van de aandeelhouders de gehele winst toekennen, of aan een of meer aandeelhouders enige deelname in de winst ontzeggen, voor niet geschreven gehouden worden (art. 5:14 WVV). Dergelijke bepalingen zijn dus niet geldig.

2.6 Garantie en aansprakelijkheid

Als een bv failliet wordt verklaard binnen de drie jaar na de verkrijging van de rechtspersoonlijkheid, dan kunnen de oprichters onder bepaalde voorwaarden aansprakelijk worden gesteld voor de verbintenissen van de vennootschap (naar een verhouding die de rechter vaststelt). Hiervoor is vereist dat het aanvangsvermogen bij de oprichting kennelijk ontoereikend was voor de normale uitoefening van de voorgenomen bedrijvigheid over ten minste twee jaar (art. 5:16 WVV).

Om die aansprakelijkheid te beoordelen zal de rechtbank onder andere kijken naar de inhoud van het financieel plan. De rechter-commissaris en de procureur des Konings kunnen aan de notaris vragen om het plan aan de rechtbank voor te leggen.

Bovendien zijn de oprichters tegenover de belanghebbenden hoofdelijk gehouden voor de aandelen waarvoor niet op geldige wijze is ingeschreven. Zij zijn tegenover de belanghebbenden ook hoofdelijk aansprakelijk voor de schade die het onmiddellijke en rechtstreekse gevolg is van:

- de nietigheid van de vennootschap;
- het ontbreken of de onjuistheid van de vermeldingen in de oprichtingsakte;
- de kennelijke overwaarding van de inbrengen in natura.

3 Effecten en hun overdracht

3.1 Algemeen

Een besloten vennootschap kan alle effecten uitgeven die niet door of krachtens de wet verboden zijn. Zo kan een bv onder meer aandelen en obligaties uitgeven.

De aandelen die een besloten vennootschap uitgeeft, moeten op naam zijn. Dit is niet van toepassing op een genoteerde vennootschap, die ook gedematerialiseerde effecten kan uitgeven. De andere effecten die een besloten vennootschap uitgeeft, zijn op naam of, als de statuten dit toelaten, gedematerialiseerd (art. 5:18 WVV). Eigenaars van gedematerialiseerde effecten kunnen te allen tijde vragen dat ze op hun kosten worden omgezet in effecten op naam.

Als verschillende personen zakelijke rechten hebben op eenzelfde aandeel (bv. als er meerdere erfgenamen zijn die medeëigenaar zijn van de aandelen in kwestie omdat de nalatenschap nog niet vereffend en verdeeld is), kan de vennootschap de uitoefening van het stemrecht schorsen totdat een enkele persoon ten aanzien van de vennootschap als houder van het stemrecht is aangewezen.

Een bijzondere regeling geldt als de enige aandeelhouder sterft. In dat geval worden de aan de aandelen verbonden rechten uitgeoefend door de regelmatig in het bezit getreden of in het bezit gestelde erfgenamen of legatarissen, naar evenredigheid van hun rechten in de nalatenschap. Dit geldt tot op de dag van de verdeling van deze aandelen of tot de afgifte van de legaten met betrekking tot deze aandelen. De statuten kunnen wel een andere regeling bevatten.

Als het eigendomsrecht van effecten gesplitst is tussen een blote eigenaar en een vruchtgebruiker, oefent de vruchtgebruiker de aan die effecten verbonden rechten uit, tenzij de statuten, een testament of een overeenkomst een andere regeling bevatten.

3.2 De vorm van effecten

3.2.1 Effecten op naam

Effecten op naam worden vertegenwoordigd door een inschrijving van het effect in het relevante effectenregister. De eigendomsrechten op het effect kunnen ook blijken uit de vermelding op naam van een houder in de uitgifteakte.

Op de zetel van de vennootschap wordt een register gehouden voor elke categorie van effecten op naam die de vennootschap heeft uitgegeven. Dit register kan eventueel een elektronische vorm aannemen.

De wet geeft overigens aan wat de inhoud moet zijn van het register in kwestie.

VOORBEELD

Het aandelenregister vermeldt onder andere (art. 5:25 WVV):

- het totale aantal door de vennootschap uitgegeven aandelen en, in voorkomend geval, het totale aantal per soort;
- voor natuurlijke personen de naam en woonplaats en voor rechtspersonen de naam en de zetel van elke aandeelhouder;
- het aantal aandelen dat elke aandeelhouder aanhoudt en de soort waartoe die aandelen behoren;
- de op elk aandeel gedane stortingen;

- de statutaire overdrachtsbeperkingen, en, wanneer een van de partijen daarom verzoekt, de overdrachtsbeperkingen die voortvloeien uit overeenkomsten of uit de uitgiftevoorwaarden;
- de overdrachten en de overgangen van aandelen met hun datum;
- de aan elk aandeel verbonden stemrechten en winstrechten evenals hun aandeel in het vereffeningssaldo, indien dat afwijkt van hun winstrechten.

Het belang van dit register is groot. Wie in een register van effecten op naam staat ingeschreven als houder van een effect, wordt namelijk vermoed om ook effectief de houder te zijn van de effecten in kwestie. Het tegenbewijs hiervan kan wel worden geleverd (art. 5:29 WVV).

De houder van effecten op naam kan aan het bestuursorgaan vragen om een uittreksel af te leveren uit het register in de vorm van een certificaat.

3.2.2 Gedematerialiseerde effecten

Gedematerialiseerde effecten worden vertegenwoordigd door een boeking op rekening, op naam van de eigenaar of de houder, bij een centrale effectenbewaarinstelling (bv. de Nationale Bank van België) of bij een erkende rekeninghouder.

De wet geeft allerlei spelregels aan over hoe gedematerialiseerde effecten in pand kunnen worden gegeven, hoe de betaling van dividenden en intresten verloopt enz. Het zou ons echter in het kader van deze uitgave te ver leiden om hier dieper op in te gaan.

3.3 De verschillende soorten effecten

3.3.1 Aandelen

Binnen een bv bestaat er een zeer grote vrijheid om de aan de aandelen verbonden rechten te regelen. Dat kan meer bepaald gebeuren in de statuten van de vennootschap. De regel die vroeger gold in een bvba, met name dat aan alle aandelen gelijke rechten verbonden moesten zijn, werd afgeschaft.

VOORBEELD

Een bv kan bv. aandelen uitgeven met meervoudig stemrecht, aandelen zonder stemrecht of aandelen die maar onder bepaalde voorwaarden kunnen stemmen.

Wel geldt als regel dat de vennootschap minstens één aandeel moet uitgeven (art. 5:40 WVV). Een bv moet namelijk sowieso minstens één aandeelhouder hebben. Een aandeel kan ook maar worden uitgegeven in ruil voor een inbreng (art. 5:40 WVV). Deze inbreng kan in geld, in natura of in nijverheid gebeuren (zie eerder).

Elk aandeel moet verder delen in de winst of in het vereffeningssaldo. Tenzij de statuten anders bepalen, geeft elk aandeel recht op een gelijk aandeel in deze winst en het vereffeningssaldo.

Bovendien geldt als regel dat minstens één aandeel stemrecht moet hebben. De wetgever wilde namelijk vermijden dat de grote vrijheid die aan de oprichters van een vennootschap wordt gegeven, zou leiden tot een vennootschap waar geen enkele aandeelhouder stemrecht heeft. Tenzij de statuten anders bepalen, is aan elk aandeel trouwens één stem verbonden. Als de statuten niets anders zeggen, geven alle aandelen recht op gelijke rechten.

De statuten kunnen het aantal stemmen waarover iedere aandeelhouder in de vergaderingen beschikt, wel beperken. Hiervoor is het vereist dat die beperking verplicht van toepassing is op iedere aandeelhouder, zonder onderscheid van het effect waarmee hij aan de stemming deelneemt (art. 5:45 WVV).

Er kunnen ook overeenkomsten worden afgesloten die de uitoefening van het stemrecht regelen. Deze overeenkomsten moeten beperkt zijn in de tijd. Ze mogen ook niet strijdig zijn met het belang van de vennootschap.

VOORBEELD

Bepaalde overeenkomsten zijn nietig. Dat is onder andere het geval voor:

- overeenkomsten die strijdig zijn met de bepalingen van het WVV;
- overeenkomsten waarbij een aandeelhouder zich ertoe verbindt te stemmen overeenkomstig de richtlijnen van de vennootschap, van een dochtervennootschap of van een van de organen van die vennootschappen;
- overeenkomsten waarbij een aandeelhouder of een andere effectenhouder zich tegenover diezelfde vennootschappen of diezelfde organen verbindt om de voorstellen van de organen van de vennootschap goed te keuren.

Als er stemmen worden uitgebracht tijdens een algemene vergadering op grond van een nietige overeenkomst, dan zijn deze nietig. Die stemmen brengen ook de nietigheid mee van de door de algemene vergadering genomen besluiten, tenzij zij geen enkele invloed hebben gehad op de geldigheid van de gehouden stemming.

Als er aandelen zonder stemrecht worden uitgegeven, geven zij in een aantal gevallen toch recht op één stem per aandeel.

VOORBEELD

Dat is bv. zo bij omzetting van de vennootschap en bij een grensoverschrijdende fusie waarbij de vennootschap wordt ontbonden.

3.3.2 Certificaten

Binnen een bv kunnen er ook certificaten worden uitgegeven (art. 5:49 WVV).

Certificaten die betrekking hebben op aandelen, converteerbare obligaties of inschrijvingsrechten kunnen meer bepaald worden uitgegeven door een rechtspersoon die eigenaar blijft of wordt van de effecten waarop de certificaten betrekking hebben. De rechtspersoon in kwestie verbindt er zich dan toe de opbrengst van of de inkomsten uit die effecten voor te behouden aan de houder van de certificaten.

De certificaten moeten op naam zijn.

De emittent van de certificaten oefent alle rechten uit die verbonden zijn aan de aandelen waarop zij betrekking hebben (bv. het stemrecht).

3.3.3 Obligaties

Een bv kan ook obligaties uitgeven, die eventueel converteerbaar zijn in aandelen (art. 5:50 WVV). Deze obligaties kunnen voor een bepaalde termijn of eeuwigdurend worden uitgegeven. Converteerbare obligaties moeten volledig worden volgestort.

De uitgiftevoorwaarden of de algemene vergadering van obligatiehouders kunnen bepalen dat een of meer vertegenwoordigers van de obligatiehouders worden aangesteld. Dat is vooral van belang als er talrijke obligatiehouders zijn of als die internationaal verspreid zijn.

De vertegenwoordiger die aangesteld wordt, is dan het aanspreekpunt van de vennootschap en kan met de vennootschap bv. eventuele wijzigingen aan de obligatievoorwaarden bespreken. De bevoegdheden van de vertegenwoordiger worden in de uitgiftevoorwaarden van de obligatie bepaald.

3.3.4 Inschrijvingsrechten

Een besloten vennootschap kan ook inschrijvingsrechten uitgeven die al dan niet aan een ander effect zijn verbonden. Het inschrijvingsrecht is het recht om, onder de vastgelegde uitgiftevoorwaarden, in te schrijven op nieuwe aandelen van een vennootschap wanneer die nieuwe aandelen uitgeeft.

De periode waarin de inschrijvingsrechten kunnen worden uitgeoefend, mag niet langer zijn dan tien jaar, te rekenen vanaf hun uitgifte (art. 5:57 WVV).

3.4 Overdracht en overgang van effecten

3.4.1 Algemene regels

De overdracht en overgang van effecten gebeurt volgens de regels van het gemeen recht (o.a. het verbintenissenrecht en het contractenrecht).

Voor de geldigheid van een overeenkomst waarbij aandelen worden overgedragen, volstaat in beginsel de loutere toestemming van de koper en de verkoper. Omwille van bewijsredenen wordt er niettemin best een schriftelijke overeenkomst opgesteld. De opmaak daarvan is 'maatwerk', waarbij onder andere moet worden gedacht aan waarborgen die de verkoper geeft aan de koper (tegen spreekwoordelijke 'lijken in de kast'), een eventueel concurrentiebeding enz.

Effecten kunnen daarnaast ook overgaan door erfenissen en/of schenkingen.

Om de overdracht tegenwerpelijk te maken aan de vennootschap en aan derden, moet de overdracht van de aandelen gemeld worden in het aandelenregister (art. 5:61 WVV). Een overdracht of overgang van een gedematerialiseerd effect kan aan de vennootschap en aan derden maar worden tegengeworpen door boeking van de ene op de andere effectenrekening.

3.4.2 Overdracht en overgang van aandelen

3.4.2.1 Beperkingen aan de overdracht – overgang

In de vroegere bvba bestonden er zeer belangrijke beperkingen aan de overdracht van aandelen. De statuten van de vennootschap konden deze spelregels zelfs nog verstrengen en zwaardere overdrachtsbeperkingen opnemen. Het WVV wijzigde dit. Meer bepaald mogen de statuten de overdraagbaarheid van de aandelen vrij regelen. De wettelijke regels inzake de overdraagbaarheid spelen binnen de bv alleen als er geen andere regeling in de statuten is opgenomen.

De wettelijke regeling, die dus alleen speelt als er niets anders in de statuten staat, geeft aan dat elke overdracht of overgang (bv. een koop van de aandelen, een overgang door een erfenis ...) onderworpen

is aan de instemming van ten minste de helft van de aandeelhouders. Die moeten daarbij ten minste drie vierde van de aandelen bezitten, na aftrek van de aandelen waarvan de overdracht is voorgesteld.

VOORBEELD

Binnen een bv zijn er 7 500 aandelen.

Pieters bezit 2 000 aandelen, Janssens 1 000, Smekens 1 000, Leekens 1 500 en De Smet 2 000.

Pieters wil 1 000 aandelen overdragen. Hiervoor heeft hij de toestemming nodig van drie vennoten (Pieters zelf en twee andere). Zij moeten samen $\frac{3}{4}$ van de aandelen bezitten ($\frac{3}{4}$ van $(7\,500 - 1\,000$ aandelen) = 4 875 aandelen).

Een mogelijk scenario is dus dat Pieters (1 000 aandelen) bijgetreden wordt door Leekens (1 500 aandelen), De Smet (2 000 aandelen) en Janssens (1 000 aandelen).

De instemming moet ook blijken uit een geschreven stuk.

Overdrachten die met miskenning van deze regels gebeuren, kunnen niet aan de vennootschap of aan derden worden tegengeworpen, ongeacht de goede of kwade trouw van de overnemer.

Als de andere aandeelhouders de overdracht weigeren, kan de discussie worden voorgelegd aan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank, die zetelt zoals in kort geding. Als deze de weigering willekeurig vindt, kan hij de overdracht van de aandelen toch toelaten en geldt het vonnis van de rechter als instemming hiermee (art. 5:64 WVV).

Op deze wettelijke regeling bestaat wel een uitzondering. De instemming van de andere aandeelhouders is namelijk niet vereist als de aandelen worden overgedragen of overgaan aan een aandeelhouder, aan de echtgenoot of de wettelijk samenwonende partner van de overdrager of aan de bloedverwanten van de overdrager in de rechte opgaande of in de rechte nederdalende lijn (art. 5:63 WVV).

Als een erfgenaam of legataris van aandelen geen aandeelhouder kan worden omdat deze niet als aandeelhouder is toegelaten, dan heeft deze recht op de waarde van de overgegangene aandelen. Die moet dan worden betaald door de aandeelhouders of de vennootschap die zich tegen de toelating hebben verzet.

Overeenkomsten tussen de aandeelhouders mogen de vrije overdraagbaarheid van de aandelen beperken. Men mag dus een strengere regeling opnemen dan deze die in de wet of de statuten staat. Deze zal dan cumulatief moeten worden toegepast. In zo'n overeenkomst tussen aandeelhouders mag daarentegen geen soepelere regeling worden opgenomen (art. 5:67 WVV).

Een overdracht in strijd met overdrachtsbeperkingen die in regelmatig openbaar gemaakte statuten zijn opgenomen, kan aan de vennootschap of derden niet worden tegengeworpen, ongeacht de goede of kwade trouw van de overnemer, zelfs wanneer de statutaire overdrachtsbeperking niet in het aandelenregister is opgenomen.

3.4.2.2 De overdracht van niet-volstorte aandelen

Zolang een aandeel niet volstort is, zijn zowel de overdrager als de overnemer ervan tegenover de vennootschap en tegenover derden hoofdelijk gehouden tot volstorting. Bij opeenvolgende overdrachten van de aandelen zijn alle opeenvolgende overnemers hoofdelijk gehouden (art. 5:66 WVV).

Vaak betaalt een overnemer 'minder' voor niet-volstorte aandelen dan voor volstorte. De wet bepaalt dan ook dat, tenzij er iets anders wordt overeengekomen, de overdrager van een niet volgestort aandeel (die door de vennootschap of een derde tot volstorting wordt aangesproken), voor wat hij heeft

betaald regres kan uitoefenen op zijn overnemer en op elk van de latere overnemers. Hij kan wat hij betaalde aan de vennootschap of aan de derde dus terugvorderen van de latere overnemers.

3.4.3 Uitkoopbod

Het WVV bevat verder ook een regeling voor het zogenaamde uitkoopbod (art. 5:69 WVV). Meer bepaald kan iedereen die alleen of in onderling overleg handelend rechtstreeks of onrechtstreeks 95 % van de aandelen met stemrecht van een besloten vennootschap bezit, een uitkoopbod doen om het geheel te verkrijgen van de aandelen met stemrecht of de effecten die toegang geven tot stemrecht van deze vennootschap.

Personen die ‘in onderling overleg handelen’, zijn onder meer:

- de natuurlijke personen of rechtspersonen die samenwerken op grond van een uitdrukkelijk of stilzwijgend, mondeling of schriftelijk akkoord dat ertoe strekt de controle over de vennootschap te verkrijgen dan wel te handhaven;
- de natuurlijke personen of rechtspersonen die een akkoord hebben gesloten over de onderling afgestemde uitoefening van hun stemrechten, om een duurzaam gemeenschappelijk beleid ten aanzien van de betrokken vennootschap te voeren.

4 Vennootschapsorganen – algemene vergadering van obligatiehouders

4.1 Het bestuur

4.1.1 Samenstelling

Waar er bij een bvba nog werd gesproken over zaakvoerders, is dat bij een bv niet meer het geval. Het bestuur van een bv gebeurt namelijk door een of meerdere bestuurders, die al dan niet een college vormen (art. 5:70 WVV).

De bestuurders kunnen natuurlijke of rechtspersonen zijn. Als een rechtspersoon wordt aangewezen als bestuurder, benoemt hij een natuurlijk persoon tot vaste vertegenwoordiger. De vaste vertegenwoordiger wordt dan belast met de uitvoering van de opdracht in naam en voor rekening van de rechtspersoon (art 2:55 WVV).

Bestuurders van een bv kunnen hun mandaat alleen in het kader van een zelfstandigenstatuut uitoefenen. Zij kunnen dat dus niet doen in het kader van een arbeidsovereenkomst. Los daarvan kunnen zij wel een arbeidsovereenkomst hebben met de vennootschap voor een andere functie binnen het bedrijf.

VOORBEELD

Is een bestuurder tegelijk commercieel directeur binnen een bv, dan kan hij voor wat betreft deze laatste functie wel een arbeidsovereenkomst afsluiten met de vennootschap.

De bestuurders worden door de algemene vergadering van aandeelhouders benoemd. Dat gebeurt voor een bepaalde of onbepaalde termijn. Ze kunnen ook statutair worden benoemd.

- Als het mandaat voor *bepaalde termijn* is, loopt het van de algemene vergadering waarop de bestuurder wordt benoemd tot de gewone algemene vergadering in het boekjaar waarin zijn mandaat volgens het benoemingsbesluit verstrijkt.

- Als het mandaat voor *onbepaalde tijd* is (en het gaat niet om een statutaire benoeming), kan de algemene vergadering dit te allen tijde en zonder opgave van redenen met onmiddellijke ingang beëindigen. De statuten of de algemene vergadering (in het benoemingsbesluit) kunnen iets anders bepalen en bv. een opzegtermijn en/of een opzegvergoeding voorzien. Zelfs als er niets in de statuten staat, kan de algemene vergadering op het moment dat ze een einde maakt aan het bestuursmandaat beslissen om bv. een opzegtermijn na te leven of een opzegvergoeding te betalen.
- Als bestuurders *statutair* worden benoemd, vereist het ontslag een statutenwijziging. De statuten kunnen overigens ook bepalen dat er een motivering moet worden gegeven voor het ontslag en/of dat er strengere meerderheidsvereisten voor de beslissing (of zelfs een unanimitéit) gelden.

Een bestuurder kan ook zelf ontslag nemen. Hij kan dat doen door zijn ontslag gewoon ter kennis te brengen van het bestuursorgaan. Hij moet daarbij geen opzeggingstermijn naleven.

Op verzoek van de vennootschap blijft de bestuurder wel in functie totdat de vennootschap redelijkerwijze in zijn vervanging kan voorzien (art. 5:70 WVV). De bestuurder kan zelf zijn ontslag bekendmaken in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad, zodat derden daarvan op de hoogte zijn.

Als de bestuurders een collegiaal orgaan vormen en de plaats van een bestuurder openvalt vóór het einde van zijn mandaat, hebben de overblijvende bestuurders het recht een nieuwe bestuurder te coöpteren, tenzij de statuten dit uitsluiten. De eerstvolgende algemene vergadering moet dan het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder bevestigen (art. 5:71 WVV). Als die bevestiging er niet komt, eindigt het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder na afloop van deze algemene vergadering. Dit doet dan geen afbreuk aan de regelmatigheid van de samenstelling van het bestuursorgaan tot op dat ogenblik.

4.1.2 Bezoldiging

Het uitgangspunt is dat een bestuurder bezoldigd wordt voor de uitoefening van zijn mandaat. Deze regel is echter niet absoluut. Er kan van worden afgeweken. Meer bepaald kunnen de statuten anders bepalen of kan de algemene vergadering bij de benoeming anders beslissen (art. 5:72 WVV). Zo kunnen de statuten bv. perfect bepalen dat het bestuursmandaat binnen de vennootschap onbezoldigd wordt uitgeoefend.

4.1.3 Bevoegdheid en werkwijze

4.1.3.1 Omvang van de bevoegdheid

De bevoegdheid van de bestuurders van de besloten vennootschap is in principe zeer ruim. Zo kunnen ze alle bestuursbeslissingen nemen die nuttig zijn voor de verwezenlijking van het vennootschapsvoornemen, met uitzondering van diegene waarvoor wettelijk gezien alleen de algemene vergadering van de aandeelhouders bevoegd is (art. 5:73 WVV).

Als er meerdere bestuurders benoemd worden, dan is volgens de wettelijke regeling iedere bestuurder afzonderlijk bevoegd om alle bestuursbeslissingen alleen te nemen. De statuten kunnen de bevoegdheden van de bestuurders wel beperken. Zo'n beperking kan echter niet aan derden tegengeworpen worden, ook niet als ze openbaar werd gemaakt.

Elke bestuurder kan de vennootschap ook vertegenwoordigen in relaties met derden of bv. voor de rechtbank. Is er sprake van een collegiaal bestuursorgaan, dan vertegenwoordigt het bestuursorgaan de vennootschap.

De statuten kunnen ook hier van de wettelijke regel afwijken. Ze kunnen aan een of meer bestuurders de bevoegdheid verlenen om de vennootschap alleen of gezamenlijk te vertegenwoordigen. Zo'n vertegenwoordigingsclausule kan aan derden wel worden tegengeworpen als ze gepubliceerd is (art. 5:73 WVV). De statuten kunnen de vertegenwoordigingsbevoegdheid ook beperken. Deze beperkingen kunnen niet aan derden worden tegengeworpen, ook al zijn ze openbaar gemaakt. Hetzelfde geldt voor een onderlinge taakverdeling onder de vertegenwoordigingsbevoegde bestuurders.

De vennootschap is verbonden door de handelingen van de bestuurders, zelfs als die handelingen buiten haar voorwerp liggen (art. 5:74 WVV). Een uitzondering op die regel bestaat als de vennootschap bewijst dat de derde daarvan op de hoogte was of er, gezien de omstandigheden, niet onwetend van kon zijn. De bekendmaking van de statuten alleen is daarvoor echter geen voldoende bewijs.

4.1.3.2 Schriftelijke besluiten

De besluiten van een collegiaal bestuursorgaan kunnen schriftelijk worden genomen. Het volstaat dus dat er een eenparig schriftelijk akkoord van alle bestuurders is. Een uitzondering bestaat voor besluiten waarvoor de statuten deze mogelijkheid uitsluiten (art. 5:75 WVV).

4.1.3.3 Strijdigheid van belangen

Er is een hele procedure uitgewerkt die van toepassing is als er een belangentegenstrijdigheid bestaat tussen een bestuurder en de vennootschap. Dat is het geval als een bestuurder een rechtstreeks of onrechtstreeks belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met het belang van de vennootschap (art 5:76 ev WVV).

VOORBEELD

Hierbij kan worden gedacht aan het geval waarin de vennootschap een onroerend goed wil kopen dat eigendom is van een bestuurder of het geval waarin de bestuurder een lening wil geven aan de vennootschap tegen een welbepaalde rentevoet. De bestuurder heeft er dan belang bij dat de prijs (of de rentevoet) zo hoog mogelijk is, terwijl de vennootschap een tegengesteld belang heeft.

De procedure houdt in dat de bestuurder eerst aan de andere bestuurders mededeelt dat hij een tegenstrijdig belang heeft. De bestuurder in kwestie mag vervolgens niet deelnemen aan de beraadslagingen van de andere bestuurders over deze beslissing of verrichting.

Als alle bestuurders een belangenconflict hebben, wordt de beslissing of de verrichting voorgelegd aan de algemene vergadering. Keurt de algemene vergadering de beslissing of de verrichting goed, dan kan het bestuursorgaan ze uitvoeren. Als er maar één bestuurder is en hij een belangenconflict heeft, dan legt hij de beslissing of verrichting voor aan de algemene vergadering. Is de enige bestuurder ook de enige aandeelhouder, dan mag hij de beslissing zelf nemen of de verrichting uitvoeren.

De voorgaande regels zijn niet van toepassing als de beslissingen van het bestuursorgaan betrekking hebben op gebruikelijke verrichtingen die plaatshebben onder de voorwaarden en tegen de zekerheden die op de markt gewoonlijk gelden voor soortgelijke verrichtingen.

Er moet in de notulen of in een bijzonder verslag ook melding worden gemaakt van de aard van de beslissing of verrichting en de vermogensrechtelijke gevolgen ervan voor de vennootschap. Het besluit moet ook worden verantwoord. Als de bestuurder ook de enige aandeelhouder is, neemt hij in zijn bijzonder verslag eveneens de tussen hem en de vennootschap gesloten overeenkomsten op.

Als niet aan deze regels wordt gehouden, kan de vennootschap of wie er belang bij heeft soms de nietigheid of de opschorting van het bestuursbesluit vorderen.

Bovendien zijn de bestuurders persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de schade geleden door de vennootschap of door derden als een beslissing of verrichting hun of een van hen een onrechtmatig financieel voordeel heeft bezorgd ten nadele van de vennootschap (art. 5:78 WvV).

4.1.4 Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur en de vertegenwoordiging van de vennootschap wat betreft dat dagelijks bestuur, kan door het bestuursorgaan worden toevertrouwd aan een of meerdere personen. De dagelijkse bestuurders treden dan alleen, gezamenlijk of als college op (art. 5:79 WvV).

De benoeming, het ontslag en de bevoegdheid van het dagelijks bestuur worden geregeld in de statuten van de vennootschap. Het bestuursorgaan dat het orgaan van dagelijks bestuur heeft aangesteld, is belast met het toezicht erop.

De wet geeft ook aan wat het dagelijks bestuur precies inhoudt. Meer bepaald omvat dit de handelingen en de beslissingen die niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven van de vennootschap. Verder omvat het de handelingen en de beslissingen die, omwille van hun minder belang of hun spoedeisend karakter, de tussenkomst van het bestuursorgaan niet rechtvaardigen.

4.2 Algemene vergadering van aandeelhouders

4.2.1 Spelregels die gelden voor alle algemene vergaderingen van aandeelhouders

4.2.1.1 Gelijke behandeling

De wet stelt vooreerst een algemeen principe voorop van gelijke behandeling. Meer bepaald moet de vennootschap alle aandeelhouders die zich in gelijke omstandigheden bevinden, op een gelijke manier behandelen (art. 5:80 WvV).

4.2.1.2 Bevoegdheden

De algemene vergadering van aandeelhouders oefent de bevoegdheden uit die in de wet staan. Bovendien kunnen de statuten de bevoegdheden van de algemene vergadering uitbreiden. Die uitbreiding kan niet aan derden worden tegengeworpen ook al is ze openbaar gemaakt.

Als er maar één aandeelhouder is binnen de bv, heeft het houden van een algemene vergadering natuurlijk geen zin. De wet zegt dat de aandeelhouder dan de bevoegdheden uitoefent die aan de algemene vergadering zijn toegekend. Hij kan die niet overdragen (art. 5:82 WvV).

4.2.1.3 Bijeenroeping van de algemene vergadering

De algemene vergadering wordt in principe bijeengeroepen door het bestuursorgaan van de besloten vennootschap en in voorkomend geval door de commissaris. Zij bepalen ook de agenda van de algemene vergadering.

Zij zijn verplicht de algemene vergadering binnen drie weken bijeen te roepen als aandeelhouders die een tiende van het aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigen, dat vragen. In dat geval moeten

ten minste de door de betrokken aandeelhouders voorgestelde agendapunten op de agenda worden geplaatst (art. 5:83 WVV).

De oproeping tot de algemene vergadering moet de agenda met de te behandelen onderwerpen vermelden. Deze oproeping moet minstens vijftien dagen voor de vergadering gebeuren. De stukken die de vennootschap aan de aandeelhouders ter beschikking moet stellen, worden samen met de oproepingsbrief bezorgd.

4.2.1.4 Schriftelijke algemene vergadering

De aandeelhouders moeten niet noodzakelijk effectief vergaderen. Zij kunnen ook eenparig en schriftelijk alle besluiten nemen die tot de bevoegdheid van de algemene vergadering behoren. In dat geval dienen de formaliteiten van bijeenroeping niet te worden nageleefd.

Een uitzondering geldt voor statutenwijzigingen.

4.2.1.5 Deelname aan de algemene vergadering

Het is evident dat de aandeelhouders mogen deelnemen aan de algemene vergadering. Daarnaast bepaalt de wet dat de houders van converteerbare obligaties, inschrijvingsrechten en met medewerking van de vennootschap uitgegeven certificaten de algemene vergadering mogen bijwonen met een raadgevende stem (art. 5:86 WVV). Hetzelfde geldt voor aandeelhouders zonder stemrecht.

Daarnaast wonen ook de bestuurders de algemene vergadering bij. Als er een commissaris is binnen de vennootschap, dan woont deze de vergadering bij als de algemene vergadering beraadslaagt op grond van een door de commissaris opgesteld verslag.

In de statuten wordt vermeld welke formaliteiten moeten worden vervuld om tot de algemene vergadering te worden toegelaten. Als een aandeelhouder deze formaliteiten vervulde, wordt hij in principe ook toegelaten tot elke volgende algemene vergadering met dezelfde agendapunten.

Het bestuursorgaan kan de houders van aandelen, van converteerbare obligaties, van inschrijvingsrechten en van met medewerking van de vennootschap uitgegeven certificaten de mogelijkheid bieden om op afstand deel te nemen aan de algemene vergadering via een door de vennootschap ter beschikking gesteld elektronisch communicatiemiddel.

4.2.1.6 Het verloop van de algemene vergadering

Op de algemene vergadering wordt een aanwezigheidslijst opgemaakt. Elke aandeelhouder kan inzage krijgen in deze lijst. De vergadering wordt geopend, waarna de agendapunten worden overlopen en toegelicht en er een stemming plaatsheeft.

In principe moeten de leden van het bestuursorgaan antwoord geven op de vragen die hun worden gesteld met betrekking tot de agendapunten. Deze vragen kunnen overigens mondeling of schriftelijk worden gesteld. Ze kunnen worden gesteld tijdens de vergadering of voordien. De leden van het bestuursorgaan kunnen evenwel weigeren om op bepaalde vragen te antwoorden als de mededeling van bepaalde gegevens of feiten de vennootschap schade kan berokkenen of in strijd is met de door hen of door de vennootschap aangegane vertrouwelijkheidsverbintenissen (art. 5:91 WVV).

Er kunnen daarnaast ook vragen worden gesteld aan de commissaris. Die deelt schriftelijke vragen die hij krijgt onmiddellijk mee aan het bestuursorgaan. Ook de commissaris kan weigeren op

vragen te antwoorden als de mededeling van bepaalde gegevens of feiten de vennootschap schade kan berokkenen of in strijd is met zijn beroepsgeheim of met door de vennootschap aangegane vertrouwelijkheidsverbintenissen.

De commissaris heeft verder het recht om tijdens de algemene vergadering het woord te voeren in verband met de vervulling van zijn taak.

In principe wordt voor de vaststelling van de voorschriften inzake aanwezigheid en meerderheid die in de algemene vergadering moeten worden nageleefd, geen rekening gehouden met aandelen zonder stemrecht, noch met de aandelen waarvan het stemrecht is geschorst.

Er worden notulen opgemaakt van de vergadering. Deze notulen worden ondertekend door de leden van het bureau en door de aandeelhouders die erom verzoeken (art. 5:93 WVV).

De beslissingen van de enige aandeelhouder, die handelt in de plaats van de algemene vergadering, worden opgenomen in een register dat op de zetel van de vennootschap wordt bijgehouden.

4.2.1.7 Wijze van uitoefening van het stemrecht

Tenzij de statuten anders bepalen, mogen de aandeelhouders zich op de algemene vergadering laten vertegenwoordigen door een lasthebber. Dit moet geen aandeelhouder zijn. De statuten kunnen de aandeelhouders ook toelaten hun stem vooraf schriftelijk uit te brengen (art. 5:95 WVV).

Een schriftelijk uitgebrachte stem of een verleende volmacht blijven in principe geldig voor elke volgende algemene vergadering in de mate waarin tijdens die vergadering dezelfde agendapunten worden behandeld. Een uitzondering op die regel geldt als de vennootschap op de hoogte wordt gesteld van een overdracht van de betrokken aandelen.

4.2.2 Gewone algemene vergadering

Binnen een besloten vennootschap moet er elk jaar minstens één algemene vergadering worden gehouden. Dit moet gebeuren in de gemeente, op de dag en het uur zoals dat in de statuten van de vennootschap is bepaald (art 5:97 WVV).

Vijftien dagen voor deze algemene vergadering mogen de houders van aandelen, converteerbare obligaties, inschrijvingsrechten en met medewerking van de vennootschap uitgegeven certificaten kennis nemen van een aantal stukken.

VOORBEELD

Het gaat onder andere om de jaarrekening (en eventueel de geconsolideerde jaarrekening), de lijst van de aandeelhouders die hun aandelen niet hebben volgestort, het jaarverslag, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, het verslag van de commissaris en de andere verslagen die het WVV voorschrijft.

Tijdens deze gewone algemene vergadering wordt in elk geval de jaarrekening behandeld. De algemene vergadering zal namelijk moeten beslissen of ze die al dan niet goedkeurt. Na de goedkeuring van de jaarrekening, beslist de algemene vergadering bij afzonderlijke stemming ook over de aan de bestuurders en commissaris te verlenen kwijting (art. 5:98 WVV).

Een kwijting die gegeven wordt, is alleen rechtsgeldig als de ware toestand van de vennootschap niet wordt verborgen door enige weglating of onjuiste opgave in de jaarrekening.

Het bestuursorgaan heeft het recht om tijdens de algemene vergadering de beslissing over de goedkeuring van de jaarrekening met drie weken uit te stellen. Tenzij de algemene vergadering er anders over beslist, doet deze verdaging echter geen afbreuk aan de andere op de vergadering in kwestie genomen besluiten (art. 5:99 WVV).

Naast de jaarlijkse ‘gewone’ algemene vergadering kunnen er ook bijzondere algemene vergaderingen worden gehouden. Een bijzondere algemene vergadering beslist over eender welke aangelegenheid die tot haar bevoegdheid behoort en die geen wijziging van de statuten inhoudt.

4.2.3 Buitengewone algemene vergadering

De buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders is bevoegd voor alles wat te maken heeft met een wijziging van de statuten. Dergelijke statutenwijzigingen moeten notarieel worden vastgesteld. Dit moet gebeuren via een authentieke akte.

De buitengewone algemene vergadering kan alleen geldig beraadslagen en besluiten over wijzigingen in de statuten als de voorgestelde wijzigingen nauwkeurig zijn aangegeven in de oproeping.

Bovendien moeten de aanwezige of vertegenwoordigde aandeelhouders ten minste de helft van het totaal aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigen. Als dit niet het geval is, dan is een tweede bijeenroeping nodig. De nieuwe vergadering kan geldig beslissen ongeacht hoeveel aandeelhouders en aandelen er aanwezig zijn.

Om tot een wijziging van de statuten te kunnen beslissen, is ook een bijzondere meerderheid vereist. Meer bepaald is zo'n wijziging van de statuten in principe alleen mogelijk met een drievierdemerderheid van de uitgebrachte stemmen. Onthoudingen worden daarbij noch in de teller noch in de noemer meegerekend.

Bij een vraag tot wijziging van het voorwerp en de doelen van de vennootschap gelden specifieke regels. Meer bepaald moet het bestuursorgaan de voorgestelde wijziging verantwoorden in een verslag. Bovendien moet een viervijfde meerderheid voor de wijziging stemmen (art. 5:101 WVV).

Er gelden ook specifieke regels voor de wijziging van de rechten verbonden aan soorten aandelen (art. 5:102 WVV). Zo moet de beslissing daartoe binnen elke soort worden genomen met naleving van de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voorgeschreven voor een statutenwijziging.

4.3 Vennootschapsvordering en minderheidsvordering

De algemene vergadering beslist of er al dan niet tegen de leden van het bestuursorgaan of tegen de commissaris een vennootschapsvordering moet worden ingesteld omdat ze hun taak niet naar behoren uitoefenden.

Als de bestuurders tegelijk aandeelhouder zijn en zelf een meerderheid hebben binnen de algemene vergadering (of een meerderheid van de aandeelhouders achter zich staan hebben), zal zo'n vennootschapsvordering niet kunnen worden ingesteld. Deze aandeelhouders zullen nu eenmaal geen vordering tegen zichzelf of tegen een bevriend bestuurder willen instellen.

Vandaar dat de wet aangeeft dat minderheidsaandeelhouders voor rekening van de vennootschap een vordering tegen de leden van het bestuursorgaan kunnen instellen (art. 5:104 WVV). Deze minderheidsaandeelhouders moeten dan wel ten minste 10 % van het aantal uitgegeven aandelen bezitten.

Bovendien kunnen aandeelhouders met stemrecht de vordering alleen instellen als ze de kwijting op de algemene vergadering niet hebben goedgekeurd.

Als deze minderheidsvordering wordt afgewezen, kunnen de eisers persoonlijk tot de kosten worden veroordeeld. Bovendien riskeren ze een schadevergoeding te moeten betalen aan de bestuurders of commissarissen tegen wie ze de vordering stelden. Als de vordering toegewezen wordt, betaalt de vennootschap de bedragen terug die de eisers hebben voorgeschoten en die niet zijn begrepen in de kosten waartoe de verweerders zijn veroordeeld.

Een of meer aandeelhouders die aandelen bezitten die ten minste 10 % vertegenwoordigen van het aantal uitgegeven aandelen, kunnen aan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank ook vragen om een deskundige aan te stellen om de boeken en de rekeningen van de vennootschap na te zien en ook de verrichtingen die haar organen hebben gedaan (art. 5:106 WVV). Hiervoor is vereist dat er aanwijzingen zijn dat de belangen van de vennootschap op ernstige wijze in gevaar (dreigen te) komen.

4.4 Algemene vergadering van obligatiehouders

De regels rond de algemene vergadering die we hier aangeven, gelden alleen voor obligaties als de uitgiftevoorwaarden daarvan er niet van afwijken.

4.4.1 De bevoegdheid van de algemene vergadering

De algemene vergadering van obligatiehouders kan de uitgiftevoorwaarden van obligaties wijzigen (art. 5:108 WVV).

VOORBEELD

De algemene vergadering van obligatiehouders kan bv. instemmen met een verlaging van de rentevoet, aanvaarden dat de schuldvorderingen van de obligatiehouders worden vervangen door aandelen, de aflossing verlengen, de aflossing schorsen, toestemmen in een wijziging van de voorwaarden waaronder de aflossing moet gebeuren enz.

Besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders tot wijziging van de uitgiftevoorwaarden hebben echter alleen uitwerking als de vennootschap er uitdrukkelijk mee instemt.

4.4.2 Bijeenroeping van de algemene vergadering

Een algemene vergadering van obligatiehouders kan worden bijeengeroepen door het bestuursorgaan en eventueel de commissaris. De oproeping tot de algemene vergadering bevat de agenda. De statuten bepalen de formaliteiten die moeten worden vervuld om tot de algemene vergadering van obligatiehouders te worden toegelaten.

De oproeping wordt gedaan via een aankondiging geplaatst in het Belgisch Staatsblad en in een nationaal uitgegeven blad ten minste vijftien dagen voor de vergadering. Aan de obligatiehouders op naam worden de oproepingen vijftien dagen voor de vergadering medegedeeld. Als alle obligaties op naam zijn, volstaat deze mededeling (art. 5:111 WVV).

Als de vennootschap gedematerialiseerde obligaties heeft uitgegeven, gebeurt de oproeping via een aankondiging die ten minste vijftien dagen voor de vergadering wordt geplaatst in het Belgisch Staatsblad, in een nationaal verspreid blad en, als de vennootschap een vennootschapswebsite heeft, op de vennootschapswebsite.

4.4.3 Deelneming aan en verloop van de algemene vergadering

In de statuten worden de formaliteiten aangegeven die moeten worden vervuld om tot de algemene vergadering van obligatiehouders te worden toegelaten. Het bestuursorgaan kan ook in een deelname op afstand voorzien.

Op elke algemene vergadering van obligatiehouders wordt een aanwezigheidslijst bijgehouden (art. 5:114 WVV).

De algemene vergadering van obligatiehouders kan alleen op geldige wijze beraadslagen en besluiten als de aanwezige leden ten minste de helft van het bedrag van de in omloop zijnde effecten vertegenwoordigen. Een voorstel is aangenomen als het is goedgekeurd door leden die ten minste drie vierde vertegenwoordigen van het bedrag van de obligaties waarvoor aan de stemming is deelgenomen.

Er worden notulen opgemaakt van de vergadering. Die worden ondertekend door de leden van het bureau en door de obligatiehouders die erom verzoeken.

De obligatiehouders kunnen in persoon of via volmacht stemmen.

5 Het vermogen van de besloten vennootschap

Eerder gaven we al aan dat er binnen een bv geen minimumkapitaal moet zijn, dit in tegenstelling tot wat vroeger het geval was bij een bvba. De afschaffing van de kapitaalvereiste brengt met zich mee dat er ook geen spelregels meer zijn voor een kapitaalvermeerdering of kapitaalvermindering binnen een besloten vennootschap. Het WVV geeft wel een aantal andere spelregels aan rond het vermogen van de bv.

5.1 Bijkomende inbrengen – uitgifte van nieuwe aandelen

5.1.1 Algemene regels

Als een bv nieuwe aandelen wil uitgeven, dan is daar een statutenwijziging voor nodig (art. 5:120 WVV). Hetzelfde geldt voor de uitgifte van converteerbare obligaties of inschrijvingsrechten.

De uitgegeven aandelen moeten volledig en onvoorwaardelijk zijn geplaatst. De algemene vergadering kan daarnaast ook bijkomende inbrengen aanvaarden zonder uitgifte van nieuwe aandelen. Hiervoor volstaat een gewone meerderheid van stemmen. Zo'n besluit moet wel in een authentieke akte worden vastgesteld.

Als er nieuwe aandelen worden uitgegeven, moet het bestuursorgaan in principe een verslag opstellen dat de uitgifteprijs van die aandelen verantwoordt. Het verslag beschrijft ook de gevolgen van de verrichting voor de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de bestaande aandeelhouders. Als er binnen de bv een commissaris aangesteld is, moet die een verslag over dit verslag opstellen. Als deze verslagen ontbreken, is het besluit van de algemene vergadering nietig. Als de aandelen niet worden uitgegeven tot vergoeding van een inbreng in natura, kan de algemene vergadering, waarop alle aandeelhouders aanwezig of vertegenwoordigd zijn, door een eenparig besluit afstand doen van de verslagen in kwestie.

Op nieuwe aandelen die uitgegeven worden, kan in principe alleen worden ingeschreven door de personen die aan de voorwaarden voldoen om aandeelhouder te kunnen worden (art. 5:123 WVV). De vennootschap mag niet inschrijven op haar eigen aandelen.

Tenzij de statuten of de uitgiftevoorwaarden anders bepalen, moeten aandelen bij hun uitgifte worden volgestort.

5.1.2 Inbreng in geld

De aandelen waarop in geld wordt ingeschreven, moeten eerst aangeboden worden aan de bestaande aandeelhouders, en dit evenredig met het aantal aandelen dat zij bezitten. Zijn er verschillende soorten van aandelen, dan komt dit voorkeurrecht toe aan de houders van aandelen van de uit te geven soort. Als een nieuwe soort aandelen wordt uitgegeven, hebben alle bestaande aandeelhouders een voorkeurrecht voor de aandelen van deze nieuwe soort (art 5:128 WVV).

Het voorkeurrecht kan worden uitgeoefend gedurende een termijn van ten minste vijftien dagen, te rekenen van de dag van de openstelling van de inschrijving.

Het voorkeurrecht kan door de statuten niet worden beperkt of opgeheven. Wat wel kan, is dat alle aandeelhouders afstand doen van hun voorkeurrecht bij het besluit van de algemene vergadering om nieuwe aandelen uit te geven. Alle aandeelhouders van de vennootschap moeten tijdens die vergadering dan wel aanwezig of vertegenwoordigd zijn en afstand doen van het voorkeurrecht.

Bovendien kan de algemene vergadering die moet beraadslagen over de uitgifte van nieuwe aandelen, in het belang van de vennootschap het voorkeurrecht beperken of opheffen.

Bij een inbreng in geld wordt dat geld van tevoren gedeponerd op een bijzondere rekening ten name van de vennootschap bij een financiële instelling. Een bewijs van die deponering wordt overhandigd aan de instrumenterende notaris. Met andere woorden geldt in belangrijke mate dezelfde regel als bij de inbreng van geld bij de oprichting van een vennootschap.

5.1.3 Inbreng in natura

Bij een latere inbreng in natura gelden in grote lijnen dezelfde regels als bij een inbreng in natura bij de oprichting.

Zo moet ook hier het bestuursorgaan in een verslag aangeven waarom de inbreng van belang is voor de vennootschap (art. 5:133 WVV). Het verslag in kwestie bevat ook een beschrijving van elke inbreng in natura en bevat daarvan een gemotiveerde waardering. Het geeft aan welke vergoeding als tegenprestatie voor de inbreng wordt verstrekt.

Het bestuursorgaan deelt dit verslag in ontwerp mee aan de commissaris of, als er geen commissaris is, een door het bestuursorgaan aangestelde bedrijfsrevisor. Deze onderzoekt het verslag en maakt er op zijn beurt een verslag over. Het bestuursorgaan kan dan eventueel afwijken van het verslag van de commissaris of revisor. Als dat gebeurt moet men motiveren waarom men dat doet.

Deze regel is in bepaalde gevallen niet van toepassing. Dat is bijvoorbeeld zo als bepaalde effecten worden ingebracht.

5.1.4 Bevoegdheidsdelegatie aan het bestuursorgaan

In de statuten van een besloten vennootschap kan aan het bestuursorgaan de bevoegdheid worden toegekend om nieuwe aandelen, converteerbare obligaties of inschrijvingsrechten uit te geven.

Deze bevoegdheid kan echter maar gedurende vijf jaar worden uitgeoefend, te rekenen van de bekendmaking van de oprichtingsakte of van de statutenwijziging. De algemene vergadering kan deze bevoegdheid wel (een of meerdere keren) hernieuwen voor een termijn die niet langer mag zijn dan vijf jaar (art. 5:134 WVV).

De wet brengt nog enkele beperkingen aan op deze bevoegdheid.

VOORBEELD

Het bestuursorgaan kan, tenzij de machtiging daarin uitdrukkelijk voorziet, de bevoegdheid niet gebruiken voor de uitgifte van aandelen, converteerbare obligaties of inschrijvingsrechten met beperking of opheffing van het voorkeurrecht.

De bevoegdheid mag evenmin worden gebruikt voor de uitgifte van aandelen met meervoudig stemrecht of van effecten die recht geven op de uitgifte van of de conversie in aandelen met meervoudig stemrecht.

De uitgifte van aandelen door het bestuursorgaan vergt een statutenwijziging. Die moet worden vastgesteld in een authentieke akte (door een notaris).

Als het bestuursorgaan de wettelijke spelregels niet correct naleeft, zijn de leden van het bestuursorgaan hoofdelijk aansprakelijk tegenover belanghebbenden die hen aansprakelijk stellen (art. 5:138 e.v. WVV).

5.2 De instandhouding van het vermogen van de vennootschap

5.2.1 Uitkeringen aan aandeelhouders – tantièmes

Om de schuldeisers van de besloten vennootschap te beschermen, bevat het nieuwe WVV een aantal regels voor de instandhouding van het vermogen van de vennootschap (art. 5:141 e.v. WVV). De wetgever wilde immers vermijden dat uitkeringen uit het vennootschapsvermogen worden verricht ten nadele van schuldeisers.

Het uitgangspunt van de wet is dat uitkeringen (winstuitkeringen, tantièmes, de terugbetaling van een inbreng, de inkoop van eigen aandelen ...) niet tot gevolg mogen hebben dat het eigen vermogen van de vennootschap negatief wordt. Bovendien mogen uitkeringen niet tot gevolg hebben dat de vennootschap binnen het jaar na de uitkering opeisbare schulden niet meer zou kunnen betalen.

Wettelijk of door de statuten bepaalde onbeschikbare reserves moeten in de bv blijven en kunnen niet worden uitgekeerd.

Dit alles betekent dat er, vooraleer bedragen kunnen worden uitgekeerd (bv. als tantièmes of als winstuitkeringen aan aandeelhouders), een dubbele test moet worden gedaan. Enerzijds is er een nettoactiefstest (of balanstest) nodig, anderzijds een liquiditeitstest.

- Om de **balanstest** te doen, kan de laatste goedgekeurde jaarrekening (of zelfs een recentere staat) worden gebruikt. Het nettoactief is daarbij het totaal van de activa, verminderd met de voorzieningen en schulden en de niet afgeschreven kosten van oprichting en uitbreiding en kosten van onderzoek en ontwikkeling. Langs de passiefzijde is het gelijk aan het bedrag van de inbrengen (voor zover niet uitgekeerd), de reserves en de overgedragen winsten. Zijn er wettelijk of statutair onbeschikbare reserves, dan mogen deze evenmin worden uitgekeerd.

Het uitvoeren van de balanstest is de verantwoordelijkheid van de algemene vergadering. In de praktijk zullen heel wat vennootschappen deze test allicht door hun accountant laten doen.

- De **liquiditeitstest** moet aantonen dat de vennootschap, volgens de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen, na de uitkering in staat zal zijn haar schulden te voldoen naarmate deze opeisbaar worden over een periode van twaalf maanden.

De bestuurders moeten een verslag opstellen van het resultaat van de test. Dat zal veelal vrij kort zijn. Vaak zal men verwijzen naar het feit dat de verhouding tussen de vlottende activa en de schulden op korte termijn hoger is dan 1 (de zogenaamde quick ratio). Ook hier zullen bedrijven vaak aan hun accountant vragen om de nodige berekeningen te doen.

VOORBEELD

Activa

Gebouw	75 000
Voorraad Handelsgoederen	20 000
Liquide middelen	<u>15 000</u>
Totaal	110 000

Passiva

Eigen vermogen	75 000
Inbreng	40 000
Reserves	25 000
Overgedragen winsten	10 000
Vreemd vermogen	35 000
Lening bij de bank	<u>35 000</u>
Totaal	110 000

Nettoactiefest

Op het actief komt het nettoactief overeen met het totaal van de activa min de voorzieningen en schulden. Hier dus 110 000 euro - 35 000 euro = 75 000 euro.

Op het passief is dit gelijk aan de inbrengen plus de reserves en de overgedragen winsten. Deze bv kan dus volgens de nettoactiefest 75 000 euro uitkeren. Als zij meer uitkeert dan 75 000 euro, wordt het nettoactief negatief.

Veronderstel nu dat de oprichters voorzichtig wilden zijn en dat zij in de statuten bepaald hebben dat de inbreng, dus 40 000 euro, 'onbeschikbare inbreng' is. Dan kan er maar 35 000 euro worden uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Liquiditeitstest

Hiermee moet worden aangetoond dat, als men in de algemene vergadering beslist heeft om 35 000 euro uit te keren, er geen probleem zal zijn voor de bv om haar schulden die binnen twaalf maanden vervallen (dus betaald moeten worden), te betalen.

Als blijkt dat de leden van het bestuursorgaan wisten of moesten weten dat de vennootschap ten gevolge van de uitkering kennelijk niet meer in staat zou zijn haar schulden te voldoen, zijn zij tegenover de vennootschap en derden hoofdelijk aansprakelijk voor alle daaruit voortvloeiende schade.

De vennootschap kan bovendien uitkeringen die in strijd met de hierboven aangegeven principes gebeurden, terugvorderen van de aandeelhouders of alle andere personen ten behoeve van wie de uitkering is beslist. Dit kan zelfs gebeuren als er sprake is van goede trouw in hoofde van diegene die het bedrag ontving.

5.2.2 Verkrijging van eigen aandelen of certificaten

Door de nieuwe wet wordt de verkrijging van eigen aandelen en certificaten in de besloten vennootschap vereenvoudigd en aangepast aan de afschaffing van het kapitaalbegrip.

5.2.2.1 Voorwaarden

Om eigen aandelen te kunnen verkrijgen, moet er voldaan zijn aan een aantal voorwaarden (art. 5:145 WVV):

- de verkrijging moet vooreerst toegelaten zijn door een voorafgaand besluit van de algemene vergadering van aandeelhouders, genomen met naleving van de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voorgeschreven voor een statutenwijziging;
- het voor de verkrijging uitgetrokken bedrag moet verder voor uitkering vatbaar zijn;
- de verrichting moet volgestorte aandelen of certificaten die betrekking hebben op volgestorte aandelen, als voorwerp hebben;
- het aanbod tot verkrijging van de aandelen of certificaten wordt tot alle aandeelhouders en, in voorkomend geval, alle certificaathouders onder dezelfde voorwaarden per soort van effecten gericht, tenzij een algemene vergadering waarop alle aandeelhouders of certificaathouders aanwezig of vertegenwoordigd zijn eenparig tot de verkrijging besluit.

De algemene vergadering of de statuten bepalen het maximumaantal te verkrijgen aandelen of certificaten, de duur waarvoor de toestemming tot verkrijging is verleend evenals de minimum- en maximumwaarde van de vergoeding (art. 5:145 WVV).

5.2.2.2 Statuut van de verkregen aandelen en certificaten

De verkregen aandelen of certificaten kunnen door de bv worden vernietigd of in portefeuille worden gehouden (art. 5:148 WVV). Een vernietiging vereist wel een statutenwijziging.

De aan de verkregen aandelen verbonden rechten blijven geschorst totdat ze worden vervreemd of vernietigd. Zolang de verkregen aandelen tot het vermogen van de vennootschap behoren, komen de eraan verbonden dividendrechten te vervallen.

De vennootschap kan de verkregen aandelen of certificaten alleen vervreemden op grond van een besluit genomen met naleving van de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voorgeschreven voor een statutenwijziging. De aandelen of certificaten worden dan bij voorrang aangeboden aan de bestaande aandeelhouders, naar evenredigheid met het aantal aandelen dat zij al bezitten.

Als een besloten vennootschap eigen aandelen verkrijgt, moeten er in het jaarverslag een aantal vermeldingen worden opgenomen. Hetzelfde geldt als de vennootschap eigen aandelen vervreemdt.

VOORBEELD

Bij een verkrijging moet er onder andere melding worden gemaakt van de redenen van de verkrijgingen, het aantal van de gedurende het boekjaar verkregen aandelen en de waarde van de vergoeding van de verkregen aandelen

Bij een vervreemding moet er onder andere melding worden gemaakt van het aantal vervreemde aandelen, de ontvangen vergoeding en de identiteit van de verkrijger.

5.2.3 Financiering van de verkrijging van aandelen door een derde

De besloten vennootschap mag in principe ook niet onbeperkt middelen voorschieten, leningen toestaan of zekerheden geven om derden (bv. de koper van de aandelen) in staat te stellen om haar aandelen verkrijgen. Om dat toch te kunnen doen, moeten er een aantal voorwaarden vervuld zijn:

- de verrichting moet toegelaten zijn door een voorafgaand besluit van de algemene vergadering. Dat besluit moet worden genomen met naleving van de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voorgeschreven voor een statutenwijziging;
- het bestuursorgaan moet een verslag opstellen waarin de redenen voor de verrichting en de voorwaarden waartegen deze plaatsvindt worden vermeld, samen met de daaraan verbonden risico's voor de liquiditeit en de solvabiliteit van de vennootschap;
- het voor de verrichting uitgetrokken bedrag moet voor uitkering vatbaar zijn;
- de vennootschap neemt aan de passiefzijde van haar balans een onbeschikbare reserve op, ten bedrage van de totale financiële bijstand, waarop terugnemingen kunnen gebeuren evenredig met de vermindering van de verleende steun.

Bijzondere regels gelden als personeel van de vennootschap de aandelen wil overnemen.

5.2.4 Alarmbelprocedure

Als het nettoactief van de vennootschap negatief dreigt te worden of is geworden, moet het bestuursorgaan de algemene vergadering van aandeelhouders bijeenroepen. Hetzelfde geldt als het bestuursorgaan vaststelt dat het niet langer vaststaat dat de vennootschap, volgens redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen, in staat zal zijn om gedurende minstens de twaalf volgende maanden haar schulden te voldoen naarmate deze opeisbaar worden. Deze vergadering moet dan gehouden worden binnen twee maanden na de datum waarop deze toestand werd vastgesteld (art. 5:153 WVV). Er kunnen strengere bepalingen in de statuten staan.

Hierbij moet men besluiten over de ontbinding van de vennootschap of over in de agenda aangekondigde maatregelen om de continuïteit van de vennootschap te vrijwaren.

Als de algemene vergadering niet overeenkomstig dit artikel wordt bijeengeroepen, dan wordt de door derden geleden schade geacht uit het ontbreken van een bijeenroeping voort te vloeien. Het tegenbevis hiervan mag wel worden geleverd.

5.2.5 Uittreding en uitsluiting lastens het vennootschapsvermogen

5.2.5.1 Uittreding

Het WVV laat toe om binnen een bv in de statuten te bepalen dat aandeelhouders het recht hebben om uit de vennootschap te treden ten laste van haar vermogen. In dat geval regelen de statuten de voorwaarden en modaliteiten daarvan.

Een uittreding kan alleen als ze in de statuten is toegelaten. De uittreding van oprichters kan in ieder geval pas gebeuren vanaf het derde boekjaar na de oprichting.

Tenzij de statuten een andere regeling bevatten, zijn de belangrijkste modaliteiten van zo'n recht op uittreding de volgende (art. 5:154 WVV):

- de aandeelhouders kunnen maar uittreden gedurende de eerste zes maanden van het boekjaar;
- een aandeelhouder treedt uit met al zijn aandelen, waarbij zijn aandelen worden vernietigd;

- de uittreding heeft uitwerking op de laatste dag van de zesde maand van het boekjaar. Het bedrag van het scheidingsaandeel moet ten laatste één maand nadien worden betaald;
- het bedrag van het scheidingsaandeel voor de aandelen waarmee de betrokken aandeelhouder verzoekt uit te treden, is gelijk aan het bedrag van de voor deze aandelen werkelijk gestorte en nog niet terugbetaalde inbreng, zonder evenwel het bedrag van de nettoactiefwaarde van deze aandelen te overschrijden, zoals die blijkt uit de laatste goedgekeurde jaarrekening.

Het bestuursorgaan moet op de gewone algemene vergadering verslag uitbrengen over de verzoeken tot uittreding gedurende het voorgaande boekjaar. Dat verslag bevat ten minste de identiteit van de uitgetreden aandeelhouders, het aantal en de soort aandelen waarmee zij zijn uitgetreden, de betaalde vergoeding en de eventuele andere modaliteiten, het aantal geweigerde verzoeken en de redenen daarvoor.

5.2.5.2 Uitsluiting

De statuten kunnen verder bepalen dat de vennootschap een aandeelhouder om een wettige of een andere in de statuten vermelde reden kan uitsluiten.

In dat geval moet een wettelijk omschreven procedure gevolgd worden (art. 5:155 WVv). Zo is alleen de algemene vergadering bevoegd om een uitsluiting uit te spreken, mag de aandeelhouder wiens uitsluiting gevraagd wordt zijn opmerkingen te kennen geven aan de algemene vergadering, moet de aandeelhouder die erom verzoekt, gehoord worden enz.

Tenzij de statuten anders bepalen, heeft de uitgesloten aandeelhouder recht op uitkering van de waarde van zijn scheidingsaandeel. De aandelen van de uitgesloten aandeelhouder worden vernietigd.

5.2.5.3 Uittreding van rechtswege

De statuten kunnen verder bepalen dat in geval van overlijden, faillissement, kennelijk onvermogen, vereffening of onbekwaamverklaring van een aandeelhouder, de aandeelhouder op dat ogenblik van rechtswege wordt geacht uit te treden.

De aandeelhouder of, naargelang het geval, zijn erfgenamen, schuldeisers of vertegenwoordigers hebben in dat geval recht op uitkering van de waarde van zijn scheidingsaandeel.

De uitgetreden aandeelhouders of, in geval van overlijden, faillissement, kennelijk onvermogen, vereffening of onbekwaamverklaring van een aandeelhouder, zijn erfgenamen, schuldeisers of vertegenwoordigers kunnen de vereffening van de vennootschap niet vorderen.

De statuten kunnen ook bepalen dat de aandeelhouder die niet langer beantwoordt aan de statutaire vereisten om aandeelhouder te worden, wordt geacht op dat ogenblik van rechtswege uit te treden.

6 Duur en ontbinding – strafsancities

6.1 Duur en ontbinding

Tenzij de statuten iets anders bepalen, worden besloten vennootschappen voor onbepaalde duur aangegaan. Als de vennootschap toch voor een bepaalde duur wordt aangegaan, kan de algemene vergadering besluiten tot verlenging voor een bepaalde of onbepaalde duur. Dit besluit vereist een statutenwijziging.

6.2 Strafbepalingen

Het WVV geeft ten slotte een aantal strafsancties weer (art. 5:158 WVV).

VOORBEELD

Bestuurders die de regels voor winstuitkeringen niet naleven, kunnen eventueel worden gestraft met een geldboete van vijftig tot tienduizend euro en bovendien met een gevangenisstraf van één maand tot één jaar.



7 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Is de bv een besloten vennootschap? Verklaar.
- 2 Is de bv een personenvennootschap of een kapitaalvennootschap? Verklaar je antwoord met enkele voorbeelden.
- 3 Kan een bv onderhands worden opgericht? Verklaar je antwoord aan de hand van de relevante wetsartikelen.
- 4 Kan een bv winstbewijzen uitgeven? Verklaar je antwoord aan de hand van de relevante wetsartikelen.
- 5 Wat betekent toereikend aanvangsvermogen? Verklaar. Welke waarborg heeft de wetgever ingevoerd om te verzekeren dat de bv wordt opgericht met een toereikend aanvangsvermogen?
- 6 In de bv is het mogelijk vennoten/aandeelhouders te laten intreden en uittreden lastens het vermogen. Verklaar.
- 7 Klopt de stelling: 'Eén stem per aandeel'? Verklaar je antwoord.

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is **fout**? Bij een bv:
 - a kan het bestuursorgaan bestaan uit meerdere leden die collegiaal optreden;
 - b kan het bestuursorgaan bestaan uit één natuurlijke persoon;
 - c kan een bestuurder altijd ad nutum ontslagen worden;
 - d is het mogelijk dat alle aandelen eigendom zijn van één rechtspersoon.
- 2 Welke stelling is **juist**? Bij een bv:
 - a kunnen geen winstbewijzen worden uitgegeven;
 - b kunnen geen preferente aandelen worden uitgegeven;
 - c kan 10 % van de aandelen 50 % van de stemrechten opleveren;
 - d mogen de aandelen nooit worden overgedragen aan een bloedverwant.
- 3 Welke stelling is **juist**? Bij een bv:
 - a mag de bestuurder die een tegenstrijdig belang heeft, deelnemen aan de stemming;
 - b bedraagt het volgestort kapitaal minimaal 12 400 euro;

- c moet er geen algemene vergadering gehouden worden tot de goedkeuring van de jaarrekening;
 - d kan het aanvangsvermogen in theorie 0 euro bedragen.
- 4 Welke stelling is **juist**? Bij de oprichting van de bv:
- a kan geen inbreng in nijverheid gebeuren;
 - b moet een financieel plan worden opgesteld om het aanvangsvermogen te verantwoorden;
 - c kan de tussenkomst van een notaris vermeden worden;
 - d moeten er altijd minimaal twee oprichters zijn.
- 5 Welke stelling is **fout**? In een bv:
- a kan een vermindering van het vermogen nooit tot gevolg hebben dat het vermogen van de bv zakt onder het aanvangsvermogen;
 - b wordt de bestuurdersaansprakelijkheid niet beperkt als de fout van de bestuurder een zware fout is;
 - c kan, binnen het bestuursorgaan van de bv, een natuurlijke persoon geen bestuurder zijn en tegelijkertijd vaste vertegenwoordiger van een rechtspersoon die ook bestuurder is;
 - d kan één bestuurder worden aangesteld.
- 6 Jan, Piet, Sjarel en Pol zijn ieder eigenaar van 25 % van de bv Het schaapke. De statuten van de bv voorzien geen bijzondere regeling voor de overdracht van de aandelen. Pol wil zijn aandelen overdragen aan Bianca. Is dit mogelijk? Leg in voorkomend geval uit welke voorwaarden vervuld moeten zijn.
- 7 Louis heeft drie zonen. Hij wil de eigendom van zijn aandelen voor 90 % overdragen aan zijn zonen (ieder 30 %), maar hij wil wel zeker zijn dat hij de controle behoudt over alle beslissingen binnen het bestuursorgaan en de algemene vergadering. Is dit mogelijk? Leg uit.
- 8 Welke van de navolgende rechtshandelingen kunnen door een dagelijks bestuurder worden gesteld?
- a het aangaan van een hypothecaire lening van 500 000 euro;
 - b het bestellen van de koffiecapsules voor de koffiehoek;
 - c het leasen van een nieuwe bestelwagen;
 - d de interventie vragen van de IT-dienst nadat de server van het bedrijf volledig is uitgevallen.

Hoofdstuk 3

De coöperatieve vennootschap

In dit hoofdstuk nemen we de coöperatieve vennootschap (cv) onder de loep.

De regels rond de cv in het algemeen vinden we terug in **Deel 2 ‘De vennootschappen’, Boek 6**, meer bepaald in de **artikelen 6:1 t.e.m. 6:128 WVV**.

Bij het bestuderen van deze vennootschapsvorm mogen we verder Deel 1, Boek 1 (inleidende bepalingen), Boek 2 (bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen) en Boek 3 (de jaarrekening) niet uit het oog verliezen.

1 Begrip en kenmerken

Een eerste essentieel kenmerk van de coöperatieve vennootschap is haar coöperatief gedachtegoed (of coöperatieve finaliteit) als basis van haar werking. De coöperatieve vennootschap is namelijk een vennootschap die tot voornaamste doel heeft aan de behoeften van haar aandeelhouders te voldoen en/of hun economische en sociale activiteiten te ontwikkelen. Dit kan de coöperatieve vennootschap doen door overeenkomsten te sluiten met haar aandeelhouders over de levering van goederen, het verrichten van diensten of de uitvoering van werken in het kader van de activiteit van de coöperatieve vennootschap. De coöperatieve vennootschap kan ook aan de behoeften van haar aandeelhouders voldoen en/of hun economische en/of sociale activiteiten bevorderen door een participatie te nemen in een of meerdere andere vennootschappen (art. 6:1, § 1 WVV).

In de statuten worden de coöperatieve finaliteit en de waarden beschreven. In een intern reglement of handvest kan dit verder worden uitgewerkt (art. 6:1, § 4 WVV).

VOORBEELD

De Veiling Hoogstraten is een voorbeeld van een cv:

‘Met onze missie “Samen vorm geven aan een duurzame toekomst in verse groenten en fruit door vakmanschap en hoogwaardige dienstverlening” geeft Coöperatie Hoogstraten aan meer te willen betekenen dan louter een veiling.

De corebusiness blijft natuurlijk het commercialiseren van verse groenten en fruit voor haar producenten, maar dienstverlening op maat wordt steeds belangrijker. En daar wil Coöperatie Hoogstraten in uitblinken. De volgende jaren zal Coöperatie Hoogstraten sterk inzetten op expertise om zo een betere informatieverstrekking en geoptimaliseerde service te kunnen leveren naar zowel haar producenten als haar klanten. Dit in een duurzaam kader, waarbij er aandacht is voor People, Planet en Profit. Want een gezonde onderneming heeft oog voor haar werknemers, partners en de planeet. En dit willen we samen bereiken. Coöperatief werken zit in onze genen en zal altijd onze uitvalbasis zijn voor beslissingen.

Meer dan ooit wil de coöperatie een kwaliteitsreferentie zijn en een expert in groenten en fruit. Met het merk Hoogstraten, Home of Quality, toont Coöperatie Hoogstraten zich als betrouwbare partner binnen de sector.’

(Uit: www.hoogstraten.eu/over, geraadpleegd op 24 maart 2025)

Een coöperatieve vennootschap kan worden erkend als landbouwvennootschap, als een erkende coöperatieve vennootschap of als een sociale onderneming (zie het hoofdstuk 'Erkenning van vennootschappen').

Een tweede essentieel kenmerk is het intreden en uittreden (uitsluiten) van de aandeelhouders ten laste van het vermogen van de vennootschap. De aandeelhouders kunnen altijd, conform de grenzen bepaald in de statuten, vrij uittreden ten laste van het vermogen van de vennootschap. De aandeelhouders kunnen evenzeer worden uitgesloten ten laste van het vermogen van de vennootschap (art. 6:1, § 1, laatste lid WVV). Bij de bv is de uittreding of uitsluiting ten laste van het vennootschapsvermogen altijd een mogelijkheid, die statutair moet worden voorzien, bij de coöperatieve vennootschap daarentegen is de uittreding of uitsluiting ten laste van het vennootschapsvermogen altijd aanwezig.

2 Oprichting

2.1 Grondvoorwaarden

2.1.1 Aantal oprichters

Een cv kan maar worden opgericht als er minstens **drie** personen deelnemen (art. 6:3 WVV). De aandeelhouders van een cv verbinden alleen hun inbreng (art. 6:2 WVV).

2.1.2 Het aanvangsvermogen en het financieel plan

De oprichters van een cv staan, volgens artikel 6:4 WVV, in voor een toereikend aanvangsvermogen voor de voorgenomen activiteiten van de cv. Dit is vergelijkbaar met de regeling in de bv.

Voor de oprichting van de cv overhandigen de oprichters aan de notaris een financieel plan waarin het toereikend aanvangsvermogen wordt verantwoord over een periode van twee jaar. De notaris bewaart dit financieel plan (art. 6:5, § 1 WVV).

Het financieel plan moet een aantal elementen bevatten. Denk hierbij aan: een nauwkeurige beschrijving van de bedrijvigheid, een overzicht van de financieringsbronnen, een begroting van de te verwachten inkomsten voor een periode van twee jaar ... (art. 6:5, § 2 WVV).

De uitgegeven aandelen moeten volledig en onvoorwaardelijk geplaatst zijn (art. 6:6 WVV). De oprichters zijn daarvoor hoofdelijk aansprakelijk (art. 6:16 WVV).

2.1.3 Inbrengmodaliteiten

2.1.3.1 Inbreng in geld

Artikel 6:10 WVV bepaalt dat bij een **inbreng in geld** dat geld vóór de oprichting van de vennootschap gestort moet zijn op een bijzondere rekening, geopend op naam van de vennootschap in oprichting bij een kredietinstelling gevestigd in de EER (Europese Economische Ruimte). Een bewijs van die deponering wordt overhandigd aan de notaris. De bijzondere rekening wordt uitsluitend ter beschikking gehouden van de op te richten vennootschap. Die rekening kan alleen worden gebruikt door personen die bevoegd zijn de vennootschap te verbinden, en pas nadat de optredende notaris aan de kredietinstelling bericht heeft gegeven van het verlijden van de akte.

Als de vennootschap niet binnen één maand na de opening van de bijzondere rekening is opgericht, wordt het geld teruggegeven aan de deposanten die erom verzoeken.

Alle inbrengen worden vanaf de oprichting volledig gestort, tenzij de oprichtingsakte anders bepaalt (art. 6:9 WVV). De oprichters zijn daarvoor hoofdelijk aansprakelijk (art. 6:16 WVV).

2.1.3.2 Inbreng in natura

In een cv is een **inbreng in natura** (bv. grond, huis, wagen ...) mogelijk als de voorwaarden van artikel 6:8 WVV worden nageleefd. Inbreng in natura is maar mogelijk als een economische waardering kan plaatsvinden. Ook hier is, zoals bij de nv en de bv, de tussenkomst van een bedrijfsrevisor noodzakelijk. Dit wordt geregeld in artikel 6:8 WVV. De procedure loopt parallel aan die van de bv. We verwijzen dan ook naar het hoofdstuk 'De besloten vennootschap (bv)'.

Alle inbrengen worden vanaf de oprichting volledig gestort, tenzij de oprichtingsakte anders bepaalt (art. 6:9 WVV). De oprichters zijn daarvoor hoofdelijk aansprakelijk (art. 6:16 WVV).

2.1.3.3 Inbreng in nijverheid

In een cv is ook een **inbreng in nijverheid** (arbeid) mogelijk. Als de aandeelhouder van een inbreng in nijverheid overlijdt, onbekwaam verklaard wordt of zijn verbintenissen niet meer kan nakomen, vervallen zijn aandelen (art. 6:11 WVV). Als er sprake is van een tijdelijke onmogelijkheid van meer dan drie maanden, worden de rechten verbonden aan die aandelen voor de periode na de drie maanden geschorst. Statuten kunnen hiervan afwijken.

2.2 Vormvoorwaarden

2.2.1 Authentieke akte

Artikel 6:12 WVV bepaalt dat de cv moet worden opgericht bij authentieke akte en dit op straffe van nietigheid. De aandeelhouders kunnen verschijnen in persoon of kunnen worden vertegenwoordigd door een houder met een authentieke of onderhandse volmacht.

De inhoud van de oprichtingsakte wordt bepaald door artikel 2:8, § 2 WVV. Artikel 2:8, § 2 WVV geeft de inhoud weer van het uittreksel uit de oprichtingsakte dat gepubliceerd moet worden.

Artikel 6:13 WVV bepaalt de algemene inhoud van de oprichtingsakte van een cv. Naast de gegevens in het hogergenoemde uittreksel, worden in de oprichtingsakte o.a. de volgende gegevens vermeld:

- de naleving van de voorwaarden inzake het aanvangsvermogen, de onvoorwaardelijke plaatsing van het vermogen en de storting van inbrengen;
- de instelling waar de inbreng in geld is gedeponneerd.

2.2.2 Openbaarmaking

Ook de openbaarmakingsformaliteiten moeten worden nageleefd. Denk hierbij aan de artikelen 2:7 e.v. WVV. Dit kwam uitvoerig aan bod in het hoofdstuk 'Bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen geregeld in dit wetboek'.

2.2.3 Oprichters en inschrijvers

Zij die bij de oprichtingsakte verschijnen, worden de oprichters genoemd. Doch, als drie of meer aandeelhouders die samen ten minste een derde van de aandelen bezitten, aangeduid worden als

oprichters in de akte, dan worden de overige verschijnenden als gewone inschrijvers beschouwd (art. 6:12 WVV).

3 Effecten uitgegeven door de cv

3.1 Aandelen op naam

De aandelen in een cv zijn **op naam en met stemrecht** (art. 6:19 WVV). De aandelen kunnen niet worden toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt (art. 6:2 WVV).

In de zetel van de cv wordt een **register** bijgehouden voor elke categorie van effecten. Elke effectenhouder kan hierin inzage krijgen (art. 6:24 WVV). De gegevens die in het register van aandelen op naam zijn terug te vinden, staan opgesomd in artikel 6:25 WVV. Denk o.a. aan de naam, voornaam en woonplaats van elke aandeelhouder, het aantal aandelen dat elke aandeelhouder heeft ...



De notarissen, accountants en belastingconsulenten hebben een betrouwbaar digitaal effectenregister ontwikkeld eStox, waarbij de registratie digitaal kan gebeuren en waarbij het effectenregister steeds online geconsulteerd kan worden. Meer info kan gevonden worden op www.estox.be

De inschrijving in het aandelenregister levert het bewijs van eigendom. De aandeelhouders ontvangen certificaten (6:28 WVV).

De vennootschap moet minstens drie aandelen uitgeven met stemrecht (art. 6:39 WVV). Tenzij de statuten anders bepalen, geeft elk aandeel recht op een gelijk aandeel in de winst en het vereffeningssaldo (art. 6:40 WVV).

Aan elk aandeel is in principe één stem verbonden. De statuten kunnen hiervan afwijken. De stemrechten van aandelen worden geschorst als de behoorlijk opgevraagde en opeisbare (vol)stortingen niet zijn gedaan (art. 6:41 WVV). Als de statuten het aantal stemmen van de aandeelhouders willen beperken, moet dit gebeuren voor elke aandeelhouder zonder onderscheid van het effect waarmee hij kan stemmen (art. 6:44 WVV).

Ook overeenkomsten kunnen, volgens art. 6:45, § 1 WVV, de uitoefening van het stemrecht regelen. Deze overeenkomsten moeten beperkt zijn in de tijd en mogen niet in strijd zijn met het belang van de vennootschap.

De cv kan ook soorten aandelen uitgeven met verschillende rechten.

VOORBEELD

Een cv kan aandelen uitgeven met een gegarandeerd voordrachtsrecht voor een of meerdere bestuurders.

Aandelen met verschillend stemrecht vormen altijd aparte soorten (art. 6:46 WVV).

Jaarlijks wordt een lijst neergelegd, samen met de jaarrekening waarin volgende elementen zijn terug te vinden: het aantal geplaatste aandelen, de gedane stortingen en de lijst van de aandeelhouders die hun aandelen nog niet hebben volgestort, met vermelding van het bedrag dat zij nog verschuldigd zijn (art. 6:43 WVV).

3.2 Obligaties

Een cv kan ook obligaties (op naam/gedematerialiseerd) uitgeven (art. 6:19 WVV). Dit is een bijzondere vorm van leningsovereenkomst. De info terug te vinden in het register van obligaties is raadpleegbaar in artikel 6:26 WVV.

3.3 Gedematerialiseerde effecten

In een cv kunnen ook gedematerialiseerde effecten worden uitgeven (art. 6:29 WVV). Het gedematerialiseerd effect wordt vertegenwoordigd door een boeking op rekening, op naam van de eigenaar of houder, bij een centrale effectenbewaarinstelling of bij een erkende rekeninghouder.

In het register van de effecten op naam worden het aantal en de soort gedematerialiseerde effecten ingeschreven op naam van de vereffeninginstelling of van de erkende rekeninghouder.

De Nationale bank van België houdt toezicht op de naleving van de regels door de erkende rekeninghouders.

3.4 Overdracht van effecten

De overdracht en overgang van effecten gebeurt volgens de regels van het gemeen recht. We kunnen opmerken dat er een grote **statutaire vrijheid** is voor de overdracht en overgang van de aandelen, zowel tussen aandeelhouders als ten aanzien van derden als bij overlijden.

De aandelen kunnen in principe vrij worden overgedragen aan aandeelhouders. De statuten kunnen de naleving van bepaalde voorwaarden voorzien (art. 6:52 WVV).

Ten aanzien van de vennootschap en ten aanzien van derden heeft de overdracht en de overgang van effecten op naam maar uitwerking vanaf de datum van inschrijving van de verklaring van overdracht in het register van de betrokken effecten. Bovendien moet het register gedagtekend en ondertekend worden door de overdrager en overnemer. In het geval van overgang wegens overlijden moeten een lid van het bestuursorgaan en de rechtverkrijgenden dagtekenen en ondertekenen (art. 6:50 WVV).

De overdracht of overgang van een gedematerialiseerd effect kan aan de vennootschap en aan derden worden tegengeworpen door boeking van de ene op de andere effectenrekening (art. 6:51 WVV).

Overdracht van aandelen aan derden kan maar als deze derden behoren tot bepaalde statutair vastgelegde categorieën en/of als ze aan bepaalde vereisten voldoen. Dit is in principe een beslissingsbevoegdheid van het bestuursorgaan, maar de statuten kunnen dit overlaten aan de algemene vergadering. Weigering van een kandidaat kan op voorwaarde dat de weigering wordt gemotiveerd (art. 6:54 WVV).

Overeenkomsten kunnen overdraagbaarheidsbeperkingen voorzien, maar deze beperkingen mogen de wettelijke of statutaire voorwaarden voor de overdracht niet versoepelen (art. 6:56 WVV).

4 Wijzigingen in het vennotenbestand en in het vermogen: toetreding en uittreding

4.1 Toetreding

Wanneer kunnen derden toetreden tot een cv?

Ook hier is er een grote statutaire vrijheid. De regels uit het WVV zijn **aanvullend** en spelen alleen een rol als de partijen geen afwijkende regeling hebben getroffen.

VOORBEELD

In de statuten zou men 'unanimiteit' in de algemene vergadering kunnen voorzien bij toetreding van een nieuwe vennoot.

Als we een beroep doen op de regels in het WVV, dan geldt het volgende. Derden kunnen maar toetreden als zij bij naam vermeld zijn in de statuten. Zij kunnen eveneens toetreden als zij deel uitmaken van bepaalde categorieën die in de statuten zijn opgenomen, en als zij voldoen aan de wettelijke of statutaire vereisten om vennoot te zijn. Dit is in principe een beslissingsbevoegdheid van het bestuursorgaan, maar de statuten kunnen dit overlaten aan de algemene vergadering (art. 6:54 WVV).

VOORBEELD

In de statuten van een cv van dierenartsen kan worden opgenomen dat voor de toetreding vereist is dat men houder is van het diploma van dierenarts en dat men al vijf jaar ervaring heeft als dierenarts.

4.2 Uittreding lastens het vennootschapsvermogen

Wanneer kunnen aandeelhouders uittreden uit een cv?

Voor de cv zal de uittredingsregeling in de statuten bepalend zijn. Partijen hebben zelfs de vrijheid om het recht tot uittreden uit te sluiten. Dat zal in de praktijk vanzelfsprekend aanleiding geven tot discussies.

De wetgever heeft navolgende, hoofdzakelijk aanvullende regeling uitgewerkt.

De aandeelhouders mogen uittreden of een gedeelte van hun aandelen terugnemen. De statuten regelen de modaliteiten van zo'n uittreding. Als er in de statuten niet van wordt afgeweken, gelden de volgende regels:

- de aandeelhouders mogen maar uittreden tijdens de **eerste zes maanden van het boekjaar** (art. 6:120 WVV);
- voor oprichters is de uittreding maar toegelaten met ingang vanaf het derde boekjaar na oprichting (art. 6:120 WVV). Hier kunnen de statuten **niet** van afwijken;
- een aandeelhouder moet **uittreden met al zijn aandelen**, waarna deze worden vernietigd (art. 6:120 WVV);
- de uittreding heeft uitwerking op de laatste dag van de zesde maand van het boekjaar. Het bedrag van het scheidingsaandeel moet ten laatste binnen één maand nadien worden uitbetaald (art. 6:120, § 1, 4° WVV);

- het bedrag van het scheidingsaandeel is gelijk aan de werkelijk gestorte en nog niet terugbetaalde inbreng verbonden aan de aandelen van de uittreedende aandeelhouder. Dit bedrag mag de netto-actiefwaarde van deze aandelen, zoals blijkt uit de laatst goedgekeurde jaarrekening, niet overschrijden.

Op de gewone algemene vergadering brengt het bestuursorgaan verslag uit over de verzoeken tot uitreding van het voorgaande boekjaar. Het bestuursorgaan maakt een verslag waarin o.a. wordt opgenomen hoeveel aandeelhouders zijn uitgetreden, de eventuele gemotiveerde weigeringen, de betaalde bedragen ... (art. 6:120, § 2 WVV).

Het bestuursorgaan werkt het aandelenregister bij.

Als een aandeelhouder niet langer voldoet aan de statutaire vereisten om aandeelhouder te zijn, overlijdt, failliet wordt verklaard, kennelijk onvermogen is of onbekwaam wordt verklaard, wordt hij van rechtswege geacht uit te treden. De aandeelhouder of de erfgenamen hebben in dat geval recht op de uitkering van de waarde van zijn scheidingsaandeel. De vereffening van de vennootschap kan niet worden geëist (art. 6:121 en 6:122 WVV).

5 De organen van de cv

5.1 De bestuurder(s)

5.1.1 Samenstelling

Artikel 6:58 WVV bepaalt dat de cv bestuurd wordt door **een of meerdere** bestuurders, die al dan niet een college vormen. Bestuurders kunnen natuurlijke personen of rechtspersonen zijn. Een bestuurder oefent zijn mandaat uit als zelfstandige. In principe is het mandaat van bestuurder bezoldigd (art. 6:60 WVV).

Als de bestuurders een collegiaal orgaan vormen en er valt een bestuurder weg, dan kunnen de overblijvende bestuurders een nieuwe bestuurder coöpteren. De statuten kunnen dit uitsluiten. Op de eerstvolgende algemene vergadering wordt het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder bevestigd (art. 6:59 WVV).

5.1.2 Duur

Bestuurders kunnen worden benoemd voor een bepaalde of onbepaalde termijn. De bepaalde termijn loopt van de algemene vergadering waarop hij is benoemd tot de volgende algemene vergadering. De statuten kunnen een andere regeling voorzien (art. 6:58, §2 WVV).

5.1.3 Benoeming en ontslag

Bestuurders worden al dan niet statutair benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders. Een niet-statutair benoemde bestuurder kan door de algemene vergadering van aandeelhouders op elk ogenblik en zonder motivering onmiddellijk worden beëindigd, tenzij de statuten dit anders bepalen (bv. opzegtermijn voorzien). De algemene vergadering kan op het moment van de opzegging ook de datum bepalen waarop het mandaat eindigt of een vertrekvergoeding toekennen.

De algemene vergadering kan het mandaat van elke bestuurder (dus gewoon en statutair) altijd beëindigen wegens wettige redenen, zonder opzegtermijn of vertrekvergoeding (art. 6:58, § 3, laatste lid WVV).

Elke bestuurder kan ook ontslag nemen. Hij moeten dit melden aan het bestuursorgaan. Als de vennootschap in vervanging moet voorzien, blijft hij in functie als bestuurder tot een vervanger is gevonden (art. 6:58, § 4 WVV).

5.1.4 Bevoegdheden

Volgens artikel 6:61 WVV is elke bestuurder of collegiaal bestuur bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn om het voorwerp van de vennootschap te realiseren, met uitzondering van de bevoegdheden die toekomen aan de algemene vergadering.

5.1.5 Beperkingen aan de bevoegdheden

In de statuten kunnen ook **bevoegdheidsbeperkingen** worden opgenomen die **niet tegenstelbaar** zijn aan derden, ook al zijn ze door de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad bekend gemaakt. Hetzelfde geldt voor de onderlinge taakverdeling tussen de bestuurders (art. 6:61, § 1 WVV).

5.1.6 Tegenstrijdige belangen

We merken op dat er voor de cv in het WVV **nu ook een regeling** is uitgewerkt voor **belangenconflicten**. Deze regeling is terug te vinden in de artikelen 6:64 tot en met 6:66 WVV en is vergelijkbaar met de regeling voor de **bv**. We verwijzen dan ook naar het hoofdstuk 'De besloten vennootschap (bv)'.

5.1.7 Vertegenwoordiging van de vennootschap

Elke bestuurder of het bestuursorgaan vertegenwoordigt de vennootschap ten aanzien van derden (bv. sluiten van contracten) en in rechte (in procedure voor de rechtbanken) (art. 6:61, § 2 WVV). De statuten kunnen vastleggen dat een of meer bestuurders de bevoegdheid krijgen om alleen of gezamenlijk de vennootschap te vertegenwoordigen. Deze bepaling (ook algemene vertegenwoordigingsclausule genoemd) is tegenstelbaar aan derden. Beperkingen van de algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid of onderlinge taakverdelingen zijn echter niet tegenstelbaar aan derden, ook al zijn ze gepubliceerd en dus bekend gemaakt (art. 6:61, § 2 WVV).

De handelingen van een bestuurder of het bestuursorgaan verbinden de vennootschap, zelfs als deze handelingen buiten het voorwerp vallen. Deze regel geldt niet als men kan bewijzen dat de derde daadwerkelijk op de hoogte was van het feit dat de handeling niet kaderde binnen het voorwerp van de vennootschap. Het bekendmaken van de statuten is echter onvoldoende om dit aan te tonen (art. 6:62 WVV). De vennootschap zal dus in concreto moeten aantonen dat de derde wist dat de gestelde handeling buiten het voorwerp viel.

5.1.8 Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de vennootschap en ook de vertegenwoordiging kan door de vennootschap worden opgedragen aan een of meer personen, die alleen of gezamenlijk optreden (art. 6:67 WVV). Deze delegatie van bevoegdheid kan aan derden worden tegengeworpen als dit is bekendgemaakt via publicatie in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad. Dit geldt echter niet voor beperkingen aan deze vertegenwoordigingsbevoegdheid van het dagelijks bestuur.

Het dagelijks bestuur heeft betrekking op handelingen en beslissingen inzake het dagelijks leven van de vennootschap. Ook handelingen van gering belang of spoedeisende handelingen vallen hieronder.

Het bestuursorgaan oefent toezicht uit op het orgaan van dagelijks bestuur.

5.2 Algemene vergadering van vennoten

5.2.1 Algemeen

De vennootschap zorgt voor een gelijke behandeling van alle aandeelhouders die zich in een gelijke situatie bevinden (art. 6:68 WVV).

De algemene vergadering oefent de bevoegdheden uit die het wetboek haar toekent (art. 6:69, § 1 WVV). De statuten kunnen deze bevoegdheden uitbreiden. Deze uitbreiding kan maar aan derden worden tegengeworpen als de vennootschap kan bewijzen dat de derde dit wist of moest weten. Het louter feit dat de uitbreiding werd bekendgemaakt via publicatie, is dus onvoldoende (art. 6:69, § 1, laatste lid WVV).

5.2.2 Bijeenroeping en verloop

5.2.2.1 Bijeenroeping

Het bestuursorgaan roept de algemene vergadering bijeen en bepaalt de agenda. Ook de commissaris kan dit doen (art. 6:70 WVV).

De algemene vergadering moet binnen drie weken worden bijeengeroepen als de aandeelhouders die een tiende van het aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigen, dit vragen.

De agenda wordt minstens vijftien dagen voor de vergadering meegedeeld via mail aan de aandeelhouders, het bestuursorgaan en, in voorkomend geval, de commissaris. De statuten of het intern reglement kunnen voorzien in andere bijeenroepingsformaliteiten.

De statuten kunnen voorzien dat samen met de oproepingsbrief de stukken via mail worden bezorgd aan de aandeelhouders. De aandeelhouders kunnen op de zetel van de vennootschap een kopie krijgen van de stukken (art. 6:70, § 2 WVV).

5.2.2.2 Schriftelijke algemene vergadering

De aandeelhouders kunnen beslissen om de algemene vergadering schriftelijk te laten verlopen. Zij kunnen eenparig en schriftelijk alle besluiten nemen die behoren tot de bevoegdheid van de algemene vergadering. Elke aandeelhouder moet akkoord gaan met de schriftelijke procedure. Beslissingen die via authentieke akte moeten worden genomen, kunnen niet plaatsvinden via de schriftelijke procedure (art. 6:71 WVV).

5.2.3 Deelneming aan de algemene vergadering

De aandeelhouders mogen deelnemen aan de algemene vergadering (art. 6:72 WVV). De leden van het bestuursorgaan wonen de algemene vergadering bij (art. 6:73 WVV).

De commissaris woont de vergadering bij als beraadslaagd wordt over zijn verslag (art. 6:73, tweede lid WVV).

Als de statuten voorzien in bepaalde formaliteiten om te mogen deelnemen aan de algemene vergadering, dan moeten deze formaliteiten worden vervuld om toegelaten te worden tot de algemene vergadering (art. 6:74 WVV).

De statuten kunnen voorzien dat aandeelhouders op afstand deelnemen aan de algemene vergadering via elektronische communicatiemiddelen die door de vennootschap ter beschikking worden gesteld. Artikel 6:75 WVV geeft de voorwaarden weer wanneer dit mogelijk is. De hoedanigheid en identiteit van de aandeelhouders moet gecontroleerd kunnen worden via het gebruikte communicatiemiddel. De aandeelhouders moeten rechtstreeks, gelijktijdig en ononderbroken kunnen deelnemen aan de besprekingen, moeten kunnen stemmen over de agendapunten ...

5.2.4 Verloop van de algemene vergadering

Op elke algemene vergadering wordt een aanwezigheidslijst bijgehouden. Er is een aanwezigheidsregister (art. 6:76 WVV). Elke aandeelhouder kan inzage krijgen in dit register.

De voorzitter, meestal de voorzitter van het bestuursorgaan, leidt de algemene vergadering. Hij wordt bijgestaan door een secretaris en een stemopnemer, die samen het bureau worden genoemd.

Het bestuursorgaan beantwoordt de vragen van de aandeelhouders. Vragen moeten niet worden beantwoord als dat nadelig zou zijn voor de belangen van de vennootschap (art. 6:77 WVV).

De commissarissen, indien aanwezig, beantwoorden de vragen die verband houden met hun verslag (art. 6:77 WVV). Ook zij kunnen weigeren te antwoorden als dat nadelig zou zijn voor de belangen van de vennootschap. Zij hebben het recht op de algemene vergadering het woord te voeren in verband met de vervulling van hun taak.

De notulen van de algemene vergadering worden ondertekend door de leden van het bureau en door de aandeelhouders die dit verzoeken (art. 6:79 WVV).

5.2.5 Stemrecht

De aandeelhouders mogen zich laten vertegenwoordigen door een lasthebber. Deze lasthebber moet geen aandeelhouder zijn. De statuten kunnen bepalen dat de aandeelhouders hun stem vooraf schriftelijk kunnen uitbrengen (art. 6:80 WVV).

5.2.6 Gewone algemene vergadering

Elk jaar moet minstens één algemene vergadering worden gehouden in de gemeente en op de dag en het uur vastgelegd in de statuten (art. 6:81 WVV).

Vijftien dagen voor de algemene vergadering mogen de aandeelhouders op de zetel van de vennootschap kennisnemen van de volgende stukken:

- 1 de jaarrekening;
- 2 in voorkomend geval, de geconsolideerde jaarrekening;
- 3 de lijst van de aandeelhouders die hun aandelen niet hebben volgestort, met vermelding van het aantal niet-volgestorte aandelen en van hun woonplaats;
- 4 het jaarverslag en het verslag van de commissarissen (art. 6:82 WVV).

De oproeping voor de algemene vergadering gebeurt via aangetekend schrijven, tenzij de statuten een andere mogelijkheid voorzien.

In principe geeft elk aandeel recht op **één stem**. De statuten kunnen een andere regeling voorzien.

De algemene vergadering hoort, conform artikel 6:83 WVV, het jaarverslag en het verslag van de commissarissen en behandelt de jaarrekening.

Na de goedkeuring van de jaarrekening beslist de algemene vergadering bij afzonderlijke stemming over de kwijting voor de bestuurders en commissarissen (art. 6:83, tweede lid WVV).

5.2.7 Buitengewone algemene vergadering

5.2.7.1 Wijziging statuten

Alleen de buitengewone algemene vergadering kan statuten wijzigen (art. 6:85 WVV). De nauwkeurige aanduiding van de wijziging in de oproeping is vereist. Bovendien moeten de aanwezige aandeelhouders **ten minste de helft van het totaal uitgegeven aandelen** vertegenwoordigen. Als deze laatste voorwaarde niet is vervuld, moet een tweede bijeenroeping gebeuren. Tijdens deze nieuwe vergadering kan geldig worden beslist ongeacht het deel van de uitgegeven aandelen dat is vertegenwoordigd.

Wijzigingen van de statuten zijn pas aanvaard als **drie vierde** van de uitgebrachte stemmen voor de wijziging zijn (art. 6:85, laatste lid WVV).

5.2.7.2 Wijziging voorwerp, finaliteit en waarden vennootschap

De wetgever voorziet in artikel 6:86 WVV specifieke regels voor de wijziging van het voorwerp, de finaliteit of de waarden van de vennootschap. We staan even stil bij deze regels.

Het bestuursorgaan moet de voorgestelde wijziging uitvoerig in een verslag verantwoorden. Een kopie van dit verslag wordt ter beschikking gesteld van de aandeelhouders. Ontbreekt dit verslag, dan is de beslissing nietig.

De aanwezige aandeelhouders moeten **ten minste de helft van het totaal uitgegeven aandelen** vertegenwoordigen. Als deze laatste voorwaarde niet is vervuld, moet een tweede bijeenroeping gebeuren. Tijdens deze nieuwe vergadering kan geldig worden beslist ongeacht het deel van de uitgegeven aandelen dat is vertegenwoordigd.

Wijzigingen van voorwerp, finaliteit en waarden zijn pas aanvaard als **vierde vijfde** van de uitgebrachte stemmen voor de wijziging zijn (art. 6:86, laatste lid WVV).

Er is ook nog een specifieke procedure voorzien in artikel 6:87 WVV waarbij de rechten verbonden aan soorten van aandelen kunnen gewijzigd worden.

5.2.7.3 Notaris

Een buitengewone algemene vergadering wordt gehouden voor een notaris. De notaris maakt een authentiek proces-verbaal op van deze vergadering. Wijzigingen aan de statuten moeten ook opnieuw worden gepubliceerd.

5.3 Algemene vergadering van obligatiehouders

5.3.1 Bevoegdheden

Binnen de cv kan er ook een algemene vergadering van obligatiehouders zijn. De bevoegdheden van deze algemene vergadering worden in de wet omschreven (art. 6:93 WVV).

Zo is deze algemene vergadering o.a. bevoegd om regelingen te aanvaarden om bijzondere **zekerheden** te stellen ten gunste van de **obligatiehouders** of de al gestelde zekerheden te wijzigen of op te heffen. Ook is zij bevoegd om te beslissen over de bewarende maatregelen (bv. de aanstelling van een deskundige, de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder) die in het gemeenschappelijk belang moeten worden genomen.

Als het maatschappelijk vermogen volledig is opgevraagd, is de algemene vergadering van obligatiehouders nog voor andere zaken bevoegd, o.a. om te aanvaarden dat de schuldvorderingen van de obligatiehouders worden vervangen door aandelen. Hiervoor is wel de toestemming van de aandeelhouders vereist.

5.3.2 Bijeenroeping

De algemene vergadering van de obligatiehouders kan worden bijeengeroepen door het **bestuursorgaan** en de **commissarissen**. De vergadering moet worden bijeengeroepen binnen drie weken als obligatiehouders die **één vijfde** van het bedrag van de in omloop zijnde effecten (obligaties) vertegenwoordigen, het vragen (art. 6:95 WVV).

De oproeping voor de algemene vergadering bevat de agenda van wat er zal worden besproken. Deze agenda omvat de onderwerpen die zullen worden behandeld en ook de voorstellen van besluiten die aan de vergadering zullen worden voorgelegd (art. 6:96 WVV). Concreet wordt deze oproeping gedaan via een aankondiging die ten minste vijftien dagen voor de vergadering geplaatst wordt in het **Belgisch Staatsblad** en in een **nationaal uitgegeven blad**, op papier of elektronisch.

Houders van obligaties **op naam** worden vijftien dagen voor de vergadering opgeroepen via een **mail**. Zijn alle obligaties op naam, dan volstaat een oproeping via mail.

Als de vennootschap **gedematerialiseerde** effecten heeft uitgegeven, dan gebeurt de oproeping door middel van een aankondiging ten minste vijftien dagen voor de vergadering:

- 1 in het Belgisch Staatsblad;
- 2 in een nationaal verspreid blad, op papier of elektronisch;
- 3 als de vennootschap een vennootschapswebsite heeft, via de vennootschapswebsite (art. 6:96, § 2 WVV).

De formaliteiten die moeten worden nageleefd om toegelaten te worden tot de algemene vergadering, staan vermeld in de statuten (art. 6:97 WVV).

In de statuten van de vennootschap kan de regeling voor deelname op afstand (zie eerder) ook worden uitgebreid tot de algemene vergadering van obligatiehouders (art. 6:98 WVV).

5.3.3 Verloop en stemrecht

Op elke algemene vergadering wordt een **aanwezigheidslijst** bijgehouden (art. 6:99 WVV).

Opdat de vergadering geldig kan beraadslagen, moeten de aanwezige leden **ten minste de helft van het bedrag** van de in omloop zijnde effecten vertegenwoordigen. Als hier niet is aan voldaan, is een nieuwe bijeenroeping nodig. De tweede vergadering beraadslaagt en besluit op geldige wijze ongeacht het vertegenwoordigde bedrag van de effecten in omloop (art. 6:100 WVV). De obligatiehouders kunnen in persoon of bij volmacht stemmen (art. 6:104 WVV).

Opdat een voorstel zou worden aangenomen, moet er een meerderheid zijn van **drie vierde** van het bedrag van de obligaties waarvoor aan de stemming is deelgenomen (art. 6:100 WVV).

De genomen **besluiten** worden overigens binnen vijftien dagen bekendgemaakt in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad (art. 6:100, laatste lid WVV).

Als er verschillende soorten van obligaties zijn en het besluit van de algemene vergadering een wijziging van de daaraan verbonden rechten tot gevolg heeft, moet het besluit, om geldig te zijn, voor elke soort voldoen aan de voorwaarden van aanwezigheid en van meerderheid (art. 6:101 WVV).

De houders van elke soort van obligaties kunnen overigens afzonderlijk worden bijeengeroepen in een bijzondere vergadering.

De notulen van de algemene vergaderingen worden ondertekend door de leden van het bureau en door de obligatiehouders die erom verzoeken (art. 6:102 WVV).

6 Het vermogen van de coöperatieve vennootschap

6.1 Uitgifte van nieuwe aandelen en toetreding

6.1.1 Algemene bepalingen

Bij een verhoging van het vermogen in een cv kan op nieuwe aandelen maar ingeschreven worden door personen die voldoen aan de statutaire vereisten om aandeelhouder te worden (art. 6:105 WVV).

De wetgever bepaalt dat aandeelhouders zonder statutenwijziging kunnen inschrijven op aandelen. De voorwaarden hiervoor staan in de statuten. Hetzelfde geldt voor derden die aan de statutaire vereisten voldoen om aandeelhouder te worden (art. 6:106, § 1 WVV).

De uitgegeven aandelen moeten volledig en onvoorwaardelijk geplaatst zijn (art. 6:106, § 1, laatste lid WVV). Zij moeten ook volledig volgestort zijn, tenzij de statuten anders bepalen (art. 6:109 WVV).

De vennootschap mag niet inschrijven op haar eigen aandelen, noch rechtstreeks noch via dochtervennootschappen of personen die in eigen naam optreden maar voor rekening van de vennootschap of dochtervennootschap (art. 6:107, § 1 WVV).

In principe mag het bestuursorgaan beslissen over de uitgifte van de nieuwe aandelen van een bestaande soort. De statuten kunnen bepalen dat de algemene vergadering bevoegd is. Als het bestuursorgaan uitgifte wil doen van een nieuwe soort aandelen, zal zij hiervoor een machtiging van de algemene vergadering moeten hebben (art. 6:108, § 1 WVV). Het bestuursorgaan brengt verslag uit op de gewone algemene vergadering over de uitgifte van de nieuwe aandelen gedurende het voorgaande boekjaar. Deze gegevens worden opgenomen in het jaarverslag (art. 6:108, § 2 WVV).

Het bestuursorgaan werkt het aandelenregister bij.

6.1.2 Inbreng in natura

Bij een inbreng in natura maakt de commissaris of de bedrijfsrevisor een verslag op (art. 6:110 WVV). Bij dit verslag wordt een bijzonder verslag gevoegd van het bestuursorgaan, waarin men weergeeft waarom de inbreng van belang is voor de vennootschap en eventueel waarom men afwijkt van de conclusies van de revisor. Het kan namelijk zijn dat het bestuursorgaan de bevindingen van de bedrijfsrevisor niet volgt. Als dat het geval is, moet het bestuursorgaan dit verantwoorden.

De verslagen worden neergelegd, bekendgemaakt en vermeld in de agenda van de eerstvolgende algemene vergadering of het eerstvolgende bestuursorgaan dat besluit over de uitgifte van de nieuwe aandelen (art. 6:110, § 1 WVV). Afwezigheid van de betrokken verslagen heeft nietigheid van de beslissing tot gevolg.

Voor het overige kan worden verwezen naar de procedure voor de inbreng in natura bij de oprichting van de vennootschap.

De bestuurders van de vennootschap zijn, volgens artikel 6:111 WVV, ten aanzien van de belanghebbenden **hoofdelijk** gehouden:

- 1 voor de aandelen waarvoor niet op geldige wijze zou zijn ingeschreven; zij worden van rechtswege als inschrijvers ervan beschouwd;
- 2 tot werkelijke volstorting van de aandelen waarvoor zij als inschrijvers worden beschouwd;
- 3 tot volstorting van de aandelen waarop is ingeschreven in strijd met de voorwaarden vastgelegd in de statuten.

6.2 Verlies van het toereikend aanvangsvermogen: de alarmbelprocedure

De wetgever heeft ook bij de cv voor bepaalde situaties een **alarmbelprocedure** ingevoerd. Deze regeling is terug te vinden in artikel 6:119 WVV en wordt hier kort toegelicht.

Als het nettoactief negatief dreigt te worden of is geworden of als vaststaat dat de vennootschap volgens redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen niet meer in staat zal zijn om gedurende de twaalf volgende maanden haar opeisbare schulden te voldoen, moet de **algemene vergadering** bijeenkomen binnen een termijn van twee maanden na de datum waarop deze toestand werd vastgesteld (art. 6:119 WVV). De termijn van twee maanden kan in de statuten worden verstrengd.

Het bestuursorgaan zet in een bijzonder verslag uiteen welke maatregelen het voorstelt om de continuïteit van de vennootschap te vrijwaren. Dit verslag is niet nodig als het bestuursorgaan de ontbinding van de vennootschap voorstelt. Tijdens deze vergadering moet de algemene vergadering besluiten over de ontbinding van de vennootschap of over de in de agenda aangekondigde maatregelen om de continuïteit van de vennootschap te vrijwaren. De algemene vergadering zal volgens de regels die voor een statutenwijziging zijn gesteld, beraadslagen en besluiten over de ontbinding van de vennootschap en eventueel over andere in de agenda aangekondigde maatregelen.

Is de algemene vergadering niet overeenkomstig dit artikel bijeengeroepen, dan wordt de schade die een derde lijdt, tenzij tegenbewijs wordt geleverd, geacht voort te vloeien uit het ontbreken van de bijeenroeping (art. 6:119, § 3 WVV).

Het ontbreken van het verslag heeft de **nietigheid** van de beslissing van de algemene vergadering tot gevolg (art. 6:119, § 1, laatste lid WVV).

6.3 Instandhouding van het vermogen van de vennootschap

6.3.1 Uitkeringen aan aandeelhouders en tantièmes

De algemene vergadering beslist over de bestemming van de winst en stelt de uitkeringen vast. De statuten kunnen deze bevoegdheid delegeren aan het bestuursorgaan. Het bestuursorgaan kan, zolang de jaarrekening van dat boekjaar nog niet is goedgekeurd, overgaan tot uitkeringen uit de winst van het lopende boekjaar of uit de winst van het voorgaande boekjaar (art. 6:114 WVV).

Vooraleer de uitkering kan plaatsvinden, moet een dubbele test worden gedaan: de netto-actiefest/balanstest en de liquiditeitstest.

6.3.1.1 De balanstest

Deze uitkeringen mogen niet tot gevolg hebben dat het netto-actief van de vennootschap negatief is of zou worden (art. 6:115 WVV). Artikel 6:115 WVV bepaalt wat verstaan moet worden onder netto-actief. Dit is het totaalbedrag van de activa, verminderd met de voorzieningen en schulden en de nog niet afgeschreven bedragen voor de oprichtings- en uitbreidingskosten en de kosten voor onderzoek en ontwikkeling. Voor een uitgewerkt voorbeeld verwijzen we naar het hoofdstuk 'De besloten vennootschap (bv)'.

6.3.1.2 De liquiditeitstest

Het besluit tot uitkering kan maar plaatsvinden nadat het bestuursorgaan heeft vastgesteld dat de vennootschap, volgens de *redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen*, na de uitkering in staat zal blijven haar opeisbare schulden te voldoen over een periode van twaalf maanden te rekenen van de datum van de uitkering. Het besluit van het bestuursorgaan wordt opgenomen in een verslag dat niet wordt neergelegd. Als een commissaris aanwezig is, controleert deze de boekhoudkundige en financiële gegevens in dit verslag (art. 6:116 WVV). Miskenning van voorgaande kan aanleiding geven tot hoofdelijke aansprakelijkheid van de leden van het bestuursorgaan ten aanzien van derden en de vennootschap voor de schade die eruit voortvloeit. Elke uitkering, in strijd met de artikelen 6:115 en 6:116 WVV, kan de vennootschap terugvorderen van de aandeelhouders, ongeacht hun goede of kwade trouw (art. 6:117 WVV).

6.3.2 Financiering door de vennootschap van de verkrijging van haar effecten door derden

Het voorschieten van middelen, toestaan van leningen of stellen van zekerheden door een cv met het oog op de verkrijging van haar aandelen door derden, moet voldoen aan de volgende voorwaarden, opgesomd in artikel 6:118 WVV:

- de verrichting is toegelaten door een voorafgaand besluit van de algemene vergadering, genomen met inachtneming van de normale regels voor een statutenwijziging inzake quorum en meerderheid;
- de verrichtingen gebeuren onder de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan. Het bestuursorgaan stelt trouwens een verslag op waarin o.a. de redenen voor de verrichting, het belang dat de vennootschap heeft bij het aangaan van zo'n verrichting en de voorwaarden waartegen de verrichting wordt aangegaan, worden opgenomen. Dit verslag wordt vermeld in de agenda van de algemene vergadering. Ontbreken van het verslag leidt tot nietigheid van de beslissing van de algemene vergadering;

- het voor de verrichting uitgetrokken bedrag moet voor uitkering vatbaar zijn. De vennootschap neemt aan de passiefzijde van haar balans een niet voor uitkering beschikbare reserve op, ten bedrage van de totale financiële bijstand.

7 De aansprakelijkheid

De regeling in de cv voorziet twee bijzondere aansprakelijkheidsgronden voor de bestuurders.

De leden van het bestuursorgaan zijn ten aanzien van belanghebbenden hoofdelijk aansprakelijk voor de schade die het onmiddellijke en rechtstreekse gevolg is van het ontbreken of de onjuistheid van de vermeldingen opgesomd in artikel 6:110 WVV noodzakelijk voor een inbreng in natura. Hetzelfde geldt als er sprake is van kennelijke overwaardering van inbrengen in natura (art. 6:112 WVV).

Zij die een verbintenis voor derden hebben aangegaan, zijn persoonlijk verbonden als de naam van de lastgevers niet is aangegeven in de akte of als de lastgeving niet als geldig wordt erkend. De leden van het bestuursorgaan zijn hoofdelijk gehouden tot nakoming van die verbintenissen (art. 6:113 WVV).

8 Uitsluiting ten laste van het vennootschapsvermogen

De geschillenregeling, voorzien in Deel 2 'Bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen', Titel 7 'Geschillenregeling', artikel 2:60 t.e.m. 2:69 WVV is niet van toepassing op de cv.

Iedere aandeelhouder kan om een **wettige reden** of om een andere in de statuten vermelde oorzaak worden uitgesloten. De algemene vergadering spreekt de **uitsluiting** uit, tenzij de statuten die bevoegdheid aan een ander orgaan overdragen. Het gemotiveerde voorstel tot uitsluiting wordt via mail aan de betrokken aandeelhouder overgemaakt. Als de betrokken aandeelhouder gekozen heeft voor communicatie per post, dan wordt het voorstel via aangetekend schrijven overgemaakt (art. 6:123, § 1 WVV).

De aandeelhouder van wie men de uitsluiting vraagt, mag zijn opmerkingen schriftelijk kenbaar maken aan het orgaan dat de uitsluiting moet uitspreken. Dat moet gebeuren binnen één maand nadat een aangetekende brief/mail is verstuurd waarin het gemotiveerde voorstel tot uitsluiting is opgenomen (art. 6:123, § 1, derde lid WVV).

Als hij daarom verzoekt in het geschrift dat zijn opmerkingen bevat, moet de aandeelhouder worden gehoord.

Elk besluit tot uitsluiting moet worden gemotiveerd (art. 6:123, § 1, laatste lid WVV).

Het gemotiveerd besluit tot uitsluiting wordt binnen vijftien dagen per aangetekende brief aan de uitgesloten aandeelhouder toegezonden. Dit kan ook via mail gebeuren.

De uitsluiting wordt overgeschreven in het aandelenregister.

De uitgesloten aandeelhouder heeft recht op de uitkering van de waarde van zijn scheidingsaandeel. Hij kan de vereffening van de vennootschap niet vorderen (art. 6:123, § 3 WVV).

9 Duur, ontbinding en nietigheid

We verwijzen hier naar het hoofdstuk ‘De ontbinding en vereffening van de vennootschappen en verenigingen’ voor een uitvoerige bespreking van de ontbinding.

Volgens artikel 6:125 WVV gelden de volgende regels. Ook hiervan kunnen de statuten afwijken:

- 1 de coöperatieve vennootschap is voor onbepaalde duur aangegaan;
- 2 is de duur bepaald, dan kan voor verlenging tot een bepaalde duur of voor onbepaalde tijd worden besloten door de algemene vergadering volgens de regels die gelden voor een statutenwijziging;
- 3 de ontbinding van de coöperatieve vennootschap, aangegaan voor een bepaalde of onbepaalde duur, kan in rechte worden gevorderd om wettige redenen. Daarbuiten kan de vennootschap maar worden ontbonden door een besluit van de algemene vergadering volgens de regels m.b.t. de statutenwijziging.

Als een cv in de loop van haar bestaan minder dan drie aandeelhouders telt, kan elke belanghebbende haar ontbinding vorderen voor de ondernemingsrechtbank van de zetel van de vennootschap. De rechtbank kan een regularisatietermijn toestaan (art. 6:126 WVV).

Een cv die niet meer beantwoordt aan de coöperatieve finaliteit en de waarden van de coöperatieve vennootschap, zoals bepaald in art. 6:1 WVV, kan worden ontbonden door de ondernemingsrechtbank. De ondernemingsrechtbank kan ook een regularisatietermijn toestaan. Het verzoek hiertoe kan uitgaan van een aandeelhouder, een belanghebbende derde of van het openbaar ministerie (art. 6:127 WVV).

Volgens artikel 6:14 WVV kan een cv alleen in de volgende gevallen nietig worden verklaard:

- 1 als de oprichtingsakte niet werd opgemaakt in de vereiste vorm;
- 2 als in de oprichtingsakte geen gegevens voorkomen over de naam, het voorwerp van de vennootschap en de inbrengen;
- 3 als het voorwerp van de vennootschap ongeoorloofd is of in strijd met de openbare orde;
- 4 als er minder dan drie geldig verbonden oprichters zijn.

De oprichters zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de schade die het onmiddellijk en rechtstreeks gevolg is van bovenstaande nietigheid (art. 6:17 WVV).

Daarnaast wordt elk leeuwenbeding waarbij aan een of meer aandeelhouders elke deelname in de winst wordt ontzegd, voor niet geschreven gehouden (art. 6:15 WVV).



10 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Wat bedoelt de wetgever precies met de coöperatieve finaliteit als essentieel bestanddeel van de coöperatieve vennootschap? Geef een concreet voorbeeld.
- 2 Wanneer kan, conform het WVV en als er niets anders is voorzien in de statuten, een vennoot uittreden uit een cv?
- 3 Bespreek de procedure die moet worden gevolgd bij de gedwongen uitsluiting van een vennoot uit de cv.

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stellingen zijn **fout**? In een cv:
 - a moet een aandeelhouder, behoudens afwijkende statuten, altijd uittreden met al zijn aandelen;
 - b kan geen inbreng in natura gebeuren;
 - c kunnen aandelen worden toegelaten tot de gereguleerde markt;
 - d zijn er naast de oprichters geen inschrijvers mogelijk.

- 2 Welke stelling is **fout**? In een cv die zuivelbedrijven zou verenigen:
 - a kunnen de statuten voorzien dat men alleen kan toetreden als het bedrijf het ondersteunen van de internationaal erkende coöperatieve principes onderkent;
 - b kunnen de statuten voorzien dat een vennoot wordt uitgesloten als het bedrijf voorgaande principes niet naleeft;
 - c kunnen de statuten voorzien dat het bedrijf alleen kan toetreden als het bedrijf al vijf jaar bestaat;
 - d kan de uitgesloten vennoot de vereffening van de vennootschap vorderen.

- 3 Welke stelling is **juist**? In een cv:
 - a kan alleen worden besloten tot winstuitkering nadat het bestuursorgaan heeft vastgesteld dat, volgens de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen, de cv na de uitkering in staat zal blijven haar opeisbare schulden te voldoen voor minstens zes maanden;
 - b kunnen geen obligaties worden uitgegeven;
 - c kan een oprichter maar uittreden met ingang van het derde boekjaar na oprichting;
 - d is conform de wet het scheidingsaandeel van de uittredende vennoot gelijk aan de werkelijke waarde van de vennootschap in verhouding tot zijn aandeel in de vennootschap.

- 4 Volgens de regels van het WVV:
 - a kan een vennoot in een cv uittreden vanaf het tweede boekjaar na de oprichting;
 - b kan een vennoot in een cv uittreden gedurende de eerste negen maanden van het boekjaar;
 - c heeft de uittredende vennoot recht op een scheidingsaandeel dat het bedrag van de netto-actiefwaarde van de aandelen in principe niet mag overschrijden;
 - d heeft de uittredende vennoot recht op een scheidingsaandeel gebaseerd op de werkelijke waarde van de cv.

- 5 In een cv, waarin in de statuten geen bijzondere regels zijn opgenomen met betrekking tot de uitsluiting en uittreding:
 - a kan een vennoot worden uitgesloten door de raad van bestuur;
 - b moet het besluit tot uitsluiting niet worden gemotiveerd door het bevoegde orgaan;
 - c geldt dezelfde regeling in verband met uitsluiting en uittreding zoals in de nv;
 - d kan de vennoot, van wie de uitsluiting wordt gevraagd, steeds verzoeken om gehoord te worden.

Hoofdstuk 4

Naamloze vennootschap (nv)

1 Begrip en kenmerken

De naamloze vennootschap is volgens de wettelijke definitie ‘een vennootschap met een kapitaal en waarin de aandeelhouders slechts hun inbreng verbinden’ (art. 7:1 WVV). De nv wordt behandeld in **Boek 7** van het WVV.

VOORBEELD

Zo kan een nv ‘X’ worden opgericht met een kapitaal van 125 000,00 EUR, verdeeld in 100 aandelen van 1 250,00 EUR in handen van een of meer aandeelhouders.

Het gaat om de vennootschapsvorm die bedoeld is voor de grote vennootschappen met een ruim aandeelhouderschap.

De voornaamste kenmerken van de nv zijn de volgende:

- de nv is de kapitaalvennootschap bij uitstek, d.w.z. dat het door de aandeelhouders ingebrachte kapitaal primeert op de persoonlijke kwaliteiten en vaardigheden van de aandeelhouders. Het vereiste van een kapitaal onderscheidt de nv overigens van de bv, waar enkel een toereikend aanvangsvermogen (en geen kapitaal) dient te zijn;
- de door de nv uitgegeven aandelen zijn in de regel vrij overdraagbaar, d.w.z. de aandeelhouder kan zijn aandelen naar goeddunken vrij verkopen, wegschenken, ruilen ... zonder aan beperkingen onderhevig te zijn.

Voor genoteerde vennootschappen gelden (net als bij een bv) op een aantal punten specifieke voorschriften. Het zou ons echter te ver leiden hierop systematisch dieper in te gaan.

2 Oprichting

2.1 Bedrag van het kapitaal

Het kapitaal van een nv mag niet minder bedragen dan 61 500 euro (art. 7:2 WVV). Voor de oprichting van een nv volstaat één oprichter.

Net als bij een bv en een cv moeten de oprichters voor de oprichting van de vennootschap een financieel plan overhandigen aan de notaris. Hierin moeten zij het bedrag van het kapitaal van de op te richten vennootschap verantwoorden in het licht van de voorgenomen bedrijvigheid over een periode van ten minste twee jaar. Dit stuk wordt door de notaris bewaard. De wet bepaalt de minimuminhoud van het financieel plan (art. 7:3 § 2 WVV). De inhoud van het financieel plan is dezelfde als deze bij een bv. We kunnen dan ook volstaan met te verwijzen naar de bespreking van het financieel plan van de bv (zie het hoofdstuk ‘De besloten vennootschap (bv)’).

Ook hier kunnen de oprichters aansprakelijk gesteld worden in geval van faillissement uitgesproken binnen drie jaar na de verkrijging van de rechtspersoonlijkheid, als het kapitaal bij de oprichting kennelijk ontoereikend was voor de normale uitoefening van de voorgenomen bedrijvigheid over ten minste twee jaar.

2.2 Plaatsing van het kapitaal

2.2.1 Volledige plaatsing

Het kapitaal van de naamloze vennootschap moet volledig en onvoorwaardelijk zijn geplaatst. Deze regel is van dwingend recht. In de statuten van de vennootschap kan er niet van worden afgeweken (art. 7:4 WVV).

De vennootschap mag in principe niet inschrijven op haar eigen aandelen: noch rechtstreeks, noch door een dochtervennootschap, noch door een persoon die handelt in eigen naam maar voor rekening van de vennootschap of de dochtervennootschap. Een uitzondering bestaat bv. voor professionele effectenhandelaars of kredietinstellingen.

2.2.2 Inbreng in geld en natura

In een nv zijn inbrengen in geld en inbrengen in natura mogelijk. Wat niet kan, zijn inbrengen van nog te presteren arbeid of van nijverheid (art. 7:6 WVV). Dit laatste is wel mogelijk in een bv (zie eerder).

In geval van een *inbreng in geld* moeten de gelden, net als bij een bv, voor de oprichting van de vennootschap gedeponereerd worden op een bijzondere rekening op naam van de vennootschap in oprichting. Deze rekening wordt geopend bij een financiële instelling. De notaris mag de oprichtingsakte alleen verlijden nadat hij een bewijs van deponering (een zogenaamd bankattest) heeft ontvangen (art. 7:12 WVV).

Gebeurt de *inbreng in natura* (bv. de inbreng van een machine, handelsfonds, merk of voertuig), dan moeten de oprichters een verslag opmaken waarin ze aangeven waarom de inbreng van belang is voor de vennootschap. Bovendien bevat dat verslag een beschrijving van elke inbreng in natura en geeft het daarvan een gemotiveerde waardering. Het verslag geeft ook aan welke vergoeding als tegenprestatie voor de inbreng wordt verstrekt.

De oprichters delen dit verslag vervolgens in ontwerp mee aan een bedrijfsrevisor naar keuze. De bedrijfsrevisor maakt op zijn beurt een verslag op waarin hij de door de oprichters gegeven beschrijving van elke inbreng in natura, de toegepaste waardering en de daartoe aangewende waarderingmethodes onderzoekt. Het verslag van de revisor moet aangeven of de waarden waartoe deze methodes leiden, ten minste overeenkomen met de aandelen (en de waarde daarvan) die aan de inbrenger worden toegekend.

De oprichters zijn niet gebonden door de bevindingen van de revisor. Als ze deze niet volgen, moeten ze in hun verslag uiteenzetten waarom ze afwijken van de conclusie van de revisor. Beide verslagen worden ingediend bij de griffie van de ondernemingsrechtbank (art. 7:7 WVV) om ze openbaar te maken.

De voorgaande regels moeten niet worden toegepast als er effecten worden ingebracht die genoteerd zijn, bv. aandelen die beursgenoteerd zijn. De 'waarde' van die effecten blijkt dan immers uit de

notering. Werden de vermogensbestanddelen die ingebracht worden in een nabij verleden al eens gewaardeerd door een revisor, dan moet dat onder bepaalde voorwaarden ook niet opnieuw gebeuren.

2.2.3 Quasi-inbreng

Het WVV geeft ook spelregels aan die bij een zogenaamde quasi-inbreng moeten worden gevolgd (art. 7:8 WVV).

Er is sprake van een quasi-inbreng als een vennootschap binnen twee jaar na haar oprichting een vermogensbestanddeel wil aankopen dat toebehoort aan een oprichter, een bestuurder, een aandeelhouder of een lid van de directieraad of een raad van toezicht, en dit tegen een vergoeding van ten minste één tiende van het geplaatste kapitaal.

VOORBEELD

Denk hierbij aan het geval waarin een oprichter of aandeelhouder van een nv eigenaar is van een bedrijfsgebouw dat binnen twee jaar na de oprichting wordt aangekocht door de vennootschap.

Meer bepaald moet de commissaris of, als er geen commissaris is, een door het bestuursorgaan aangewezen bedrijfsrevisor dan een verslag opmaken. Dit verslag vermeldt de naam van de eigenaar van het goed dat de vennootschap van plan is te verkrijgen, de beschrijving van dit goed, de vergoeding die als tegenprestatie voor de verkrijging wordt betaald en de toegepaste methodes van waardering. Het verslag moet aangeven of de waarden waartoe deze methodes leiden, ten minste gelijk zijn aan de tegenprestatie verstrekte vergoeding.

Ook het bestuursorgaan moet een verslag opmaken. Daarin staat waarom de overwogen verkrijging van belang is voor de vennootschap en eventueel ook waarom het bestuursorgaan afwijkt van de conclusies van de commissaris of de revisor. Ook deze verslagen worden neergelegd en bekendgemaakt.

De algemene vergadering moet deze verkrijging vervolgens wel goedkeuren.

Ook hier zijn er weer enkele uitzonderingen. Zo moeten de wettelijke spelregels bv. niet worden gevolgd als de goederen worden gekocht op een gerechtelijke verkoop.

2.3 Storting van het kapitaal

In een nv moet het kapitaal bij de oprichting volgestort zijn ten belope van minimaal 61 500 euro. Bovendien moet op ieder aandeel dat overeenstemt met een inbreng in geld en op ieder aandeel dat geheel of ten dele overeenstemt met een inbreng in natura, een vierde worden volgestort (art. 7:11 WVV).

VOORBEELD

Binnen een nv is er een oprichtingskapitaal van 120 000 euro. Het gaat allemaal om inbrengen in geld. In dat geval moet er minstens een vierde volgestort zijn, met een absoluut minimum van 61 500 euro. Een vierde van 120 000 euro is 30 000 euro. Dit ligt onder het absolute minimum van 61 500 euro. Dit betekent dan ook dat er in dit concrete geval minstens 61 500 euro zal moeten zijn volgestort.

De aandelen die volledig of deels inbrengen in natura vertegenwoordigen, moeten zijn volgestort binnen een termijn van vijf jaar na de oprichting van de vennootschap.

2.4 Oprichtingsformaliteiten

De nv moet worden opgericht voor een notaris en dit via een notariële akte. Deze akte bevat een aantal verplichte vermeldingen. Die zijn terug te vinden in art. 7:14 WVV.

VOORBEELD

Zo moeten onder andere volgende zaken in de oprichtingsakte staan:

- de regels (voor zover deze niet uit de wet voortvloeien) die het aantal en de wijze van benoeming bepalen van de leden van de organen belast met het bestuur en, in voorkomend geval, het dagelijks bestuur, de vertegenwoordiging tegenover derden, evenals de verdeling van de bevoegdheden tussen die organen;
- het aantal en de nominale waarde van de aandelen of, als ze zijn uitgegeven zonder vermelding van nominale waarde, hun aantal alleen.

Bij de oprichting moeten alle aandeelhouders aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Niet alle aandeelhouders moeten daarbij als oprichter optreden. Men kan ook een 'gewone inschrijver' (en dus geen oprichter) zijn. Hiervoor is wel vereist dat de oprichtingsakte een of meer aandeelhouders die samen minstens een derde van het kapitaal bezitten, als oprichters aanwijst. Bovendien moet zo'n 'gewone inschrijver' zich beperken tot een inschrijving op aandelen in geld (art. 7:13 WVV). Als men een gewoon inschrijver en geen oprichter is, kan men later niet aansprakelijk worden gesteld in het kader van de oprichtersaansprakelijkheid.

Bij de regels die gelden voor alle vennootschappen hebben we al aangegeven dat de oprichting van een nv ook openbaar moet worden gemaakt (art. 2:8 § 2 WVV).

Ook een nv kan online worden opgericht (zie ter zake wat al bij de bv werd aangegeven).

2.5 Nietigheid

Een nv kan soms nietig worden verklaard (art. 7:15 WVV).

De gevallen waarin dit kan, zijn in grote lijnen dezelfde als bij een bv.

VOORBEELD

Zo kan een nv nietig worden verklaard als het voorwerp van de vennootschap ongeoorloofd is of strijdig met de openbare orde.

Een nv kan daarnaast ook nietig worden verklaard als er in de oprichtingsakte geen gegevens voorkomen over het bedrag van het geplaatste kapitaal.

Ook hier worden bepalingen die aan een van de aandeelhouders de gehele winst toekennen, of aan een of meer aandeelhouders enige deelname in de winst ontzeggen, voor niet geschreven gehouden.

2.6 Garantie en aansprakelijkheid

Op een oprichter van een nv rust een aansprakelijkheid voor allerhande zaken (art. 7:17 e.v. WVV).

Zo kunnen de oprichters om te beginnen aansprakelijk worden gesteld voor de verbintenissen van de vennootschap, naar een verhouding die de rechter vaststelt, in geval van faillissement uitgesproken

binnen drie jaar na de verkrijging van de rechtspersoonlijkheid, als het kapitaal bij de oprichting kennelijk ontoereikend was voor de normale uitoefening van de voorgenomen bedrijvigheid gedurende ten minste twee jaar.

Bovendien zijn de oprichters bv. hoofdelijk gehouden voor het volle gedeelte van het kapitaal waarvoor niet op geldige wijze is ingeschreven, net zoals voor het eventuele verschil tussen het minimumkapitaal en het bedrag van de inschrijvingen. Zij staan ook in voor de werkelijke storting van het bedrag van 61 500 euro als dat niet correct gebeurde.

Bovendien zijn de oprichters tegenover de belanghebbenden bv. hoofdelijk aansprakelijk voor de schade die het onmiddellijke en rechtstreekse gevolg is van de nietigheid van de vennootschap of van de kennelijke overwaarding van inbrengen in natura.

3 Effecten en hun overdracht en overgang

3.1 Algemeen

Een naamloze vennootschap kan, net als een bv, alle effecten uitgeven die niet door of krachtens de wet zijn verboden.

De effecten die een nv uitgeeft, zijn op naam of gedematerialiseerd (art. 7:22 WVV). Effecten aan toonder zijn dus niet toegelaten. Een uitzondering bestaat voor obligaties die in het buitenland uitgegeven worden en die beheerst worden door het buitenlands recht. Die kunnen wel aan toonder zijn. De eigenaars van gedematerialiseerde effecten kunnen te allen tijde vragen dat deze op hun kosten worden omgezet in effecten op naam.

Net als bij een bv kan een naamloze vennootschap, als verscheidene personen zakelijke rechten hebben op eenzelfde aandeel, de uitoefening van het stemrecht schorsen en oefent een vruchtgebruiker in principe de rechten verbonden aan een effect uit.

3.2 De vorm van effecten

Zoals al werd aangegeven zijn binnen een nv (een uitzondering niet te na gesproken) de effecten op naam of gedematerialiseerd.

3.2.1 Effecten op naam

Net als in een bv wordt op de zetel van de vennootschap een register gehouden voor elke categorie van effecten op naam die de vennootschap heeft uitgegeven (bv. een aandelenregister en register van obligatiehouders). De wet geeft aan hoe deze registers er moeten uitzien.

De inschrijving in het register als houder van een effect heeft een groot belang. Wie in een register van effecten op naam staat ingeschreven als houder van een effect wordt namelijk, tot het bewijs van het tegendeel, vermoed houder te zijn van de effecten waarvoor hij is ingeschreven.

Het bestuursorgaan levert, op verzoek van degene die als effectenhouder is ingeschreven, een uittreksel uit het register af in de vorm van een certificaat.

3.2.2 Gedematerialiseerde effecten

Zoals we bij de bespreking van de bv aangaven (zie het hoofdstuk 'De besloten vennootschap (bv)'), worden gedematerialiseerde effecten vertegenwoordigd door een boeking op rekening, op naam van de eigenaar of de houder, bij een centrale effectenbewaarinstelling of bij een erkende rekeninghouder.

Ook hier geeft de wet allerlei spelregels aan over hoe gedematerialiseerde effecten in pand kunnen worden gegeven, hoe de betaling van dividenden en intresten verloopt enz. Het zou ons echter te verleiden om hier in het kader van deze uitgave dieper op in te gaan.

3.3 De verschillende soorten effecten

3.3.1 Aandelen

3.3.1.1 Algemeen

Het kapitaal van een nv is verdeeld in een of meer aandelen, met of zonder vermelding van waarde. Deze aandelen hebben al dan niet stemrecht. De aandelen zijn ook vrij overdraagbaar (zie ook verder (art. 7:45 WVV).

Het WVV geeft aan dat de nv minstens één aandeel moet uitgeven en dat minstens één aandeel stemrecht moet hebben (art. 7:46 WVV).

De aandelen zijn verder alleszins op naam tot zij volgestort zijn.

Tenzij de statuten anders bepalen, geeft elk aandeel recht op een deel in de winst en in het vereffeningssaldo evenredig met het deel dat dit aandeel in het kapitaal vertegenwoordigt.

De aandelen kunnen worden gesplitst in onderaandelen.

Als de aandelen een gelijke kapitaalvertegenwoordigende waarde hebben, geven zij in principe elk recht op één stem. Hebben niet alle aandelen dezelfde kapitaalvertegenwoordigende waarde, dan heeft hun houder recht op een aantal stemmen gelijk aan het aantal keer dat het aandeel dat het laagste bedrag vertegenwoordigt, is begrepen in de totale kapitaalvertegenwoordigende waarde van zijn aandelen (art. 7:51 WVV). In niet genoteerde vennootschappen kunnen de statuten van deze regel afwijken. Bovendien wordt zolang de behoorlijk opgevraagde en opeisbare stortingen niet zijn gebeurd, de uitoefening van het stemrecht verbonden aan de betrokken aandelen geschorst (art. 7:54 WVV).

In genoteerde vennootschappen kunnen de statuten onder bepaalde voorwaarden wel een dubbel stemrecht verlenen aan de volgestorte aandelen die ten minste twee jaar ononderbroken op naam van dezelfde aandeelhouder in het register van de aandelen op naam zijn ingeschreven.

De statuten kunnen ook het aantal stemmen beperken waarover iedere aandeelhouder in de vergaderingen beschikt, op voorwaarde dat die beperking verplicht van toepassing is op iedere aandeelhouder, zonder onderscheid van het effect waarmee hij aan de stemming deelneemt.

Overeenkomsten kunnen de uitoefening van het stemrecht regelen. Deze overeenkomsten moeten in de tijd beperkt zijn en mogen niet strijdig zijn met het belang van de vennootschap (art. 7:56 WVV). De wet zegt dan ook dat een aantal overeenkomsten nietig zijn.

VOORBEELD

Nietige overeenkomsten zijn:

- overeenkomsten die strijdig zijn met de bepalingen van het WVV;
- overeenkomsten waarbij een aandeelhouder zich ertoe verbindt te stemmen overeenkomstig de richtlijnen van de vennootschap, van een dochtervennootschap of van een van de organen van die vennootschappen;
- overeenkomsten waarbij een aandeelhouder of een andere effectenhouder zich tegenover diezelfde vennootschappen of diezelfde organen verbindt om de voorstellen van de organen van de vennootschap goed te keuren.

Stemmen die tijdens een algemene vergadering worden uitgebracht op grond van overeenkomsten die nietig zijn, zijn nietig. Die stemmen brengen de nietigheid mee van de genomen besluiten, tenzij zij geen enkele invloed hebben gehad op de geldigheid van de gehouden stemming.

3.3.1.2 Aandelen zonder stemrecht

Aandelen zonder stemrecht geven in een beperkt aantal gevallen toch recht op één stem per aandeel.

VOORBEELD

Zo geven aandelen zonder stemrecht toch recht op een stem bij omzetting van de vennootschap, bij grensoverschrijdende fusie waarbij de vennootschap wordt ontbonden, als de algemene vergadering stemt over de uitgifte van nieuwe soorten van aandelen of van winstbewijzen enz. (art. 7:57 WVV).

3.3.2 Winstbewijzen

Winstbewijzen vertegenwoordigen het kapitaal niet (art. 7:58 WVV). Ze worden door de vennootschap uitgegeven als tegenprestatie voor iets anders dan een inbreng. Veelal worden ze toegekend aan personen die aan de vennootschap bepaalde diensten hebben bewezen of die voor de vennootschap bepaalde arbeid hebben verricht.

VOORBEELD

- Winstbewijzen die aan bepaalde oprichters – naast hun kapitaalaandelen – toegekend worden omwille van hun demarches bij de oprichting van de nv.
- Winstbewijzen toebedeeld aan het (kader)personeel van grotere vennootschappen als supplementaire vergoeding voor hun arbeid.

De statuten bepalen welke rechten er exact verbonden zijn aan de winstbewijzen, bv. of en zo ja in hoever er stemrecht wordt toegekend aan de houders van winstbewijzen.

Het aantal stemmen dat aan winstbewijzen kan worden toegekend is wel beperkt. Het mag meer bepaald maar gaan om maximaal de helft van het aantal stemmen dat is toegekend aan de gezamenlijke aandelen (art. 7:59 WVV). Bovendien kunnen de winstbewijzen bij de stemming niet worden aangerekend voor meer dan twee derde van het aantal stemmen uitgebracht door de aandelen.

3.3.3 Certificaten

Net als bij een bv kunnen er ook bij een naamloze vennootschap certificaten worden uitgegeven. Deze kunnen betrekking hebben op aandelen, winstbewijzen, converteerbare obligaties of inschrijvingsrechten.

Deze certificaten kunnen meer bepaald worden uitgegeven door een rechtspersoon die eigenaar blijft van de effecten waarop de certificaten betrekking hebben en zich ertoe verbindt de opbrengst van of de inkomsten uit die effecten voor te behouden aan de houder van de certificaten.

Het kan hierbij gaan om certificaten op naam of om gedematerialiseerde certificaten.

De emittent van de certificaten oefent alle rechten uit die verbonden zijn aan de aandelen waarop zij betrekking hebben (bv. het stemrecht).

3.3.4 Obligaties

Net als een bv kan ook een nv obligaties uitgeven. Deze obligaties kunnen worden uitgegeven voor een bepaalde termijn of eeuwigdurend (art. 7:62 WVV).

De uitgiftevoorwaarden van de obligatielening of de algemene vergadering van obligatiehouders kunnen een of meer vertegenwoordigers aanstellen van de obligatiehouders die deel uitmaken van dezelfde uitgifte of van hetzelfde uitgifteprogramma. Deze vertegenwoordigers kunnen alle obligatiehouders van deze uitgifte of van dit uitgifteprogramma verbinden tegenover derden.

VOORBEELD

De vertegenwoordigers kunnen onder meer de obligatiehouders vertegenwoordigen in insolventieprocedures, bij beslag enz.

De regels inzake obligaties met premie en hypothecaire obligaties werden afgeschaft.

Wel blijft de mogelijkheid bestaan om converteerbare obligaties uit te geven, net als in de bv overigens. In dat geval is de obligatie converteerbaar in aandelen van de nv. Het conversierecht kan dan toekomen aan de obligatiehouder of aan de vennootschap, of kan automatisch (al dan niet onder bepaalde voorwaarden) plaatsvinden. Om te weten wat de concrete regeling is, dienen de uitgiftevoorwaarden te worden bekeken.

De converteerbare obligaties moeten volledig zijn volgestort.

3.3.5 Inschrijvingsrechten

Naamloze vennootschappen kunnen ook inschrijvingsrechten uitgeven die al dan niet aan een ander effect zijn verbonden (art. 7:67 WVV). Hierbij wordt het recht gegeven om in te schrijven op nieuwe aandelen van een vennootschap onder de voorwaarden die voor de uitgifte van deze aandelen worden vastgelegd.

De periode waarbinnen de inschrijvingsrechten kunnen worden uitgeoefend, mag in principe niet langer zijn dan tien jaar te rekenen vanaf hun uitgifte (art. 7:68 WVV). In de uitgiftevoorwaarden wordt bepaald op welke data de inschrijving op aandelen, in geval van uitoefening van het inschrijvingsrecht, zal plaatshebben en binnen welke termijnen de houders van dat recht hun besluit moeten meedelen.

Als de uitgifte van inschrijvingsrechten in hoofdzaak is bestemd voor een of meer bepaalde personen andere dan de leden van het personeel, dan mag het inschrijvingsrecht de duur van vijf jaar vanaf zijn uitgifte niet te boven gaan. Dit geldt niet als alle aandeelhouders afstand hebben gedaan van hun voorkeurrecht.

Als de vennootschap besluit obligatieleningen vervroegd terug te betalen, kunnen de houders van obligaties met een daaraan verbonden inschrijvingsrecht hun inschrijvingsrecht uitoefenen gedurende ten minste een maand vóór de datum van de terugbetaling.

3.4 Overdracht en overgang van effecten

3.4.1 Algemeen

Net als in een bv gebeurt de overdracht van aandelen in een nv volgens de regels van het gemeen recht (verbintenissenrecht, regels rond koop-verkoop, ...). Deze regels worden uiteengezet in de handboeken *Praktisch burgerlijk recht* en *Praktisch burgerlijk recht uitgediept*. De koop-verkoop wordt uitvoering behandeld in de uitgave *Praktisch recht bijzondere overeenkomsten*.

Er zal dus bij een overdracht veelal een overeenkomst moeten zijn die voldoet aan de voorschriften van het contracten- en verbintenissenrecht. Zoals eerder al werd aangegeven is de opmaak van zo'n overeenkomst maatwerk waarvoor best een beroep wordt gedaan op een specialist.

Als er sprake is van effecten op naam, moet de overdracht geformaliseerd worden in het register van de betrokken effecten (art. 7:73 en 7:74 WVV). Als er sprake is van de overdracht of overgang van een gedematerialiseerd effect, dan kan deze overdracht aan de vennootschap en aan derden alleen worden tegengeworpen door boeking van de ene op de andere effectenrekening.

In het geval van overdracht van een niet volgestort aandeel, zijn de overdrager en overnemer – net als in een bv – tegenover de vennootschap en tegenover derden hoofdelijk gehouden tot volstorting en heeft de verkoper een regres op de koper.

3.4.2 Vrije overdraagbaarheid – mogelijke beperkingen

De effecten binnen een nv zijn in principe volledig vrij overdraagbaar. Niettemin kunnen de statuten, de uitgiftevoorwaarden van effecten of overeenkomsten die bv. tussen aandeelhouders worden afgesloten, grenzen stellen aan deze overdrachten (art. 7:78 WVV).

VOORBEELD

Zo kunnen de statuten van de vennootschap goedkeuringsclausules of clausules van voorkoop bevatten.

Goedkeuringsclausules houden in dat de voorgenomen overdracht van aandelen onderworpen wordt aan een voorafgaande goedkeuring door een orgaan van de vennootschap.

Clausules van voorkoop houden in dat de aandeelhouder die zijn aandelen wenst over te dragen, die eerst moet aanbieden aan de overige aandeelhouders.

Aandeelhoudersovereenkomsten zijn overeenkomsten waarbij de belangrijke aandeelhouders onderling allerlei afspraken maken om de macht en de zeggenschap in de vennootschap in handen te houden via hun meerderheidspositie in de algemene vergadering van aandeelhouders. Logischerwijze zullen zulke overeenkomsten ook bedingen inhouden die de vrije overdracht van de betrokken aandelen beperken. Hierbij kan onder meer gebruikgemaakt worden van de al aangegeven goedkeurings- en voorkoopclausules.

De wet stelt in art. 7:78 WVV een aantal grenzen aan die clausules. Zo moeten onvervreemdbaarheidsclausules door een rechtmatig belang worden verantwoord, met name wat hun duur betreft. Onvervreemdbaarheidsclausules van onbepaalde duur kunnen dan weer te allen tijde worden opgezegd met inachtneming van een redelijke opzeggingstermijn.

Bij goedkeuringsclausules of clausules die in een voorkooprecht voorzien, mag de toepassing van die clausules niet tot gevolg hebben dat de onoverdraagbaarheid meer dan zes maanden duurt te rekenen van de datum van het verzoek om goedkeuring of van de uitnodiging om het recht van voorkoop uit te oefenen.

3.4.3 Uitkoopbod

Iedere natuurlijke persoon of iedere rechtspersoon die, alleen of in onderling overleg handelend, rechtstreeks of onrechtstreeks 95 % van de effecten met stemrecht van een genoteerde naamloze vennootschap bezit, kan een openbaar bod tot uitkoop doen om het geheel te verkrijgen van de door de vennootschap uitgegeven effecten met stemrecht of die toegang geven tot stemrecht (art. 7:82 WVV).

3.4.4 Openbaarmaking van belangrijke deelnemingen

Merken we ten slotte nog op dat er een meldingsplicht kan rusten op wie in een nv rechtstreeks of onrechtstreeks gedematerialiseerde stemrechtverlenende effecten verwerft die minstens 25 % van de stemrechten vertegenwoordigen (art. 7:83 WVV).

Concreet moet hij een kennisgeving hiervan bezorgen aan de vennootschap. Dit moet gebeuren binnen vijf werkdagen volgend op de dag van verwerving. Doet men dit niet, dan riskeert men sancties.

VOORBEELD

Zo riskeert men niet aan de stemming op de algemene vergadering te kunnen deelnemen. Bovendien kan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank bv. de uitoefening van alle of een deel van de aan de betrokken effecten verbonden rechten schorsen voor een periode van ten hoogste één jaar.

4 Vennootschapsorganen en algemene vergadering van obligatiehouders

4.1 Het bestuur

In de naamloze vennootschap zijn er vier bestuursvormen mogelijk. Naast het monistisch bestuur bestaat ook de mogelijkheid om een monistisch bestuur met één enkele bestuurder te organiseren. Verder wordt gewezen op het duale bestuur en het dagelijks bestuur.

4.1.1 Het monistisch bestuur

4.1.1.1 Samenstelling

In het kader van een monistisch bestuur wordt de nv bestuurd door een collegiaal bestuursorgaan (*zijnde de raad van bestuur*). Deze raad van bestuur telt minstens drie bestuurders. Dat kunnen natuurlijke of rechtspersonen zijn. Als en zolang de vennootschap minder dan drie aandeelhouders heeft, mag de raad van bestuur ook bestaan uit twee bestuurders (art. 7:85 WVV). Die regel geldt niet bij genoteerde vennootschappen.

Net als in een bv kunnen bestuurders in deze hoedanigheid niet door een arbeidsovereenkomst met de vennootschap verbonden zijn.

De bestuurders worden benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders. Zij worden daarbij benoemd voor ten hoogste zes jaar, maar hun mandaat is onbeperkt hernieuwbaar (art. 7:85 WVV).

De algemene vergadering kan het mandaat van elke bestuurder te allen tijde en zonder opgave van redenen met onmiddellijke ingang beëindigen. Tenzij de statuten anders bepalen, kan de algemene vergadering op het moment van de opzegging niettemin altijd een latere datum bepalen waarop het mandaat eindigt of een vertrekvergoeding toekennen.

In de statuten kan ook een andere regeling staan. Zo kunnen de statuten bepalen dat het mandaat van een bestuurder alleen kan worden beëindigd als een opzeggingstermijn in acht wordt genomen of een vertrekvergoeding wordt toegekend. In dat geval kan de algemene vergadering het mandaat van een bestuurder toch altijd beëindigen wegens wettige redenen, zonder een opzeggingstermijn te moeten naleven of een vertrekvergoeding te moeten betalen.

VOORBEELD

Zo'n wettige reden kan er bijvoorbeeld zijn bij een zware strafrechtelijke overtreding in de professionele sfeer, bij fiscale fraude enz.

De bestuurder kan op zijn beurt ontslag nemen door een loutere kennisgeving te doen aan de raad van bestuur. Op verzoek van de vennootschap blijft hij in functie totdat de vennootschap redelijkerwijze in zijn vervanging kan voorzien. Hij kan zelf het nodige doen om de beëindiging van zijn mandaat te publiceren (in het Belgisch Staatsblad) en zo aan derden tegen te werpen.

In genoteerde vennootschappen moet ten minste één derde van de leden van de raad van bestuur van een ander geslacht zijn dan de overige leden. Is de bestuurder een rechtspersoon, dan wordt zijn geslacht bepaald door dat van zijn vaste vertegenwoordiger (art. 7:86 WVV).

Als de plaats van een bestuurder openvalt, hebben de overblijvende bestuurders het recht een nieuwe bestuurder te coöpteren, tenzij de statuten dit uitsluiten (art. 7:88 WVV).

De eerstvolgende algemene vergadering moet dan het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder bevestigen. Bij gebrek aan bevestiging eindigt het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder na afloop van de algemene vergadering.

4.1.1.2 Bezoldiging

De bestuurders van een naamloze vennootschap worden in principe bezoldigd voor de uitoefening van hun mandaat (art. 7:89 WVV). De statuten kunnen echter een andersluidende regeling opnemen. Ook de algemene vergadering kan bij de benoeming aangeven dat het mandaat onbezoldigd is.

Voor bestuurders van genoteerde vennootschappen gelden specifieke regels, onder andere inzake de variabele vergoeding die zij kunnen ontvangen, inzake aandelenopties enz.

4.1.1.3 Bevoegdheid en werking van de raad van bestuur

A Bevoegdheid

De raad van bestuur binnen een nv is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn voor de verwezenlijking van het voorwerp van de vennootschap, behoudens die waarvoor volgens de wet de algemene vergadering bevoegd is.

De statuten van de vennootschap kunnen deze bevoegdheden van de raad van bestuur wel beperken. Deze beperking kan echter niet aan derden worden tegengeworpen, ook al is ze openbaar gemaakt. Hetzelfde geldt voor een onderlinge taakverdeling onder de bestuurders (art. 7:93 WVV). Ook die kan niet worden tegengeworpen aan derden.

De raad van bestuur vertegenwoordigt de vennootschap tegenover derden, met inbegrip van de vertegenwoordiging in rechte (bv. voor de rechtbanken). De statuten kunnen aan een of meer bestuurders de bevoegdheid verlenen om de vennootschap alleen of gezamenlijk te vertegenwoordigen. Zo'n vertegenwoordigingsclausule kan aan derden wel worden tegengeworpen als ze gepubliceerd is.

De statuten kunnen ook beperkingen aanbrengen aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid. Deze beperking kan niet aan derden worden tegengeworpen, ook al is ze openbaar gemaakt.

De vennootschap is verbonden door de handelingen van de raad van bestuur, van de bestuurders en van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, zelfs als die handelingen buiten haar voorwerp liggen. Een uitzondering op die regel bestaat als de vennootschap bewijst dat de derde daarvan op de hoogte was of er, gezien de omstandigheden, niet onkundig van kon zijn (art. 7:94 WVV). De bekendmaking van de statuten is echter op dat vlak geen voldoende bewijs.

B Werking

Van de vergaderingen van de raad van bestuur worden notulen opgemaakt. Deze notulen worden ondertekend door de voorzitter en de bestuurders die erom verzoeken.

De vergaderingen van de raad van bestuur kunnen ook 'schriftelijk' verlopen. Meer bepaald zegt de wet dat de besluiten van de raad van bestuur bij eenparig schriftelijk besluit van alle bestuurders kunnen worden genomen, met uitzondering van de besluiten waarvoor de statuten deze mogelijkheid uitsluiten (art. 7:95 WVV).

C Belangentegenstrijdigheid

Net als in een bv bestaan er regels voor het geval een bestuurder een rechtstreeks of onrechtstreeks belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met het belang van de vennootschap (art. 7:96 WVV). Meer bepaald moet de betrokken bestuurder dit mededelen aan de andere bestuurders vóór de raad van bestuur een besluit neemt. Zijn verklaring en toelichting over de aard van dit strijdig belang worden opgenomen in de notulen van de vergadering van de raad van bestuur die de beslissing moet nemen.

De raad van bestuur omschrijft in de notulen de aard van de beslissing of verrichting en de vermogensrechtelijke gevolgen ervan voor de vennootschap. De raad van bestuur verantwoordt ook het genomen besluit. Als de vennootschap een commissaris heeft benoemd, worden de notulen van de vergadering aan hem meegegeeld.

De bestuurder met een belangenconflict mag niet deelnemen aan de beraadslagingen van de raad van bestuur over deze verrichtingen of beslissingen, noch aan de stemming in dat verband. Als alle bestuurders een belangenconflict hebben, wordt de beslissing of de verrichting aan de algemene vergadering voorgelegd. Als de algemene vergadering de beslissing of de verrichting goedkeurt, kan het bestuursorgaan ze uitvoeren.

In bepaalde uitzonderlijke gevallen zijn deze spelregels niet van toepassing.

VOORBEELD

Zo zijn de spelregels niet toepasselijk als de beslissingen of verrichtingen die tot de bevoegdheid behoren van de raad van bestuur, betrekking hebben op beslissingen of verrichtingen die tot stand zijn gekomen tussen vennootschappen waarvan de ene rechtstreeks of onrechtstreeks ten minste 95 % bezit van de stemmen verbonden aan het geheel van de door de andere uitgegeven effecten. Hetzelfde geldt als de beslissingen of verrichtingen betrekking hebben op gebruikelijke verrichtingen die plaatshebben onder de voorwaarden en tegen de zekerheden die op de markt gewoonlijk gelden voor soortgelijke verrichtingen.

D Comités binnen de raad van bestuur

De raad van bestuur kan (onder zijn aansprakelijkheid) een of meer adviserende comités oprichten, waarbij de raad van bestuur meteen hun samenstelling en hun opdracht omschrijft (art. 7:98 WVV).

In genoteerde vennootschappen wordt er een auditcomité en een remuneratiecomité opgericht binnen de raad van bestuur.

Het auditcomité heeft onder andere als taak de raad van bestuur in kennis te stellen van het resultaat van de wettelijke controle van de jaarrekening en, in voorkomend geval, van de geconsolideerde jaarrekening, en toe te lichten op welke wijze de wettelijke controle van de jaarrekening en, in voorkomend geval, van de geconsolideerde jaarrekening heeft bijgedragen tot de integriteit van de Financiële verslaggeving en welke rol het auditcomité in dat proces heeft gespeeld.

Het remuneratiecomité doet op zijn beurt onder meer voorstellen aan de raad van bestuur over het remuneratiebeleid van bestuurders.

4.1.2 De enige bestuurder

Een belangrijke wijziging die aan de vroegere regels met betrekking tot de nv wordt aangebracht, is dat de wet nu toelaat om in de statuten te bepalen dat de naamloze vennootschap wordt bestuurd door maar  en enkele bestuurder (art. 7:101 WVV). Die bestuurder kan dan al dan niet in de statuten worden benoemd. Er kan meteen ook een statutaire opvolger aangesteld worden.

In een genoteerde vennootschap of als een wettelijke bepaling een collegiaal bestuur vereist, moet de enige bestuurder een naamloze vennootschap zijn met een collegiaal bestuur.

De statuten kunnen bepalen dat de enige bestuurder hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk is voor de verbintenissen van de vennootschap, doch dat hoeft niet het geval te zijn. Is de enige bestuurder hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk, dan kan hij niet persoonlijk worden veroordeeld op grond van verbintenissen van de vennootschap zolang deze laatste zelf niet is veroordeeld.

Aan de enige bestuurder kunnen statutaire vetorechten toegekend worden voor statutenwijzigingen, beslissingen over de winstuitkering en voor zijn eigen ontslag. Aan deze instemming voor het eigen ontslag zijn er wel grenzen.

VOORBEELD

Zelfs als de enige bestuurder krachtens een statutaire bepaling moet instemmen met zijn ontslag, kan de algemene vergadering zonder zijn instemming en met naleving van de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voor een statutenwijziging een einde stellen aan zijn mandaat als daartoe wettige redenen bestaan.

Houders van aandelen met stemrecht die minstens 10 % of, voor een genoteerde vennootschap, 3 % van het kapitaal vertegenwoordigen, kunnen evenwel eenparig een bijzondere lasthebber aanstellen, al dan niet aandeelhouder, die ermee wordt belast een vordering tot afzetting van de enige bestuurder wegens wettige redenen in te stellen.

Ook hier werd in art. 7:102 WVV een regeling uitgewerkt voor gevallen van belangentegenstrijdigheid tussen de vennootschap en een bestuurder. Is er een belangentegenstrijdigheid in hoofde van de enige bestuurder, dan legt hij die beslissing of verrichting voor aan de algemene vergadering. Als de algemene vergadering de beslissing of de verrichting goedkeurt, kan het bestuursorgaan ze uitvoeren. Is de enige bestuurder ook de enige aandeelhouder, dan mag hij de beslissing zelf nemen of de verrichting uitvoeren.

4.1.3 Duaal bestuur

4.1.3.1 Organen en samenstelling

De statuten kunnen ook bepalen dat het bestuur van een naamloze vennootschap wordt waargenomen door een raad van toezicht en een directieraad, elk binnen de grenzen van de hem toegewezen bevoegdheden (art. 7:104 WVV). In dat geval is er sprake van een duaal i.p.v. een monistisch bestuur.

- De *raad van toezicht* is een collegiaal orgaan dat minstens drie leden telt, die natuurlijke of rechtspersonen kunnen zijn. Leden van de raad van toezicht kunnen niet tegelijk ook lid zijn van de directieraad. De leden van de raad van toezicht worden door de algemene vergadering van aandeelhouders benoemd. Zij worden benoemd voor ten hoogste zes jaar, maar hun mandaat is onbeperkt hernieuwbaar.

Wat betreft de beëindiging van het mandaat van de leden van de raad van toezicht gelden grosso modo dezelfde regels als voor de beëindiging van het mandaat van de bestuurders bij het monistisch bestuur (zie eerder) (zie art. 7:105 WVV).

- De *directieraad* is een collegiaal orgaan dat minstens drie leden telt, die natuurlijke of rechtspersonen kunnen zijn. Leden van de directieraad kunnen niet tegelijk lid zijn van de raad van toezicht. De leden van de directieraad worden aangesteld en ontslagen door de raad van toezicht.

4.1.3.2 Bezoldiging

De leden van de raad van toezicht worden in principe bezoldigd voor de uitoefening van hun mandaat. De statuten kunnen nochtans anders bepalen of de algemene vergadering kan bij hun benoeming anders besluiten (art. 7:108 WVV).

De raad van toezicht stelt de bezoldiging vast van de leden van de directieraad. Hij brengt daarover verslag uit in het jaarverslag.

4.1.3.3 Bevoegdheden en werking

A Bevoegdheid van de raad van toezicht

Bij een duaal bestuur is de raad van toezicht bevoegd voor het algemeen beleid en de strategie van de vennootschap. Bovendien is de raad van toezicht bevoegd voor alle handelingen die op grond van andere bepalingen van het wetboek specifiek aan de raad van bestuur zijn voorbehouden. Hij houdt ook toezicht op de directieraad.

De leden van de raad van toezicht kunnen de taken van de raad van toezicht onderling verdelen (art. 7:109 WVV).

De raad van toezicht vertegenwoordigt de vennootschap tegenover derden in alle materies waarvoor hij exclusief bevoegd is. Hetzelfde geldt voor de vertegenwoordiging voor de rechtbank.

De statuten kunnen aan een of meer leden van de raad van toezicht de bevoegdheid verlenen om de vennootschap in die materies alleen of gezamenlijk te vertegenwoordigen. Zo'n vertegenwoordigingsclausule kan aan derden worden tegengeworpen als ze gepubliceerd is.

De statuten kunnen aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid ook beperkingen aanbrengen. Zo'n beperking kan niet aan derden worden tegengeworpen, ook al is ze openbaar gemaakt. Hetzelfde geldt voor een onderlinge taakverdeling onder de vertegenwoordigingsbevoegde leden van de raad van toezicht.

De raad van toezicht beslist ook over het al dan niet verlenen van kwijting aan de leden van de directieraad.

B Bevoegdheid van de directieraad

De directieraad oefent alle bestuursbevoegdheden uit die niet aan de raad van toezicht zijn voorbehouden (art. 7:110 WVV). De statuten kunnen de bevoegdheden van de directieraad beperken. Zo'n beperking kan niet aan derden worden tegengeworpen, ook al is ze openbaar gemaakt. Hetzelfde geldt voor een onderlinge taakverdeling onder de leden van de directieraad.

De directieraad vertegenwoordigt de vennootschap tegenover derden, met inbegrip van de vertegenwoordiging in rechte. De statuten kunnen aan een of meer leden van de directieraad de bevoegdheid verlenen om de vennootschap alleen of gezamenlijk te vertegenwoordigen. Dergelijke vertegenwoordigingsclausule kan aan derden worden tegengeworpen als ze gepubliceerd is.

De statuten kunnen aan deze vertegenwoordigingsbevoegdheid ook beperkingen aanbrengen. Deze beperking kan niet aan derden worden tegengeworpen, ook al is ze openbaar gemaakt. Hetzelfde geldt voor een onderlinge taakverdeling onder de vertegenwoordigingsbevoegde leden van de directieraad.

De directieraad verschaft aan de raad van toezicht op regelmatige tijdstippen de voor de uitoefening van zijn taak noodzakelijke gegevens. De raad van toezicht kan aan de directieraad ook alle gegevens opvragen die hij nodig acht om zijn toezicht te kunnen uitoefenen.

De directieraad brengt verder ten minste een keer per jaar aan de raad van toezicht schriftelijk verslag uit over de hoofdlijnen van het algemeen strategisch beleid, de algemene en de financiële risico's en de beheers- en controlesystemen van de vennootschap. Daarnaast levert de directieraad aan de raad van toezicht tijdig de nodige informatie aan over de gegevens die de raad van toezicht moet opnemen in het jaarverslag.

C Gehoudenheid van de vennootschap

De vennootschap is gebonden door de handelingen van de raad van toezicht, van de directieraad en van hun leden, zelfs als die handelingen buiten haar voorwerp liggen, tenzij de vennootschap bewijst dat de derde daarvan op de hoogte was of er, gezien de omstandigheden, niet onkundig van kon zijn (art. 7:112 WVV). De bekendmaking van de statuten is echter ook in dit geval geen voldoende bewijs.

D Werking

Van de vergaderingen van de raad van toezicht en de directieraad worden notulen opgemaakt.

Ten slotte bestaan er ook hier weer regels voor het geval een lid van de raad een rechtstreeks of onrechtstreeks belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met het belang van de vennootschap (art. 7:115 WVV). Zo moet het betrokken lid dit meedelen aan de andere leden vóór de raad van toezicht een besluit neemt, moeten deze verklaring en de toelichting over de aard van dit strijdig belang worden opgenomen in de notulen van de vergadering van de raad van toezicht die de beslissing moet nemen, en mag het lid met een belangenconflict niet deelnemen aan de beraadslagingen van de raad van toezicht.

E Comités binnen de raad van toezicht

De raad van toezicht kan een of meer adviserende comités oprichten waarvoor hij ook aansprakelijk is.

Ook hier geldt weer dat de genoteerde vennootschappen een auditcomité en een remuneratiecomité moeten oprichten binnen hun raad van toezicht (zie daarover eerder meer).

4.1.4 Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de vennootschap en de vertegenwoordiging van de vennootschap voor wat dat bestuur betreft, kan worden toevertrouwd aan een of meerdere personen. Dit gebeurt door het bestuursorgaan (dat kan de raad van bestuur, de enige bestuurder of, in een duale structuur, de directieraad zijn). De dagelijkse bestuurders treden dan elk alleen, gezamenlijk of als college op (art. 7:121 WVV).

De benoeming, het ontslag en de bevoegdheid van de dagelijkse bestuurders wordt geregeld in de statuten van de vennootschap. Het bestuursorgaan dat het orgaan van dagelijks bestuur heeft aangesteld, is belast met het toezicht daarop.

De wet geeft ook aan wat het dagelijks bestuur inhoudt. Meer bepaald omvat dit de handelingen en de beslissingen die niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven van de vennootschap. Verder omvat het de handelingen en de beslissingen die, ofwel om reden van het minder belang dat ze vertonen ofwel omwille van hun spoedeisend karakter, de tussenkomst van het bestuursorgaan niet

rechtvaardigen (bv. de aankoop van grondstoffen, het beslissen over een dringende herstelling aan een onroerend goed).

VOORBEELD

De rechtsleer heeft een aantal concrete criteria ontwikkeld om te bepalen of een handeling een daad van dagelijks bestuur is in de zin van artikel 7.121 WVV. Een eerste criterium betreft het recurrent karakter van de betrokken handeling. De opzegging van een handelshuurovereenkomst kan niet als een dagelijkse activiteit worden beschouwd, vermits de tijdstippen waarop een handelshuurovereenkomst kan worden opgezegd, sterk worden beperkt door de Handelshuurwet. Een tweede criterium betreft de omvang en het maatschappelijke doel van de onderneming en het economisch belang van de handeling. De handelshuurder mag dan wel een grotere onderneming zijn dan gemiddeld, haar maatschappelijk doel, de distributie en de commercialisatie in België van cosmeticaproducten, leidt ertoe dat het beleid in verband met de fysieke winkels als kanaal om die producten te verdelen, niet als van ondergeschikt belang kan worden beschouwd. Een derde en laatste criterium betreft de spoedeisendheid en de organisatie van de vertegenwoordigingsbevoegdheid in de vennootschap. *In casu* kan de dagelijks bestuurder zich niet beroepen op de onmogelijkheid om de raad van bestuur samen te roepen om de opzeggingsbrieven in verband met de voorliggende handelshuurovereenkomsten te betekenen, vermits de statuten daarvoor de volle vertegenwoordigingsbevoegdheid toekennen aan de voorzitter van de raad van bestuur of aan twee bestuurders samen, wiens tussenkomst wel gemakkelijk te organiseren is. De opzegging vanwege de dagelijks bestuurder is bijgevolg nietig. (Vred. Antwerpen 8 juli 2021, *RW* 2021-22, afl.42, 1682.)

4.1.5 Aansprakelijkheid

De leden van de raad van bestuur, de enige bestuurder, de leden van het bestuursorgaan van de enige bestuurder of de leden van de raad van toezicht kunnen persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de schade geleden door de vennootschap of door derden.

Dit is onder andere het geval als beslissingen worden genomen waar er een strijdigheid van belangen is indien die beslissing of verrichting aan hen of aan een van hen een onrechtmatig financieel voordeel heeft bezorgd ten nadele van de vennootschap. Ook hier spelen de regels inzake de beperking van aansprakelijkheid van bestuurders een rol.

4.2 Algemene vergadering van aandeelhouders

Net als bij de bv geeft het WVV eerst een aantal algemene spelregels aan die gelden voor de algemene vergadering van aandeelhouders binnen een nv. Vervolgens wordt in de wet stilgestaan bij de gewone algemene vergadering, de bijzondere algemene vergadering en de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders.

De regeling m.b.t. de algemene vergadering is in belangrijke mate gelijklopend met deze binnen een bv (zie het hoofdstuk 'De besloten vennootschap (bv)'). Er zijn maar een beperkt aantal verschillen.

4.2.1 Spelregels die gelden voor alle algemene vergaderingen van aandeelhouders

4.2.1.1 Gelijke behandeling

Net als bij de bv moet de naamloze vennootschap zorgen voor een gelijke behandeling van alle houders van effecten. In een nv gaat het daarbij om aandelen, winstbewijzen, converteerbare obligaties of inschrijvingsrechten die zich in gelijke omstandigheden bevinden.

4.2.1.2 Bevoegdheden

De algemene vergadering van aandeelhouders oefent minstens de bevoegdheden uit die het WVV haar toewijst (art. 7:124 WVV).

De statuten kunnen deze bevoegdheden uitbreiden. Zo kunnen er een aantal bevoegdheden die normaal aan het bestuursorgaan toekomen, worden toevertrouwd aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Deze uitbreiding kan echter niet aan derden worden tegengeworpen, ook al is ze openbaar gemaakt.

Als de naamloze vennootschap maar één enkele aandeelhouder telt, oefent hij de bevoegdheden uit die aan de algemene vergadering zijn toegekend. Hij kan deze bevoegdheden dan niet overdragen aan iemand anders.

4.2.1.3 Bijeenroeping

De algemene vergadering wordt bijeengeroepen door de raad van bestuur (bij een duaal bestuur gebeurt dit door de raad van toezicht), de enige bestuurder of de commissaris. Aandeelhouders die een tiende van het kapitaal vertegenwoordigen, kunnen de bijeenroeping vragen, met ten minste de door de betrokken aandeelhouders voorgestelde agendapunten. In dat geval moet de algemene vergadering binnen drie weken worden bijeengeroepen (art. 7:126 WVV)

* In een *niet genoteerde* vennootschap, gebeurt de oproeping via:

- een aankondiging die ten minste vijftien dagen voor de vergadering wordt geplaatst in het Belgisch Staatsblad;
- een aankondiging in een nationaal verspreid blad, behalve voor gewone algemene vergaderingen die plaatsvinden in de gemeente, op de plaats, de dag en het uur aangeduid in de oprichtingsakte met een agenda die zich beperkt tot de behandeling en goedkeuring van de jaarrekening, het jaarverslag, het verslag van de commissaris en de stemming over de kwijting;
- op de website van de vennootschap als de vennootschap een website heeft in de zin van wat eerder bij de algemene principes rond vennootschappen werd aangegeven.

De oproeping wordt ook meegedeeld aan de houders van de aandelen op naam, van converteerbare obligaties op naam, van inschrijvingsrechten op naam, van aandelen op naam zonder stemrecht en van winstbewijzen op naam zonder stemrecht, de leden van het bestuursorgaan en, in voorkomend geval, de commissaris. Als alle aandelen op naam zijn, kan de vennootschap zich beperken tot deze mededeling (art. 7:127 WVV).

De oproeping vermeldt de plaats waar en de datum en het uur waarop de algemene vergadering plaatsvindt. Ook wordt aangegeven wat de agenda is.

Samen met de oproepingsbrief wordt aan de houders van aandelen op naam, aan de bestuurders en aan de commissaris een kopie toegezonden van de stukken die hen krachtens het WVV ter beschikking moeten worden gesteld. In niet genoteerde vennootschappen kunnen de houders van andere aandelen een kopie van deze stukken krijgen op de zetel van de vennootschap (art. 7:132 WVV).

* In een *genoteerde vennootschap* gebeurt de oproeping door een aankondiging die ten minste dertig dagen voor de vergadering wordt geplaatst:

- in het Belgisch Staatsblad;
- in een nationaal verspreid blad, op papier of elektronisch, behalve voor de gewone algemene vergaderingen die plaatsvinden in de gemeente en op de plaats, de dag en het uur aangeduid in de oprichtingsakte en met een agenda die zich beperkt tot de behandeling en goedkeuring van de jaarrekening, het jaarverslag en het verslag van de commissaris, het remuneratieverslag en de vertrekvergoeding voor uitvoerende bestuurders en de stemming over de aan de bestuurders en aan de commissaris te verlenen kwijting;
- in media waarvan redelijkerwijze mag worden aangenomen dat zij kunnen zorgen voor een doeltreffende verspreiding van de informatie bij het publiek in de Europese Economische Ruimte en die snel en op niet-discriminerende wijze toegankelijk zijn;
- op de vennootschapswebsite.

De oproeping voor deze vergadering moet een aantal bijzondere vermeldingen bevatten.

VOORBEELDEN

- Het voorstel van het auditcomité voor de benoeming van een commissaris of van een bedrijfsrevisor belast met de controle van de geconsolideerde jaarrekening.
- Een heldere en nauwkeurige beschrijving van de formaliteiten die de houders van aandelen, winstbewijzen, converteerbare obligaties, inschrijvingsrechten of met medewerking van de vennootschap uitgegeven certificaten moeten vervullen om te worden toegelaten tot de algemene vergadering en er hun stemrecht uit te oefenen.

4.2.1.4 Schriftelijke algemene vergadering

Ook binnen een nv is een schriftelijke algemene vergadering mogelijk. Meer bepaald kunnen de aandeelhouders eenparig en schriftelijk alle besluiten nemen die tot de bevoegdheid van de algemene vergadering behoren, met uitzondering van statutenwijzigingen. In dat geval moeten de formaliteiten van bijeenroeping niet worden vervuld.

De raad van bestuur, de enige bestuurder of de raad van toezicht kunnen bovendien aan aandeelhouders de mogelijkheid bieden om op afstand deel te nemen aan de algemene vergadering via een door de vennootschap ter beschikking gesteld elektronisch communicatiemiddel (art. 7:137 WVV).

4.2.1.5 Deelname aan de algemene vergadering

De statuten van de nv geven aan welke formaliteiten de aandeelhouders moeten vervullen om tot de algemene vergadering te worden toegelaten (art. 7:134 WVV). In een genoteerde vennootschap gelden daarbij specifieke regels.

VOORBEELD

In een genoteerde nv wordt het recht om deel te nemen aan en te stemmen op een algemene vergadering verleend op grond van de boekhoudkundige registratie van de aandelen op naam van de aandeelhouder, op de veertiende dag voor de algemene vergadering, hetzij door hun inschrijving in het

register van de aandelen op naam van de vennootschap, hetzij door hun inschrijving op de rekeningen van een erkende rekeninghouder of van een centrale effectenbewaarinstelling.

De houders van aandelen zonder stemrecht, winstbewijzen zonder stemrecht, converteerbare obligaties, inschrijvingsrechten of certificaten die met medewerking van de vennootschap werden uitgegeven, mogen de algemene vergadering bijwonen, maar alleen met raadgevende stem.

De commissaris woont de vergadering bij als die moet beraadslagen op grond van een door hem opgemaakt verslag.

4.2.1.6 Verloop van de algemene vergadering – uitoefening van het stemrecht

Op de algemene vergadering wordt een aanwezigheidslijst bijgehouden. Elke aandeelhouder kan inzage krijgen in deze lijst.

De leden van het bestuursorgaan en de commissarissen geven antwoorden op vragen. Net als in een bv kan ook hier worden geweigerd om op vragen te antwoorden als de mededeling van bepaalde gegevens of feiten de vennootschap schade kan berokkenen of in strijd is met de door hen of door de vennootschap aangegane vertrouwelijkheidsverbintenissen.

Bij het beoordelen van de voorschriften rond aanwezigheid en meerderheid die in de algemene vergadering moeten worden nageleefd, wordt geen rekening gehouden met aandelen of winstbewijzen zonder stemrecht, en met de aandelen waarvan het stemrecht is geschorst (art. 7:140 WVV).

Van de algemene vergadering worden er notulen opgemaakt. Deze worden ondertekend door de leden van het bureau en door de aandeelhouders die erom verzoeken.

Alle stemgerechtigde aandeelhouders kunnen in persoon of bij volmacht stemmen. Deze volmacht kan worden gegeven voor een of meer specifieke vergaderingen of voor de vergaderingen die gedurende een bepaalde periode worden gehouden. De volmacht die voor een bepaalde vergadering wordt gegeven, geldt ook voor de opeenvolgende vergaderingen met dezelfde agenda.

Specifieke spelregels gelden voor het geven van volmachten in een genoteerde vennootschap (zie art. 7:143 ev WVV).

De statuten kunnen aan iedere aandeelhouder ook toestaan om op afstand te stemmen vóór de algemene vergadering, en dit per brief of via de vennootschapswebsite, via een door de vennootschap ter beschikking gesteld formulier (art. 7:146 WVV).

4.2.2 Gewone algemene vergadering

Er moet binnen een naamloze vennootschap jaarlijks minstens één algemene vergadering worden gehouden. Die wordt gehouden in de gemeente en op de dag en het uur zoals in de statuten is vermeld. Dat noemt men de gewone algemene vergadering.

Op die algemene vergadering wordt de jaarrekening besproken en desgevallend ook goedgekeurd. De algemene vergadering beslist ook (bij afzonderlijke stemming) of er aan de bestuurders of de leden van de raad van toezicht en commissarissen kwijting gegeven wordt. Zoals we eerder al aangaven is het al dan niet geven van kwijting aan de leden van de directieraad een bevoegdheid van de raad van toezicht en niet van de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het bestuursorgaan heeft het recht om tijdens de vergadering de beslissing over de goedkeuring van de jaarrekening drie weken uit te stellen (art. 7:150 WVV). Deze verdaging doet in principe geen afbreuk aan de andere genomen besluiten, tenzij de algemene vergadering hierover anders beslist.

4.2.3 Bijzondere algemene vergadering

Binnen de vennootschap kan er ook te allen tijde een bijzondere algemene vergadering worden bijeengeroepen. Die kan dan beraadslagen en besluiten over welkdanige aangelegenheid ook die tot haar bevoegdheid behoort en die geen wijziging van de statuten inhoudt.

4.2.4 Buitengewone algemene vergadering

4.2.4.1 Algemeen

De buitengewone algemene vergadering heeft het recht om wijzigingen aan te brengen aan de statuten.

De voorgestelde wijzigingen moeten dan wel nauwkeurig aangegeven worden in de oproeping. Bovendien moeten de aanwezige of vertegenwoordigde aandeelhouders ten minste de helft van het kapitaal vertegenwoordigen. Is deze laatste voorwaarde niet vervuld, dan is een tweede bijeenroeping nodig.

Om tot een wijziging te kunnen beslissen, moet een drievierdemeerderheid gehaald worden, waarbij noch onthoudingen in de teller noch in de noemer van de berekening worden meegerekend.

4.2.4.2 Wijziging van het doel of voorwerp

Als er voorgesteld wordt om het voorwerp of het doel van de vennootschap te wijzigen, moet het bestuursorgaan de voorgestelde wijziging verantwoorden in een verslag. Een kopie van dit verslag wordt aan de houders van aandelen, winstbewijzen, converteerbare obligaties, inschrijvingsrechten of met medewerking van de vennootschap uitgegeven certificaten ter beschikking gesteld. Ontbreekt dit verslag, dan is het besluit van de algemene vergadering nietig.

Om een beslissing over de wijziging van het voorwerp en de doelen van de vennootschap te kunnen nemen, is er een bijzonder aanwezigheidsquorum. Meer bepaald kan de vennootschap alleen geldig beraadslagen en besluiten als de aanwezigen niet alleen de helft van het kapitaal vertegenwoordigen, maar ook, in voorkomend geval, de helft van het totale aantal winstbewijzen.

Om een wijziging te kunnen stemmen is bovendien een viervijfdemeerderheid nodig.

De winstbewijzen geven recht op één stem per effect. In het geheel kunnen aan die effecten niet meer stemmen worden toegekend dan de helft van het aantal dat is toegekend aan de gezamenlijke aandelen. Bij de stemming kunnen zij niet worden aangerekend voor meer dan twee derde van het aantal stemmen uitgebracht door de aandelen (art. 7:154 WVV).

4.2.4.3 Uitgifte van nieuwe soorten aandelen of winstbewijzen

De algemene vergadering kan de uitgifte van nieuwe soorten van aandelen of winstbewijzen goedkeuren, een of meer soorten afschaffen, de rechten verbonden aan een soort gelijkstellen met de rechten van een andere soort, of de rechten verbonden aan een soort van effecten rechtstreeks of onrechtstreeks wijzigen.

Ook hier dient het bestuursorgaan een verslag op te maken dat eventueel moet worden beoordeeld door de commissaris (of een revisor als er geen commissaris is).

Het besluit moet binnen elke soort worden genomen met naleving van de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voorgeschreven voor een statutenwijziging.

4.3 Vennootschapsvordering – minderheidsvordering – deskundige

4.3.1 Vennootschapsvordering

De algemene vergadering beslist, zoals al werd aangegeven, of er al dan niet kwijting wordt gegeven aan de bestuurder(s), de raad van toezicht en de commissarissen. Als zij meent dat die bv. hun mandaat niet op een correcte wijze hebben uitgeoefend, zal er geen kwijting worden gegeven. Integendeel, er zal dan eventueel beslist worden om hen aansprakelijk te stellen voor een foute uitoefening van hun mandaat.

VOORBEELD

Voorbeelden van een niet-correcte uitoefening van het bestuurdersmandaat zijn:

- het bestuur zonder toezicht aan iemand anders over laten;
- speculeren met vennootschapsgelden;
- investeringen zonder grondige voorafgaande studie aangaan.

Als men beslist om dat te doen, wordt er een vennootschapsvordering ingesteld.

In een dual bestuursorgaan beslist de raad van toezicht of tegen de leden van de directieraad een vennootschapsvordering wordt ingesteld. De raad van toezicht is dan bevoegd om al het nodige te doen om namens de vennootschap deze vennootschapsvordering in te stellen (art. 7:156 WVV).

4.3.2 Minderheidsvordering

Als bepaalde minderheidsaandeelhouders zo'n vordering zouden willen instellen, zullen ze daarvoor mogelijks geen steun vinden in de algemene vergadering. De bestuurders (tegen wie men bv. de vordering wil instellen) zijn misschien wel de meerderheidsaandeelhouders of hebben de meerderheidsaandeelhouders achter hen staan.

In dat geval kan er een zogenaamde minderheidsvordering worden ingesteld. Hierbij kunnen minderheidsaandeelhouders voor rekening van de vennootschap een vordering tegen de bestuurders of de leden van de raad van toezicht instellen (art. 7:157 WVV).

Hiervoor moeten ze op de dag waarop de algemene vergadering zich uitspreekt over de al dan niet aan de bestuurders te verlenen kwijting, effecten bezitten die ten minste 1 % vertegenwoordigen van de stemmen verbonden aan het geheel van de op die dag bestaande effecten. Het volstaat daarnaast ook dat ze op diezelfde dag effecten bezitten die een gedeelte van het kapitaal vertegenwoordigen ter waarde van ten minste 1 250 000 euro.

Om de vordering te kunnen stellen, mag de aandeelhouder de kwijting niet of niet op een ongeldige wijze hebben goedgekeurd.

Als de minderheidsvordering wordt afgewezen, kan het zijn dat de eisers persoonlijk de kosten daarvan moeten betalen. Bovendien kunnen ze veroordeeld worden tot betaling van een schadevergoeding aan de verweerders. Als de vordering ingewilligd wordt, kunnen de eisers van de vennootschap de terugbetaling vragen van de kosten die ze hebben voorgeschoten en die niet begrepen zijn in de kosten waartoe de verweerders zijn veroordeeld.

4.3.3 Deskundige

De aandeelhouders die ten minste 1 % hebben van het geheel aantal stemmen of die effecten bezitten die een gedeelte van het kapitaal vertegenwoordigen ter waarde van ten minste 1 250 000 euro, kunnen daarnaast ook aan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank (die dan zetelt in kort geding) vragen om een of meer deskundigen aan te stellen.

Deze deskundige krijgt dan als opdracht om de boeken en de rekeningen van de vennootschap na te zien en ook de verrichtingen die haar organen deden. Opdat de vordering succesvol zou zijn, is vereist dat er aanwijzingen zijn dat de belangen van de vennootschap op ernstige wijze in gevaar komen of dreigen te komen.

4.4 Algemene vergadering van obligatiehouders

De regels die in de wet staan rond de algemene vergadering van obligatiehouders zijn (enkele beperkte uitzonderingen voor genoteerde vennootschappen niet te na gesproken) van aanvullend recht. Ze gelden alleen maar als de uitgiftevoorwaarden van de obligatie er niet van afwijken.

4.4.1 Bevoegdheid

De algemene vergadering van obligatiehouders is bevoegd om de uitgiftevoorwaarden van de obligatielening te wijzigen (art. 7:162 WVV).

VOORBEELD

Zo is de algemene vergadering onder meer bevoegd om een of meer rentetermijnen te verlengen, de rentevoet te verlagen of om de voorwaarden van betaling van de rente te wijzigen.

De besluiten van de algemene vergadering om de uitgiftevoorwaarden te wijzigen, hebben echter alleen uitwerking als de vennootschap daar uitdrukkelijk in toestemt. De algemene vergadering van obligatiehouders kan wel, zonder toestemming van de vennootschap, met een gewone meerderheid van stemmen bewarende maatregelen nemen (art. 7:163 WVV).

4.4.2 Bijeenroeping van de algemene vergadering van obligatiehouders

De raad van bestuur, de enige bestuurder of de raad van toezicht en, in voorkomend geval, de commissaris kunnen een algemene vergadering van de obligatiehouders bijeenroepen. Ze bepalen ook haar agenda.

Ze moeten de algemene vergadering van obligatiehouders binnen drie weken bijeenroepen als obligatiehouders die een vijfde van het bedrag van de in omloop zijnde effecten vertegenwoordigen, dat vragen. Hierbij moeten minstens de door de betrokken obligatiehouders voorgestelde agendapunten op de agenda staan.

De oproeping tot de algemene vergadering van obligatiehouders bevat meteen ook de agenda van de vergadering.

De oproeping gebeurt via een aankondiging die geplaatst wordt in het Belgisch Staatsblad en in een nationaal uitgegeven blad. Dit alles moet gebeuren ten minste vijftien dagen voor de vergadering. Aan de obligatiehouders op naam worden de oproepingen vijftien dagen voor de vergadering meegedeeld. Als alle obligaties op naam zijn, volstaat deze mededeling. Als de vennootschap een vennootschapswebsite heeft, wordt de aankondiging ook geplaatst op de vennootschapswebsite.

4.4.3 Deelneming aan de algemene vergadering van obligatiehouders

Het recht om deel te nemen aan de algemene vergadering van obligatiehouders wordt verleend hetzij op grond van de inschrijving van de obligatiehouder in het register van de obligaties op naam van de vennootschap (*bij obligaties op naam*), hetzij op grond van de neerlegging van een door de erkende rekeninghouder of door de centrale effectenbewaarinstelling opgesteld attest (*bij gedematerialiseerde obligaties*) (art. 7:166 WVV).

Het bestuursorgaan kan ook een mogelijkheid voorzien voor deelname op afstand.

4.4.4 Verloop van de algemene vergadering van obligatiehouders

Op elke algemene vergadering van obligatiehouders wordt een aanwezigheidslijst bijgehouden. De vennootschap moet bij het begin van de vergadering een lijst van de in omloop zijnde obligaties ter beschikking stellen van de obligatiehouders (art. 7:169 WVV).

Om geldig te kunnen beraadslagen, moeten de aanwezige leden ten minste de helft van het bedrag van de in omloop zijnde effecten vertegenwoordigen. Is deze voorwaarde niet vervuld, dan is een nieuwe bijeenroeping nodig. Deze tweede vergadering kan geldig vergaderen en beslissen ongeacht het vertegenwoordigde bedrag van de effecten.

Om een voorstel te kunnen aannemen, moet een drievierdemeerderheid worden behaald van het bedrag van de obligaties waarvoor aan de stemming is deelgenomen.

Als er verschillende soorten obligaties zijn en het besluit van de algemene vergadering van obligatiehouders een wijziging van de respectievelijke daaraan verbonden rechten tot gevolg kan hebben, moeten de houders van elke soort van obligaties afzonderlijk worden bijeengeroepen in een bijzondere vergadering. Voor elke soort moet er dan voldaan worden aan de voorwaarden van aanwezigheid en van meerderheid (art. 7:171 WVV).

Van de vergadering worden er notulen opgemaakt. Deze notulen worden ondertekend door de leden van het bureau en door de obligatiehouders die erom verzoeken.

De algemene vergadering van obligatiehouders kan beslissingen ook schriftelijk of via elektronische weg nemen. In dat geval moet het akkoord verkregen worden van obligatiehouders die ten minste drie vierde vertegenwoordigen van het bedrag van de bestaande obligatie (art. 7:173 WVV).

4.4.5 Wijze van uitoefening van het stemrecht

Alle obligatiehouders kunnen in persoon of bij volmacht stemmen. Bij genoteerde vennootschappen gelden er specifieke regels wat betreft deze volmachten. Het zou ons evenwel te ver leiden daar verder op in te gaan.

5 Kapitaal

5.1 Kapitaalverhoging

5.1.1 Regels die van toepassing zijn op elke kapitaalverhoging

5.1.1.1 Waarover gaat het?

Als een vennootschap vers geld nodig heeft (bv. om nieuwe investeringen te kunnen doen, zoals de aankoop van een bedrijfshal), zijn er verschillende mogelijkheden. Zo kan de vennootschap een krediet aangaan bij een bank. Een andere denkpiste bestaat erin dat ze een obligatielening uitschrijft. Daarnaast kan ze bv. vers kapitaal aantrekken van de bestaande (of nieuwe) aandeelhouders. In dit laatste geval is er sprake van een kapitaalverhoging.

5.1.1.2 Statutenwijziging?

Om een kapitaalverhoging te kunnen doen, is er in principe een statutenwijziging nodig. Niettemin kan ook het bestuursorgaan beslissen om een kapitaalverhoging te doen binnen de grenzen van het toegestane kapitaal (zie daarover verder meer).

5.1.1.3 Voorwaarden

- De uitgegeven aandelen moeten volledig en onvoorwaardelijk worden geplaatst. Hiervan kan niet afgeweken worden (art. 7:177 WVv). Als de kapitaalverhoging niet volledig is geplaatst, wordt het kapitaal alleen verhoogd met het bedrag van de geplaatste inschrijvingen als de emissievoorwaarden dat uitdrukkelijk bepalen.
- Aandelen kunnen uitgegeven worden onder, boven of met de fractiewaarde van de bestaande aandelen. De fractiewaarde van een aandeel zonder nominale waarde wordt bekomen door het kapitaalgetal te delen door het totaal aantal uitgegeven aandelen.
- De nieuwe aandelen kunnen worden uitgegeven met of zonder uitgiftepremie (art. 7:178 WVv). Die uitgiftepremie is eigenlijk een soort entreegeld dat de inschrijvers op nieuwe aandelen eventueel moeten betalen bovenop de prijs van het aandeel.

VOORBEELD

De oprichters van een nv hebben een startkapitaal bijeengebracht van 500 000,00 euro, waarbij 20 000 aandelen werden uitgegeven. Elk aandeel heeft een nominale waarde van 25,00 euro. De onderneming slaagt erin via winstgevende activiteiten reserves op te bouwen voor 500 000,00 euro, maar na verloop van tijd volstaan deze reserves niet meer om de sterk groeiende nv te financieren. Er wordt overgegaan tot een kapitaalverhoging van 500 000,00 euro via uitgifte van 20 000 nieuwe aandelen.

Rekening houdend met de intrinsieke waarde (eigen vermogen/aantal aandelen) van de aandelen en om de bestaande aandeelhouders niet te benadelen, zal de uitgifte van de nieuwe aandelen gebeuren tegen 50,00 euro, hoewel de nominale waarde 25,00 euro is. De intrinsieke waarde na reservering bedraagt namelijk (1 000 000,00 euro / 20 000) 50,00 euro. Mocht men een

kapitaalverhoging tegen 25,00 euro doen, dan zou de intrinsieke waarde van de bestaande aandelen namelijk terugvallen naar 37,50 euro (1 500 000,00 euro /40 000).

De uitgiftepremie van 25,00 euro moet volledig gestort worden bij de inschrijving.

- Als een nv een kapitaalverhoging wil doen, moet het bestuursorgaan in principe een verslag opstellen met betrekking tot de voorgenomen verrichting.
In dat verslag moet de uitgifteprijs worden verantwoord en moeten de gevolgen van de verrichting voor de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de bestaande aandeelhouders worden beschreven. Hierop is er een controle door de commissaris (of een revisor als er geen commissaris is). Deze regel vindt geen toepassing bij kapitaalverhogingen door omzetting van reserves. Bovendien kan (tenzij de aandelen worden uitgegeven ter vergoeding van een inbreng in natura) de algemene vergadering, waarop alle aandeelhouders aanwezig of vertegenwoordigd zijn, door een eenparig besluit afstand doen van deze verslagen (art. 7:179 WVV).
- De vennootschap mag ook niet inschrijven op haar eigen aandelen en dit noch rechtstreeks, noch via een dochtervennootschap, noch via een persoon die handelt in eigen naam maar voor rekening van de vennootschap of de dochtervennootschap.
- Op ieder aandeel dat overeenstemt met een inbreng in geld en op ieder aandeel dat geheel of ten dele overeenstemt met een inbreng in natura moet een vierde worden gestort. De aandelen die geheel of ten dele overeenstemmen met een inbreng in natura moeten bovendien volgestort zijn binnen een termijn van vijf jaar na het besluit tot kapitaalverhoging (art. 7:183 WVV).

Als een uitgiftepremie op de nieuwe aandelen wordt gevraagd, moet het bedrag van deze premie volledig worden gestort bij de inschrijving.

- Het besluit tot kapitaalverhoging moet worden vastgelegd in een notariële akte. Als tegelijk de totstandkoming van de verhoging wordt vastgesteld, vermeldt de notariële akte ook de naleving van de wettelijke vereisten voor de inschrijving en de volstorting van het kapitaal.
Als de totstandkoming van de verhoging niet gelijktijdig gebeurt met het besluit tot kapitaalverhoging, wordt zij nadien vastgesteld bij een authentieke akte die op verzoek van het bestuursorgaan of van een of meer speciaal daarvoor gemachtigde bestuurders of lasthebbers wordt opgesteld (art. 7:186 WVV).

5.1.2 Kapitaalverhoging bij wijze van inbreng in geld

De kapitaalverhoging door een nieuwe inbreng van geld is de meest gebruikelijke. In essentie komt het erop neer dat nieuw kapitaal wordt ingebracht. Er worden dan nieuwe aandelen uitgegeven als tegenprestatie voor dat kapitaal.

5.1.2.1 Voorkeurrecht

Bij een kapitaalverhoging in geld hebben de bestaande aandeelhouders een voorkeurrecht. De aandelen moeten dus eerst worden aangeboden aan de bestaande aandeelhouders. Dit moet gebeuren naar evenredigheid van het deel van het kapitaal dat hun bestaande aandelen vertegenwoordigt (art. 7:188 WVV).

Dit voorkeurrecht kan worden uitgeoefend gedurende een termijn van ten minste vijftien dagen te rekenen van de dag van de openstelling van de inschrijving. De effectieve termijn waarbinnen het voorkeurrecht uitgeoefend kan worden, wordt bepaald door de algemene vergadering of, als tot verhoging wordt besloten in het kader van het toegestane kapitaal (zie daarover verder meer), door het bestuursorgaan.

Er gelden ook allerlei openbaarmakingsvereisten rond de uitgifte met voorkeurrecht en het tijdvak waarin dat kan worden uitgeoefend (art. 7:189 WVV)

VOORBEELD

Zo wordt het ten minste acht dagen voor de openstelling aangekondigd in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad, in een nationaal verspreid blad en, als de vennootschap een vennootschapswebsite heeft, op de vennootschapswebsite. Als alle aandelen, de converteerbare obligaties en de inschrijvingsrechten of certificaten die met medewerking van de vennootschap zijn uitgegeven, op naam zijn, kan volstaan worden met een mededeling van het bericht aan alle aandeelhouders.

Het voorkeurrecht kan worden verhandeld door diegene aan wie het toekomt. Hij kan het dus bv. verkopen. Meer bepaald mag dat gedurende de gehele inschrijvingstijd. Er kunnen aan die verhandelbaarheid overigens geen andere beperkingen worden gesteld dan diegene die van toepassing zijn op het effect waaraan het recht is verbonden.

5.1.2.2 Beperkingen aan het voorkeurrecht

Het voorkeurrecht kan door de statuten niet worden beperkt of opgeheven.

Wel kan de algemene vergadering die moet beraadslagen en besluiten over de kapitaalverhoging, het voorkeurrecht beperken of opheffen in het belang van de vennootschap, mits de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voorgeschreven voor een statutenwijziging worden nageleefd. Dit moet wel worden gemotiveerd in een verslag van het bestuursorgaan (art. 7:191 WVV).

Als alle aandeelhouders aanwezig zijn op de algemene vergadering die beslist om het kapitaal te verhogen en zij doen allen afstand van hun voorkeurrecht, dan is er geen sprake meer van een voorkeurrecht. De afstand van het voorkeurrecht van iedere aandeelhouder wordt dan opgenomen in de authentieke akte met betrekking tot het besluit om het kapitaal te verhogen.

Als het voorkeurrecht wordt beperkt of opgeheven, kan de algemene vergadering bepalen dat bij de toekenning van nieuwe effecten voorrang wordt gegeven aan de vroegere aandeelhouders. In dat geval moet de inschrijvingstermijn tien dagen bedragen.

5.1.3 Kapitaalverhoging bij wijze van inbreng in natura

Bij een kapitaalverhoging bij wijze van inbreng in natura moet er sprake zijn van vermogensbestanddelen die naar economische maatstaven kunnen worden gewaardeerd (bv. een wagen, een merk, een cliënteel enz.). Wat niet in aanmerking komt, zijn verplichtingen tot het verrichten van werk of van diensten.

Als een kapitaalverhoging een inbreng in natura omvat, moet het bestuursorgaan in het verslag dat het opmaakt, aangeven waarom de inbreng van belang is voor de vennootschap (art. 7:197 WVV). Het verslag moet ook een gemotiveerde waardering bevatten. Die waardering wordt onderzocht door de commissaris (of de revisor als er geen commissaris is). In zijn verslag, waarbij het verslag van de commissaris of van de bedrijfsrevisor wordt gevoegd, geeft het bestuursorgaan in voorkomend geval aan waarom het van de conclusies van dit laatste verslag afwijkt.

5.1.4 Het toegestane kapitaal

De statuten kunnen aan het bestuursorgaan of aan de raad van toezicht de bevoegdheid geven om het geplaatste kapitaal in een keer of in meerdere keren met een bepaald bedrag te verhogen (art. 7:198 WVV).

Deze bevoegdheid kan maar worden uitgeoefend gedurende vijf jaar, te rekenen van de bekendmaking van de oprichtingsakte of van de statuten. De algemene vergadering kan deze termijn wel een of meerdere malen vernieuwen voor een termijn die niet langer mag zijn dan vijf jaar.

Op de voorgaande regel bestaan wel een aantal beperkingen (art. 7:200 en 7:201 WVV).

VOORBEELD

Zo kan het bestuursorgaan de bevoegdheid niet gebruiken voor een kapitaalverhoging waarbij het voorkeurrecht van de bestaande aandeelhouders wordt beperkt of uitgesloten.

Het bestuursorgaan mag de bevoegdheid bv. ook niet gebruiken voor de uitgifte van aandelen met een meervoudig stemrecht.

Als het bestuursorgaan besluit tot zo'n kapitaalverhoging, dan moet het jaarverslag hierover een uiteenzetting bevatten. Deze regel is niet van toepassing voor de kleine vennootschappen.

5.1.5 Kapitaalverhoging ten gunste van het personeel

Een vennootschap die in de loop van de laatste drie boekjaren ten minste twee dividenden heeft uitgekeerd, kan onder bepaalde voorwaarden tot kapitaalverhoging overgaan door de uitgifte van aandelen met stemrecht die geheel of gedeeltelijk zijn bestemd voor het personeel. Hierbij kan men ook vastleggen wie er precies in aanmerking komt en onder welke voorwaarden.

VOORBEELD

Men kan bv. aangeven welke anciënniteit de leden van het personeel op de datum van de opening van de inschrijving minimaal moeten hebben om voor de uitgifte in aanmerking te komen. Deze mag niet lager zijn dan zes maanden en niet hoger dan drie jaar.

Verder wordt de termijn bepaald die wordt toegekend aan de leden van het personeel voor de uitoefening van hun rechten. Deze mag niet minder bedragen dan dertig dagen en niet meer dan drie maanden, te rekenen van de opening van de inschrijving.

5.1.6 Garantie en aansprakelijkheid

Het bestuursorgaan is aansprakelijk voor het gedeelte van de kapitaalverhoging waarvoor niet op geldige wijze is ingeschreven. De leden van het bestuursorgaan worden van rechtswege als inschrijvers ervan beschouwd.

Bovendien is het bestuursorgaan o.a. gehouden tot werkelijke volstorting van een vierde van de aandelen en tot werkelijke volstorting binnen vijf jaar van de aandelen die geheel of ten dele overeenstemmen met een inbreng in natura.

Verder is het bestuursorgaan aansprakelijk voor schade die het onmiddellijke en rechtstreekse gevolg is van de kennelijke overwaarding van de inbrengen in natura (art. 7:206 WVV).

5.2 Kapitaalvermindering

5.2.1 Algemeen

Binnen een nv kan men niet alleen een kapitaalverhoging doorvoeren. Daarnaast is het onder bepaalde voorwaarden ook mogelijk een kapitaalvermindering door te voeren. In dat geval wordt het kapitaal van de vennootschap dus niet verhoogd, maar integendeel verminderd.

Ook voor een vermindering van het kapitaal is een statutenwijziging nodig. Ook hier moeten de aandeelhouders die zich in gelijke omstandigheden bevinden, gelijk worden behandeld (art. 7:208 WVV). Dat betekent dat er tot de kapitaalvermindering moet worden beslist door een buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders.

De kapitaalvermindering mag alleszins in beginsel niet tot gevolg hebben dat het kapitaal onder de grens van het minimumkapitaal zou vallen.

5.2.2 Kapitaalvermindering door terugbetaling aan aandeelhouders

Als het kapitaal wordt verminderd door een terugbetaling aan de aandeelhouders (of door een vrijstelling van de storting van het saldo van de inbreng), wordt aan de schuldeisers van de vennootschap het recht gegeven om een zekerheid te vragen. De schuldeisers van de vennootschap zien namelijk hun mogelijkheden om hun schuldvordering te innen hierdoor mogelijk te verminderen.

Ze kunnen dit doen binnen twee maanden na de bekendmaking van het besluit tot vermindering van het kapitaal in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad. De vennootschap kan deze vordering afweren door de schuldvordering van de betreffende schuldeiser te betalen onder aftrek van een disconto (omdat men de vordering vroeger terugbetaalt dan nodig) (art. 7:209 WVV).

De vennootschap kan ook proberen een oplossing te vinden met de schuldeiser, bijvoorbeeld door een deel van diens vordering contant te betalen.

Als geen overeenstemming wordt bereikt of als de schuldeiser geen voldoening heeft gekregen, kan de zaak voorgelegd worden aan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank van de zetel van de vennootschap, zetelend in kort geding. Intussen mag aan de aandeelhouders geen uitkering of terugbetaling worden gedaan.

5.2.3 Kapitaalvermindering tot aanzuivering van verliezen

Als de vennootschap onherstelbare verliezen leed, kan zij die wegwerken door te besluiten tot kapitaalvermindering ter aanzuivering van geleden verlies. Dergelijke verliezen ontstaan bv. door een waardevermindering van gronden en gebouwen van de vennootschap of doordat schuldenaars van de vennootschap failliet werden verklaard en nooit meer zullen kunnen betalen.

De regel dat de schuldeisers bij een kapitaalvermindering een zekerheid kunnen vragen (zie paragraaf 5.2.2) is niet van toepassing op de kapitaalverminderingen ter aanzuivering van een geleden verlies of om een reserve te vormen tot dekking van een voorzienbaar verlies of om een onbeschikbare reserve aan te leggen.

VOORBEELD

Een nv beschikt over een kapitaal van 960 000,00 euro vertegenwoordigd door 8 000 aandelen van 120,00 euro. Door verlieslatende activiteiten daalt het eigen vermogen met 190 000,00 euro. Er

wordt beslist over te gaan tot een kapitaalvermindering door incorporatie van dit verlies. Hiervoor wordt de nominale waarde van elk aandeel verminderd tot 96,25 EUR (8 000 aandelen × 96,25 euro = 770 000,00 euro).

5.3 Instandhouding van het kapitaal

5.3.1 Winstverdeling

Als er winst is binnen de vennootschap, moet de algemene vergadering vooreerst jaarlijks een bedrag inhouden van ten minste een twintigste van de nettowinst voor de vorming van een reservefonds (art. 7:211 WVV). Deze verplichting eindigt wanneer het reservefonds een tiende van het kapitaal heeft bereikt.

Er mag daarnaast ook geen uitkering plaatsvinden als het nettoactief is gedaald of ten gevolge van de uitkering zou dalen beneden het bedrag van het gestorte of, als dit hoger is, van het opgevraagde kapitaal, vermeerderd met alle reserves die volgens de wet of de statuten niet mogen worden uitgekeerd.

De statuten kunnen aan het bestuursorgaan de bevoegdheid verlenen om uit het resultaat van het boekjaar een interimdividend uit te keren (art. 7:213 WVV). Dit mag alleen nadat het bestuursorgaan via een staat van activa en passiva, die de commissaris beoordeelt, heeft vastgesteld dat de winst volstaat om een interimdividend uit te keren.

Als het interimdividend het bedrag te boven gaat van het later door de algemene vergadering vastgestelde jaardividend, wordt het meer uitgekeerde beschouwd als een voorschot op het volgende dividend.

Als het interimdividend onregelmatig werd uitgekeerd, dan moeten de aandeelhouders (en andere personen ten voordele van wie de uitkering beslist werd) deze terugstorten als de vennootschap bewijst dat de aandeelhouders (of de andere personen) van de onregelmatigheid op de hoogte waren of daarvan, gezien de omstandigheden, niet onkundig konden zijn (art. 7:214 WVV).

5.3.2 Verkrijging van eigen aandelen, winstbewijzen of certificaten

Een nv mag niet zomaar eigen aandelen verkrijgen. Dit mag in principe alleen gebeuren onder een aantal strikte voorwaarden (art. 7:215 WVV).

VOORBEELD

Zo moet de verkrijging toegelaten zijn door een voorafgaand besluit van de algemene vergadering, genomen met naleving van de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voorgeschreven voor een statutenwijziging.

Bovendien moet het voor die verkrijging uitgetrokken bedrag voor uitkering vatbaar zijn, moet de verrichting volstorte aandelen betreffen en moet het aanbod gericht worden tot alle aandeelhouders tenzij een algemene vergadering waarop alle aandeelhouders aanwezig of vertegenwoordigd waren, eenparig tot de verkrijging besluit.

De statuten kunnen bepalen dat er geen besluit van de algemene vergadering nodig is als de verkrijging noodzakelijk is ter voorkoming van een dreigend ernstig nadeel voor de vennootschap. Deze mogelijkheid is maar drie jaar geldig, te rekenen van de bekendmaking van de oprichtingsakte of van de machtigingsakte. Ze kan wel worden verlengd.

De aandelen die de vennootschap heeft verkregen, kunnen worden vernietigd of in portefeuille worden gehouden. De stemrechten van de aandelen die de vennootschap heeft verkregen, worden geschorst. De dividendrechten komen te vervallen (art. 7:217 WVV). Ook gelden er specifieke spelregels voor de vervreemding van deze verkregen aandelen (art. 7:218 WVV).

De vennootschap mag ook niet zomaar middelen voorschieten, leningen toestaan of zekerheden stellen met het oog op de verkrijging van haar aandelen door een derde. Hiervoor moet aan strikte voorwaarden worden voldaan (art. 7:227 WVV).

VOORBEELD

Zo moet de verrichting gebeuren tegen billijke marktvoorwaarden wat betreft de rente die de vennootschap ontvangt en de zekerheid die aan de vennootschap wordt verstrekt. Bovendien moet de kredietwaardigheid van de partij die men helpt financieren, grondig worden onderzocht. Verder moet bv. het bedrag van het voorschot of de lening, dan wel de tegenwaarde van de zekerheid voor uitkering vatbaar zijn.

5.3.3 Alarmbelprocedure

Net als in een bv kan er ook in een nv sprake zijn van een alarmbelprocedure die moet worden gevolgd. Als ten gevolge van het geleden verlies het nettoactief gedaald is tot minder dan de helft van het kapitaal, moet het bestuursorgaan de algemene vergadering bijeenroepen (art. 7:228 WVV).

Die vergadering moet in principe worden gehouden binnen twee maanden nadat het verlies is vastgesteld. De vergadering moet dan besluiten over de ontbinding van de vennootschap of over maatregelen om de continuïteit van de vennootschap te vrijwaren.

Als de algemene vergadering niet wordt bijeengeroepen, dan wordt de door derden geleden schade, behoudens tegenbewijs, geacht voort te vloeien uit het ontbreken van de bijeenroeping.

Als het nettoactief is gedaald tot beneden 61 500 euro, kan iedere belanghebbende of het openbaar ministerie de ontbinding van de vennootschap voor de rechtbank vorderen. De rechtbank kan dan aan de vennootschap een bindende termijn toestaan om haar toestand te regulariseren (art. 7:229 WVV).

6 Duur en ontbinding

Naamloze vennootschappen worden in principe voor onbepaalde duur aangegaan. In de statuten kan wel een andere regeling staan (art. 7:230 WVV). Als een naamloze vennootschap voor bepaalde duur wordt aangegaan, kan een bijzondere algemene vergadering beslissen tot een verlenging voor bepaalde of onbepaalde duur. Hierbij moeten de regels die gelden voor een statutenwijziging, worden nageleefd.

7 Strafbepalingen

Het WVV bevat ten slotte nog een aantal strafbepalingen die specifiek betrekking hebben op de naamloze vennootschap.

VOORBEELD

Zo kunnen de bestuurders die de voorschriften inzake winstuitkeringen en interimdividenden niet naleven, worden gestraft met een geldboete van vijftig tot tienduizend euro en bovendien met een gevangenisstraf van één maand tot één jaar.



8 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Bespreek kort en bondig de grondvoorwaarden voor de oprichting van een nv.
- 2 Welke effecten kan een nv uitgeven? Verwijs waar mogelijk naar de relevante wetsartikelen.
- 3 Bespreek de functie van een financieel plan bij de oprichting van een nv.
- 4 Definieer en bespreek de functie van een auditcomité.
- 5 Bespreek het gevolg van het gegeven dat een bestuurder kwijting heeft gekregen.
- 6 Definieer het begrip inschrijvingsrecht.
- 7 Welk artikel regelt de vormvoorwaarden voor de oprichting van een nv?
- 8 Verklaar het onderscheid tussen een oprichter en een inschrijver bij de oprichting van een nv.
- 9 Zoek in het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen de artikelen op over de bevoegdheden van de algemene vergadering van aandeelhouders in een nv.

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is **juist**? Een nv:
 - a kan alleen worden opgericht na tussenkomst van een notaris;
 - b kan een gemengde vennootschap zijn;
 - c eindigt als zijn oprichters komen te overlijden;
 - d is altijd een personenvennootschap.
- 2 Welke stelling is **juist**? Een bestuurder van een nv:
 - a kan worden benoemd door de raad van bestuur;
 - b is alleen rechtsgeldig bestuurder na publicatie in het Belgisch Staatsblad;
 - c kan een bv zijn;
 - d is altijd ook aandeelhouder.
- 3 Welke stelling is **juist**? De afgevaardigd bestuurder van een nv:
 - a kan geen andere nv zijn;
 - b neemt in principe het dagelijks bestuur waar;
 - c kan nooit aandeelhouder van de nv zijn;
 - d moet een natuurlijke persoon zijn.

- 4 Welke stelling is **juist**? Een inschrijvingsrecht is een recht op:
- deelname in de winst;
 - een toekomstige kapitaalverhoging met uitgifte van nieuwe aandelen;
 - de aankoop van aandelen na het verstrijken van een bepaalde periode;
 - een bestuursmandaat in het bestuursorgaan.
- 5 Welke stelling is **juist**? Het bestuur van een nv:
- kan worden waargenomen door één bestuurder op voorwaarde dat deze bestuurder ook meerderheidsaandeelhouder is;
 - kan nooit worden waargenomen door één bestuurder;
 - moet minimaal uit drie bestuurders bestaan;
 - kan worden waargenomen door één bestuurder, die een rechtspersoon kan zijn.
- 6 Welke stelling is **juist**? Een bestuurder van een nv die goederen steelt van een vennootschap:
- kan niet door de vennootschap zelf worden aangesproken;
 - kan door derden worden aangesproken;
 - kan nooit door derden worden aangesproken;
 - kan niet strafrechtelijk worden vervolgd als hij 100 % van de aandelen heeft.
- 7 Welke stelling is **juist**?
- De algemene vergadering die beslist over een kapitaalverhoging, is een gewone algemene vergadering.
 - De algemene vergadering die beslist over een statutenwijziging, moet voor een notaris gehouden worden.
 - De gewone algemene vergadering moet volgens het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen minstens zeven dagen op voorhand worden bijeengeroepen.
 - Een aandeelhouder die 5 % van het kapitaal vertegenwoordigt, kan altijd een algemene vergadering laten bijeenroepen.
- 8 Welke stelling is **juist**? Een kapitaalverhoging in een nv:
- moet altijd gebeuren in geld;
 - veronderstelt dat het bijkomend kapitaal volledig geplaatst is en dat op elk aandeel minstens een vijfde volgestort is;
 - kan vrij gebeuren door een derde;
 - kan gepaard gaan met de betaling van een uitgiftepremie.
- 9 Welke stelling is **juist**? Een kapitaalvermindering in een nv:
- kan tot gevolg hebben dat het kapitaal zakt onder het wettelijk vereiste minimumkapitaal;
 - kan gebeuren tot aanzuivering van geleden verliezen;
 - kan worden beslist op de gewone jaarlijkse algemene vergadering;
 - kan gebeuren zonder enige inspraak van de schuldeisers.
- 10 De nv Graevers heeft drie aandeelhouders: Rob, Ben en Bart. Ieder van hen heeft een derde van de aandelen en is tevens bestuurder van de nv. Rob en Ben zijn ook eigenaar van een mooi kantoorgebouw. Rob, Ben en Bart beslissen de maatschappelijke zetel te vestigen in dit kantoorgebouw en het volledige kantoorgebouw te huren. Welk orgaan moet hierover beslissen en moeten er eventueel bijzondere procedures worden gevolgd? Bespreek en verwijs naar de relevante wetsartikelen.

- 11 De nv Westlaan heeft een aantal zeer goede managers (werknemers) in dienst. Hun inbreng van kennis vormt een grote toegevoegde waarde voor het functioneren van het bedrijf. De aandeelhouders van de nv willen deze managers aan het bedrijf binden door hen te laten delen in de winst. De aandeelhouders willen echter niet dat de managers enig stemrecht zouden krijgen. Kun je hiervoor een oplossing bieden? Leg uit, indien mogelijk met verwijzing naar de relevante wetsartikelen.
- 12 De bestuurders zijn lasthebbers van de vennootschap. Leg uit.
- 13 Wat is het verschil tussen een bijzondere en een buitengewone algemene vergadering? Illustreer aan de hand van een voorbeeld.
- 14 De aandeelhouder van een nv die 9 % van de aandelen heeft:
- a draagt steeds de volledige kost van zijn minderheidsvordering;
 - b kan nooit een minderheidsvordering instellen;
 - c kan een minderheidsvordering instellen als hij geen kwijting heeft gegeven;
 - d zal de "opbrengsten" van zijn minderheidsvordering steeds zelf ontvangen.

Hoofdstuk 5

Erkenning van vennootschappen

In het kader van het wetgevend werk rond het WVV heeft de wetgever geoordeeld dat er een aantal vennootschapsvormen moesten verdwijnen. Zo werden de landbouwvennootschap (lv) en de vennootschap met sociaal oogmerk (vso) afgeschaft.

Gelet op het maatschappelijk belang van deze vennootschapsvormen en de rol die zij spelen in andere wetgevingen (bv. fiscaliteit, sociale zekerheid ...), 'herrezen' zij als modaliteiten van andere vennootschapsvormen, waarbij de modaliteit van lv of vso gekoppeld wordt aan een bijzondere erkenning door de minister van Economie. Volgens de wetgever laat deze bijzondere erkenning toe om na te gaan of de betrokkenen wel degelijk inhoudelijk aan de voorwaarden voldoen om de (positieve) gevolgen van de erkenning als lv of vso te mogen genieten.

De bijzondere erkenning wordt geregeld in **deel 2, Boek 8 WVV**.

1 De erkenning als landbouwonderneming

Zowel de vof, commv, bv als cv komt in aanmerking om erkend te worden als landbouwvennootschap. We spreken dan van een voflo, commvlo, bvlo, cvlo (art. 8:2 WVV).

De minister van Economie is bevoegd om te oordelen over deze bijzondere erkenning.

Voor de uitbating van de pachtwet wijzigt er niets. De uitbating als werkende vennoot in een voflo, de gecommanditeerde vennoot in een commvlo of de bestuurder in een bvlo of cvlo wordt gelijkgesteld met diens persoonlijke uitbating. Dit geldt zowel ten aanzien van de pachter als de verpachter (art. 8:3 WVV).

2 De erkenning als coöperatieve vennootschap

Het belang van de cv zal grotendeels liggen in het verkrijgen van een erkenning ofwel als een 'eigenlijke' cv (erkende cv), ofwel als een sociale onderneming (cv erkend als so), ofwel als een erkende cv met sociaal oogmerk (erkende cvso).

Aan deze erkenning zijn namelijk fiscale (denk hierbij aan belastingvermindering ...) en sociale voordelen verbonden.

2.1 Erkende cv

De cv, die als voornaamste doel heeft haar aandeelhouders een **economisch of sociaal voordeel** te verschaffen ter bevrediging van hun beroeps- of persoonlijke behoeften, kan een erkenning krijgen (art. 8:4 WVV). Dit was ook al mogelijk onder de vroegere regelgeving. De Nationale Raad voor Coöperatie en de Sociale Onderneming is bevoegd om de erkenning te verlenen. We bespreken dan

van een **erkende cv**. Uitkeringen in strijd met de erkenningsvoorwaarden zijn nietig (art. 8:4, derde lid WVV).

VOORBEELD

Milcobel is een voorbeeld van een erkende cv.

'Milcobel is een coöperatie en dat is een stevig en duurzaam engagement zowel naar onze coöperanten als naar de samenleving. Zo'n 1 500 familiale melkveebedrijven zijn aangesloten bij Milcobel. Onze melkveehouders zijn gedreven door hun passie voor het vak en leveren kwaliteitsvolle, lekkere melk. En dat proef je. Onze leden zijn ook aandeelhouder van de coöperatie. Zij hebben inspraak en bepalen mee de richting van het bedrijf. De meerwaarde die we creëren vloeit terug naar onze boeren als melkprijs, premies, nabetalingen of dividend. Als coöperatie staan we voor dialoog, transparantie, betrouwbaarheid en duurzaamheid. Kies je als klant voor Milcobel, dan kies je dus ook voor authentieke zuivel, met korte link naar de boer.' (Uit: www.milcobel.com/about-milcobel, geraadpleegd op 6 maart 2025)

2.2 Cv erkend als so

De voorwaarden waaraan de cv moet voldoen om een erkenning als **sociale onderneming** te krijgen, staan opgesomd in artikel 8:5, § 1, 1° t.e.m. 3° WVV. Een van de voorwaarden is dat de cv hoofdzakelijk tot doel heeft, **in het algemeen belang, een positieve maatschappelijke impact te bewerkstelligen op de mens, het milieu of de samenleving ...** We spreken dan van een '**cv erkend als so**'. Uitkeringen in strijd met de erkenningsvoorwaarden zijn nietig (art. 8:4, derde lid WVV). De erkenning als sociale onderneming is onderworpen aan de voorafgaande controle van en het permanent toezicht door de eerder genoemde Nationale Raad voor de Coöperatie en de Sociale Onderneming.

2.3 Erkende cvso

Ook een erkende cv kan ervoor kiezen om te voldoen aan de voorwaarden van een sociale onderneming. Als een erkende cv ook de erkenning als sociale onderneming verkrijgt, spreken we van een **erkende cvso**.

VOORBEELD

Smart Coöperatie is een voorbeeld van een erkende cvso. Hieronder wordt verwezen naar een aantal artikelen uit hun statuten.

'Artikel 3. Coöperatieve finaliteit en waarden

Zoals bepaald in artikel 8:5, 2° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna "WVV"), streven de aandeelhouders (hierna ook "Vennoten" genoemd) geen vermogensvoordeel na. Ze sluiten zich aan bij het principe van de voorrang van de arbeid en van de sociaal nuttige economische activiteit op het kapitaal en op de vergoeding van het kapitaal.

De inbreng van eigen vermogen en het behoud van die inbreng binnen de coöperatie gedurende de hele duur van het aandeelhouderschap is een essentiële voorwaarde voor het nastreven van de coöperatieve finaliteit en waarden.

De activiteiten van de Vennootschap zijn gericht op de individuele socio-economische ontwikkeling van de Vennoten, om hun actie- en arbeidsmogelijkheden in de wereld te versterken, in alle ondernemende en solidaire autonomie. Ze streeft dit doel na met het model van een onderneming gedeeld door alle Vennoten die er werken. De Vennootschap bevordert, zowel op Belgisch als op Europees niveau,

- de best mogelijke sociale en economische, fiscale en juridische bescherming,*
- de erkenning van het sociaal en economisch nut van de Vennoten,*
- hun persoonlijke ontplooiing en een optimale werkomgeving,*

- de ontwikkeling van rechten eigen aan een collectief, sociaal nuttig en voordelig model, dat de nieuwe manieren van werken, ruilen, ondernemen en vergoed worden toelaat,
- het delen van de middelen en de risico's inherent aan de onderneming en de arbeid.

Zoals bepaald in artikel 1 § 7 van het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, en in artikel 6 § 2 van het koninklijk besluit van 28 juni 2019 tot vaststelling van de voorwaarden van de erkenning als landbouwonderneming en als sociale onderneming, zal de Raad van bestuur elk jaar een bijzonder verslag opstellen over de wijze waarop de Vennootschap toezicht houdt op de erkenningsvoorwaarden zoals voorzien in de voornoemde koninklijke besluiten. Het verslag zal onder meer aangeven dat de investeringen, werkingskosten en bezoldigingen bijdragen tot de verwezenlijking van het sociaal oogmerk van de vennootschap en dat een deel van de jaarlijkse middelen gewijd is aan het informeren en opleiden van haar huidige en potentiële leden of van het grote publiek. Dat bijzonder verslag wordt toegevoegd aan het jaarverslag, voorzien in artikel 42 van onderhavige statuten.

Artikel 4. Doel

SmartCoop is een gedeelde multisectoriële onderneming, met als doel:

- haar Vennoten toe te laten economische activiteiten te ontwikkelen in haar schoot of in het kader van de groep Smart (zoals bepaald in het huishoudelijk reglement van SmartCoop), volgens de regels en binnen de limieten van de door de Raad van bestuur opgestelde Gebruiksovereenkomst van de Gedeelde Onderneming Smart, uit hoofde van artikel 15 van deze statuten. De Vennoten dragen door hun individuele initiatieven bij tot de ontwikkeling van de Vennootschap;
- de productie en verkoop van alle producten en diensten, ontworpen en op de markt gebracht door de Vennoten, in België en in het buitenland;
- elke handeling en de eventuele productie en verkoop voor eigen rekening van elk product en elke dienst, die bijdraagt aan de realisatie van haar maatschappelijk doel;
- de ontwikkeling van professionele vormingen en een permanente vorming en het informeren van haar personeel en de Vennoten.'

(Uit: <https://smartbe.be/nl/de-cooperatie-smart-praktisch/documentation/>: 'Statuten van de coöperatie Smart', geraadpleegd op 6 maart 2025)

3 De gerechtelijke ontbinding

De ondernemingsrechtbank kan op verzoek van de minister van Economie, het openbaar ministerie of elke belanghebbende optreden tegen vennootschappen die zich voordoen als lv, erkende cv, cv erkend als so en/of erkende cvso zonder aan de vereiste erkenningsvoorwaarden te voldoen.

Meer bepaald kan in deze situatie de ondernemingsrechtbank de ontbinding uitspreken van deze vennootschappen. De ondernemingsrechtbank kan eventueel eerst nog een regularisatietermijn toestaan (art. 8:6 en 8:7 WVV).

Deel III

De verenigingen en stichtingen

Hoofdstuk 1

De vereniging zonder winstoogmerk en de internationale vereniging zonder winstoogmerk



In dit onderdeel staan we kort stil bij de vereniging zonder *winstoogmerk* (vzw) en de internationale vereniging zonder *winstoogmerk* (ivzw). De werking van de vzw lichten we in grote lijnen toe. Voor praktische informatie verwijzen we naar de website van het Vlaams Studie- en Documentatiecentrum voor vzw's (www.vsdc.be) en de website van de federale overheidsdienst justitie (justitie.belgium.be).

Gelet op de wijziging die de wetgever heeft doorgevoerd (de vzw is een onderneming geworden die geen winst mag uitkeren), was een wijziging van de naam van vereniging zonder winstoogmerk naar vereniging zonder winstuitkering duidelijker geweest.

VOORBEELD

Vzw's worden vaak opgericht voor het realiseren van 'goede doelen', bv. vzw Vredeseilanden, vzw Plan België. Maar ook sportclubs, hulpgroepen, centra voor (medisch) onderzoek en culturele verenigingen kiezen dikwijls voor de vzw-vorm.

1 Wetgeving

We brengen de definitie van een vereniging, zoals al weergegeven in het hoofdstuk 'Inleidende bepalingen', nog even in herinnering. Artikel 1:2 WVV bepaalt:

*'Een vereniging wordt opgericht bij een **overeenkomst** tussen **twee of meer** personen, leden genaamd. Zij streeft een **belangeloos doel** na in het kader van één of meer welbepaalde **activiteiten** die zij tot **voorwerp** heeft. Zij mag **rechtstreeks noch onrechtstreeks** enig **vermogensvoordeel** uitkeren of bezorgen aan de oprichters, de leden, de bestuurders of enig andere persoon behalve voor het in de statuten belangeloos doel. Elke verrichting in strijd met dit verbod is nietig.'*

Zoals al werd uiteengezet, is in artikel 1:2 WVV voorzien dat een vzw aan haar leden, derden of bestuurders geen rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel mag uitkeren. De wetgever definieert een onrechtstreekse uitkering van een vermogensvoordeel als elke verrichting waardoor de activa van een vereniging dalen of de passiva stijgen en waarvoor de vereniging geen tegenprestatie ontvangt of een kennelijk te lage tegenprestatie ontvangt (art. 1:4 WVV).

VOORBEELD

De bestuurder die een huis verhuurt aan de vzw waarvan hij bestuurder is, moet dit doen aan een marktconform tarief. Als deze huur kennelijk te hoog is, kan de betaling van de huur worden beschouwd als een verboden uitkering van een onrechtstreeks vermogensvoordeel.

Daarentegen mag een vzw uit haar activiteiten wel een onrechtstreeks vermogensvoordeel voor haar leden creëren als dit kadert binnen het belangeloos voorwerp dat is opgenomen in de statuten. Concreet betekent dit dat een vzw ondernemingsactiviteiten mag stellen die haar inkomsten opleveren, maar deze inkomsten moeten worden gebruikt om het doel van de vzw verder te realiseren en mogen niet worden verdeeld onder de leden.

VOORBEELD

De vzw De Harmonie kan een kunstveiling organiseren om geld in het laatje te brengen. Dit geld kan niet worden uitgekeerd aan haar leden, derden of bestuurders, maar zou wel gebruikt kunnen worden om de leden een redelijke korting te geven bij de aankoop van een muziekinstrument.

We willen nogmaals benadrukken dat de vzw's sinds 1 november 2018 beschouwd worden als ondernemingen en dus ongelimiteerd economische activiteiten kunnen uitvoeren. Dit heeft verder tot gevolg dat vzw's ook onderworpen zijn aan de insolventiewetgeving en dus failliet verklaard kunnen worden. De regelgeving i.v.m. de insolventie is terug te vinden het Boek XX van het Wetboek Economisch recht (WER).

Ook de verstrengde regels inzake bestuursaansprakelijkheid (zie Deel 2: art. 2:56 e.v. WVV) zijn van toepassing.

De regelgeving i.v.m. de vzw's is terug te vinden in **deel 3 WVV, Boek 9**, meer bepaald in de **artikelen 9:1 t.e.m. 9:27 WVV**. Naast de vzw kent het WVV ook de ivzw, die gelijklopend is met de vzw. De regeling voor de ivzw's is terug te vinden in **deel 3 WVV Boek 10**, meer bepaald in de **artikelen 10:1 t.e.m. 10:11 WVV**. Vanzelfsprekend is er sprake van een internationaal element als we spreken over een ivzw.

2 Inleidende bepalingen

Artikel 9:1 WVV bepaalt:

'De vereniging zonder winstoogmerk is een vereniging met rechtspersoonlijkheid waarvan de leden in die hoedanigheid niet aansprakelijk zijn voor de verbintenissen die de vereniging aangaat.'

Artikel 10:1 WVV bepaalt:

'De ivzw is een vereniging waarvan de rechtspersoonlijkheid wordt erkend door de Koning en die een doel van internationaal nut nastreeft. Haar leden zijn in de hoedanigheid niet aansprakelijk voor de verbintenissen die de vereniging aangaat.'

VOORBEELD

Veel sportclubs zijn ondergebracht in vzw's. Denk aan basketbalclubs, voetbalclubs ...

Uit bovenstaande artikelen blijkt duidelijk dat de leden in principe beperkt aansprakelijk zijn.

Naast de vzw bestaan er ook nog feitelijke verenigingen. De personen die deze vereniging vormen, hebben dus niet de vorm van een vzw aangenomen. In artikel 1:6 WVV staat dat de feitelijke vereniging een vereniging is zonder rechtspersoonlijkheid. Deze vereniging wordt beheerst door de overeenkomst tussen de partijen. In een feitelijke vereniging zijn de leden onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk.

VOORBEELD

Een aantal vriendinnen komt maandelijks samen en organiseert op regelmatige basis feestjes of activiteiten voor hun damesclubje. Deze dames zijn onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk voor de verbintenissen die zij aangaan.

3 Leden en ledenregister

Op de zetel van de vereniging houdt het bestuursorgaan een ledenregister, waarin de naam, de voor- naam en het adres van de leden (die ook rechtspersonen kunnen zijn) zijn opgenomen. Alle wijzigingen (toetreding, uittreding, uitsluiting) worden hierin bijgehouden (art. 9:3 WVV).

Het register kan ook in elektronische vorm worden bijgehouden.

Leden kunnen dit register inzien. Zij moeten hiervoor een schriftelijk verzoek richten aan het bestuursorgaan, waarmee zij vervolgens een datum en uur van raadpleging afspreken.

De statuten bepalen onder welke voorwaarden derden die een band hebben met de vereniging, als toegetreten lid van de vereniging kunnen worden beschouwd. Ook hun rechten en plichten zijn terug te vinden in de statuten.

4 Oprichting

Uit artikel 1:2 en 9:2 WVV blijkt duidelijk dat de vzw opgericht kan worden met twee of meer oprichters. Als niet aan de vereiste van twee oprichters is voldaan, kan de vzw nietig worden verklaard (art. 9:4 WVV).

Voor de verdere formaliteiten inzake oprichting, bekendmaking enz. van de vzw en ivzw verwijzen we naar het hoofdstuk 'Bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen geregeld in dit wetboek'.

De elementen die in de oprichtingsakte vermeld moeten worden, zijn terug te vinden in het in artikel 2:9, § 2 WVV en artikel 2:10, § 2 WV (voor de ivzw) bedoelde uittreksel.

5 De organen van een vzw

5.1 De algemene vergadering

5.1.1 Bevoegdheden

Artikel 9:12 WVV bepaalt de aangelegenheden waarvoor een besluit van de algemene vergadering nodig is. Denk hierbij aan o.a. statutenwijzigingen, benoeming en afzetting van bestuurders en commissarissen, kwijting verlenen aan de bestuurders en commissarissen, goedkeuring van de jaarrekening, vaststellen van o.a. de financiële voorwaarden van een bestuursmandaat ...

De bevoegdheden van de algemene vergadering in een ivzw zijn terug te vinden in artikel 10:5 WVV en zijn vergelijkbaar met de bevoegdheden van de algemene vergadering van de vzw.

5.1.2 Bijeenroeping van de algemene vergadering

Het bestuursorgaan roept de algemene vergadering bijeen in de gevallen waarin de wet het bepaalt of als ten minste **één vijfde** van de leden het vraagt. Ook de commissaris kan het initiatief nemen (art. 9:13 WVV). De regeling voor de bijeenroeping van de algemene vergadering in de ivzw wordt opgenomen in de statuten. Ook hier kan de commissaris het initiatief nemen. Hij moet dit hoe dan ook doen als één vijfde van de leden van de ivzw het vraagt (art. 10:6 WVV).

De algemene vergadering moet binnen eenentwintig dagen na het verzoek worden bijeengeroepen en de vergadering moet uiterlijk op de veertigste dag na dit verzoek worden gehouden (art. 9:13, laatste lid WVV). De statuten kunnen hiervan afwijken.

Ten minste vijftien dagen voor de algemene vergadering worden alle leden, bestuurders en commissarissen opgeroepen. Bij de oproeping zit de agenda (art. 9:14 WVV).

5.1.3 Deelneming aan de algemene vergadering

De leden kunnen vanzelfsprekend zelf deelnemen aan de algemene vergadering, maar kunnen zich ook laten vertegenwoordigen door een ander lid of een niet-lid als de statuten dit toestaan (art. 9:15 WVV). De commissaris neemt deel als de algemene vergadering beraadslaagt over een door hem opgesteld verslag (art. 9:16 WVV en art. 10:7 WVV voor de ivzw).

5.1.4 Verloop van de algemene vergadering

Ieder lid heeft in principe een gelijk stemrecht op de algemene vergadering. De statuten kunnen hiervan afwijken (art. 9:17 WVV).

Tijdens de algemene vergadering beantwoorden de bestuurders en de commissaris vragen die verband houden met de agenda. In het belang van de vereniging kunnen zij weigeren te antwoorden als het meedelen van bepaalde gegevens schade zou kunnen veroorzaken aan de vereniging (art. 9:18 WVV).

5.1.5 De gewone algemene vergadering

Het bestuursorgaan licht de financiële toestand en de uitvoering van de begroting toe (art. 9:19 WVV).

De algemene vergadering is het hoogste gezagsorgaan binnen de vzw. De algemene vergadering komt minstens één keer per jaar samen. Navolgende punten moeten zeker op de agenda staan (art. 9:20 WVV en art. 10:8 WVV voor de ivzw):

- goedkeuren van de rekeningen;
- goedkeuren van de begroting;
- kwijting aan de bestuurders en aan de commissaris.

5.1.6 De buitengewone algemene vergadering

De buitengewone algemene vergadering beslist over statutenwijzigingen. De voorgestelde wijzigingen moeten nauwkeurig zijn weergegeven in de agenda. Minstens **twee derde** van de leden moet aanwezig/vertegenwoordigd zijn op de vergadering. Als dit niet het geval is, dan moet een tweede vergadering worden bijeengeroepen. Tijdens deze laatste vergadering mag worden beslist ongeacht hoeveel leden aanwezig zijn. Een wijziging is maar aangenomen als **twee derde** van de leden akkoord is. De wijziging die betrekking heeft op het voorwerp van de vereniging moet met een **viervijfde meerderheid** worden beslist (art. 9:21 WVV).

5.2 Bestuur

5.2.1 Samenstelling

Het collegiaal bestuursorgaan bestaat uit minstens drie bestuurders. Deze bestuurders kunnen natuurlijke personen of rechtspersonen zijn (art. 9:5 WVV).

De algemene vergadering benoemt de bestuurders voor een bepaalde dan wel onbepaalde termijn (art. 9:6 WVV).

5.2.2 Bevoegdheid en werkwijze

Het bestuursorgaan mag alle handelingen verrichten nodig of dienstig voor de verwezenlijking van het voorwerp van de vereniging. Het bestuursorgaan heeft dus een algemene bevoegdheid inzake bestuur en vertegenwoordiging van de vzw. Daarnaast heeft zij een restbevoegdheid. Alle aangelegenheden die de wetgever niet aan de algemene vergadering heeft gegeven, komen toe aan het bestuursorgaan. De statuten kunnen de bevoegdheden van het bestuursorgaan wel beperken. Deze beperkingen zijn niet tegenwerpelijk aan derden (art. 9:7 WVV).

Voor de ivzw bepalen de statuten de vorm, de samenstelling, de werkwijze en de bevoegdheden van het bestuursorgaan. De statuten leggen ook vast op welke manier de personen, bevoegd om de ivzw te vertegenwoordigen, worden aangeduid (art. 10:9 WVV).

Als een bestuurder geconfronteerd wordt met een tegenstrijdig belang, moet hij dit melden. In artikel 9:8 WVV is de te volgen procedure uitvoerig beschreven. Deze regeling is vergelijkbaar met de regeling inzake tegenstrijdig belang bij de bv.

5.2.3 Dagelijks bestuur

Het bestuursorgaan kan het dagelijks bestuur, inclusief de daarmee samenhangende vertegenwoordiging, opdragen aan een of meer personen, die elk alleen, gezamenlijk of als college optreden (art. 9:10 WVV).

Het orgaan van dagelijks bestuur staat onder toezicht van het bestuursorgaan.

Het dagelijks bestuur omvat de handelingen en beslissingen die betrekking hebben op de behoeften van het dagelijks leven van de vereniging, die minder belang vertonen of die spoedeisend zijn.

Een gelijkaardige regeling inzake het dagelijks bestuur van de ivzw is terug te vinden in artikel 9:10 WVV.

5.2.4 Overschrijding van het voorwerp

De vereniging is verbonden door de handelingen van het bestuursorgaan, de bestuurders en het dagelijks bestuur, die de vertegenwoordigingsbevoegdheid hebben. De vereniging is ook verbonden door gestelde handelingen buiten het voorwerp van de vereniging, tenzij zij bewijst dat de derde daarvan op de hoogte was of niet onkundig van kon zijn. De bekendmaking van de statuten is geen voldoende bewijs (art. 9:11 WVV).

6 Giften

Elke gift onder de levenden met een waarde hoger dan 100 000 euro vereist een machtiging van de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger. Handgiften vormen hierop een uitzondering. Er is sprake van machtiging als de minister binnen een termijn van drie maanden na het indienen van het verzoek niet heeft gereageerd (art. 9:22 WVV). Voor de ivzw is dezelfde regeling terug te vinden in artikel 10:11 WVV.

6.1 Uittreding en uitsluiting van leden

Elk lid is vrij uit te treden. Het lid biedt zijn ontslag aan bij het bestuursorgaan. Een lid dat zijn bijdrage niet betaalt, wordt geacht ontslag te nemen. De uitsluiting van een lid moet staan in de oproeping. Het lid moet worden gehoord. De algemene vergadering beslist volgens de spelregels inzake quorum en stemming voor een statutenwijziging (art. 9:23 WVV).

6.2 Erkenning van de vzw als beroepsvereniging

Een vzw opgericht voor de studie, de bescherming en de ontwikkeling van de beroepsbelangen van haar leden, kan door de minister van Middenstand worden erkend als 'beroepsvereniging' of 'federatie van beroepsverenigingen' (art. 9:24 WVV). De erkenning wordt alleen verleend aan de vzw, die zelf het beroep of het ambacht niet mag uitoefenen.

In artikel 9:24, § 2 WVV staan de voorwaarden opgesomd waaraan zulke erkende beroepsverenigingen moeten voldoen en wat uitdrukkelijk in hun statuten moet worden opgenomen. Bij dit laatste denken we o.a. de voorwaarden voor de in- en uittrede van de categorieën van leden, erkend door de statuten, de sancties die de vzw oplegt bij niet-naleving van de reglementen ...

De erkenningsprocedure wordt vastgelegd bij koninklijk besluit.

Alle documenten uitgaande van de erkende beroepsvereniging moeten haar erkenning als beroepsvereniging vermelden (art. 9:26 WVV).

7 Nietigheid van de (i)vzw

De nietigheid van de vereniging kan, volgens artikel 9:4 WVV en artikel 10:4 WVV (voor de ivzw), alleen worden uitgesproken als:

- 1 het aantal geldig verbonden oprichters minder dan twee bedraagt;
- 2 de oprichting niet is gebeurd bij onderhandse of authentieke akte;
- 3 de statuten de vermelding van artikel 2:9, § 2, 2° en 4° WVV of 2:10, § 2, 2° en 3° WVV niet bevatten;
- 4 het doel of voorwerp in strijd is met de wet of de openbare orde;
- 5 de vereniging is opgericht om een rechtstreeks vermogensvoordeel dan wel onrechtstreeks vermogensvoordeel (dat niet kadert in het belangeloos doel bepaald in de statuten) te verschaffen aan haar leden, toegetroden leden, leden van haar bestuursorgaan of enig ander persoon.



8 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Wat is het essentiële verschil tussen een vzw en een klassieke vennootschap?
- 2 Mag een vzw ondernemingsactiviteiten verrichten?
- 3 Welke organen heeft een vzw?

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is **fout**?
 - a Een vzw kan worden opgericht door één persoon.
 - b De statuten van een vzw kunnen onderhands worden opgesteld.
 - c De vzw moet een ledenlijst bijhouden op de zetel.
 - d De algemene vergadering kan kwijting verlenen aan de bestuurders.
- 2 Welke stelling is **juist**?
 - a De vzw moet minstens drie bestuurders hebben.
 - b De raad van bestuur keurt de rekening goed op de jaarlijkse vergadering.
 - c De vzw kan nooit een commissaris hebben.
 - d Een vzw kan haar statuten wijzigen als 60 % van de leden dit goedkeurt.
- 3 Vzw De lustige blaffers heeft als voorwerp de opleiding van honden te organiseren en in het algemeen het welzijn van honden te verbeteren. Om de kas te vullen, organiseert de vzw maandelijks een verkoop van hondenwafels.
Welke stelling is **juist**? Met geld dat de vzw verdient, kan de vzw:
 - a jaarlijks een dividend van 100 euro uitbetalen aan haar leden;
 - b toestellen aankopen om de opleiding van de honden te verbeteren;
 - c de leden een korting toestaan om naar de plaatselijke voetbalclub te gaan;
 - d niets doen, want de vzw mag geen ondernemingsactiviteiten stellen.

Hoofdstuk 2

De stichting

We bestuderen in dit hoofdstuk de stichting. Wat is een stichting en waarvoor wordt ze gebruikt? In het kader van dit handboek geven we de grote lijnen mee en gaan we niet in op alle details.

We brengen de definitie van een stichting, zoals al weergegeven in het hoofdstuk 'Inleidende bepalingen', nog even in herinnering.

Artikel 1:3 WvV bepaalt:

*'Een stichting is een rechtspersoon zonder leden, opgericht bij **rechtshandeling** door **één of meer personen**, stichters genoemd. Haar vermogen wordt bestemd om een **belangeloos doel** na te streven in het kader van één of meer welbepaalde **activiteiten** die zij tot **voorwerp** heeft. Zij mag **rechtstreeks noch onrechtstreeks** enig **vermogensvoordeel** uitkeren of bezorgen aan de stichters, de bestuurders of enig andere persoon behalve voor het in de statuten belangeloos doel. Elke verrichting in strijd met dit verbod is nietig.'*

VOORBEELD

Een stichting kan worden opgericht om een collectie kunstwerken of een patrimonium in stand te houden.

Een bekend voorbeeld is de Koning Boudewijnstichting. We geven haar missie:

'De Koning Boudewijnstichting wil bijdragen aan een betere samenleving in België, in Europa en elders in de wereld.'

De Stichting is een actor van verandering en innovatie ten dienste van het algemeen belang en van de sociale cohesie. Wij willen een zo groot mogelijke impact door de capaciteit van de organisaties en de individuen die bijdragen aan een betere samenleving te versterken. We ondersteunen filantropen en schenkers (particulieren, bedrijven of organisaties) die zich willen inzetten voor het algemeen welzijn op elk continent en op elk gebied van het openbaar belang, met name via ons stichtend lidmaatschap van Myriad, alliantie voor grensoverschrijdende schenkingen.

Onze programma's zijn duurzaam en beslaan zeer verschillende domeinen:

- *sociale rechtvaardigheid en armoede*
- *gezondheid*
- *erfgoed en cultuur*
- *democratie*
- *klimaat, leefmilieu en biodiversiteit*
- *opleiding en ontwikkeling van talenten*
- *Europa & internationaal.'*

(Uit: <https://kbs-frb.be/nl/missie-visie-waarden>, geraadpleegd op 3 maart 2025)

1 Algemene bepalingen

De regelgeving i.v.m. de stichting is terug te vinden in **deel 3, Boek 11**, meer bepaald in de **artikelen 11:1 t.e.m. 11:16 WVV**.

1.1 Oprichtingsformaliteiten

Voor de oprichtingsformaliteiten verwijzen we naar Deel 2 'Bepalingen gemeenschappelijk aan rechtspersonen', meer bepaald naar artikel 2:11 WVV.

In tegenstelling tot de vzw heeft de stichting geen leden en moet zij verplicht worden opgericht bij authentieke akte.

1.2 Belangeloos doel

Kenmerkend voor de stichting is het belangeloos doel.

Een stichting kan privaat zijn (private stichting) of erkend zijn als 'stichting van openbaar nut'. In dit laatste geval moet de stichting een werk van filantropische, levensbeschouwelijke, religieuze, wetenschappelijke, artistieke of culturele aard verwezenlijken (art. 11:1 WVV).

1.3 Geen winstuitkering

Net zoals de vzw mag de stichting geen (rechtstreeks of onrechtstreeks) vermogensvoordeel uitkeren of verschaffen aan haar stichters, bestuurders of enige andere persoon (artikel 1:3 WVV).

2 De organen van een stichting

2.1 De algemene vergadering

In een stichting is geen algemene vergadering.

2.2 Bestuur

2.2.1 Samenstelling

De stichting wordt bestuurd door één of meer bestuurders. Deze bestuurders kunnen natuurlijke personen of rechtspersonen zijn (art. 11:6 WVV). Als er meerdere bestuurders zijn, oefenen zij hun mandaat collegiaal uit. De statuten bepalen op welke manier bestuurders worden benoemd, ontslagen of afgezet. In de statuten kan dus bv. worden opgenomen dat een bestuurder ontslagen wordt als hij de verplichtingen opgelegd door de statuten of de wet niet naleeft of als hij nalatig is.

De wetgever wil zo veel mogelijk flexibiliteit creëren.

VOORBEELD

We nemen opnieuw het voorbeeld van de Koning Boudewijnstichting.

‘De Raad van Bestuur tekent de krachtlijnen uit voor het beleid van de Koning Boudewijnstichting. De Raad van Bestuur bestaat uit een voorzitter, twee ondervoorzitters en maximum 12 raadsleden, waaronder de afgevaardigd bestuurder. Binnen de Raad van Bestuur vertegenwoordigt een raadslid de Koning.

Nieuwe leden van de Raad van Bestuur worden bij tweederdemeerderheid verkozen door de aanwezige of vertegenwoordigde bestuurders. Een mandaat duurt vier jaar en kan één keer worden verlengd. De maximumleeftijd voor het uitoefenen van een bestuurdersmandaat is 70 jaar.

De bestuurders kiezen uit hun midden een voorzitter/voorzitster en twee ondervoorzitters/ondervoorzitsters. De voorzitter/voorzitster wordt benoemd voor twee jaar. Een termijn die één keer hernieuwbaar is.

De Raad van Bestuur neemt beslissingen met een meerderheid van stemmen.’

2.2.2 Bevoegdheid en werkwijze

Het bestuursorgaan mag alle handelingen verrichten nodig of dienstig voor de verwezenlijking van het voorwerp van de stichting. Het bestuursorgaan kan een taakverdeling opmaken, maar deze is niet tegenwerpelijk aan derden, ook al is ze bekendgemaakt (art. 11:7, § 1 WVV).

Het bestuursorgaan vertegenwoordigt de stichting. De statuten kunnen de bevoegdheden van deze vertegenwoordiging van het bestuursorgaan beperken of kunnen een taakverdeling vastleggen. Deze beperkingen en/of taakverdelingen zijn ook niet tegenwerpelijk aan derden (art. 11:7, § 2 WVV). De statuten kunnen bepalen dat er sprake is van een individuele of collegiale vertegenwoordigingsbevoegdheid voor de bestuurders. Deze clausule, de statutaire één-of-meerhandtekeningsclausule, is wel tegenwerpelijk aan derden.

Als een bestuurder geconfronteerd wordt met een tegenstrijdig belang, moet hij dit melden. In artikel 11:8 en artikel 11:9 WVV is de te volgen procedure uitvoerig beschreven. Deze regeling is van dwingend recht. De wetgever legt aan de betrokken bestuurder(s) een onthoudingsplicht op, tenzij er maar één bestuurder is of alle bestuurders een tegenstrijdig belang hebben. In het laatste geval moeten in een bijzonder verslag de aard van de beslissing en de financiële gevolgen voor de stichting worden opgenomen. Ook moet het genomen besluit worden verantwoord in dit verslag.

2.2.3 Dagelijks bestuur

Het bestuursorgaan kan het dagelijks bestuur, inclusief de daarmee samenhangende vertegenwoordiging, opdragen aan een of meer personen, die elk alleen, gezamenlijk of als college optreden (art. 11:14 WVV).

Het orgaan van dagelijks bestuur staat onder toezicht van het bestuursorgaan.

Het dagelijks bestuur betreft handelingen en beslissingen die betrekking hebben op de behoeften van het dagelijks leven van de vereniging, die minder belang vertonen of die spoedeisend zijn.

3 Giften

Stichtingen ontvangen dikwijls giften.

Elke gift, met uitzondering van handgiften, onder de levenden met een waarde hoger dan 100.000 euro vereist een machtiging van de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger. Handgiften vormen hierop een uitzondering. Er is sprake van machtiging als de minister binnen een termijn van drie maanden na het indienen van het verzoek niet heeft gereageerd (art. 11:15 WvV).

4 Nietigheid van de stichting

De nietigheid van de stichting kan, volgens artikel 11:5 WvV, alleen worden uitgesproken:

- 1 als de oprichting niet is gebeurd in de vereiste vorm;
- 2 als de statuten de vermelding van artikel 2:11, § 2, 2° en 3° WvV niet bevatten;
- 3 als het doel of voorwerp waarvoor zij is opgericht of haar werkelijk doel of voorwerp in strijd is met de wet of de openbare orde;
- 4 als zij is opgericht om een rechtstreeks vermogensvoordeel dan wel onrechtstreeks vermogensvoordeel (dat niet kadert in het belangeloos doel bepaald in de statuten) te verschaffen aan haar stichters, de leden van haar bestuursorgaan of enig ander persoon.



5 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Wat is het essentiële verschil tussen een stichting en een vennootschap?
- 2 Welke organen heeft een stichting?

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is **fout**?
 - a Een stichting mag geen vermogensvoordeel uitkeren aan haar stichters.
 - b De oprichting van een stichting veronderstelt de tussenkomst van een notaris.
 - c De stichting moet haar ledenlijst elk jaar neerleggen op de griffie van de ondernemingsrechtbank.
 - d De stichting kan meerdere bestuurders hebben.
- 2 Welke stelling is **fout**?
 - a De stichting dient altijd een belangeloos doel.
 - b Een gift aan een stichting van meer dan 100 000 euro vereist de machtiging van de minister van Justitie of diens vertegenwoordiger.
 - c De stichting kan een bestuurder hebben bevoegd voor het dagelijks bestuur.
 - d De algemene vergadering kan kwijting verlenen aan de bestuurders van de stichting.
- 3 Welke stelling is **fout**?
 - a Een stichting opgericht om de schilderkunst te promoten, kan een stichting van openbaar nut zijn.
 - b Een stichting ter promotie van de wiskunde kan een stichting van openbaar nut zijn.
 - c Een stichting opgericht ter promotie van de cocaïnehandel kan nietig worden verklaard.
 - d Een stichting moet jaarlijks een algemene vergadering houden.



Deel IV
Herstructurering van
vennootschappen
en verenigingen

De regeling voor de herstructurering van vennootschappen is terug te vinden in **Boek 12**, meer bepaald in de **artikelen 12:1 tot en met 12:119 WVV**. De regels voor de herstructurering van vennootschappen gelden voor alle vennootschappen met rechtspersoonlijkheid (art. 12:2 WVV). De bijzondere regels inzake grensoverschrijdende splitsing en gelijkgestelde verrichtingen, ingevoerd bij wet van 25 mei 2023 (*BS* 6 juni 2023), is terug te vinden in de artikelen 12:120 tot en met 12:141 WVV. Dat deel wordt in het kader van dit handboek niet behandeld aangezien dit ons te ver zou leiden.

De regeling voor de herstructurering van verenigingen en stichtingen is terug te vinden in **Boek 13**, meer bepaald in de **artikelen 13:1 tot en met 13:10 WVV**. We bespreken hier de regeling voor de vennootschappen en verwijzen ook naar de artikelen die de regeling (meestal gelijklopend) weergeven voor de verenigingen.

1 Definities

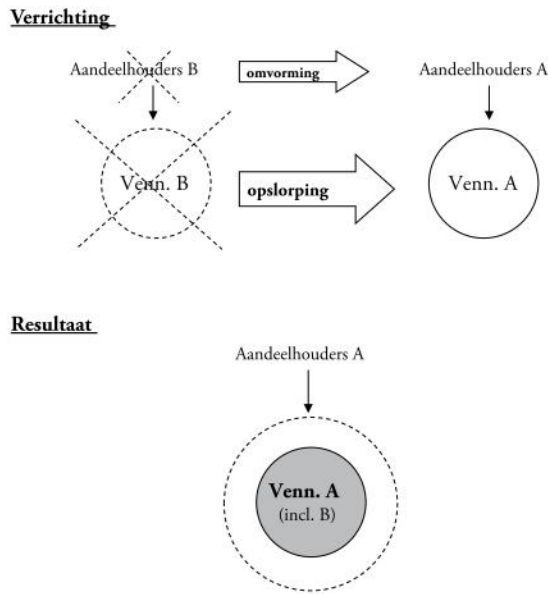
De wetgever heeft om te beginnen een aantal belangrijke begrippen gedefinieerd, die we hierna bespreken. Het gaat meer bepaald om de fusie en de splitsing van vennootschappen en de inbreng van een algemeenheid en van een bedrijfstak.

Voor de verenigingen en stichtingen zijn deze begrippen terug te vinden in artikel 13:1 WVV.

1.1 Fusie door overneming of door oprichting van een nieuwe vennootschap

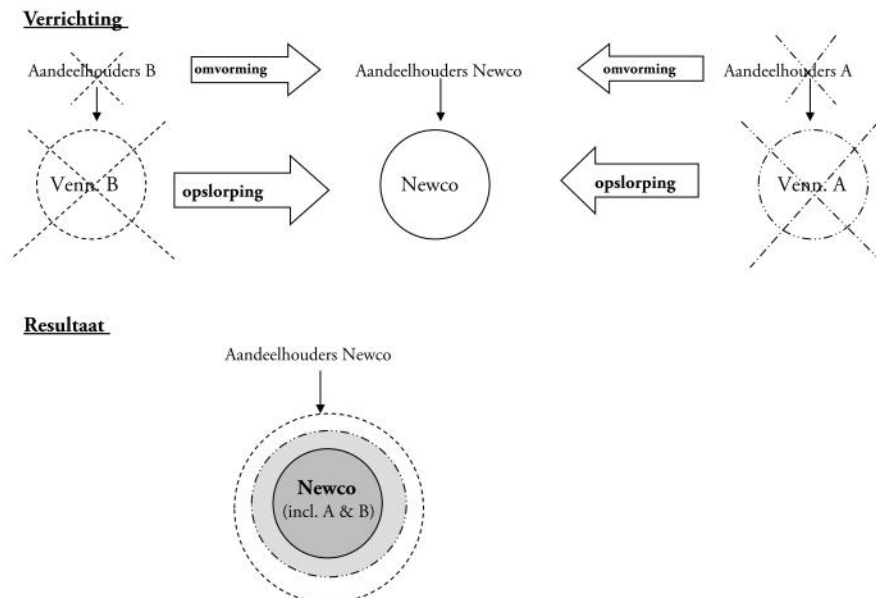
Een fusie door overneming of door oprichting is de rechtshandeling waarbij het volledige vermogen van één of meer vennootschappen als gevolg van ontbinding zonder vereffening overgaat op een **andere** vennootschap. De vennoten of aandeelhouders van de ontbonden vennootschap(en) krijgen in ruil aandelen in de verkrijgende vennootschap. Er kan eventueel nog een opleg in geld betaald worden met een maximum van één tiende van de nominale dan wel de fractiewaarde. Het kan zijn dat de verkrijgende vennootschap een vennootschap zonder kapitaal is. In dat geval is de fractiewaarde gelijk aan de inbrengwaarde (terug te vinden in de jaarrekening), soms verhoogd met de reserves die pas na statutenwijziging uitgekeerd kunnen worden, gedeeld door het aantal aandelen. De inbrengwaarde slaat op alle toegezegde inbrengen in geld of in natura. De inbrengen in nijverheid vallen hier dus niet onder (art. 12:2 en art. 12:3 WVV en art. 13, § 2, 1° WVV voor de verenigingen en stichtingen).

Schema 1 Fusie door overneming (art. 12:2 WVV)



De ontbonden vennootschap wordt als het ware opgeslorpt door een andere vennootschap. Deze opslorpende vennootschap kan een bestaande vennootschap zijn of een vennootschap die nieuw werd opgericht (art. 12:2 WVV).

Schema 2 Fusie door oprichting (art. 12:3 WVV)



1.2 Splitsing door overneming, door oprichting of gemengde splitsing

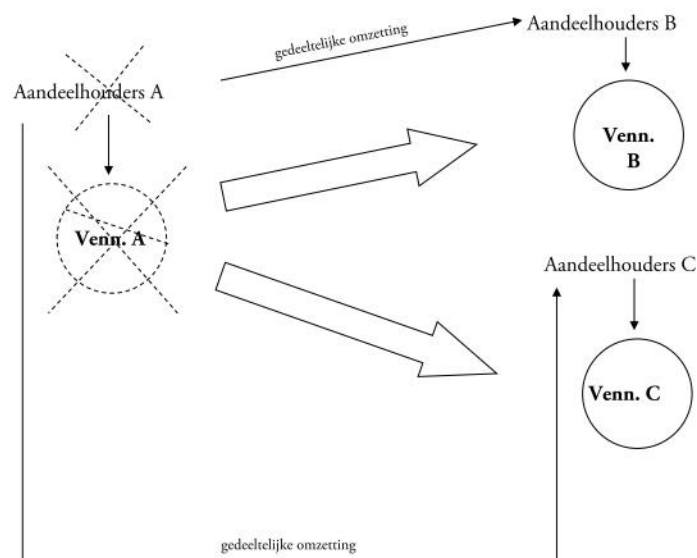
Splitsing door overneming, oprichting of gemengde splitsing is de rechtshandeling waarbij het gehele vermogen van een vennootschap als gevolg van haar ontbinding zonder vereffening overgaat op **verscheidene** vennootschappen. De vennoten of aandeelhouders van de ontbonden vennootschap krijgen aandelen van de verkrijgende vennootschappen die delen in het gesplitste vermogen. Ook hier kan, zoals bij fusie, een opleg in geld worden betaald met een maximum van één tiende van de nominale dan wel de fractiewaarde van de uitgereikte aandelen. Het kan zijn dat de verkrijgende vennootschap een vennootschap zonder kapitaal is. In dat geval is de fractiewaarde gelijk aan de inbrengwaarde (terug te vinden in de jaarrekening), soms verhoogd met de reserves die pas na statutewijziging uitgekeerd kunnen worden, gedeeld door het aantal aandelen. De inbrengwaarde slaat op alle toegezegde inbrengen in geld of in natura. De inbrengen in nijverheid vallen hier dus niet onder (art. 12:4 WVV).

Het vermogen van de ontbonden vennootschap wordt als het ware verdeeld over meerdere vennootschappen.

Hierdoor ontstaan er drie verschillende hypothesen:

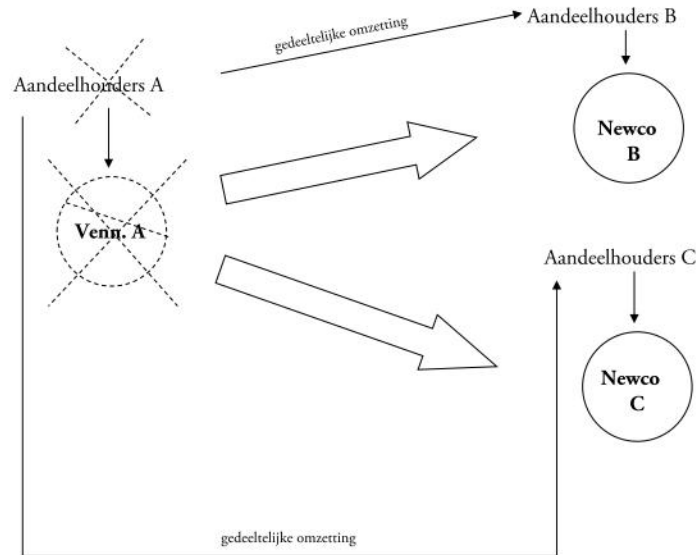
- de delen van de gesplitste vennootschap gaan alle over op **bestaande** vennootschappen (art. 12:4 WVV);

Schema 3 Splitsing door overneming (art. 12:4 WVV)



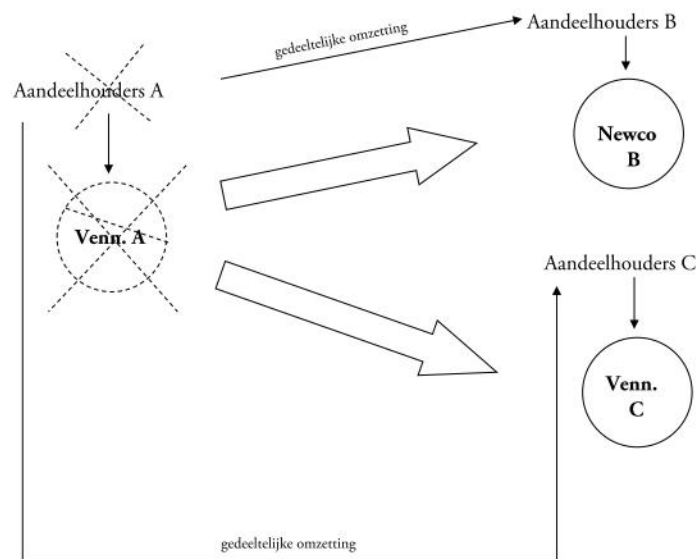
- de delen van de gesplitste vennootschap gaan alle over op nieuw opgerichte vennootschappen (art.12:5 WVV);

Schema 4 Splitsing door oprichting (art. 12:5 WVV)



- de delen van de gesplitste vennootschap gaan deels over op een bestaande vennootschap(pen) en deels op een nieuw opgerichte vennootschap(pen) (art. 12:6 WVV). In dat geval spreken we van een **gemengde splitsing**.

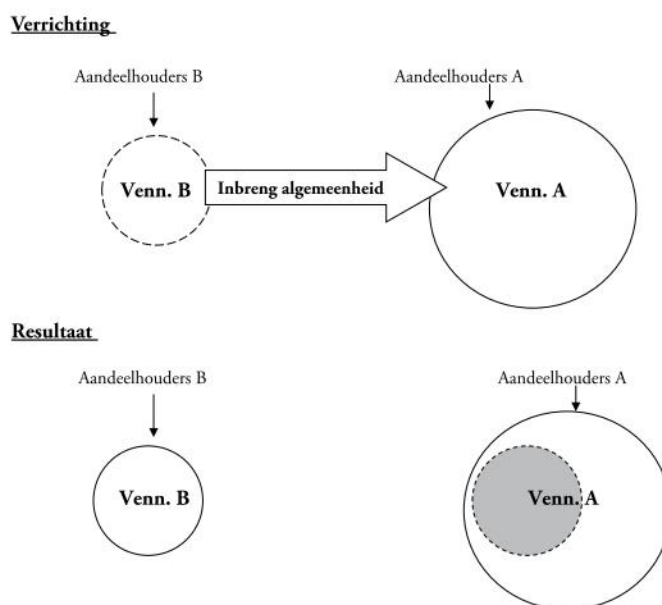
Schema 5: Gemengde splitsing (art. 12:6 WVV)



1.3 Inbreng van een algemeenheid

Inbreng van een algemeenheid is de rechtshandeling waarbij het gehele vermogen van een vennootschap, zowel actief als passief, zonder ontbinding wordt overgedragen aan een of meer bestaande of nieuwe vennootschappen tegen een vergoeding die alleen bestaat in aandelen van de verkrijgende vennootschap(pen) (art. 12:9 WVV).

Schema 6 Inbreng van een algemeenheid (art. 12:9 WVV)

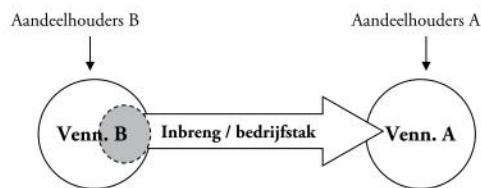


1.4 Inbreng van een bedrijfstak

Artikel 12:11 WVV definieert een bedrijfstak als een geheel dat op technisch en organisatorisch gebied een autonome activiteit uitoefent en op eigen kracht kan werken. Deze bedrijfstak kan ook worden overgedragen aan een andere vennootschap tegen een vergoeding die uitsluitend bestaat in aandelen van de verkrijgende vennootschap (art. 12:10 WVV). De regeling voor de verenigingen loopt gelijk met deze voor de vennootschappen en is terug te vinden in artikel 13:10 WVV.

Schema 7 Inbreng van een bedrijfstak (art. 12:10 en art. 12:11 WVV)

Verrichting



Resultaat



2 De regeling inzake fusies en splitsingen

2.1 Rechtsgevolgen van fusie en splitsing

Een fusie of splitsing heeft een aantal rechtsgevolgen:

- de ontbonden vennootschappen houden op te bestaan, tenzij een vordering tot nietigverklaring wordt ingesteld;
- de vennoten of aandeelhouders van de ontbonden vennootschap worden vennoten of aandeelhouders in de verkrijgende vennootschappen. Een specifieke verdeling kan in het splitsingsverslag worden opgesteld;
- het gehele vermogen van elke ontbonden vennootschap gaat over op de verkrijgende vennootschappen (art. 12:13 WVV).

2.2 Tegenwerpelijkheid van de fusie of splitsing

De fusie of splitsing kan aan derden maar worden tegengeworpen vanaf de dag dat zij bij uittreksel of mededeling in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad werd bekendgemaakt (art. 12:14 WVV en art. 13:15 WVV voor de verenigingen).

2.3 Zekerheidsstelling t.v.v. de schuldeisers

Uiterlijk binnen **twee maanden** na de bekendmaking van de fusieakte of splitsingsakte in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad kunnen bepaalde schuldeisers een zekerheid vragen. Het gaat om schuldeisers van elke vennootschap die betrokken is bij een fusie of splitsing en die een niet-vervallen vordering hebben van vóór de bekendmaking. In artikel 12:15 WVV worden de verschillende mogelijkheden toegelicht. Voor de verenigingen is de regeling terug te vinden in artikel 13:6 WVV.

2.4 Aansprakelijkheid

Als de **ontbonden** vennootschap een vof of een commv is, blijven de vennoten onder firma en de beherende vennoten ten aanzien van derden **hoofdelijk en onbeperkt** aansprakelijk voor de verbintenissen van de ontbonden vennootschap ontstaan vóór de publicatie in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad (art. 12:16, § 1 WVV).

Als bovengenoemde vennootschapsvormen de **verkrijgende** vennootschap vormen, blijven de betrokken vennoten **hoofdelijk en onbeperkt** aansprakelijk voor de verbintenissen van de ontbonden vennootschap ontstaan vóór de fusie of splitsing als zij op de verkrijgende vennootschap zijn overgegaan. Zij kunnen van deze aansprakelijkheid worden ontheven op voorwaarde dat dit uitdrukkelijk in het fusie-/splitsingsvoorstel en in de fusie-/splitsingsakte is afgesproken (art. 12:16, § 2 WVV).

Bestuurdersaansprakelijkheid kan ook altijd worden ingeroepen door de vennoten van de ontbonden vennootschap als er fouten werden gemaakt bij de voorbereiding en de totstandkoming van de fusie of splitsing (art. 12:18 WVV).

2.5 Nietigheid van de fusie of splitsing

De ondernemingsrechtbank kan in welbepaalde gevallen de nietigheid van de fusie of splitsing uitspreken. Dat is onder andere het geval als de opleg in geld meer bedraagt dan één tiende van de nominale hetzij de fractiewaarde van de aandelen. Het kan zijn dat de verkrijgende vennootschap een vennootschap zonder kapitaal is. In dat geval is de fractiewaarde gelijk aan de inbrengwaarde (terug te vinden in de jaarrekening), soms verhoogd met de reserves die pas na statutenwijziging uitgekeerd kunnen worden, gedeeld door het aantal aandelen. De inbrengwaarde slaat op alle toegezegde inbrengen in geld of in natura. De inbrengen in nijverheid vallen hier dus niet onder (art. 12:19 WVV). De ondernemingsrechtbank die de fusie of splitsing nietig verklaart, verklaart eveneens de nieuwe vennootschappen nietig (art. 12:21 WVV). Voor de verenigingen is de regeling inzake nietigheid van de fusie of splitsing terug te vinden in artikel 13:7 en 13:8 WVV.

3 Procedure

In het kader van dit handboek staan we alleen stil bij de procedure bij fusie door overneming. Navolgende procedure is ook van toepassing bij splitsing door overneming.

3.1 Fusievoorstel

In de eerste plaats moeten de bestuursorganen van de te fuseren vennootschappen een **fusievoorstel** maken. Dit kan onderhands of bij authentieke akte. In het fusievoorstel moeten, conform artikel 12:24 WVV, een aantal vermeldingen voorkomen: de rechtsvorm, de naam, het voorwerp en de zetel van de te fuseren vennootschappen, de ruilverhouding van de aandelen en indien nodig, het bedrag van de opleg ...

Het fusievoorstel moet door elke vennootschap die bij de fusie betrokken is, uiterlijk zes weken voor de algemene vergadering die over de fusie moet besluiten, op de griffie van de ondernemingsrechtbank worden neergelegd en bekendgemaakt bij uittreksel of mededeling. In dit laatste geval bevat de mededeling een hyperlink naar de website van de vennootschap (art. 12:24, laatste lid WVV).

De regels voor het verrichtingsvoorstel van verenigingen zijn terug te vinden in artikel 13:3 WVV.

3.2 Schriftelijk verslag van het bestuursorgaan

Daarnaast moet in elke vennootschap het bestuursorgaan een **gemotiveerd** schriftelijk verslag opstellen waarin het vermogen van de te fuseren vennootschappen wordt uiteengezet. In het verslag licht men, vanuit juridisch en economisch oogpunt, de wenselijkheid van de fusie toe, de voorwaarden en de wijze waarop de fusie zal plaatsvinden, de waarderingsmethodes enz. (art. 12:25 WVV en art. 13:3, § 1 WVV).

Dit verslag is niet nodig op voorwaarde dat alle vennoten of aandeelhouders en houders van effecten waaraan stemrecht verbonden is, van alle betrokken vennootschappen, hiermee instemmen.

3.3 Schriftelijk verslag van de commissaris/bedrijfsrevisor/gecertificeerde accountant

Naast het bestuursorgaan moet ook de commissaris of de bedrijfsrevisor of de gecertificeerde accountant een schriftelijk verslag over het fusievoorstel opstellen, waarin hij nagaat of de ruilverhouding al dan niet redelijk is (art. 12:26, § 1 WVV en art. 13:3, § 2 WVV voor de verenigingen).

Dit controleverslag is niet nodig op voorwaarde dat alle vennoten of aandeelhouders en houders van effecten waaraan stemrecht verbonden is, van alle betrokken vennootschappen, hiermee instemmen (art. 12:26, § 1, laatste lid WVV).

3.4 Wijzigingen meedelen in actief en passief

De bestuursorganen van alle bij de fusie betrokken vennootschappen moeten, conform artikel 12:27 WVV, hun eigen algemene vergadering en de bestuursorganen van alle andere bij de fusie betrokken vennootschappen op de hoogte stellen van elke belangrijke wijziging die zich in de activa en de passiva van het vermogen heeft voorgedaan tussen de datum van opstelling van het fusievoorstel en de datum van de laatste algemene vergadering die tot de fusie besluit. De geïnformeerde bestuursorganen brengen hun algemene vergaderingen op de hoogte van de ontvangen informatie.

3.5 Agenda van de buitengewone algemene vergadering en stukken

Het fusievoorstel en, in voorkomend geval, de verslagen van de bestuursorganen en van de commissarissen, de bedrijfsrevisor of de gecertificeerde accountant staan op de agenda van de **buitengewone algemene vergadering** die de beslissing moet nemen.

Een vennoot of aandeelhouder kan de hieronder vermelde stukken via de elektronische post ontvangen (art. 2:32 WVV).

De vennootschap moet de stukken gedurende een ononderbroken periode van een maand vóór de datum van de algemene vergadering kosteloos op haar website beschikbaar stellen. Als men die documenten op de website kan downloaden en afdrukken, moet de vennootschap ze niet meer naar de vennoten of aandeelhouders versturen, maar wel nog op de zetel ter inzage houden. De informatie moet gedurende één maand na het besluit van de algemene vergadering tot fusie of splitsing op de website blijven staan (art. 12:28, § 4 WVV). Het gaat meer bepaald om navolgende stukken:

- het fusievoorstel;
- de verslagen van de bestuursorganen en van de commissaris, de bedrijfsrevisor of de gecertificeerde accountant;
- de jaarrekeningen over de laatste drie boekjaren van elke vennootschap die bij de fusie betrokken is;
- wat de bv, de cv, de nv, de Europese vennootschap en de Europese cv betreft: de verslagen van het bestuursorgaan en de verslagen van de commissarissen over de laatste drie boekjaren;
- als de laatste jaarrekening betrekking heeft op een boekjaar dat meer dan zes maanden voor de datum van het fusievoorstel is afgesloten: tussentijdse cijfers over de stand van het vermogen die niet meer dan drie maanden voor de datum van dat voorstel zijn vastgesteld en die overeenkomstig het tweede tot het vierde lid zijn opgesteld (art. 12:28, § 2 WVV).

Opgelet: in sommige gevallen van fusie door overneming is de goedkeuring door de algemene vergadering van de overnemende vennootschap niet meer vereist. Bij splitsing door overneming moet de algemene vergadering van de gesplitste vennootschap voortaan geen goedkeuring meer geven als alle aandelen in het bezit zijn van de verkrijgende vennootschappen.

3.6 Beraadslaging van de buitengewone algemene vergadering

De buitengewone algemene vergadering kan maar tot een fusie beslissen als zij de regels van aanwezigheid en meerderheid respecteert die zijn weergegeven in artikel 12:30 WVV. De statuten kunnen in strengere bepalingen voorzien.

Een fusie van verenigingen kan alleen beslist worden volgens de regels van aanwezigheid en meerderheid die nodig zijn om het doel of voorwerp van de vereniging te wijzigen (art. 13:4, § 1 WVV verwijst naar 13:2, § 1 WVV).

3.7 Authentieke notulen – publicatie

De notulen van elke buitengewone algemene vergadering van elke vennootschap die de fusie aangaat, moeten bij **authentieke akte** worden opgesteld. Als dat niet gebeurt, is de fusie nietig (art. 12:31 WVV). Na het besluit tot fusie moeten eventuele wijzigingen aan de statuten van de overnemende vennootschap voltrokken worden (art. 12:32 WVV). Voorgaande akten moeten bij uittreksel gepubliceerd worden in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad. Voor de verenigingen verwijzen we naar artikel 13:4, § 3 WVV.

3.8 Aandelenruil

De overnemende vennootschap geeft aandelen uit in ruil voor de overgenomen vermogens. De verdeling van deze aandelen tussen de vennoten of aandeelhouders gebeurt door de organen die op het ogenblik van de fusie belast waren met het bestuur (art. 12:34, § 1 WVV).

3.9 Opstellen en goedkeuren van de jaarrekening van de ontbonden vennootschappen

Tot slot moet de jaarrekening van de ontbonden vennootschap worden opgesteld en goedgekeurd door de algemene vergadering van de overnemende vennootschap. Deze laatste verleent ook kwijting aan de bestuurs- en toezichtsorganen van de overgenomen vennootschap (art. 12:35 WVV).



4 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Definieer de inbreng van een algemeenheid. Verwijs naar het relevante wetsartikel.
- 2 Wat is een fusievoorstel? Kader het fusievoorstel in de procedure van fusies van vennootschappen.
- 3 Bespreek de drie mogelijke hypothesen waarbij een ontbonden vennootschap wordt opgeslorpt door meerdere andere vennootschappen. Verwijs, waar mogelijk, naar het relevante wetsartikel.

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is **juist**? Bij een fusie:
 - a vervalt de hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid van de vennoten van een vof voor de verbintenissen van de ontbonden vennootschap ontstaan vóór de fusie;
 - b is de fusie of splitsing tegenstelbaar aan derden vanaf de dag van de fusie;
 - c kunnen bepaalde schuldeisers een zekerheid vragen binnen twee maanden na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad;
 - d worden de vennoten van de ontbonden vennootschap geen vennoot in de verkrijgende vennootschap, maar ontvangen zij wel de waarde van hun aandelen.
- 2 Welke stelling is **juist**? Bij een fusie door overneming:
 - a worden de aandeelhouders van de overgenomen vennootschap aandeelhouders van de overnemende vennootschap;
 - b blijft de overgenomen vennootschap bestaan;
 - c wordt een nieuwe vennootschap opgericht;
 - d speelt artikel 12:3 WVV een allesbepalende rol.
- 3 Welke stelling is **juist**? Bij een splitsing door oprichting:
 - a wordt een deel van de overgenomen vennootschap ingebracht in een bestaande vennootschap;
 - b wordt de overgenomen vennootschap volledig opgeslorpt door één nieuw opgerichte vennootschap;
 - c wordt de overgenomen vennootschap ontbonden;
 - d passen we de regels toe van artikel 12:10 WVV.
- 4 Miek en Dirk zijn eigenaars van een nv en bezitten ieder de helft van de aandelen van deze nv. De nv Koreal bestaat uit twee bedrijfstakken. Miek heeft binnen de nv haar eigen goed draaiend schoonheidssalon, Dirk is een topverkoper van schoonheidsproducten. Dirk wil zijn toekomst een nieuwe wending geven en opent een kapperszaak. Miek en Dirk zijn akkoord om de bestaande vennootschap te ontbinden. Miek zal haar schoonheidssalon inbrengen in haar bestaande nv Charlotte beauté. De verkoop van de schoonheidsproducten zal worden overgedragen aan Kim, die hiervoor een nieuwe bv, de bv Krc, zal oprichten.

Zie je een mogelijkheid om deze structuur om te zetten in een fusie of splitsing? Bespreek je keuze, verwijs naar het relevante artikel en geef schematisch weer.

Deel V

De Europese rechtsvormen

Hoofdstuk 1

De Europese vennootschap

In dit hoofdstuk geven we in grote lijnen weer wat we verstaan onder de Europese vennootschap en wat de bijzondere kenmerken ervan zijn. De Europese vennootschap vormt een beetje een buitenbeentje in het landschap van de vennootschappen.

1 Wetgeving

De regeling voor de Europese vennootschap, **societas europea** genoemd en officieel afgekort als SE, vinden we in de Verordening (EG) nr. 2157/2001 van de Raad van 8 oktober 2001 betreffende het statuut van de Europese vennootschap. Ook al hebben we te maken met een verordening die rechtstreekse werking heeft, toch zijn bepaalde aspecten van deze verordening ook opgenomen in het WVV, meer bepaald in de **artikelen 15:1 t.e.m. 15:34 (Deel 5 ‘Europese vennootschapsvormen’, Boek 15 ‘De Europese vennootschap’)**. Voor aangelegenheden die niet door de verordening geregeld zijn, zijn de bepalingen van Boek 7 (nv) van toepassing, tenzij er in Boek 7 afwijkingen zijn voorzien.

De regeling i.v.m. de SE trad in België in werking op 8 oktober 2004.

2 Doel

Waarom zouden bedrijven, gevestigd in verschillende lidstaten, samen een SE oprichten? Het antwoord is eenvoudig. Bedrijven die een SE oprichten, kunnen dankzij deze rechtspersoon economisch actief zijn in de hele Europese Unie, omdat de SE erkend is in alle EU-lidstaten. Deze bedrijven moeten niet langer in elke lidstaat een rechtspersoon oprichten om daar te kunnen opereren. Het oprichten van een SE is een mogelijkheid en geen verplichting.

VOORBEELD

- Verzekeringsmaatschappij Allianz vormde zich in 2006 om van een Duits bedrijf naar een SE.
- BASF AG (Aktiengesellschaft) werd in 2008 omgevormd tot BASF SE.

3 Oprichting

De SE kan, bij authentieke akte, op verschillende manieren worden opgericht:

- 1 door een fusie tussen minstens twee nv's, gelegen in minstens twee lidstaten (art. 15:4 e.v. WVV);
- 2 door het creëren van een holdingmaatschappij tussen minstens twee nv's, gelegen in minstens twee lidstaten (art. 15:10 e.v. WVV);
- 3 door de omzetting van een nv in een SE, op voorwaarde dat ze al minstens twee jaar een dochter heeft in een andere lidstaat (art. 15:14 e.v. WVV).

De SE is een rechtspersoon met **beperkte aansprakelijkheid**.

4 Maatschappelijk kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt **120 000 euro** waarvan **61 500 euro volgestort** moet zijn. Dit maatschappelijk kapitaal kan hoger zijn als de nationale wetgeving dat oplegt (art. 4 VO 2157/2001 juncto art. 7:2 WVV).

5 Hoofdbestuur

De SE moet in de lidstaat ingeschreven staan waar het hoofdbestuur en de statutaire zetel gevestigd zijn. Ondanks het grensoverschrijdende karakter, blijft er toch een nationaal element over.

6 Rol van de werknemers

De rol van de werknemers binnen een SE is belangrijk en zij genieten een **bijzondere bescherming**. Er moet eerst een akkoord worden gesloten over de rechten van de werknemers. Als dat niet het geval is, kan de SE niet werken. De richtlijn 2001/86/EG van de Raad van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers regelt deze problematiek. Deze richtlijn moest tegen 8 oktober 2004 in de Belgische wetgeving zijn omgezet. Dat is gebeurd bij cao nr. 84 van 6 oktober 2004, gesloten in de Nationale Arbeidsraad en algemeen verbindend verklaard bij KB van 22 december 2004. Men wil vermijden dat door de oprichting van een SE de rechten van de werknemers van de bedrijven die hieraan meewerken, zouden verzwakken. Daarom voorziet de wetgever in een **onderhandelingsprocedure** waarbij zowel de werknemers als de betrokken bedrijven aanwezig zijn en waarbij men probeert te komen tot een schriftelijk akkoord over de rol die de werknemers in de toekomstige SE zullen spelen. In dat geval wordt ook een vertegenwoordigingsorgaan voorzien (FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg, *Rol van de werknemers in de Europese vennootschap*, www.werk.belgie.be).



7 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Op welke manieren kan een SE worden opgericht?
- 2 Bespreek de bijzondere rol van de werknemers binnen de SE.

Oefening niveau 2

- 1 Welke stelling is **juist**?
 - a De SE wordt uitsluitend geregeld door verordening 2157/2001 van de Raad van 8 oktober 2001.
 - b Een SE kan worden opgericht met een minimumkapitaal van 61 500 euro.
 - c Bij de oprichting van een SE moet er eerst een akkoord worden gesloten over de rechten van de werknemers.
 - d Een nv die meer dan twee jaar gevestigd is in een Europese lidstaat, kan worden omgevormd tot een SE.

Hoofdstuk 2

De Europese coöperatieve vennootschap

In dit deel staan we kort stil bij de Europese coöperatieve vennootschap, verder ook SCE (Societas Cooperativa Europaea) genoemd, en beschrijven we beknopt wat de bijzonderheden van deze vennootschapsvorm zijn. Net zoals de Europese vennootschap is deze vennootschapsvorm een vreemde eend in de bijt.

1 Wetgeving

Verordening (EG) nr. 1435/2003 van de Raad van 22 juli 2003 over het statuut voor een Europese coöperatieve vennootschap SCE (*Pb.L.* 18 augustus 2003, afl. 207/1) vormt de wettelijke basis. De regelgeving is terug te vinden in **Deel 5 ‘De Europese rechtsvormen’, Boek 16 ‘De Europese coöperatieve vennootschap’**, meer bepaald in de **artikelen 16:1 t.e.m. 16:32 WVV**. Voor aangelegenheden die niet door de verordening geregeld zijn, zijn de bepalingen van Boek 6 (cv) van toepassing, tenzij de verordening ze uitdrukkelijk uitsluit of afwijkingen zijn voorzien in Boek 16. Inzake het duaal bestuur zijn de relevante bepalingen van Boek 7 (nv) van toepassing, met uitzondering van de bepalingen voor genoteerde nv’s.

Daarnaast is ook de Richtlijn 2003/72/EG van de Raad van 22 juli 2003 tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers (*Pb.L.* 18 augustus 2003, afl. 207, 25) van belang. Deze richtlijn werd omgezet in nationale wetgeving bij wet van 9 mei 2008, *BS* 23 juli 2008.

2 Doel

Artikel 1, 3° van Verordening nr. 1435/2003 geeft de doelstelling van deze vennootschapsvorm weer: *‘De SCE heeft tot voornaamste doel aan de behoefte van haar leden te voldoen en/of hun economische en sociale activiteiten te ontwikkelen, met name door met haar leden overeenkomsten te sluiten betreffende de levering van goederen, het verrichten van diensten of het uitvoeren van werken in het kader van de activiteit die de SCE uitoefent of laat uitoefenen. De SCE kan tevens tot doel hebben aan de behoeften van haar leden te voldoen door het bevorderen van hun deelneming aan economische activiteiten, op de hierboven genoemde wijze, in een of meer SCE’s en/of nationale coöperaties. Een SCE kan haar activiteiten uitoefenen via een dochteronderneming.’*

Net zoals bij de SE en de eesv (zie Deel 5, Boek 15 en 18 WVV) is hier ook een grensoverschrijdend element aanwezig.

Verordening nr. 1435/2003 wil de grensoverschrijdende en transnationale activiteiten van de coöperaties in verschillende lidstaten vergemakkelijken.

3 Oprichting

De oprichting van een SCE kan, conform artikel 2 van Verordening nr. 1435/2003, op vijf manieren gebeuren:

- 1 oprichting van een nieuwe vennootschap door minstens vijf natuurlijke personen die in minstens twee lidstaten woonachtig zijn;
- 2 oprichting van een nieuwe vennootschap door minstens vijf natuurlijke personen en rechtspersonen die vallen onder het recht van minstens twee verschillende lidstaten;
- 3 oprichting van een nieuwe vennootschap door minstens twee rechtspersonen die vallen onder het recht van minstens twee verschillende lidstaten;
- 4 oprichting door fusie van minstens twee coöperaties in twee verschillende lidstaten;
- 5 oprichting door omzetting van een coöperatie met statutaire zetel en hoofdbestuur in de Gemeenschap die sinds ten minste twee jaar een vestiging of een dochteronderneming heeft in een andere lidstaat.

4 Maatschappelijk kapitaal

De SCE is een vennootschap met een veranderlijk aantal aandelen en leden (artikel 2 Verordening nr. 1435/2003). De SCE heeft **rechtspersoonlijkheid**.

Het geplaatste kapitaal bedraagt **minstens 30 000 euro** (artikel 2, 2° Verordening 1435/2003). Overeenkomstig artikel 14, 1° van Verordening nr. 1435/2003 kunnen de statuten toestaan dat personen de hoedanigheid krijgen van 'niet-gebruikende leden'. Die personen zullen geen gebruik maken van de door de SCE aangeboden goederen en diensten of zullen geen goederen en diensten aan de SCE leveren.

Als de leden van een SCE beperkt aansprakelijk zijn, eindigt de naam van de SCE met 'beperkte aansprakelijkheid'.

5 Statutaire zetel en hoofdbestuur

De statutaire zetel van de SCE is binnen de Gemeenschap gelegen, in dezelfde lidstaat als het hoofdbestuur. De lidstaten mogen bepalen dat SCE's die zijn ingeschreven op hun grondgebied, hun statutaire zetel en hun hoofdbestuur op dezelfde plaats moeten hebben (artikel 6 Verordening 1435/2003).

Als wordt vastgesteld dat alleen het hoofdbestuur in België is gevestigd, bepaalt artikel 16:3 WVV, overeenkomstig artikel 73, lid 5 van Verordening (EG) nr. 1435/2003, dat het openbaar ministerie onverwijld de lidstaat waar de statutaire zetel van de SCE is gevestigd, hiervan op de hoogte brengt.

De statutaire zetel kan worden verplaatst naar een andere lidstaat zonder dat dit de ontbinding tot gevolg heeft. De regels hierover zijn terug te vinden in de artikelen 16:22 tot en met 16:26 WVV.

6 Organen en bestuur

Bij deze vennootschap bestaat er een keuze tussen het **monistisch** en het **dualistisch** stelsel. De keuze is terug te vinden in de statuten van de SCE. In het monistisch stelsel is er een algemene vergadering

en één bestuursorgaan. In het dualistisch stelsel is er naast de algemene vergadering ook een directieraad, het leidinggevend orgaan, dat onder toezicht staat van de raad van toezicht.

Artikel 45 van Verordening 1435/2003 bepaalt dat de leden van de organen van een SCE benoemd worden voor een maximumtermijn van zes jaar. Herbenoeming is mogelijk.

6.1 Monistisch stelsel

Artikel 16:14 WVV stipuleert dat de bepalingen van Deel 2 'De vennootschappen', Boek 6 'De cv', titel 4 'Vennootschapsorganen en algemene vergadering van obligatiehouders', hoofdstuk 1 'Bestuur' van toepassing zijn op de SCE, tenzij hier in het huidige boek 16 van wordt afgeweken.

We verwijzen naar het hoofdstuk 'De coöperatieve vennootschap', waar de regeling over het bestuur is terug te vinden.

6.2 Dualistisch stelsel

De bepalingen van deel 2 'De vennootschappen', Boek 7 'De nv', titel 4 'Vennootschapsorganen en algemene vergadering van obligatiehouders', afdelingen 3 'Duaal bestuur' en 4 'Dagelijks bestuur' zijn van toepassing op de SCE.

De statuten kunnen bepalen dat de SCE wordt bestuurd door een directieraad en een raad van toezicht, elk binnen de hun toegewezen bevoegdheden (art. 7:104 WVV).

We halen hier kort een aantal belangrijke punten aan. De wetgever verwijst vaak naar de gelijkaardige regeling in de nv. Meer details zijn dus terug te vinden in het hoofdstuk dat de nv behandelt.

6.2.1 Directieraad

In het kader van het dualistisch stelsel is er, zoals al aangehaald, een directieraad en een toezichthoudend orgaan. De directieraad is het leidinggevend orgaan en is een collegiaal orgaan dat minstens drie leden, natuurlijke of rechtspersonen, telt (art. 7:107 WVV).

De raad van toezicht benoemt en ontslaat de leden van de directieraad (artikel 7:107). Een lid van de directieraad kan niet tegelijk lid zijn van de raad van toezicht en vice versa.

De bevoegdheden van de directieraad zijn de bevoegdheden die toekomen aan de raad van toezicht in een nv, met uitzondering van toezicht op de directieraad (art. 16:15, § 2 WVV). Denk hierbij aan het bepalen van het algemeen beleid en de strategie van de vennootschap, vertegenwoordigen van de vennootschap ten aanzien van derden ... (art. 7:109 WVV).

Voor bepaalde handelingen, opgesomd in de statuten, kan een machtiging van de raad van toezicht vereist zijn (art. 16:15, § 2, laatste lid WVV).

De vertegenwoordigingsbevoegdheid van de directieraad kan worden beperkt door de statuten. Noch zo'n beperking, noch de eventueel overeengekomen verdeling van de taken door de leden van de directieraad kan aan derden worden tegengeworpen, ook al is die beperking of verdeling openbaar gemaakt (art. 7:109, § 2 WVV).

De directieraad kan zijn bevoegdheden delegeren aan een of meer van zijn leden. Artikel 16:17 WVV verwijst naar de regeling inzake dagelijks bestuur bij de nv, terug te vinden in artikel 7:121 WVV.

De algemene vergadering beslist over de kwijting aan de leden van de directieraad (art. 16:18 WVV).

6.2.2 Raad van toezicht

De algemene vergadering benoemt de leden van raad van toezicht voor een periode van zes jaar. Ze zijn herkiesbaar tenzij de statuten anders bepalen (art. 7:105, § 3). Herroeping ad nutum is hier ook mogelijk. De statuten kunnen hiervan afwijken en een opzeggingstermijn of vertrekvergoeding bepalen (art. 7:105, § 4 WVV).

De raad van toezicht vormt een college dat minstens drie leden telt. Deze leden kunnen natuurlijke personen of rechtspersonen zijn. Er is geen cumul van mandaten mogelijk tussen de raad van toezicht en de directieraad (art. 7:105, § 1 WVV).

De raad van toezicht houdt uitsluitend toezicht op het bestuur gevoerd door de directieraad en mag zich niet bemoeien met het bestuur van de vennootschap. De raad van toezicht kan de vennootschap niet ten aanzien van derden vertegenwoordigen. De raad van toezicht vertegenwoordigt wel de vennootschap ten aanzien van de directieraad of diens leden in geschillen en voor het aangaan van overeenkomsten (art. 16:15, § 2, tweede lid WVV).

De algemene vergadering beslist over de kwijting aan de leden van de raad van toezicht (art. 16:18 WVV).

6.2.3 Aansprakelijkheid

De regels over bestuursaansprakelijkheid zijn terug te vinden in het hoofdstuk 'Bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen geregeld in dit wetboek'.

6.2.4 Algemene vergadering

De regels in verband met de bevoegdheid, bijeenroeping en werkwijze van de algemene vergadering zijn terug te vinden in de artikelen 52 t.e.m. 61 van de Verordening.

7 Rol van de werknemers

De regelingen met betrekking tot de rol van de werknemers (informatie, raadpleging en medezeggenschap) moeten in elke SCE zijn vastgesteld.

Overweging 3 van Richtlijn 2003/72 bepaalt namelijk dat de oprichting van een SCE niet gepaard mag gaan met intrekking of inperking van bestaande praktijken in de diverse lidstaten met betrekking tot de rol van de werknemers in de lichamen die aan de oprichting van een SCE deelnemen.

De wet van 9 mei 2008 (Wet houdende begeleidende maatregelen met betrekking tot de instelling van een bijzondere onderhandelingsgroep, een vertegenwoordigingsorgaan en procedure betreffende de rol van de werknemers in de Europese coöperatieve vennootschap, *BS* 23 juli 2008) bevat regels over geschillen inzake vertrouwelijke informatie en de te volgen gerechtelijke procedure.

8 Ontbinding, vereffening, insolventie en staking van betaling

De ontbinding van een SCE kan plaatsvinden:

- 1 ofwel door een besluit van de algemene vergadering, met name als de afgesproken periode is verstreken of als het maatschappelijk kapitaal is gedaald onder het minimum;
- 2 ofwel door een uitspraak van de rechter, bijvoorbeeld in een situatie waar de statutaire zetel buiten de EEA terechtkomt.

Artikel 73 van Verordening 1435/2003 bepaalt dat inzake vrijwillige of gedwongen liquidatie, insolventie of staking van de betalingen de SCE onderworpen is aan de wetgeving van het land waarin haar statutaire zetel is gevestigd.

Hoofdstuk 3

Europees economisch samenwerkingsverband

In dit deel staan we kort stil bij het Europees economisch samenwerkingsverband (eesv).

In een eesv zijn de leden afkomstig uit verschillende lidstaten van de Europese Unie. Op die manier vormt het eesv een grensoverschrijdende samenwerkingsvorm.

1 Wetgeving

Het eesv is onderworpen aan navolgende wetgeving:

- de EEG-Verordening nr. 2137/85 van 25 juli 1985 tot instelling van de Europese Economische Samenwerkingsverbanden, ook EESV-Verordening genoemd;
- Boek 2, Titel 4 'Oprichting en openbaarmakingsformaliteiten' voor de aspecten die niet in de verordening zijn geregeld (art. 18:1 WVV). Denk bv. aan de vorm van de oprichtingsakte.

2 Definitie en doel van het eesv

2.1 Definitie

Het eesv is een vennootschap met een louter **ondersteunende functie** (bv. het gezamenlijk voeren van de boekhouding, gemeenschappelijke informatica, gezamenlijke aankoopdienst) voor haar leden en kan niet worden gebruikt om een nieuw bedrijf op te richten.

De activiteit van het eesv moet altijd ondergeschikt zijn aan die van zijn leden en is erop gericht de economische activiteit van zijn leden te verbeteren of te vergroten.

2.2 Doel

Het doel van een eesv is eerder beperkt. Het samenwerkingsverband wil de economische werkzaamheid van zijn leden vergemakkelijken of ontwikkelen dan wel de resultaten daarvan verbeteren of vergroten, doch geen winst behalen voor zichzelf.

Het eesv wil dit realiseren door middelen, activiteiten en vakkennis samen te brengen. Zijn werkzaamheid moet samenhangen met de economische werkzaamheid van zijn leden en kan ten opzichte daarvan slechts een ondersteunend karakter hebben.

Het is aan het Europees economisch samenwerkingsverband dus niet toegestaan (art. 3 EESV-Verordening):

- zich buiten het nastreven van zijn eigen doel, rechtstreeks of onrechtstreeks, te mengen in de uitoefening van de bedrijvigheid (personeelsbeleid, financiën en investeringen) van zijn leden;

- in welke hoofde dan ook en in welke vorm dan ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, aandelen of rechten van deelneming te bezitten in een onderneming die lid is. Dit is maar toegelaten als het noodzakelijk is voor het verwezenlijken van het doel van het samenwerkingsverband;
- meer dan vijfhonderd werknemers in dienst te hebben;
- voor zichzelf winst na te streven;
- lid te zijn van een ander eesv;

3 Oprichting

De regels voor de oprichting van een eesv zijn terug te vinden in de artikelen 4 e.v. EESV-Verordening. Er zijn ook in het WVV een aantal aanvullingen terug te vinden:

- Een eesv mag worden opgericht door vennootschappen en andere publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen, die naar het recht van een EU-land zijn opgericht en hun zetel in de EU hebben. Een eesv mag ook worden opgericht door natuurlijke personen die een industriële, commerciële, ambachtelijke of agrarische werkzaamheid of een vrij beroep uitoefenen of andere diensten verrichten in de EU.

Volgens artikel 18:3 WVV mogen nationale openbare kredietinstellingen maar lid zijn van een eesv op voorwaarde dat de nationale toezichthoudende ministers toestemming hebben gegeven. Als een eesv bestaat uit openbare en particuliere kredietinstellingen, moeten de bepalingen van de wet van 25 april 2014 over het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen worden nageleefd.

- Een eesv moet ten minste twee leden tellen die uit verschillende EU-landen komen.
- In de oprichtingsovereenkomst van een eesv moeten worden vermeld: de naam, de zetel en het doel waarvoor het samenwerkingsverband is opgericht en, in voorkomend geval, de naam, het nummer en de plaats van inschrijving van elk van de leden, alsook de duur van het samenwerkingsverband, tenzij deze onbepaald is. Deze overeenkomst moet worden neergelegd in het register dat door elk EU-land wordt aangewezen. Deze inschrijving verleent het eesv volledige rechtsgeldigheid in de hele EU.
- Een eesv kan geen openbaar beroep doen op de kapitaalmarkt.
- Een eesv moet niet noodzakelijkerwijze met kapitaal worden opgericht. Het staat de leden vrij alternatieve methoden te gebruiken om het samenwerkingsverband te financieren.

Een lid van een Europees economisch samenwerkingsverband houdt op van dat Europees economisch samenwerkingsverband deel uit te maken vanaf de dag dat hij failliet is verklaard door een definitief vonnis van een Belgische rechtbank (art. 18:4 WVV).

4 Aard en karakter

Het eesv is, conform artikel 1:5, § 3 WVV een **vennootschap met rechtspersoonlijkheid**. Het is echter een **onvolkomen rechtspersoon**. Dat blijkt uit artikel 24 EESV-Verordening, waarin wordt gestipuleerd dat de leden van het samenwerkingsverband onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk zijn voor alle verbintenissen van het samenwerkingsverband. Leden kunnen niet persoonlijk worden veroordeeld op grond van verbintenissen van het samenwerkingsverband zolang deze zelf niet is veroordeeld. Hun aansprakelijkheid is dus subsidiair.

Wel kan een nieuw lid, conform artikel 26 EESV-Verordening, in de oprichtingsovereenkomst of in de toelatingsakte uitdrukkelijk bedingen om ontslagen te worden van de betaling van de schulden die vóór zijn toetreding zijn ontstaan. We spreken dus van een samenwerkingsverband dat fiscaal transparant is.

Voor de Belgische inkomstenbelastingen heeft het eesv geen rechtspersoonlijkheid (art. 18:8 WVV), hetgeen betekent dat het samenwerkingsverband niet aan deze belastingen is onderworpen. De resultaten worden belast als winst of baten bij de leden.

Het eesv mag, conform artikel 18:5 WVV, in rechte optreden als eiser of als verweerder voor de verdediging van de persoonlijke rechten waarop zijn leden aanspraak mogen maken. Die leden mogen ook rechtstreeks optreden, tussenkomen in het geding of zich aansluiten bij het geding.

5 Bestuur en vertegenwoordiging

De organen van het samenwerkingsverband zijn de gezamenlijk handelende leden en de bestuurder of bestuurders. De leden van het samenwerkingsverband, optredend als orgaan, kunnen alle besluiten nemen ter verwezenlijking van het doel van het samenwerkingsverband (art. 16 EESV-Verordening).

5.1 De bestuurder(s)

Het eesv wordt bestuurd door een of meer natuurlijke personen die optreden als bestuurder of als een college van bestuurders (art. 19 EESV-Verordening).

Deze bestuurders worden benoemd in de oprichtingsakte of nadien bij besluit van de gezamenlijk handelende leden van het samenwerkingsverband (art. 19 EESV-Verordening).

De bestuurder, of elk van de bestuurders als er meerdere bestuurders zijn, vertegenwoordigt en verbindt het eesv tegenover derden, zelfs als zijn handelingen niet binnen het doel van het samenwerkingsverband vallen (art. 20 EESV-Verordening).

5.2 De gezamenlijk handelende leden

Elk lid heeft één stem. De overeenkomst kan aan bepaalde leden meer stemmen toekennen. Geen enkel lid mag de meerderheid van de stemmen hebben (art. 17, 1 EESV-Verordening)

Zoals al eerder aangehaald, hebben de gezamenlijk handelende leden de meest uitgebreide bevoegdheden om alle besluiten te nemen of handelingen te stellen om het doel te verwezenlijken (art. 16 EESV-Verordening). Een aantal besluiten kunnen alleen bij eenparigheid van stemmen worden genomen (bv. wijzigen van het doel, wijzigen van de procedure van besluitvorming ...). De volledige lijst is terug te vinden in artikel 17, 2 EESV-Verordening.

6 Ontbinding

Artikel 31 e.v. EESV-Verordening sommen de mogelijke ontbindingsgronden op van het eesv:

- de verwezenlijking van het doel;
- het verstrijken van de duur waarvoor het eesv werd aangegaan;
- een ontbindingsbesluit genomen door de leden;
- de rechterlijke beslissing gevorderd door een van de leden naar aanleiding van een geschil tussen de leden waardoor de werking van de organen wordt verhinderd;
- het eesv dat maar uit één lid bestaat.



7 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Bespreek de aard en het karakter van een eesv.

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is **juist**?
 - a Een eesv kan een zelfstandige activiteit tot doel hebben.
 - b Een eesv kan alleen worden opgericht bij authentieke akte.
 - c Een eesv kan alleen worden opgericht met een minimumkapitaal van 61 500 euro.
 - d Een eesv is een onvolkomen rechtspersoon.
- 2 Welke stelling is **fout**?
 - a Een eesv mag voor zichzelf geen winst nastreven.
 - b Artikel 2:5, § 1 WVV is van toepassing op de eesv.
 - c Leden van een eesv kunnen nooit verplicht worden tot een inbreng in geld.
 - d Een eesv is niet onderworpen aan de Belgische inkomstenbelastingen.
- 3 Klopt de stelling dat het eesv alleen wordt beheerst door de regels van het WVV? Bespreek.

Deel VI
De onderneming in
moeilijkheden:
insolventiewetgeving

1 Inleiding

Door de Wet van 11 augustus 2017 werd een boek XX ingelast in het Wetboek van economisch recht (WER), dat als titel kreeg 'Insolventie van ondernemingen'. De wet in kwestie trad in werking op 1 mei 2018. De wet verving de vroegere Faillissementswet, alsook de wet van 31 januari 2009 betreffende de Continuïteit van de Ondernemingen (WCO).

2 Toepassingsgebied

De wet is van toepassing op ondernemingen. Ook vrije beroepers (zoals een advocaat, een geneesheer ...) en hun vennootschappen vallen onder de wet.

Vzw's en zelfs organisaties zonder rechtspersoonlijkheid die een winstuitkeringsoogmerk hebben (bv. de maatschap) vallen eveneens onder het toepassingsgebied van het insolventierecht. Dat impliceert onder meer dat zij failliet kunnen worden verklaard, kunnen worden toegelaten tot een procedure van gerechtelijke reorganisatie of onder het toezicht kunnen vallen van de kamers voor ondernemingen in moeilijkheden.

De wet is daarentegen niet van toepassing op de kredietinstellingen, de verzekeringsondernemingen, de herverzekeringsondernemingen, de beleggingsondernemingen, de beleggingsondernemingen of instellingen voor collectieve beleggingen in de zin van artikel 1.2 c van Richtlijn (EU) 2019/1023, de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, de centrale tegenpartijen, de vereffeningsinstellingen, de centrale effectenbewaarinstellingen, de instellingen die ondersteuning verlenen aan centrale effectenbewaarinstellingen, de depositobanken, de financiële holdings, de gemengde financiële holdings, de betalingsinstellingen en de instellingen voor elektronisch geld (art. XX.1, § 2 WER).

3 Insolventieregister

Het insolventieregister dat in april 2017 werd opgericht, werd verder uitgebreid. Het wordt ook gebruikt als gegevensdatabank voor insolventieprocedures, andere dan faillissementen. Dat register wordt ingericht en beheerd door de ordes van advocaten.

4 Vroegtijdige waarschuwing, kamers voor ondernemingen in moeilijkheden en ondernemingsbemiddeling (art. XX.21 e.v. WER)

1. Op de griffie van het rechtsgebied waar de schuldenaar het centrum van zijn voornaamste belangen heeft of bij het Openbaar Ministerie, worden de inlichtingen en gegevens verzameld die kunnen wijzen op dreigende insolventie en op de noodzaak onverwijld te handelen. Het gaat daarbij onder andere om de wijzigingen inzake het aantal werknemers, de wijzigingen van de zetel, beslagberichten, bedragen die de schuldenaar verschuldigd is uit hoofde van verstekvonnissen of vonnissen waarvan men de hoofdsom niet betwist ... Die gegevens worden ook opgenomen in het centraal register van de economische knipperlichten. Het register is niet publiek voor iedereen toegankelijk door de zorgelijke situatie van de onderneming.

De schuldenaar kan een verzoek richten aan de rechtbank om inzage te krijgen in de gegevens die op hem betrekking hebben. Hij kan, als die gegevens niet correct zijn, ze ook laten corrigeren.

2. De specifieke kamers voor ondernemingen in moeilijkheden, binnen de ondernemingsrechtbanken volgen de toestand van schuldenaars in moeilijkheden op om de continuïteit van hun activiteiten te vrijwaren en de bescherming van de rechten van de schuldeisers te verzekeren. Zij kunnen de schuldenaar oproepen en horen.

3. Als hij meent dat er sprake is van dreigende insolventie, kan de schuldenaar aan de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden vragen om schuldeisers op te roepen om een schikking met die schuldeisers af te sluiten. De kamer voor ondernemingen in moeilijkheden hoort dan de schuldenaar en de betrokken schuldeisers achter gesloten deuren. Als er een regeling tot stand komt, wordt daar een proces-verbaal van opgesteld.

4. Verder kan de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden op verzoek van de schuldenaar ook een herstructureringsdeskundige aanstellen waarbij tevens wordt beslist wat de opdracht is van die deskundige. De verslagen die de deskundige maakt, zijn vertrouwelijk.

5. Als uit het onderzoek blijkt dat de schuldenaar zich in een staat van faillissement bevindt, dan kan de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden het dossier verzenden naar de procureur des Konings. De kamer voor handelsonderzoek kan het dossier ook overmaken aan de rechtbank om een herstructureringsdeskundige aan te stellen of om de ontbinding van een vennootschap te horen uitspreken.

6. De voorzitter van de insolventierechtbank (ondernemingsrechtbank) kan soms ook een herstructureringsdeskundige aanstellen voor de onderneming. Dat kan gebeuren als kennelijke tekortkomingen van de onderneming of gebeurtenissen die leiden tot de onbestuurbaarheid van de onderneming, de continuïteit van de onderneming in moeilijkheden of van haar economische activiteiten in gevaar brengen en de gevraagde maatregel van dien aard is dat zij die continuïteit kan vrijwaren. De vraag kan uitgaan van de onderneming zelf, van het openbaar ministerie of van elke belanghebbende (art. XX.30 WER).

7. Verder kan de voorzitter van de rechtbank, als er aanwijzingen bestaan dat de voorwaarden voor een faillissement vervuld zijn, de onderneming geheel of ten dele het beheer van het geheel of een gedeelte van haar activa of activiteiten ontnemen. De voorzitter van de rechtbank wijst dan een of meer voorlopige bewindvoerders aan en bepaalt nauwkeurig hun bevoegdheid. De aangifte van het faillissement van de onderneming of zijn vertegenwoordiging in de faillissementsprocedure behoren niet tot die bevoegdheid. De beslissing tot ontneming van het beheer blijft slechts gevolg hebben als binnen de 21 dagen na de uitspraak een vordering tot faillietverklaring, tot gerechtelijke ontbinding of tot gerechtelijke reorganisatie is ingesteld door een belanghebbende (met inbegrip van de aangestelde voorlopige bewindvoerder). De beslissing vervalt verder als het faillissement, de opschorting of de ontbinding niet wordt uitgesproken binnen vier maanden na inleiding van de vordering.

5 Minnelijk akkoord buitengerechtelijke reorganisatie (art. XX.37 e.v. WER)

De wet biedt ondernemers de mogelijkheid om minnelijke akkoorden af te sluiten. In het kader van een minnelijk akkoord heeft de ondernemer de mogelijkheid om, buiten een gerechtelijke procedure om, akkoorden af te sluiten met een of meer schuldeisers. De partijen bepalen vrij de inhoud van dat akkoord dat derden niet bindt.

VOORBEELD

Daarbij kan bv. een herschikking van de schulden of een afbetalingsplan worden overeengekomen.

De schuldenaar of een van de partijen bij het akkoord kan de voorzitter van de rechtbank vragen om het akkoord te homologeren en er een uitvoerend karakter aan te verlenen.

6 Gerechtelijke reorganisatie

6.1 Dossier van gerechtelijke reorganisatie

In het register wordt een dossier van de gerechtelijke reorganisatie gehouden. Daarin worden alle elementen met betrekking tot die procedure en de grond van de zaak opgenomen. Iedere partij in de procedure en elke schuldeiser die voorkomt op de lijst van schuldeisers heeft inzage in het dossier. Een schuldeiser die is geregistreerd via het register, wordt toegelaten door de schuldenaar of bij weigering door de gedelegeerde rechter.

6.2 Openbare gerechtelijke reorganisatie en overdracht van onderneming onder gerechtelijk gezag (art. XX.41 tot en met XX.63 WER)

1. Een schuldenaar die het openen van een procedure van gerechtelijke reorganisatie of van overdracht onder gerechtelijk gezag aanvraagt, richt een verzoekschrift aan de rechtbank.

Bij dat verzoekschrift moeten een aantal zaken worden gevoegd. Indien dat niet lukt kan dat later nog worden rechtgezet voor wat betreft bepaalde stukken. Die moeten dan uiterlijk twee dagen voor de zitting van de rechtbank worden neergelegd. Indien de schuldenaar ondanks die termijn niet in staat is om de gevraagde documenten te verstrekken, legt hij binnen dezelfde termijn een nota in het register neer waarin gedetailleerd wordt aangegeven waarom hij die documenten niet heeft kunnen verstrekken.

VOORBEELD

Zo moet een uiteenzetting gevoegd worden van de gebeurtenissen waarop zijn verzoek is gegrond en waaruit blijkt dat naar zijn oordeel de continuïteit van zijn onderneming onmiddellijk of op termijn bedreigd is. Tevens moet een aanwijzing van de doelstelling of de doelstellingen waarvoor de ondernemer het openen van de procedure van gerechtelijke reorganisatie of van overdracht van gerechtelijk gezag aanvraagt, worden gevoegd.

Zolang de rechtbank geen uitspraak heeft gedaan over het verzoekschrift, kan de schuldenaar niet worden failliet verklaard. Bovendien kan vanaf dat ogenblik geen gedwongen verkoop meer plaatsvinden van de goederen (zowel roerend als onroerend) van de schuldenaar.

2. Een ondernemer kan een gerechtelijke reorganisatie vragen als de continuïteit van de onderneming bedreigd is, en dat hetzij onmiddellijk, hetzij op termijn.

Ook ondernemers die in staat van faillissement zijn, kunnen overigens een gerechtelijke reorganisatie vragen.

Schuldenaars die eerder al een gerechtelijke reorganisatie kregen, kunnen dat nadien niet onbeperkt opnieuw vragen. Een verzoek tot gerechtelijke reorganisatie heeft bv. geen schorsende werking als het uitgaat van een schuldenaar die minder dan twaalf maanden tevoren reeds het openen van een procedure van gerechtelijke reorganisatie heeft aangevraagd, tenzij de rechtbank anders bepaalt.

3. De rechtbank behandelt vervolgens het verzoek. Indien de voorwaarden vervuld lijken, verklaart de rechtbank de procedure van gerechtelijke reorganisatie geopend en bepaalt zij de duur van de opschorting, die niet langer mag zijn dan vier maanden. De rechtbank kan die termijn wel verlengen als dat verantwoord is in het licht van de omstandigheden en het doel van de procedure, en voor zover de belangen van de betrokken partijen het toelaten.

Als de rechtbank meent dat de schuldenaar een grove fout begaan heeft, kan zij voor de duur van de opschorting een voorlopig bewindvoerder aanstellen die in de plaats treedt van de schuldenaar. De rechtbank kan ook eventueel een herstructureringsdeskundige aanstellen.

4. Tijdens de opschorting kunnen schuldeisers geen uitvoerende beslagen leggen en geen goederen van de schuldenaar laten verkopen.

Tijdens de periode van opschorting kan de ondernemer-schuldenaar bepaalde schuldvorderingen van schuldeisers vrijwillig betalen als die betaling nodig is voor de continuïteit van de onderneming. Bovendien heeft de opschorting geen invloed op lopende overeenkomsten en de modaliteiten van hun uitvoering (art. XX.56 WER).

Sterker nog, de wet verbiedt schuldeisers om een einde te stellen aan lopende overeenkomsten. Dat alles geldt zelfs bij een contractuele wanprestatie door de schuldenaar voor de opschorting als hij binnen de vijftien dagen na ingebrekestelling de wanprestatie ongedaan maakt door de overeenkomst uit te voeren.

De schuldenaar daarentegen krijgt (behalve voor arbeidsovereenkomsten) de mogelijkheid de uitvoering van zijn contractuele verbintenissen op te schorten voor de duur van de opschorting als de reorganisatie van de onderneming dat noodzakelijkerwijze vereist. De schuldeiser heeft eventueel wel recht op een schadevergoeding. De schuldvordering ter zake is onderworpen aan de opschorting.

5. De rechtbank kan de procedure vroegtijdig beëindigen als blijkt dat de schuldenaar kennelijk niet in staat is om de continuïteit van het geheel of een gedeelte van de onderneming te handhaven. Dat kan ook als blijkt dat de informatie die werd verstrekt aan de gedelegeerde rechter, aan de rechtbank of aan de schuldeisers bij de neerlegging van het verzoekschrift of later, kennelijk onvolledig of onjuist is.

Onder bepaalde voorwaarden kan de schuldenaar zelf ook tijdens de procedure geheel of gedeeltelijk verzaken aan zijn vordering tot gerechtelijke reorganisatie (art. XX.61 WER).

6.3 Openbare gerechtelijke reorganisatie door minnelijk akkoord

In het kader van een dergelijke gerechtelijke organisatie kan vooreerst een minnelijk akkoord uit de bus komen met een of meerdere schuldeisers. Als een dergelijk akkoord uit de bus komt, dan sluit de rechtbank de procedure.

6.4 Openbare gerechtelijke reorganisatie door een collectief akkoord

Een tweede mogelijkheid bestaat erin een reorganisatieplan dat via een procedure wordt goedgekeurd, op te stellen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naargelang er sprake is van een kleine of middelgrote onderneming dan wel van een grote onderneming. Het zou ons te ver leiden om tot in de details op de regels voor een grote onderneming in te gaan.

Bij een dergelijke procedure moet de ondernemer in moeilijkheden een reorganisatieplan opmaken (art. XX.70 WER). Als een herstructureringsdeskundige werd aangesteld, helpt die daarbij. De wet geeft aan wat er in zo'n plan moet staan (XX.83/4 tot en met XX.83/10).

Het bevat alle informatie die de stemgerechtigde schuldeisers nodig hebben om zich behoorlijk geïnformeerd te kunnen uitspreken over het voorgestelde plan (art. XX.83/4, § 1).

De schuldeisers moeten over dat plan stemmen.

De rechtbank kan de homologatie weigeren als het plan kennelijk geen redelijk vooruitzicht biedt op het afwenden van de vereffening of het faillissement van de schuldenaar of op het waarborgen van de levensvatbaarheid van de onderneming.

Als het plan gehomologeerd is, kan de rechtbank het wel nog intrekken. Elke schuldeiser kan daarom vragen als hij aantoonde dat het plan niet stipt wordt uitgevoerd of dat een stipte uitvoering niet mogelijk zal zijn en hij daardoor schade lijdt (art. XX.83 WER). In geval van een herroeping heeft het plan in de toekomst geen uitwerking meer. Wat in het verleden gebeurde (o.a. de reeds gedane betalingen of een reeds uitgevoerde overdracht), blijft in geval van een herroeping wel overeind.

6.5 Besloten gerechtelijke reorganisatieprocedure

De wet maakt het mogelijk om bij een dreigende insolventie een besloten gerechtelijke reorganisatieprocedure te volgen. De onderneming die zo'n procedure wil voeren, kan dan bepalen welke schuldeisers zij in de besloten procedure wil betrekken.

De vertrouwelijke procedure laat toe akkoorden te sluiten met een beperkt aantal schuldeisers zonder dat dat het krediet van de onderneming doet wankelen. Niet-betrokken schuldeisers blijven buiten het plan en hebben recht op de volledige uitbetaling van hun vordering.

De besloten procedure vereist in elk geval de aanwijzing van een herstructureringsdeskundige.

6.6 Overdracht onder gerechtelijk gezag

Verder is een overdracht onder gerechtelijk gezag mogelijk. Meer bepaald kan de rechtbank de overdracht onder gerechtelijk gezag van het geheel of een gedeelte van een onderneming bevelen teneinde een efficiënte vereffening van de rechtspersoon of van het patrimonium van de onderneming te verzekeren.

De schuldenaar kan die overdracht vragen in het inleidende verzoekschrift of op een later ogenblik in de procedure. De rechtbank zal dan een vereffeningdeskundige aanwijzen die wordt gelast met de organisatie en de realisatie van de overdracht.

Merken we overigens nog op dat een ondernemer die meent in staat van faillissement te verkeren, kan vragen aan de rechtbank om hem failliet te verklaren, waarbij hij kan verzoeken dat voorafgaand aan de faillietverklaring de overgang van een geheel of een deel van zijn activa en activiteiten wordt voorbereid. Dat kan als men aantoonst dat daarmee de vereffening van de onderneming wordt vergemakkelijkt en een zo hoog mogelijke uitbetaling aan de schuldeisers kan worden bereikt en de werkgelegenheid zoveel mogelijk kan worden behouden.

7 Faillissement (art. XX.98 e.v. WER)

7.1 Wanneer?

Een onderneming is in staat van faillissement als zij op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en haar krediet geschokt is. De insolventierechtbank (ondernemingsrechtbank) spreekt het faillissement uit. Dat gebeurt hetzij op aangifte van de schuldenaar, hetzij op dagvaarding van een of meer schuldeisers, van het openbaar ministerie, van de voorlopige bewindvoerder of van de curator van een hoofdprocedure. De schuldenaar is meer bepaald verplicht binnen een maand nadat hij heeft opgehouden te betalen, daarvan aangifte te doen ter griffie van de bevoegde rechtbank.

7.2 De curator

Het vonnis van faillietverklaring heeft als gevolg dat de vennootschap als het ware wordt ontbonden en gewoon voortbestaat voor haar vereffening.

Meer bepaald zal de insolventierechtbank een **curator** aanstellen. Die neemt het beheer van de vennootschap over met het doel om de vennootschap te vereffenen of te liquideren. De curator zal de goederen van de vennootschap te gelde maken, een rangregeling opstellen tussen de schuldeisers, de schuldeisers op basis van die rangregeling betalen en als er na betaling van de schuldeisers een liquidatie-overschot is, dat overschot verdelen onder de aandeelhouders.

Bij het faillissement van een vrije beroeper wordt een medecurator aangesteld uit dezelfde beroepsgroep om bijstand te verlenen aan de curator in verband met de beroepstechnische en deontologische aspecten van het beroep en de vrijwaring van de vertrouwelijke gegevens verbonden met dat vrij beroep.

Zodra beslist wordt om de verrichtingen van het faillissement te sluiten, wordt de betreffende rechtspersoon ontbonden. De vereffening wordt daarbij ook onmiddellijk afgesloten.

7.3 Gevolgen

Te rekenen van de dag van het vonnis van faillietverklaring verliest de gefailleerde van rechtswege het beheer over al zijn goederen evenals over de goederen die hij tijdens de procedure verkrijgt op grond van een oorzaak die het faillissement voorafgaat. Alle betalingen, verrichtingen en handelingen van de gefailleerde en alle betalingen aan de gefailleerde gedaan vanaf de dag van het vonnis van faillietverklaring, kunnen niet aan de boedel worden tegengeworpen.

Deel VII
De ontbinding en vereffening
van de vennootschappen en
verenigingen

Voor de wijze van beëindiging van de vennootschappen met onvolkomen en volkomen rechtspersoonlijkheid werden **bijzondere regels** vastgelegd in **artikelen 2:70 tot 2:141 WVV**. Deze artikelen werden samengebracht onder **titel 8 ‘Ontbinding en vereffening’** van **Deel 1 ‘Algemene bepalingen’, Boek 2 ‘Bepalingen gemeenschappelijk aan de rechtspersonen’**.

We verwijzen ook telkens naar de artikelen die gelden voor de vzw en ivzw.

1 De ontbinding van de vennootschap, de (i)vzw en de stichting

De **ontbinding van de vennootschap** kan worden gedefinieerd als **de beslissing tot het stopzetten van de vennootschap**.

Deze beslissing kan **vrijwillig** zijn (door een besluit van de algemene vergadering) of **gerechtelijk** worden opgelegd. In sommige gevallen is de ontbinding een automatisme en gebeurt ze **van rechtswege** (art. 2:70 WVV en 2:109 WVV voor de (i)vzw). We spreken derhalve over de vrijwillige ontbinding, de gerechtelijke ontbinding en de ontbinding van rechtswege.

De ontbinding heeft de afsluiting van het boekjaar tot gevolg.

Het faillissement van de vennootschap is een specifieke en bijzondere vereffeningprocedure, die terug te vinden is in Boek XX van het Wetboek van Economisch Recht. Voor een beknopte bespreking van de insolventiewetgeving, zie het deel ‘De onderneming in moeilijkheden: insolventiewetgeving’.

In dit hoofdstuk bestuderen we hoofdzakelijk de regels van ontbinding en vereffening van de vennootschappen met volkomen rechtspersoonlijkheid. Voor de maatschap, vof en commv. verwijzen we naar het hoofdstuk ‘Maatschap, vennootschap onder firma en commanditaire vennootschap’.

1.1 De vrijwillige ontbinding

De vrijwillige ontbinding is niets meer en niets minder dan de **beslissing** van de aandeelhouders van een vennootschap om een einde te stellen aan de activiteiten van de vennootschap.

Bij de bv, cv, nv, Europese vennootschap en Europese cv wordt de beslissing tot ontbinding in principe genomen volgens de **regels van de statutenwijziging** (zie art. 2:71, § 1 WVV). Naar de vorm toe betekent dit dat de beslissing tot ontbinding bij **authentieke akte** vastgesteld zal moeten worden. Dit betekent in de praktijk meestal een meerderheid van drie vierde van de aandeelhouders (tenzij daar in de statuten strenger wordt van afgeweken).

Artikel 2:71, § 2 WVV legt **bijzondere regels** vast voor het voorstel tot ontbinding. Om geldig te kunnen beslissen tot het ontbinden van de vennootschap moeten, volgens artikel 2:71, § 2 WVV, volgende stappen gevolgd worden:

- het bevoegde bestuursorgaan stelt een **bijzonder verslag** op waarin het voorstel tot ontbinding wordt toegelicht;
- dit verslag wordt vermeld in de **agenda van de algemene vergadering** die zich over de ontbinding moet uitspreken;
- bij dit verslag wordt een **staat van activa en passiva** gevoegd die niet meer dan drie maanden voordien is vastgesteld;
- de commissaris of, als er geen **commissaris** is, een **bedrijfsrevisor** of een **gecertificeerde accountant** brengt over deze staat van activa en passiva verslag uit en vermeldt met name of de toestand

- van de vennootschap op volledige, getrouwe en juiste wijze is weergegeven in de staat van activa en passiva;
- het bijzonder verslag, de staat van activa en passiva en het verslag van de commissaris (bedrijfsrevisor of gecertificeerde accountant) worden aan de aandeelhouders meegedeeld conform de bepalingen van het WVV.

Als deze verplichtingen niet worden nageleefd, is de beslissing tot ontbinding die door de algemene vergadering is uitgesproken, nietig (art. 2:71, § 4 WVV). Het behoort tot de taken van de notaris om na te gaan of aan de verplichtingen van artikel 2:71 WVV werd voldaan (art. 2:71, § 6 WVV). M.a.w. de notaris zal niet bereid zijn om de authentieke akte voor de beslissing tot ontbinding van de vennootschap te verlijden als de verplichtingen van artikel 2:71 WVV niet werden nageleefd.

Een gelijkaardige regeling is terug te vinden in artikel 2:110 WVV voor de (i)vzw die één of meer commissarissen moeten aanstellen. In artikel 2:110 WVV is er echter geen sprake van de verplichting voor de notaris om na te gaan of aan al de verplichtingen van artikel 2:110 WVV is voldaan.

1.2 De ontbinding van rechtswege

De vennootschappen worden ontbonden van rechtswege door het verstrijken van de duur of door een uitdrukkelijk ontbindende voorwaarde waaraan de vennoten de vennootschap in de statuten hebben onderworpen (art. 2:72 WVV en 2:111 WVV voor de (i)vzw).

VOORBEELD

Een clause in de statuten van een vennootschap waarin is bepaald dat het overlijden van de enige aandeelhouder van rechtswege de ontbinding tot gevolg heeft.

Voor de (i)vzw bepaalt de wetgever uitdrukkelijk in artikel 2:112 WVV dat een verlenging van een voor bepaalde duur afgesloten (i)vzw alleen bewezen kan worden door een geschrift in de vorm voor de oprichtingsakte.

1.3 De gerechtelijke ontbinding

De gerechtelijke ontbinding is logischerwijs de situatie waarbij de ondernemingsrechtbank de ontbinding van de vennootschap uitspreekt. Deze gerechtelijke ontbinding kan worden uitgesproken door de voorzitter van de ondernemingsrechtbank zitting houdend zoals in kort geding (art. 2:73 WVV) in volgende situaties:

- de gerechtelijke ontbinding is altijd mogelijk, op vordering van een van de aandeelhouders of vennoten, als hiertoe **wettige redenen** bestaan. Een wettige reden is volgens art. 2:73, tweede lid WVV bijvoorbeeld het feit dat een aandeelhouder of vennoot zijn verplichtingen niet nakomt of dat een aandeelhouder of vennoot door een aanhoudende kwaal ongeschikt wordt voor de zaken van de vennootschap. Ook andere gevallen vormen een wettige reden. Denk aan een diepgaande en blijvende onenigheid tussen de aandeelhouders of vennoten, die de normale werking van de vennootschap onmogelijk maakt. Voor de (i)vzw somt de wetgever in artikel 2:113, § 1 WVV de gevallen op die aanleiding geven tot een gerechtelijke ontbinding. Denk o.a. aan een (i)vzw die minder dan twee leden telt, een (i)vzw die het verbod op uitkering van een (on)rechtstreeks vermogensvoordeel schendt, een (i)vzw die handelt in strijd met het wetboek of de openbare orde ...;
- De gerechtelijke ontbinding is altijd subsidiair (ondergeschikt) en kan alleen worden uitgesproken als er geen andere oplossingen voorhanden zijn. De gerechtelijke ontbinding gebaseerd op

wettige reden wordt meestal alleen toegestaan als de verstandhouding tussen de vennoten onderling dermate verstoord is dat de vennootschap niet meer kan worden bestuurd op een zinvolle manier en als geen van de vennoten enige intentie heeft om de vennootschap voort te zetten:

VOORBEELD

- De ontbinding van de vennootschap kan worden uitgesproken als de aanhoudende misverstanden tussen de vennoten, ter zake de verbreking van het wederzijdse vertrouwen, tot gevolg hebben dat het economische leven van de vennootschap wordt verlamd en, op termijn, haar economische dood zal veroorzaken (Luik (7de k.) 21 april 2005, *JLMB* 2006, afl. 21, 919).
- Daar te dezen geen van beide vennoten nog is geïnteresseerd in het voortbestaan van de bvba (nu bv), wat o.m. blijkt uit het feit dat zij beiden een vordering hebben ingesteld tot uittreding, en beide vennoten hun toekomst zien buiten de vennootschap, wordt de verwezenlijking van het vennootschapsdoel (nu vennootschapsvoorwerp) onherroepelijk verhinderd en kan van de vennoten niet meer worden vereist dat zij de vennootschap verderzetten. Er ligt dan een wettige reden voor die een gerechtelijke ontbinding verantwoordt (Kh. Brugge (3de k.) 21 oktober 2004, *JDSC* 2008 (samenvatting), 277; *RW* 2006-07, afl. 21, 890).

-
- Overeenkomstig art. 2:74, § 1, eerste alinea WVV kan de rechtbank op vraag van iedere belanghebbende of van het Openbaar Ministerie, dan wel na mededeling door de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden krachtens artikel XX.29 WER, de ontbinding uitspreken van een vennootschap die haar verplichting om een jaarrekening neer te leggen overeenkomstig de artikelen 3:10 en 3:12 niet is nagekomen.

Overeenkomstig art. 2:74, § 2, 3° WVV kan de rechtbank ingevolge mededeling door de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden krachtens artikel XX.29 WER hetzij een regularisatietermijn toekennen en het dossier voor opvolging terugverwijzen naar de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden, hetzij de ontbinding van een vennootschap uitspreken indien de leden van het bestuursorgaan van de vennootschap niet over de fundamentele beheersvaardigheden of niet over de beroepsbekwaamheid beschikken die voor de uitoefening van haar activiteit bij wet, decreet of ordonnantie worden opgelegd.

De *ratio legis* van art. 2:74 e.v. WVV is gericht op het verwijderen van slapende vennootschappen uit het rechtsverkeer.

Met de invoering van art. 2:74, § 1 WVV is de wetgever ervan uitgegaan dat de niet-tijdige neerlegging van een jaarrekening doet vermoeden dat de vennootschap hetzij geen activiteiten (meer) uitoefent hetzij voor illegale doeleinden wordt aangewend. De vennootschap kan dat vermoeden weerleggen door vooralsnog tot de neerlegging over te gaan.

VOORBEELD

Uit de door appellante bijgebrachte stukken blijkt dat zij voorafgaand aan de behandeling van de zaak voor de ondernemingsrechtbank, de toestand had geregulariseerd door neerlegging van de jaarrekeningen over de boekjaren 03/2019, 03/2020 en 03/2021. Door de eerste rechter werd hiermee ten onrechte geen rekening gehouden.

Uit deze neergelegde jaarrekeningen blijkt weliswaar dat deze, op een aantal zeer beperkte bedragen na, gedurende meerdere boekjaren geen wijzigingen vertonen, waaruit kan worden afgeleid dat binnen deze vennootschap gedurende meerdere jaren geen activiteiten meer ontwikkeld worden. Het in artikel 2:74, § 1 WVV voorzien criterium is echter louter formeel. Door de regularisatie is aan dit criterium niet voldaan.

Terecht meent appellante dat uit geen van de door de kamer van ondernemingen in moeilijkheden weerhouden elementen kan worden afgeleid dat x. niet over de fundamentele beheers-

vaardigheden of de beroepsbekwaamheid beschikt die voor de uitoefening van haar activiteit bij wet, decreet of ordonnantie worden opgelegd. Ten onrechte werd door de eerste rechter geoordeeld dat ook aan de voorwaarden van artikel 2:74, § 2, 3 WVV is voldaan. (Antwerpen 31 maart 2022, *DAOR* 2022, afl. 144, 70.)

-
- op vordering van iedere belanghebbende als **het nettoactief in de nv gedaald is beneden de door de wet vastgelegde drempel** (voor nv onder de 61 500 euro). In voorkomend geval kan de rechtbank aan de vennootschap een bindende termijn toestaan om haar toestand te regulariseren (art. 7:229 WVV);
 - ook alle situaties waarbij de vennootschap **nietig** wordt verklaard, kunnen worden beschouwd als bijzondere vormen van gerechtelijke ontbinding (art. 2:34 e.v. WVV). De nietigverklaring van de vennootschap heeft immers ook de ontbinding en vereffening van de vennootschap als gevolg. Artikel 2:37 WVV stelt hierover dat de door de rechter uitgesproken nietigheid van een vennootschap de vereffening met zich meebrengt van deze vennootschap, zoals bij ontbinding;
 - tot slot moet ook het **faillissement** van de vennootschap beschouwd worden als een bijzondere vorm van gerechtelijke ontbinding van de vennootschap. Het faillissement heeft namelijk ook de ontbinding en vereffening van de vennootschap als gevolg.

2 De vereffening van de vennootschap en de (i)vzw

Onder de vereffening van een vennootschap of (i)vzw verstaan we de procedure onder leiding van een vereffenaar waarbij de vennootschap of (i)vzw haar lopende verrichtingen en verplichtingen afhandelt. Het betreft derhalve een **liquidatieprocedure** waarbij de goederen van de vennootschap of (i)vzw te gelde worden gemaakt en waarbij alle verbintenissen van de vennootschap of (i)vzw worden afgehandeld.

De vereffening van de vennootschap of (i)vzw is het logische en onmiddellijke gevolg van de ontbinding van deze vennootschap of (i)vzw.

Deze regel werd geïmplementeerd in artikel 2:76 WVV voor de vennootschappen en in artikel 2:115 WVV voor de (i)vzw. Dat artikel stelt dat de vennootschap of vereniging na haar ontbinding wordt geacht voort te bestaan voor haar vereffening tot aan de sluiting daarvan.

Deze regel impliceert dat de vennootschap of (i)vzw in vereffening **geen nieuwe activiteiten** kan ondernemen en maar voortbestaat om de **lopende verrichtingen af te sluiten**, m.a.w. in de mate dat dit nodig is om het verleden af te handelen en orde op zaken te stellen. Ondanks deze belangrijke beperking houdt deze regel wel in dat:

- de vennootschap of (i)vzw na haar vereffening blijft voortbestaan als een aparte rechtspersoon te onderscheiden van haar vennoten;
- zolang de vennootschap of (i)vzw niet vereffend is, zij wel de enige eigenaar van haar vermogen blijft en dit vermogen blijft gelden als exclusief onderpand voor de schuldeisers;
- de ontbonden vennootschap of (i)vzw failliet kan worden verklaard enz.

Bijzonder is dat de ontbonden vennootschap of (i)vzw op al haar uitgaande stukken moet vermelden dat zij in vereffening is (art. 2:76, laatste lid WVV en art. 2:115, laatste lid WVV voor de (i)vzw). Iedere wijziging van haar naam is verboden (art. 2:77 WVV en art. 2:116 voor de (i)vzw). Een besluit tot wijziging van de zetel kan alleen worden doorgevoerd mits homologatie (goedkeuring, bevestiging) door de ondernemingsrechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de vennootschap haar zetel heeft (art. 2:78, eerste lid WVV en art. 2:117 WVV voor de (i)vzw).

De **vereffenaar** vervult een centrale rol bij de vereffening. Hij heeft als taak de vereffening van de vennootschap in al haar facetten tot een goed einde te brengen. Op de ondernemingsrechtbank worden alle relevante stukken en verslagen i.v.m. de vereffening van de vennootschap in het vennootschapsdossier bijgehouden (art. 2:103 WVV).

In sommige gevallen zijn ontbinding en vereffening in één akte mogelijk (de zogenaamde turbovereffening of eendagsvereffening, artikel 2:80 WVV en artikel 2:135 WVV voor de (i)vzw).

Volgende voorwaarden gelden:

- 1 er is geen vereffenaar aangeduid;
- 2 alle schulden ten aanzien van derden, ten aanzien van vennoten of aandeelhouders zijn terugbetaald of geconsigneerd. Als er een verslag moet worden opgemaakt door een commissaris, revisor of gecertificeerde accountant, maakt dit verslag melding van de terugbetaling of de consignatie. Deze terugbetaling of consignatie is evenwel niet vereist voor wat betreft de schulden aan aandeelhouders, vennoten of derden die schriftelijk hebben bevestigd akkoord te gaan met de wijze van vereffening. Als er een verslag moet worden opgemaakt door een commissaris, revisor of gecertificeerde accountant, maakt dit verslag melding van dit akkoord;
- 3 alle aandeelhouders of vennoten zijn op de algemene vergadering aanwezig of geldig vertegenwoordigd en zij besluiten met eenparigheid van stemmen in een (i)vzw, vof of commv. In een bv, cv en nv kan met eenparigheid van stemmen van de aanwezige/vertegenwoordigde aandeelhouders worden beslist voor zover in de bv of cv ten minste de helft van het aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigd is en in een nv de helft van het kapitaal;
- 4 het resterend actief wordt door de vennoten zelf teruggenomen of, in het geval van een (i)vzw, bestemd voor een belangeloos doel, aangewezen in de statuten of door de algemene vergadering bepaald.

Uit het voorgaande blijkt dat de turbovereffening ook mogelijk is voor de vof en de commv, op voorwaarde dat zij in dat geval de regels van art. 2:71, § 2 volgen (bv. bijzonder verslag, staat van actief en passief ...).

2.1 De benoeming van de vereffenaar(s)

De vereffenaar wordt in het geval van een **vrijwillige ontbinding** benoemd door de **algemene vergadering**, die beslist bij gewone meerderheid. Dit is hetzelfde voor de vzw. In de praktijk zal de aanduiding van de vereffenaar gebeuren in dezelfde (authentieke) akte als deze waarbij de beslissing tot ontbinding van de vennootschap wordt genomen.

In de (i)vzw worden de vereffenaars benoemd volgens de afspraken in de statuten. Als de vereffenaar een rechtspersoon is, moet de algemene vergadering de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt, goedkeuren (art. 2:83 WVV en art. 2:118, § 3 WVV voor de (i)vzw).

Er kan ook een college van vereffenaars worden aangeduid. De spelregels voor dit college zijn terug te vinden in artikel 2:93 WVV voor de vennootschappen. Voor de (i)vzw bestaat deze mogelijkheid ook en zijn de regels vastgelegd in artikel 2:123 WVV.

Bij een **gerechtelijke ontbinding** worden de vereffenaars aangeduid door de ondernemingsrechtbank.

Als er geen vereffenaars worden benoemd (bv. bij de ontbinding van de vennootschap van rechtswege), worden de leden van de bestuursorganen ten aanzien van derden als vereffenaars beschouwd (art.

2:79 WVv). In de (i)vzw benoemt in dat geval de ondernemingsrechtbank de vereffenaars op gemotiveerd verzoek van een lid, belanghebbende derde of het OM (art. 2:118, § 4 WVv).

Bij vrijwillige ontbinding en aanduiding van de vereffenaars door de algemene vergadering, zal de voorzitter van de ondernemingsrechtbank in bepaalde gevallen moeten overgaan tot homologatie van de benoeming. Als meer bepaald uit de staat van actief en passief blijkt dat niet alle schuldeisers (niet de aandeelhouder-schuldeiser) volledig kunnen worden terugbetaald, moet de benoeming van de vereffenaar(s) ter bevestiging worden voorgelegd aan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank. Het moet dus gaan om een **deficitaire vereffening** (art. 2:84 WVv en art. 2:119 WVv voor de (i)vzw). De voorzitter van de ondernemingsrechtbank zal maar overgaan tot deze **bevestiging** nadat hij is nagegaan of de vereffenaar in kwestie alle **waarborgen van competentie en integriteit** biedt (art. 2:84, derde lid WVv en art. 2:119, tweede lid WVv). Los van deze algemene bepaling wordt al uitgesloten voor een termijn van tien jaar vanaf de definitieve veroordeling (art. 2:82 WVv en 2:84, vijfde lid WVv en art. 2:119, vierde lid WVv voor de (i)vzw):

- eenieder die werd veroordeeld voor misdrijven die verband houden met de staat van faillissement (o.a. bedrieglijk bankroet, verduistering van activa enz. – zie art. 489 tot en met 490bis Strafwetboek), wegens diefstal, valsheid, knevelarij, oplichting of misbruik van vertrouwen;
- de voogd, bestuurder of rekenplichtige die niet tijdig rekening en verantwoording heeft gedaan en niet tijdig heeft afgerekend;
- eenieder die failliet werd verklaard zonder rehabilitatie (eerherstel) te hebben verkregen;
- eenieder die werd veroordeeld voor een van de strafbare feiten omschreven in artikel 1 van het Koninklijk Besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 (beroepsverbod), voor een inbreuk op Boek III, Titel 3, Hoofdstuk 2 WER (boekhouding van ondernemingen) of op de uitvoeringsbesluiten ervan of wegens een inbreuk op de fiscale wetgeving.

De rechtbank heeft daarnaast de bevoegdheid om de handelingen die de vereffenaar heeft gesteld in de periode tussen zijn benoeming en de bevestiging, te aanvaarden dan wel nietig te verklaren (art. 2:84, vierde lid WVv en art. 2:119, derde lid WVv voor de (i)vzw).

In de praktijk zal de bevestiging van de vereffenaar het gevolg zijn van het eenzijdig verzoek hiertoe ingediend en ondertekend door de vereffenaar, een advocaat, een notaris dan wel een bestuurder van de vennootschap. Dit verzoekschrift moet vergezeld worden van een (recente) boekhoudkundige staat van de activa en passiva van de vennootschap.

Als de bevoegde rechtbank weigert over te gaan tot bevestiging, wijst de rechtbank zelf een vereffenaar aan of kiest de rechtbank een van de andere kandidaten die in het benoemingsbesluit werden opgesomd (art. 2:84, zesde lid WVv art. 2:119, zesde lid WVv voor de (i)vzw).

VOORBEELD

De algemene vergadering van aandeelhouders, gehouden voor de notaris, moet met de vereiste meerderheid beslissen tot de ontbinding van de vennootschap. In dezelfde akte duidt de algemene vergadering een vereffenaar of een college van vereffenaars aan.

Na deze beslissing door de algemene vergadering wordt een verzoekschrift gericht tot de voorzitter van de ondernemingsrechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de vennootschap gevestigd is. In dit verzoekschrift wordt aan de rechtbank gevraagd de vereffenaar te bevestigen. Als de rechtbank tot de vaststelling komt dat de kandidaat-vereffenaar voldoet aan de voorwaarden van de wet, zal er een beschikking worden geveld waarbij deze vereffenaar wordt bevestigd. Als de rechtbank van oordeel is dat de vereffenaar niet voldoet aan de wettelijke voorwaarden (bv. de persoon van de vereffenaar is ooit veroordeeld voor valsheid in geschrifte), zal zij de bevestiging weigeren en zelf een vereffenaar aanstellen.

2.2 De rol van de vereffenaar

2.2.1 Algemeen

De vereffenaar moet worden beschouwd als een **orgaan van de vennootschap of (i)vzw**. De vereffenaar is derhalve niet te beschouwen als een vertegenwoordiger van de schuldeisers van de vennootschap of (i)vzw.

Op het moment van zijn benoeming vervangt de vereffenaar het bestuursorgaan. De taak van het bestuursorgaan van de vennootschap of (i)vzw in vereffening eindigt bij de beslissing tot ontbinding en inverteffeningstelling van de vennootschap of (i)vzw. De leden van het bestuursorgaan moeten gevolg geven aan de oproepingen van de vereffenaar (art. 2:90 WVV). Zij moeten ook elke adreswijziging meedelen aan de vereffenaar.

Het feit dat de vereffenaar gezien moet worden als een orgaan van de vennootschap of (i)vzw in vereffening, heeft belangrijke gevolgen voor zowel de vennootschap zelf als voor derden.

Intern moet de vereffenaar worden beschouwd als een **lasthebber van de vennootschap of (i)vzw**, althans als de vennootschap in vereffening rechtspersoonlijkheid bezit. Net zoals bij bestuurders wordt de interne relatie tussen de vereffenaar en de vennootschap of (i)vzw gekwalificeerd als een overeenkomst van lastgeving. De regels voorzien in het Burgerlijk Wetboek voor de lastgeving zijn in principe dan ook van toepassing (art. 1984-2009 Oud BW).

VOORBEELD

Zo stelt artikel 1993 Oud BW dat iedere lasthebber gehouden is rekenschap te geven van de uitvoering van zijn opdracht, en aan de lastgever verantwoording te doen van al wat hij krachtens zijn volmacht ontvangen heeft, al was ook het door hem ontvangene aan de lastgever niet verschuldigd.

Naar derden toe **vertegenwoordigt** de vereffenaar de vennootschap of (i)vzw, met uitsluiting van de aandeelhouders en schuldeisers (art. 2:87, § 2 WVV en art. 2:121, § 1 WVV voor de (i)vzw). De vereffenaar moet dus geen volmacht voorleggen, zijn benoeming als vereffenaar en de publicatie hiervan in het Belgisch Staatsblad is voldoende. Wie handelt met een orgaan, handelt niet met een mandataris van de vennootschap of (i)vzw maar met de vennootschap of (i)vzw zelf. Alle betekeningen en kennisgevingen die aan het orgaan worden gedaan, worden geacht te zijn gedaan aan de vennootschap of (i)vzw zelf.

VOORBEELD

Zo zal de dagvaarding van een vennootschap in vereffening kunnen gebeuren lastens de vereffenaar in zijn hoedanigheid van vereffenaar van de vennootschap.

De vereffenaars kunnen hun bevoegdheden delegeren aan een derde, zodat zij voor bepaalde specifieke taken een beroep kunnen doen op specialisten. Deze delegatie moet echter altijd beperkt en specifiek zijn.

De bestuurders die conform artikel 2:79 WVV van rechtswege als vereffenaars worden beschouwd in het geval er geen vereffenaars zijn benoemd, nemen een bijzondere plaats in. Deze vereffenaars beschikken alleen over een **passieve** vertegenwoordigingsbevoegdheid en hebben niet dezelfde bevoegdheden als een door de algemene vergadering of door de rechtbank aangeduide vereffenaar. Zij kunnen de in vereffening gestelde vennootschap alleen vertegenwoordigen als die door derden wordt

aangesproken, en ze beschikken niet over de bevoegdheid om in naam en voor rekening van de in vereffening gestelde vennootschap actief tegen derden op te treden.

2.2.2 De bevoegdheden van de vereffenaar

2.2.2.1 Algemeen principe

De wet bevat geen bepaling waarin de opdracht van de vereffenaar op een allesomvattende wijze wordt omschreven.

Een eerste belangrijke vaststelling is dat de bevoegdheid van de vereffenaar een **doelgebonden bevoegdheid** is. De vereffenaar heeft in principe tot taak alle handelingen te stellen die redelijkerwijze kaderen binnen zijn opdracht, namelijk de vereffening van de vennootschap of (i)vzw (art. 2:87, § 1 WVV en art. 2:121, § 1 WVV voor de (i)vzw).

Het doelgebonden karakter van de opdracht van de vereffenaar betekent meteen ook een eerste grens aan diens bevoegdheid.

Een tweede grens aan de bevoegdheden van de vereffenaar *kan* gelegen zijn in de statuten, de akte van benoeming of, in voorkomend geval, in het vonnis of de beschikking waarbij de rechtbank de aanstelling van de vereffenaar uitspreekt (art. 2:87, § 1 WVV en art. 2:121, § 1, tweede lid WVV voor de (i)vzw).

De wet voorziet uitdrukkelijk in de mogelijkheid van de algemene vergadering (a fortiori dus ook van de rechtbank) om de bevoegdheden van de vereffenaar vast te leggen of te beperken. De algemene vergadering of de rechtbank kan derhalve eveneens grenzen stellen aan de bevoegdheden van de vereffenaar of van het college van vereffenaars. Deze beperkingen zijn niet tegenstelbaar aan derden in een nv, bv, cv, (i)vzw, ook al zijn ze openbaar gemaakt (art. 2:87, §2, derde lid en 2:121, § 2, tweede lid WVV voor de (i)vzw).

Klassiek wordt de opdracht van de vereffenaar onderverdeeld in drie grote taken, met name:

- 1 **het realiseren van het actief.** De vereffenaar maakt de activa van de vennootschap te gelde. Hij heeft echter niet de verplichting alle goederen te gelde te maken. Artikel 2:97 § 3 WVV voorziet namelijk in de verplichting voor de vereffenaar om de goederen die hij voor nadere verdeling heeft moeten overhouden, te verdelen onder de vennoten. Het volstaat dus voor de vereffenaar om voldoende activa te realiseren om de schuldeisers van de vennootschap te voldoen.
- 2 **het aanzuiveren van het passief.** De vereffenaar heeft eveneens tot taak de opbrengst van de tegeldemaking van de activa te gebruiken om de schuldvorderingen van de schuldeisers van de vennootschap aan te zuiveren. Het aanzuiveren van de schuldvorderingen kan in de praktijk een heikel punt zijn. Deze aanzuivering veronderstelt dikwijls dat er een rangregeling (bepaalde volgorde) wordt opgemaakt tussen de diverse schuldeisers.
- 3 **de bestemming (verdeling) van het eventuele vereffeningssaldo.** De vereffenaar zal, in voorkomend geval, het vereffeningssaldo en/of de goederen die overgebleven zijn na de vereffening, verdelen onder de vennoten. Dit vereffeningssaldo zal in principe toegekend worden aan de vennoten pro rata hun aandelenbezit. Dit is niet het geval bij een vzw waar het vereffeningssaldo niet mag uitgekeerd worden aan de leden of aan de bestuurders. De bestemming van het vereffeningssaldo wordt vastgesteld door de algemene vergadering en moet aansluiten bij het doel waarvoor de vereniging werd opgericht, tenzij dit reeds statutair werd vastgelegd (art. 2:132 WVV).

Hoewel de wet eerder vaag blijft in haar omschrijving van de bevoegdheden van de vereffenaar, bevat het WVV wel een opsomming van de handelingen die de vereffenaar zelf kan stellen, zonder over een bijzondere machtiging van de algemene vergadering te beschikken, en van de handelingen waarvoor de vereffenaar wél de machtiging van de algemene vergadering nodig heeft.

A De handelingen die door de vereffenaar zelfstandig gesteld kunnen worden

Conform artikel 2:87 WVV is de vereffenaar bevoegd voor alle handelingen die nodig of dienstig zijn voor de vereffening van de vennootschap. De vereffenaar vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden, met inbegrip van de vertegenwoordiging in rechte.

De vereffenaar mag bijgevolg rechtsgedingen voeren als eiser of als verweerder. Na de ontbinding is de vereffenaar de enige persoon die, met uitsluiting van de bestuurders, bevoegd is om namens de vennootschap alle rechtsgedingen te voeren. Voor zover de statuten of de akte van benoeming niet anders bepalen, kan de vereffenaar deze bevoegdheid ten volle uitoefenen.

De vereffenaar kan de onroerende goederen van de vennootschap alleen openbaar verkopen als hij de verkoop nodig acht voor de betaling van de schulden van de vennootschap (art. 2:87, § 3 WVV).

B De handelingen die door de vereffenaar alleen gesteld kunnen worden met machtiging van de algemene vergadering

Conform artikel 2:88 WVV en art. 2:122 WVV voor de (i)vzw kan de vereffenaar navolgende handelingen alleen stellen met machtiging van de algemene vergadering:

- het **voortzetten van het bedrijf** tot de tegeldemaking. Het ligt voor de hand dat in bepaalde gevallen de voortzetting van de onderneming aangewezen kan zijn. Deze voortzetting zal dan als doel hebben de vennootschap going concern te verkopen, zodat er een hogere waarde gerealiseerd kan worden of om bepaalde lopende orders af te werken;
- **kredieten aangaan voor de betaling van de schulden van de vennootschap of (i)vzw**. In bepaalde gevallen kan het aangewezen zijn dat de vereffenaar een lening aangaat om de vereffening tot een goed einde te kunnen brengen. Meestal zal het gaan om kortetermijnleningen om een tijdelijk liquiditeitstekort op te vangen;
- **de openbare verkoop van onroerende goederen** van de vennootschap of (i)vzw als de vereffenaars van mening zijn dat deze niet nodig zijn voor de betaling van de schulden van de vennootschap;
- de **goederen** van de vennootschap of (i)vzw **hypothekeren of in pand geven**;
- de onroerende goederen, zelfs uit de hand, verkopen;
- het **vermogen** in andere vennootschappen **inbrengen**. Dit is alleen van toepassing voor de vennootschappen.

Artikel 2:87 WVV is niet van openbare orde of van dwingend recht. Het is dus mogelijk af te wijken van dit artikel en zo de bevoegdheden van de vereffenaars uit te breiden of juist in te perken.

C Bijzondere bevoegdheden

Conform artikel 2:89 WVV kunnen de vereffenaars eisen dat de **aandeelhouders of vennoten de bedragen tot storting waartoe ze zich verbonden hebben, betalen**, als dat geld nodig lijkt om de schulden en kosten van de vereffening te voldoen.

Artikel 2:89 WVV heeft in de eerste plaats betrekking op het opvragen door de vereffenaar van de volstorting van de aandelen aan de aandeelhouders die deze volstorting nog niet zouden hebben verricht. Het artikel is echter ruimer dan dat en heeft betrekking op alle betalingen waartoe de vennoten zich verbonden hebben. De rekening-courantschuld van de aandeelhouder of vennoot tegenover de vennootschap zou op basis van deze wetsbepaling door de vereffenaar ingevorderd kunnen worden.

VOORBEELD

Een vennoot koopt een tweedehandswagen van de vennootschap voor een bedrag van 15 000 euro en betaalt dat bedrag niet onmiddellijk. Het bedrag wordt geboekt op de rekening-courant. Tijdens de vereffening zou de vereffenaar aan de vennoot de daadwerkelijke betaling kunnen eisen.

Merk op dat deze bevoegdheid alleen kan worden uitgeoefend als de betaling nodig lijkt om de schulden en de kosten van de vereffening te voldoen. De vereffenaar beschikt dus niet over een discretionaire (willekeurige) bevoegdheid op dit punt.

Artikel 2:89, eerste lid WVV is van dwingend recht. De algemene vergadering kan in haar benoemingsbesluit de bevoegdheid tot het opvragen van de volstorting om de schulden van de vennootschap en de kosten van de vereffening te voldoen, niet beperken en het is de vereffenaar niet toegestaan om dadingen te treffen m.b.t. dit vorderingsrecht.

2.2.3 Verplichtingen van de vereffenaar

2.2.3.1 Bijeenroeping van de algemene vergadering

De vereffenaars zijn verplicht binnen drie weken de **algemene vergadering bijeen te roepen** als aandeelhouders of vennoten die één tiende van het kapitaal of in een bv één tiende van het aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigen, het vragen. De vereffenaars moeten de algemene vergadering van obligatiehouders bijeenroepen als obligatiehouders die één vijfde van het bedrag van de in omloop zijnde obligaties vertegenwoordigen, het vragen (art. 2:95 WVV).

2.2.3.2 Verslaggeving en rapportering

- De vereffenaars zenden in de zevende en de dertiende maand na de invereffeningstelling een **omstandige staat van de toestand van de vereffening**, opgesteld aan het einde van de zesde en twaalfde maand van het eerste vereffeningjaar, naar de griffie van de ondernemingsrechtbank van het arrondissement waarin de vennootschap of (i)vzw haar zetel heeft (art. 2:96 WVV en art. 2:125 WVV voor de (i)vzw).
- Deze omstandige staat vermeldt onder meer de ontvangsten, de uitgaven en de uitkeringen samen met wat nog vereffend moet worden. Deze omstandige staat wordt in het vennootschapsdossier, gehouden op de griffie van de ondernemingsrechtbank, gevoegd.
- Vanaf het tweede jaar van de vereffening moet de hoger beschreven omstandige staat maar om het jaar aan de griffie overgezonden worden en bij het vennootschapsdossier gevoegd worden (art. 2:96 WVV en art. 2:125, laatste lid WVV voor de (i)vzw).
- Elk jaar leggen de vereffenaars aan de algemene vergadering de jaarrekening voor met vermelding van de redenen waarom de vereffening niet voltooid kon worden (art. 2:99 WVV en art. 2:126 WVV voor de (i)vzw).
- De jaarrekening wordt opgesteld volgens de gebruikelijke regels die van toepassing zijn op de vennootschaps- en verenigingsvorm in kwestie, zowel naar inhoud als naar vorm.

Merk op dat de jaarrekening wel wordt voorgelegd aan de algemene vergadering, maar dat ze tijdens de vereffening niet wordt goedgekeurd door deze algemene vergadering.

Betreft het o.a. een nv, een bv, een cv of een Europese (coöperatieve)vennootschap, dan moeten de vereffenaars niet alleen de jaarrekening opstellen en voorleggen aan de algemene vergadering, maar ook binnen dertig dagen na de datum van de vergadering, en ten laatste zeven maanden na de datum

van afsluiting van het boekjaar, de jaarrekening neerleggen bij de Nationale Bank van België (art. 2:99 WVV).

2.3 De sluiting van de vereffening

Na afloop van de vereffening gaat men over tot de **sluiting van de vereffening**. Net zoals bij de opening van de vereffeningprocedure, meer bepaald bij de benoeming van de vereffenaar, werd door de wetgever op het einde van de vereffeningprocedure een belangrijk controlemoment ingebouwd. De bevoegde ondernemingsrechtbank moet namelijk haar **akkoord geven** voordat kan worden overgegaan tot sluiting van de vereffening. Dit is alleen het geval als, op het moment van de sluiting, de vereffening deficitair (verlieslatend) of deficitair geworden is. In dat geval mag de vereffenaar alle schulden naar evenredigheid terugbetalen zonder onderscheid tussen opeisbare en niet-opeisbare schulden, rekening houdende met de rechten van de bevoorrechte schuldeisers (art. 2:97, § 1 WVV en art. 2:128 WVV voor de (i)vzw)

2.3.1 Opstellen van het verdelingsplan

Voordat de vereffening kan worden afgesloten, moeten de vereffenaars een plan van verdeling opstellen. Dat plan bevat een overzicht van de verdeling van de activa onder de verschillende schuldeisers.

Zoals al eerder aangehaald, zal de vereffenaar, een advocaat, een notaris, dan wel een bestuurder van de vennootschap bij een deficitaire vereffening, niet zelden een **rangregeling** of volgorde moeten opstellen. Deze vereffening doet namelijk een situatie van samenloop ontstaan waarbij de gelijkheid van de schuldeisers gerespecteerd moet worden, maar waarbij evenzeer rekening gehouden moet worden met de bijzondere positie van de schuldeisers (bv. hypotheekhouders of pandhouders).

Vooraleer de deficitaire vereffening wordt afgesloten, leggen de vereffenaars het plan voor de verdeling van de activa onder de verschillende schuldeisers voor akkoord voor aan de ondernemingsrechtbank van het arrondissement waarbinnen de vennootschap haar zetel heeft (art. 2:97, § 2 WVV).

In voorkomend geval kan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank van de vereffenaar alle nuttige inlichtingen vorderen om de geldigheid van het verdelingsplan na te gaan (art. 2:97, § 2, laatste lid WVV).

2.3.2 Betaling

Na de goedkeuring van het verdelingsplan door de bevoegde ondernemingsrechtbank gaat de vereffenaar over tot **betaling** van de schuldeisers of tot het consigneren van de nodige gelden om de schulden van de vennootschap te voldoen.

Na deze betaling of consignatie kan de vereffenaar de gelden onder de vennoten verdelen of hen de goederen overhandigen die hij voor nadere verdeling heeft moeten overhouden (art. 2:97, § 3 WVV).

Zoals reeds hierboven beschreven, mag in een vzw het vereffeningssaldo niet uitgekeerd worden aan de leden of aan de bestuurders. De bestemming van het vereffeningssaldo wordt vastgesteld door de algemene vergadering en moet aansluiten bij het doel waarvoor de vereniging werd opgericht, tenzij dit reeds statutair werd vastgelegd (art. 2:132 WVV).

De wetgever heeft een procedure uitgewerkt voor de vereffenaar(s) die geconfronteerd wordt met een tegenstrijdig belang van vermogensrechtelijke aard dat in strijd is met het belang van de vennootschap.

Afhankelijk van de situatie, zal de vereffenaar dit moet melden aan de andere vereffenaars, aan het college, aan de algemene vergadering of aan de rechtbank. De specifieke regels die hij moet volgen, liggen vast in artikel 2:98 WVV. Artikel 2:129 WVV regelt deze problematiek voor de vereffenaars van de (i)vzw.

2.3.3 Goedkeuring van de vereffening door de algemene vergadering

Na afloop van de vereffening en ten minste één maand voor de algemene vergadering leggen de vereffenaars op de zetel van de vennootschap de rekeningen neer, samen met de stukken tot staving. Deze documenten worden gecontroleerd door de commissaris. Bij ontstentenis van een commissaris beschikken de vennoten over een individueel onderzoeksrecht, waarbij zij zich kunnen laten bijstaan door een bedrijfsrevisor of een gecertificeerde accountant (art. 2:100 WVV en art. 2:134 WVV voor de (i)vzw). Als er sprake is van een gerechtelijke ontbinding, brengen de vereffenaars verslag uit aan de ondernemingsrechtbank, die vervolgens de sluiting van de vereffening uitspreekt (art. 2:101 WVV en art. 2:134, § 2 WVV voor de (i)vzw).

In voorkomend geval aanhoort de algemene vergadering het verslag van de commissaris en beslist over de kwijting (art. 2:100, laatste lid WVV en art. 2:134, § 1 WVV voor de (i)vzw).

De algemene vergadering die beslist over de sluiting van de vereffening, moet niet authentiek worden vastgesteld. Dat is alleen het geval als de vereffening tot gevolg heeft dat er onroerende goederen worden toegewezen aan de vennoten. De overdracht van deze onroerende goederen moet uiteraard wel authentiek worden vastgesteld.

2.3.4 Bekendmaking van de sluiting van de vereffening

De sluiting van de vereffening wordt **bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad** conform artikel 2:102 WVV voor de vennootschappen en volgens artikel 2:136 WVV voor de (i)vzw.

In deze bekendmaking moeten onder meer vermeld zijn:

- 1 de plaats, door de algemene vergadering aangewezen, waar de boeken en bescheiden van de vennootschap neergelegd en bewaard moeten worden gedurende ten minste vijf jaar;
- 2 de maatregelen genomen voor de consignatie van de gelden en waarden die aan schuldeisers of aan vennoten toekomen en die hun niet konden worden afgegeven.

Bij de sluiting van een gerechtelijke vereffening wordt het uittreksel uit de rechterlijke beslissing waarmee de gerechtelijke afsluiting van de vereffening wordt uitgesproken, neergelegd en bekendgemaakt.

Dat uittreksel vermeldt:

- 1 de naam en de zetel van de vennootschap;
- 2 de datum van de beslissing en de naam van de rechter die de beslissing heeft genomen;
- 3 in voorkomend geval, de naam, de voornamen en het adres van de vereffenaars; als de vereffenaar een rechtspersoon is, bevat het uittreksel de aanwijzing of de wijziging van de aanwijzing van de natuurlijke persoon die deze vertegenwoordigt voor de uitoefening van de vereffening;
- 4 de plaats waar de boeken en bescheiden van de vennootschap worden neergelegd en gedurende ten minste vijf jaar bewaard moeten worden, en de in consignatie gegeven geldsommen en effecten die aan de schuldeisers of aan de vennoten toekomen en die hun nog niet konden worden afgegeven.

Ook op de griffie worden de stukken van de vereffening neergelegd in het dossier van de vennootschap of van de (i)vzw (art. 2: 103 WVV en 2:137 WVV voor de (i)vzw).

De bekendmaking van de sluiting van de vereffening luidt het **definitieve einde** in van de vennootschap.

2.4 De aansprakelijkheid van de vereffenaar

2.4.1 De burgerrechtelijke aansprakelijkheid

Conform artikel 2:106 WVV zijn de vereffenaars zowel ten opzichte van de vennootschap, ten opzichte van derden als ten opzichte van de vennoten verantwoordelijk voor de vervulling van hun taak en aansprakelijk voor de tekortkomingen in hun bestuur.

De aansprakelijkheid van de vereffenaar kan onderverdeeld worden in drie grote categorieën:

- de aansprakelijkheid van de vereffenaars t.o.v. de vennootschap;
- de aansprakelijkheid van de vereffenaars t.o.v. de vennootschapsschuldeisers;
- de aansprakelijkheid van de vereffenaars t.o.v. derden.

2.4.1.1 De aansprakelijkheid van de vereffenaar t.o.v. de vennootschap

De aansprakelijkheid van de vereffenaar ten opzichte van de in vereffening gestelde vennootschap is contractueel van aard en moet gekwalificeerd worden als een **actio mandati** (vordering van de vennootschap tegen de eigen aandeelhouders of bestuurders). De vereffenaar is ten aanzien van de vennootschap aansprakelijk voor de **culpa levis in abstracto**, met name voor de fout die een goed en zorgvuldig persoon niet zou hebben begaan. De vereffenaar verbindt zich, bij de aanvaarding van de opdracht, tot een inspanningsverbintenis en niet tot een resultaatsverbintenis. De handelswijze van de vereffenaar wordt getoetst aan de **gedraging van een normaal voorzichtig en onderlegd vereffenaar, geplaatst in dezelfde omstandigheden**. Bij de beoordeling van de gedraging moet men zich plaatsen op het moment van de gecontesteerde handeling gesteld door de vereffenaar en mag er geen rekening gehouden worden met het verdere verloop van de feiten. Naast de tekortkoming moet de in vereffening gestelde vennootschap ook aantonen dat de gecontesteerde tekortkoming in oorzakelijk verband staat met de schade die desgevallend werd aangericht.

VOORBEELD

Zo zal de vereffenaar aansprakelijk zijn als hij nalaat een geldige brandverzekering af te sluiten en/of deze voort te zetten en de vennootschap vervolgens schade lijdt door een brand.

De aansprakelijkheid van elke vereffenaar is in principe individueel.

De aansprakelijkheid van de vereffenaar tegenover de in vereffening gestelde vennootschap verjaart na vijf jaar te rekenen vanaf de feiten of van de ontdekking van deze feiten als ze opzettelijk verborgen werden gehouden.

2.4.1.2 De aansprakelijkheid van de vereffenaar t.o.v. de vennootschapsschuldeisers

Over de aard van de aansprakelijkheid van de vereffenaar t.o.v. de vennootschapsschuldeisers bestaat geen eensgezindheid. Volgens sommige auteurs moet deze aansprakelijkheid beoordeeld worden aan de hand van de regels van de onrechtmatige daad (art. 1382 e.v. BW). Volgens de meerderheid van de rechtsleer moet deze aansprakelijkheid beschouwd worden als een **wettelijke uitbreiding van de contractuele aansprakelijkheid** van de vereffenaar t.o.v. de in vereffening gestelde vennootschap.

Deze bepaling benadrukt het genuanceerde karakter van het mandaat van de vereffenaar. De vereffenaar vertegenwoordigt in beginsel niet de vennootschapsschuldeisers, maar moet toch waken over de

belangen van deze vennootschapsschuldeisers. Vereffenaars moeten daarmee rekening houden bij het uitvoeren van hun opdracht.

Ook de aansprakelijkheid van de vereffenaar tegenover de vennootschapsschuldeisers verjaart na vijf jaar te rekenen vanaf de feiten of van de ontdekking van deze feiten als ze opzettelijk verborgen werden gehouden.

VOORBEELD

Als een vereffenaar aansprakelijk zou kunnen worden gesteld voor de verkoop van een goed duidelijk onder de marktprijs, kan men stellen dat de verjaringstermijn begint te lopen vanaf het moment van de verkoop.

2.4.1.3 De aansprakelijkheid van de vereffenaar t.o.v. derden

De vereffenaar blijft, zoals elke persoon, verantwoordelijk voor de onrechtmatige daad (art. 6:5 BW, oud art. 1382 e.v. BW) die hij begaat ten opzichte van een derde. Deze aansprakelijkheid is niet van contractuele aard, zoals wel het geval is voor de aansprakelijkheid van de vereffenaar ten opzichte van de in vereffening gestelde vennootschap en/of de vennootschapsschuldeisers. De volslagen derde (een persoon die geen vennootschapsschuldeiser is) zal een **schending van de algemene zorgvuldigheidsplicht** moeten aantonen en zal m.a.w. moeten aantonen dat de vereffenaar zich schuldig heeft gemaakt aan een fout die een zorgvuldig en voorzichtig vereffenaar, in dezelfde omstandigheden geplaatst, niet zou hebben begaan.

De normale regels voor de verjaring van aansprakelijkheidsvorderingen, gebaseerd op artikel 1382 e.v. BW, zijn van toepassing.

2.4.2 De strafrechtelijke aansprakelijkheid

De vereffenaar treedt op als orgaan van de in vereffening gestelde vennootschap en is dus onderworpen aan de regels van het WVV, ook deze die eventueel bij miskennen strafrechtelijk worden gesanctioneerd.

Een uitgebreide bespreking van deze regels past niet in de doelstelling van dit boek. Toch wijzen we in het bijzonder op twee aansprakelijkheden:

- de strafrechtelijke aansprakelijkheid wegens laattijdige aangifte van het faillissement;
- de strafrechtelijke aansprakelijkheid voorzien in artikel 2:108 WVV.

2.4.2.1 De strafrechtelijke aansprakelijkheid wegens laattijdige aangifte van het faillissement

Het is duidelijk dat de vennootschap in staat van vereffening failliet verklaard kan worden.

Dat heeft tot gevolg dat op de vereffenaar in zijn hoedanigheid van orgaan van de in vereffening gestelde vennootschap, net zoals op elke ondernemer en zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap, de verplichting rust om tijdig aangifte te doen van het vervuld zijn van de faillissementsvoorwaarden en dus de boeken neer te leggen. De niet-tijdige aangifte van het faillissement werd strafbaar gesteld in artikel 489bis 4° Sw.

2.4.2.2 De strafrechtelijke aansprakelijkheid voorzien in artikel 2:108 WVV

Artikel 2:108, 1°-3° WVV bepaalt:

‘Worden gestraft met een geldboete van vijftig euro tot tienduizend euro:

1° de vereffenaars die één van de bij artikelen 2:23, 2:24, 2:29, 2:33, 3:5 en 3:6 WVV gestelde verplichtingen niet nakomen;

2° de vereffenaars die nalaten aan de algemene vergadering de jaarrekening of de uitkomsten van de vereffening voor te leggen overeenkomstig de artikelen 2:99 en 2:100 WVV;

3° de vereffenaars die verzuimen aan de griffie van de ondernemingsrechtbank van het arrondissement waarin de vennootschap haar zetel heeft, de omstandige staat van de toestand van de vereffening over te zenden, overeenkomstig artikel 2:96 WVV.

Indien de schending van de artikelen bedoeld in het eerste lid, 1° gebeurt met een bedrieglijk oogmerk kunnen zij bovendien worden gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar of met beide straffen samen.’

A De vereffenaars die een van de bij artikelen 2:23, 2:24, 2:29, 2:33, 3:5 en 3:6 WVV gestelde verplichtingen niet nakomen

De artikelen 2:23 e.v. WVV betreffen verplichtingen opgelegd aan buitenlandse vennootschappen die in België een bijkantoor openen, om voorafgaand aan deze opening een aantal stukken neer te leggen en om een aantal verplichte vermeldingen op uitgaande stukken op te nemen.

De artikelen 3:5 en 3:6 WVV bevatten de verplichting voor de bestuurders om een verslag op te stellen waarin zij rekenschap geven van hun beleid, zijnde het jaarverslag en de gegevens die in dit jaarverslag moeten worden opgenomen.

Als de schending van deze bepaling gebeurt met een bedrieglijk oogmerk kunnen de vereffenaars bovendien worden gestraft met een gevangenisstraf van één maand tot één jaar of met beide straffen samen.

B De vereffenaars die nalaten aan de algemene vergadering de jaarrekening of de uitkomsten van de vereffening voor te leggen overeenkomstig de artikelen 2:99 en 2:100 WVV

Ook het niet neerleggen of niet tijdig neerleggen van de jaarrekening of van de uitkomsten van de vereffening kan strafrechtelijk gesanctioneerd worden in hoofde van de vereffenaar.

C De vereffenaars die verzuimen aan de griffie van de ondernemingsrechtbank van het arrondissement waarin de vennootschap haar zetel heeft, de omstandige staat van de toestand van de vereffening over te zenden, overeenkomstig artikel 2:96 WVV

De vereffenaars die niet voldoen aan hun rapporteringsplicht zoals omschreven in artikel 2:96 WVV kunnen strafrechtelijk vervolgd worden.



3 Oefeningen

Oefeningen niveau 1

- 1 Som de drie verschillende wijzen van ontbinding op. Bespreek deze kort en bondig.
- 2 Bespreek de figuur van de vereffenaar. Wat is zijn taak, aan wie is hij verantwoording verschuldigd en hoever reikt zijn aansprakelijkheid?
- 3 De bevoegdheid van de vereffenaar is doelgebonden. Leg uit.
- 4 Bespreek kort en bondig de drie grote taken van een vereffenaar.
- 5 Kan een vennootschap in vereffening nieuwe activiteiten ontwikkelen? Leg uit waarom wel of waarom niet.

Oefeningen niveau 2

- 1 Welke stelling is **juist**? Een vereffenaar:
 - a moet alle activa te gelde maken;
 - b moet de opbrengst van de tegeldemaking van de activa aanwenden om de schulden van de vennootschap te voldoen;
 - c kan niet optreden als eiser in een procedure voor de rechtbank;
 - d kan geen onroerende goederen van de vennootschap openbaar verkopen.
- 2 Welke stelling is **juist**? De vennootschap in vereffening:
 - a moet op al haar uitgaande stukken vermelden dat zij in vereffening is;
 - b kan een volledig nieuwe activiteit opstarten;
 - c kan haar bestuurders niet als vereffenaars hebben;
 - d moet altijd haar bestuurders als vereffenaar hebben.
- 3 Welke stelling is **juist**? De voorzitter van de ondernemingsrechtbank:
 - a moet de benoeming van de vereffenaar homologeren als de vereffening deficitair is;
 - b homologeert de benoeming van de vereffenaar bij een gerechtelijke ontbinding;
 - c homologeert de benoeming van de vereffenaar als de vereffening niet-deficitair is;
 - d kan een gefailleerde benoemen tot vereffenaar.
- 4 Welke stelling is **juist**? De voorzitter van de ondernemingsrechtbank:
 - a moet het verdelingsplan goedkeuren als alle schuldeisers kunnen worden terugbetaald;
 - b moet het verdelingsplan goedkeuren als de vereffening op het moment van sluiten deficitair is;
 - c moet het verdelingsplan goedkeuren als de vereffening op het moment van de beslissing tot ontbinding deficitair is;
 - d moet het verdelingsplan altijd goedkeuren.

Bijlagen

Bijlage 1

Vergelijkende tabel

	maatschap	vof	commv	bv	nv	cv
Minimaal aantal oprichters	2	2	2 (één gecommanditeerde en één commanditaire vennoot	1	1	3
Aansprakelijkheid	onbeperkt	onbeperkt en hoofdelijk	gecommanditeerde vennoot onbeperkt en hoofdelijk; commanditaire vennoot beperkt tot inbreng	beperkt tot de inbreng	beperkt tot de inbreng	beperkt tot de inbreng
Oprichtingsakte	geen, wel vennootschapsovereenkomst	notarieel of onderhandse akte	notarieel of onderhandse akte	notariële akte	notariële akte	notariële akte
Minimum in te brengen kapitaal	geen minimumkapitaal	geen minimumkapitaal; ingebrachte goederen zijn onverdeeld vermogen	geen minimumkapitaal; ingebrachte goederen zijn onverdeeld vermogen	bewijs van toereikend aanvangsvermogen nodig	minimum 61 500,00 EUR	bewijs van toereikend aanvangsvermogen nodig
Vol te storten kapitaal	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing. Het begrip kapitaal vervalt hier.	minimum 61 500,00 EUR	het begrip kapitaal vervalt hier
Inbreng	niet van toepassing	in geld of in natura (ook arbeid)	vrij te bepalen	geld of in natura, ook arbeid en knowhow	geld of in natura	geld of in natura

	maatschap	vof	commv	bv	nv	cv
Verificatie bedrijfs-revisor bij inbreng goederen	neen	neen	neen	ja	ja	ja
Aandelen	vennootschaps-overeenkomst bevat aandeel vennoten in winst en verlies	op naam	op naam	op naam, een genoteerde vennootschap mag ook gedematerialiseerde aandelen uitgeven	op naam of gedematerialiseerd	op naam
Mogelijkheid van overdracht	niet overdraagbaar tenzij andere overeenkomst	niet overdraagbaar tenzij andere overeenkomst	niet overdraagbaar tenzij andere overeenkomst	mogelijkheid voor vrije overdraagbaarheid	vrij overdraagbaar	niet vrij overdraagbaar
Bestuur	een of meer zaakvoerders	een of meer zaakvoerders	een of meer zaakvoerders; commanditaire vennoot mag geen bestuursdaden stellen	een of meer bestuurders	een of meer bestuurders 3 formules van bestuur mogelijk	een of meer bestuurders
Fiscaal	personenbelasting	vennootschapsbelasting	vennootschapsbelasting	vennootschapsbelasting	vennootschapsbelasting	vennootschapsbelasting
Boekhoudkundige verplichtingen	vereenvoudigde boekhouding als omzet max. 500 000,00 EUR	dubbele boekhouding als omzet hoger is dan 500 000,00 EUR	dubbele boekhouding als omzet hoger is dan 500 000,00 EUR	dubbele boekhouding	dubbele boekhouding	dubbele boekhouding
Financieel plan	niet verplicht	niet verplicht	niet verplicht	verplicht en minimum inhoud wettelijk vastgelegd	verplicht en minimum inhoud wettelijk vastgelegd	verplicht en minimum inhoud wettelijk vastgelegd
Uitgifte obligatielening	neen	neen	neen	ja	ja	ja

	maatschap	vof	commv	bv	nv	cv
Uitkering van winst	vrij, wel verboden om aan één vennoot alle winst toe te kennen	vrij	vrij	verplichte balans- en liquiditeitstest	nettoactiefest	verplichte balans en liquiditeitstest
Jaarrekening neerleggen, dus openbaar	niet verplicht	niet verplicht, tenzij voldoet aan de criteria van 'grote' vennootschap en ten minste één van de onbeperkt aansprakelijke vennoten een rechts-persoon is	niet verplicht, tenzij voldoet aan de criteria van 'grote' vennootschap en ten minste één van de onbeperkt aansprakelijke vennoten een rechts-persoon is	verplicht	verplicht	verplicht

Naar: GHYSELS, G. & ROODHOOF, J., *Praktisch economisch recht*, Uitgeverij VAN IN, Wommelgem, 2023.

Bijlage 2

Verklarende begrippenlijst



Hierna volgen de definities van een aantal belangrijke begrippen. De begrippen met een * zijn terug te vinden in het *Lycaeus Juridisch Woordenboek* (www.juridischwoordenboek.be).

***Aandeel**

Bewijs van deelname in het kapitaal van een besloten, naamloze of coöperatieve vennootschap. De houder van een aandeel is mede-eigenaar ten belope van zijn aandeel in de vennootschap, heeft bepaalde inspraakrechten en bepaalde rechten op een deel van de winst.

***Actio mandati/vennootschapsvordering**

Een aansprakelijkheidsvordering van de vennootschap tegen haar bestuurders.

Anticipatief verzet

Verzet aantekenen vóór het nemen van een beslissing.

Auditcomité

Het auditcomité is een subcomité van het bestuursorgaan. Het auditcomité moet het bestuursorgaan bijstaan in zijn toezicht op o.a. de financiële informatie bestemd voor de aandeelhouders en derden.

***Authentieke akte**

Akte die in wettelijke vorm is verleden voor daartoe bevoegde openbare ambtenaren, voornamelijk notarissen en magistraten.

***Beperkte aansprakelijkheid**

Personen die deelnemen aan een vennootschap/vereniging zijn in principe maar gehouden ten belope van hun inbreng. Dit wil zeggen dat hun aansprakelijkheid niet meer kan bedragen dan hun inbreng, dit is de beperkte aansprakelijkheid.

Aansprakelijkheid van de leden van een vennootschap voor de schulden van die vennootschap die beperkt is tot de inbreng van die leden in de vennootschap.

Beschikking

Uitspraak van de voorzitter van een rechtbank in het kader van een procedure in kort geding of een procedure zoals in kort geding.

***Billijkheid**

Redelijkheid. Voorbeeld: de eisen van redelijkheid en billijkheid omvatten ongeschreven recht dat (mee) de verhouding tussen partijen bij een overeenkomst regelt.

***Consolidatie**

Een geconsolideerde jaarrekening is een jaarrekening waarin de activa, passiva, baten en lasten van de rechtspersonen en vennootschappen die een groep vormen (consolidatiekring), als een geheel worden opgenomen; boekhoudkundige integratie van een dochterbedrijf in de boekhouding van de moeder.

Curator

Een door de ondernemingsrechtbank aangestelde advocaat met een bijzondere opleiding die belast wordt met de leiding en de afwikkeling van een faillissement.

***Daden van beheer**

Alle daden en handelingen die nuttig en nodig zijn voor het behoud en de goede werking van een vermogen.

***Dagvaarding**

Oproep om voor het gerecht te verschijnen; gerechtelijk stuk waarmee een burgerlijke procedure wordt ingeleid bij de vrederechter of rechtbank.

Officieel geschrift (deurwaardersexploit) dat iemand oproept op een bepaalde tijd voor de rechter te verschijnen in verband met het beslechten van een geschil.

Deelbewijzen

De vennootschapstitels in een personenvennootschap worden ook deelbewijzen genoemd.

***Discretionaire bevoegdheid**

Bevoegdheid die binnen bepaalde grenzen naar eigen inzicht kan worden uitgeoefend.

***Eenparigheid van stemmen**

Alle stemmen zijn gelijk, niemand heeft afwijkend gestemd.

***Expeditie**

Authentiek afschrift van een vonnis zonder executoriale kracht, dat strekt tot bewijs in andere procedures.

Uitgifte van een authentieke akte.

Gedematerialiseerde aandelen

Aandelen die bestaan door boeking op een rekening op naam van de eigenaar of de houder bij een vereffeningsinstelling.

***Geldigheidsvereisten**

Er bestaan vier geldigheidsvereisten waaraan een overeenkomst moet voldoen: de wilsovereenstemming, de bekwaamheid, het voorwerp en de oorzaak. Zie ook artikel 1108 BW.

Financieel plan

In het financieel plan moeten de oprichters het kapitaal (nv) of toereikend aanvangsvermogen (bv en cv) verantwoorden. Dit plan bevat een begroting van de inkomsten en uitgaven over een periode van twee jaar.

Fractiewaarde

Het aandeel vertegenwoordigt een breukdeel van het maatschappelijk kapitaal/vermogen. Bijvoorbeeld: elk aandeel vertegenwoordigt één honderdste van het kapitaal.

***Handelingsbekwaamheid**

Juridisch bekwaam zijn om zelfstandig rechtshandelingen te verrichten. Iedere natuurlijke persoon is handelingsbekwaam, tenzij de wet anders bepaalt.

***Hoofdelijkheid**

Gezamenlijk verplicht zijn tot het verrichten van dezelfde prestatie. Bijvoorbeeld: twee schuldenaren kunnen ieder voor de volledige schuld worden aangesproken.

Inbreng

Iedere vennoot moet in de vennootschap een inbreng doen. De inbreng kan bestaan in geld, in natura of in nijverheid. In ruil daarvoor krijgt de vennoot aandelen/deelbewijzen.

Inschrijvingsrechten

Toekomstige rechten op een kapitaalverhoging met uitgifte van nieuwe aandelen.

***Inspanningsverbintenis**

Een verbintenis waarbij de schuldenaar het nodige moet doen om het gewenste resultaat te bereiken, zonder dat het bereiken van het resultaat gegarandeerd wordt. De schuldenaar komt zijn verbintenis niet na als hij zich onvoldoende heeft ingespannen, niet als hij het resultaat niet heeft weten te bereiken. Bijvoorbeeld: een advocaat levert een inspanningsverbintenis.

Kapitaalvennootschap

Samenwerkingsverband tussen natuurlijke personen/rechtspersonen waarin het kapitaal centraal staat en niet de personen. Bijvoorbeeld: de nv.

Kwijting

Schriftelijke verklaring van de schuldeiser dat de schuldenaar zijn schuld heeft voldaan. In het kader van het vennootschapsrecht gebeurt het verlenen van kwijting door de algemene vergadering aan het bestuursorgaan.

***Lastgeving**

Overeenkomst van opdracht waarbij de ene partij, de lasthebber, zich tegenover de andere partij, de lastgever, verbindt om voor rekening van de lastgever een of meer rechtshandelingen te verrichten. De regels van lastgeving zijn terug te vinden in art. 1984-2009 BW.

Lidmaatschapsrechten

Aan aandelen zijn lidmaatschapsrechten en vermogensrechten verbonden. Lidmaatschapsrechten zijn o.a. het recht om te stemmen op de algemene vergadering.

Maatschappelijk kapitaal

Het geheel van de toegezegde en volgestorte inbrengen. De wetgever heeft voor de nv in de wet het bedrag van het maatschappelijk kapitaal bepaald.

***Natuurlijke persoon**

De mens, het individu als rechtssubject. Bijvoorbeeld: een vrouw is een natuurlijke persoon.

Nettoactief

Artikel 5:142 WVV en artikel 6:115 WVV bepalen wat verstaan moet worden onder nettoactief. Dit is het totaalbedrag van de activa, verminderd met de voorzieningen en schulden en de nog niet afgeschreven bedragen voor de oprichtings- en uitbreidingskosten en de kosten voor onderzoek en ontwikkeling. Deze definitie is belangrijk als de bv/cv uitkeringen wil doen aan zijn aandeelhouders.

Nettoactiefest en liquiditeitstest in bv en cv

Bij uitkeringen in een bv en cv moet een dubbele test worden uitgevoerd: de nettoactiefest en de liquiditeitstest.

De nettoactiefest moet vermijden dat het eigen vermogen door de uitkering negatief wordt. Het nettoactief is het principieel uitkeerbare vermogen. Het nettoactief mag na de uitkeringen niet zakken onder 0 euro. Deze test gebeurt door de algemene vergadering van de bv/cv (art. 5:142 WVV en art. 6:115 WVV).

Daarna moet het bestuursorgaan de liquiditeitstest controleren. De bv/cv mag maar overgaan tot uitkering als de bv/cv volgens de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen in staat zal blijven haar schulden te voldoen naarmate deze opeisbaar worden over een periode van ten miste twaalf maanden na de datum van de uitkering (art. 5:143 WVV en art. 6:116 WVV).

***Nietigheid**

Absolute nietigheid: ongeldigheid van een rechtshandeling, bijvoorbeeld een contract is nietig omdat een regel overtreden is die de openbare orde raakt. Een rechtshandeling aangetast door een absolute nietigheid kan in principe niet bevestigd worden, en de nietigheid kan door elke partij op elk ogenblik in een proces ingeroepen worden, zelfs door de rechter ambtshalve (in tegenstelling tot een relatieve nietigheid). Bijvoorbeeld: een contract waarbij iemand wordt betaald om een misdrijf te plegen, zal onderhevig zijn aan een absolute nietigheid.

Relatieve nietigheid: de ongeldigheid van een rechtshandeling omwille van het feit dat de rechtshandeling strijdig is met een regel van dwingend recht, die evenwel niet de openbare orde raakt. Door het relatieve karakter van deze nietigheid is het mogelijk de nietige rechtshandeling nadien te bevestigen en mag de rechter deze nietigheid niet uitspreken tenzij een partij hem daarom verzoekt (dit in tegenstelling tot de absolute nietigheid).

Nijverheid

Arbeid

Nominale waarde

Aan elk aandeel wordt een absolute waarde toegekend. Bijvoorbeeld: elk aandeel heeft een nominale waarde van 50 euro.

***Obligaties**

Leningscontract waarbij de vennootschap geld heeft geleend bij een groep personen, obligatiehouders genaamd. Schuldbekentenis waaruit blijkt dat de emittent (uitgever) tegen een bepaalde rente het in die bekentenis genoemde bedrag heeft geleend. In principe is er een vaste rente afgesproken die op een vooraf bepaald tijdstip moet worden betaald.

Converteerbare obligaties: deze obligaties kunnen onder bepaalde voorwaarden worden omgezet in aandelen.

Onbekwaamverklaring

De regels voor onbekwaamverklaring zijn terug te vinden in de artikelen 489-512 BW. Artikel 489 BW bepaalt dat een meerderjarige die zich in een aanhoudende staat van onnozelheid of krankzinnigheid bevindt, onbekwaam verklaard moet worden, zelfs als in die staat heldere tussenpozen voorkomen.

***Onderhandse akte**

Geschrift opgesteld tussen partijen op evenveel exemplaren als er partijen met onderscheiden belangen zijn (als het een wederkerige overeenkomst betreft). In tegenstelling tot een authentieke akte

opgesteld door een notaris, kent een onderhandse akte geen publiciteitsvereisten. Ze kan dan ook niet zomaar tegen derden worden ingeroepen. Een onderhandse akte die erkend is door degenen tegen wie men zich daarop beroept, of die wettelijk voor erkend wordt gehouden, heeft echter tussen de ondertekenaars van de akte en tussen hun erfgenamen en rechtverkrijgenden dezelfde bewijskracht als een authentieke akte.

***Ondernemingsraad**

Verplicht overleg- en samenwerkingsorgaan tussen werkgever en werknemers in bedrijven met ten minste honderd werknemers of als dit bij cao is bepaald. De bevoegdheden van de ondernemingsraad zijn: initiatiefrecht, adviesrecht en instemmingsrecht.

Personenvennootschap

Samenwerkingsverband tussen een aantal personen waarbij de persoon centraal staat. Bijvoorbeeld: de maatschap.

Procedure in kort geding en procedure zoals in kort geding

Een *procedure in kort geding* is een procedure die gevoerd wordt voor de voorzitter van de bevoegde rechtbank. Deze procedure kan op korte termijn worden gestart. De beschikking (= uitspraak) van de voorzitter is geen uitspraak ten gronde, maar is een voorlopige maatregel.

Een *procedure zoals in kort geding* wordt ook voor de voorzitter van de bevoegde rechtbank behandeld. De procedure gebeurt volgens de vorm van het kort geding, maar met een uitspraak over de grond van de zaak.

Rangregeling

Een regeling waarin de volgorde wordt bepaald van de voldoening van de schulden van de bevoorrechte en niet-bevoorrechte schuldeisers.

***Rechtsbekwaamheid**

De bekwaamheid om rechten te bezitten. Rechtsbekwaamheid impliceert niet noodzakelijk dat deze rechten ook zelfstandig door de titularis kunnen worden uitgeoefend (handelingsbekwaamheid). Een verlengd minderjarige is bijvoorbeeld wel rechtsbekwaam, maar kan zijn rechten niet zelf uitoefenen. Een arts is bijvoorbeeld rechtsonbekwaam om legaten te ontvangen van een overledene die hij in diens laatste ziekte heeft bijgestaan.

***Rechtspersoon**

Niet-natuurlijk persoon; onderneming of instelling die net zoals een natuurlijke persoon als rechts-subject kan deelnemen aan het rechtsverkeer.

***Rechtsvorderingen**

De processuele handeling waarmee een partij haar zaak voor de rechter brengt om een bepaalde soort uitspraak te verkrijgen.

Rehabilitatie

Eerherstel

***Schuldvorderingen**

Aanspraak van een partij (schuldeiser) op een bepaalde prestatie vanwege een andere partij (schuldenaar).

***Resultaatsverbintenis**

Een verbintenis waarbij de schuldenaar een bepaald resultaat moet bereiken, zo niet schiet hij tekort. De bewijslast van de correcte uitvoering van de verbintenis rust op de schuldenaar.

***Statuten**

Stuk dat deel uitmaakt van de akte van oprichting en waarin de grond- en werkingsregels van de vennootschap staan.

***Tegenwerpelijkheid**

Bedenkingen, bezwaren of aanmerkingen die op bijvoorbeeld een juridische stelling gemaakt kunnen worden; tegenstelbaarheid; inroepbaarheid.

Uittreksel

Samenvatting

Vennootschapstitel

Elk bewijs of elke titel waaruit blijkt dat een bepaalde persoon gerechtigd is (zal zijn) op of eigenaar is (zal zijn) van een deel van de vennootschap.

***Verbintenis**

Verplichting tot het verrichten van een prestatie (doen of nalaten) die voortvloeit uit een overeenkomst of de wet. Bijvoorbeeld: wie een onrechtmatige daad pleegt, is wettelijk verplicht de schade te vergoeden.

Vereffenaar

Persoon belast met de vereffening van een vennootschap.

***Verjaringstermijn**

Tijdsduur totdat iets (bv. een vordering, een delict) verjaart, d.w.z. niet meer invorderbaar, geldig of vervolgbaar is.

***Vermogensrechten/patrimoniale rechten**

Aan aandelen zijn lidmaatschapsrechten en vermogensrechten verbonden. Een dividenduitkering is een voorbeeld van een vermogensrecht. Deelname aan de algemene vergadering is een lidmaatschapsrecht.

***Vrijwaring**

Een persoon ergens voor behoeden; waarborgen. Bijvoorbeeld: de vrijwaring voor verborgen gebreken betekent dat de verkoper van een zaak ten aanzien van de koper moet blijven instaan voor gebreken van de verkochte zaak die zich later manifesteren.

***Wilsgebrek**

Discrepancie tussen de reële en de uitgedrukte wil. Als de rechter het wilsgebrek aanvaardt, kan de rechter de rechtshandeling waaraan het wilsgebrek kleeft nietig verklaren. Voorbeelden van wilsgebreken door de wet aanvaard: dwang, geweld, bedreiging. Deze wilsgebreken zijn terug te vinden in artikel 1108 e.v. BW.

Winstbewijzen

Winstbewijzen vertegenwoordigen het maatschappelijk kapitaal niet. Ze worden meestal toegekend als vergoeding voor bewezen diensten. De statuten bepalen welke rechten aan deze winstbewijzen verbonden zijn.

Bijlage 3

Definities uit het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen

Het Wetboek van Vennootschappen en verenigingen geeft een aantal belangrijke definities weer in de artikelen 1:11 tot en met 1:31 WVV. Hierna lichten we deze begrippen in grote lijnen toe.

1 Genoteerde vennootschappen

Genoteerde vennootschappen zijn, volgens artikel 1:11 WVV, vennootschappen waarvan de aandelen, winstbewijzen of certificaten die betrekking hebben op deze aandelen, zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt (bv. Euronext).

VOORBEELD

Bekaert, Delhaize De Leeuw, KBC.

2 Controle, moeder- en dochtervennootschappen

2.1 Controle in rechte en controle in feite

‘Controle’ over een vennootschap is de bevoegdheid in rechte of in feite om een beslissende invloed uit te oefenen op de aanstelling van de meerderheid van bestuurders of zaakvoerders of op de oriëntatie van het beleid (art. 1:14, § 1 WVV).

Artikel 1:14, § 2 WVV geeft een aantal gevallen weer waar er sprake is van een onweerlegbaar vermoeden van **controle in rechte**:

- 1 als de controle voortvloeit uit het bezit van de meerderheid van de stemrechten verbonden aan het totaal van de aandelen of andere effecten van de betrokken vennootschap;
- 2 als een vennoot het recht heeft de meerderheid van de bestuurders of zaakvoerders te benoemen of te ontslaan;
- 3 als een vennoot volgens de statuten van de betrokken vennootschap of volgens de met die vennootschap gesloten overeenkomsten over de controlebevoegdheid beschikt;
- 4 als, op grond van een overeenkomst met andere vennoten van de betrokken vennootschap, een vennoot beschikt over de meerderheid van de stemrechten verbonden aan het totaal van de aandelen of andere effecten van die vennootschap;
- 5 in geval van gezamenlijke controle.

Als de controle voortvloeit uit andere factoren dan bovengenoemde, is de wetgever van oordeel dat er sprake is van **controle in feite**. Er is een vermoeden dat een vennoot controle in feite op een vennootschap uitoefent. Dit is het geval als hij op de voorlaatste en laatste algemene vergadering

stemrechten heeft uitgeoefend die de meerderheid vertegenwoordigen van de stemrechten verbonden aan de effecten die op deze algemene vergadering vertegenwoordigd waren. De vennoot mag echter het tegenbewijs leveren (art. 1:14, § 3 WVV).

2.2 Moeder- en dochtervennootschap

Deze begrippen zijn terug te vinden in artikel 1:15 WVV.

Een **moedervernootschap** is de vennootschap die een controlebevoegdheid uitoefent over een andere vennootschap.

Een **dochtervennootschap** is de vennootschap ten opzichte waarvan een controlebevoegdheid bestaat.

2.3 Exclusieve controle

Onder **exclusieve controle** moet worden verstaan de controle die een vennootschap alleen of samen met een of meer van haar dochtervennootschappen uitoefent (art. 1:17 WVV).

2.4 Gezamenlijke controle – gemeenschappelijke dochtervennootschap

Onder **gezamenlijke controle** verstaan we de controle die een beperkt aantal vennoten samen uitoefenen, als zij zijn overeengekomen dat beslissingen over de oriëntatie van het beleid niet zonder hun gemeenschappelijke instemming kunnen worden genomen.

Een **gemeenschappelijke dochtervennootschap** is een vennootschap ten opzichte waarvan een gezamenlijke controle bestaat.

Deze begrippen zijn terug te vinden in artikel 1:18 WVV.

2.5 Consortium

Artikel 1:19 WVV definieert ‘consortium’.

Er is een **consortium** als enerzijds een vennootschap en anderzijds een of meer andere vennootschappen naar Belgisch of naar buitenlands recht, die geen dochtervennootschappen zijn van elkaar, noch dochtervennootschappen zijn van één en dezelfde vennootschap, onder centrale leiding staan (art. 1:19, § 1 WVV).

Conform § 2 van artikel 1:19 WVV worden deze vennootschappen onweerlegbaar vermoed onder centrale leiding te staan:

- 1 als de centrale leiding van deze vennootschappen voortvloeit uit tussen deze vennootschappen gesloten overeenkomsten of uit statutaire bepalingen; of
- 2 als hun bestuursorganen voor het merendeel bestaan uit dezelfde personen.

§ 3 van artikel 1:19 WVV bepaalt dat er een vermoeden van centrale leiding is als de meerderheid van hun effecten door dezelfde personen worden gehouden. Tegenbewijs hiervan is toegelaten.

2.6 Verbonden en geassocieerde vennootschappen

Artikel 1:20 WVV definieert:

- 1 **met een vennootschap verbonden vennootschappen:**
 - a de vennootschappen waarover zij een controlebevoegdheid uitoefent;
 - b de vennootschappen die een controlebevoegdheid over haar uitoefenen;
 - c de vennootschappen waarmee zij een consortium vormt;
 - d de andere vennootschappen die, bij weten van haar bestuursorgaan, onder de controle staan van de vennootschappen bedoeld in a), b) en c);
- 2 **personen verbonden met een persoon**, de natuurlijke en rechtspersonen die verbonden zijn met een persoon in de betekenis van het 1°.

Een **geassocieerde vennootschap** is elke andere vennootschap dan een dochtervennootschap of een gemeenschappelijke dochtervennootschap waarin een andere vennootschap een deelneming bezit en waarin zij een invloed van betekenis uitoefent op de oriëntatie van het beleid (art. 1:21 WVV).

2.7 Deelneming en deelnemingsverhouding

Als **deelnemingen** beschouwt men de maatschappelijke rechten in andere vennootschappen die door het scheppen van een duurzame en specifieke band met die andere vennootschappen, de vennootschap in staat stellen een invloed uit te oefenen op de oriëntatie van het beleid van deze vennootschappen (art. 1:22 WVV).

Artikel 1:22, tweede lid WVV geeft een opsomming van situaties waar een vermoeden van deelneming speelt. Het gaat bijvoorbeeld om het bezit van maatschappelijke rechten die één tiende vertegenwoordigen van het kapitaal, van het eigen vermogen of van een soort aandelen van een vennootschap.

Vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat, zijn vennootschappen die geen verbonden vennootschappen zijn:

- 1 waarin de vennootschap rechtstreeks dan wel haar dochters een deelneming aanhouden;
- 2 die, bij weten van het bestuursorgaan van de vennootschap, rechtstreeks of waarvan de dochters een deelneming in het kapitaal van de vennootschap aanhouden;
- 3 die, bij weten van het bestuursorgaan van de vennootschap, dochters zijn van de vennootschappen bedoeld in het 2° (art. 1:23 WVV).

3 Grootte van vennootschappen, verenigingen, stichtingen en groepen

Het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen deelt de vennootschappen, verenigingen en stichtingen in volgens grootte.

De gevolgen van deze classificatie zijn belangrijk voor bepaalde vennootschapsrechtelijke en boekhoudkundige verplichtingen. Zo is het opstellen van een jaarrekening eenvoudiger binnen een kleine vennootschap, is de aanstelling van een commissaris niet verplicht bij kleine vennootschappen ...

3.1 Kleine vennootschappen, kleine verenigingen en kleine stichtingen

In artikel 1:24 WVV vinden we criteria om te bepalen wat **kleine vennootschappen** zijn.

Kleine vennootschappen zijn vennootschappen met rechtspersoonlijkheid die voor het laatst (en het voorlaatst) afgesloten boekjaar, niet meer dan één van de volgende criteria overschrijden:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50;
- jaaromzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 11 250 000 euro;
- balanstotaal: 6 000 000 euro.

Artikel 1:24 WVV geeft verdere informatie over de berekening van de omzet bij boekjaren van minder dan twaalf maanden en geeft weer op welke manier het gemiddelde aantal werknemers wordt berekend.

Een gelijkaardige definitie is terug te vinden in artikel 1:28 WVV voor de 'kleine verenigingen' en in artikel 1:30 WVV voor de 'kleine stichtingen'

3.2 Microvennootschappen, microverenigingen en microstichtingen

Artikel 1:25 WVV definieert *microvennootschappen*. In artikel 1:29 WVV staat een gelijkaardige definitie voor *microverenigingen* en in artikel 1:31 WVV wordt de *microstichting* gedefinieerd.

Microvennootschappen zijn vennootschappen met rechtspersoonlijkheid die geen dochtervennootschap of moedervennootschap zijn en die op balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar niet meer dan één van de volgende criteria overschrijden:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 10;
- jaaromzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 900 000 euro;
- balanstotaal: 450 000 euro.

4 Groepen van beperkte omvang

Artikel 1:26 WVV geeft weer wat we onder **groepen van beperkte omvang** moeten verstaan.

Een vennootschap samen met haar dochtervennootschappen, of vennootschappen die samen een consortium uitmaken, worden geacht een groep van beperkte omvang te vormen als deze vennootschappen samen, op geconsolideerde basis, niet meer dan één van de volgende criteria overschrijden:

- jaaromzet, exclusief btw: 42 500 000 euro;
- balanstotaal: 21 250 000 euro;
- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 250.

De in § 1 bedoelde cijfers worden getoetst op de datum van de afsluiting van de jaarrekening van de consoliderende vennootschap, op basis van de laatste opgemaakte jaarrekeningen van de te consolideren vennootschappen. Pas als twee jaar lang de criteria worden overschreden, heeft dat uitwerking (art. 1:26, § 2 WVV).

In artikel 1:26 WVV is ook meer informatie terug te vinden over het berekenen van het gemiddelde aantal werknemers door verwijzing naar artikel 1:24 WVV.

5 Personeel

Artikel 1:27 WVV definieert 'personeel'. Dit begrip komt namelijk voor in de boeken 5, 6 en 7 WVV.

Onder personeel wordt verstaan:

- elke natuurlijke persoon die met een vennootschap of met haar dochtervennootschap(pen) door een arbeidsovereenkomst, managementovereenkomst of een gelijkaardige overeenkomst is verbonden;
- elke rechtspersoon die met een vennootschap of met haar dochtervennootschap(pen) door een arbeidsovereenkomst, managementovereenkomst of een gelijkaardige overeenkomst is verbonden, waarbij die rechtspersoon door één enkele natuurlijke persoon wordt vertegenwoordigd, die er ook de controlerende vennoot of aandeelhouder van is;
- de leden van het bestuursorgaan van een vennootschap of haar dochter vennootschap(pen), m.i.v. rechtspersonen van wie de vaste vertegenwoordiger ook de controlerende vennoot of aandeelhouder is.

